H. F. Ewald.

Historiske Romaner.

Niels Ebbesen.

ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR

35x

Julen 1908.
Herbert Ring

Löbenummer: 365.

NIELS EBBESØN.

HISTORISK ROMAN

AF

H. F. EWALD.

Andet Oplag.

KJØBENHAVN.
JACOB ERSLEVS FORLAG.
SALLY B. SALOMONS BOGTR.
1887.

FØRSTE KAPITEL.

BRODER STEFAN.

En stille, mild Septemberdag i det Herrens Aar 1339 red en lille Skare Ryttere, kommende Nord fra, ad Landeveien gjennem Norring Skov i Folby Sogn.

Denne gamle Færdselsvei, de henfarne Slægters Spor i Aarhundreder, førte fra Randers til Skanderborg og skjød for saa vidt lige nok gjennem Landet, idet den lod Aarhus ligge i Øster; men dog var dens Fart bugtet. Snart bredende sig, snart indsnevret af naturlige Forhindringer, lignede den med sine mange Huller og Steen et af Vandet forladt Flodleie. Den snoede sig paa sin syv Miles Fart gjennem vidtstrakte Skove; men intet Sted overskyggedes den af kraftigere Træer, end dem, der vare fremvoxede af denne Egns frugtbare Jordbund.

Norring Skov var iført i sit prægtige Efteraarsskrud. Ærværdige, knudrede Ege og ranke Bøge stredes om Pladsen og kappedes i Løvpragt. Gult var saa skjønt sammenvævet med Grønt og Rødt, at end ikke den snildrigeste Jomfru, der nogensinde

baldyrede Silke og Skarlagen med Guld, kunde gjort det bedre.

Dog lod det ikke til, at Rytterne havde Øje for Naturens Pragt omkring dem; thi den forreste, som red alene og aabenbart var Troppens Fører og Herre, syntes hensunken i Tanker, og de sex Svende, som fulgte ham i nogen Afstand, lo, sladdrede og knækkede Nødder, som de i Forbifarten havde revet af Hasselbuskene ved Veikanten. Alle vare de unge, kraftige Karle paa stærke, velfodrede Heste. De bare snevre Trøier og Hoser af Vadmel, Jernhatte uden Fjedre og langskaftede Støvler med Jernsporer. Alle havde de Sværd ved Lænd; men de to bagerste førte tillige smaa Armbrøster eller Jern-Flitsbuer ved Sadelknappen, og paa Ryggen hang Læderposer med Jernbolte. De vare altsaa tilstrækkeligt, men dog let væbnede, og deres Udstyrelse god, men simpel. Det var et Optog uden Brask og Bram, og hvis her skulde dømmes efter det gamle Ord, at som Herren er, saa følge hans Svende, da maatte man tænke om denne Herre, at han var en velstaaende Mand af jevne Sæder og tillige, i Betragtning af Svendenes frie Væsen, at han var en god og mild Huusbonde.

Han sad mageligt og skjødesløst i Sadlen, som om denne var ham et nok saa tilvant Sæde, som en Hyndestol. Den høire Haand var støttet til Knæet, den venstre hvilede paa Saddelbommen, og Tøilen hang slapt ned; men den stolte, brune Hingst, han red, holdt dog Hovedet høit og spidsede Øren, som om den under sin Herres Aandsfraværelse følte sig forpligtet til at vise desto større Agtpaagivenhed. Sikkert skred den hen over Stene og Rødder, og under Bevægelsen saaes det ret, hvilke stærke Musk-

ler og Sener den havde. Den evnede at bære saa kraftig og vægtig en Rytter, som dens Herre, selv naar han var iført sin fulde Rustning, hvilket dog ikke var Tilfældet nu.

En blaa Klædes-Kappe hang med tilbageslaaet Hætte over hans brede Skuldre, og foran skimtedes hans Bælte med Sølvspændet og hans Sværds Staalfæste. Et Par lange Sporer med store Hjul blinkede paa hans Støvlehæle; men de vare kun af Sølv, ikke af det røde Guld; altsaa havde han ikke opnaaet Ridderværdigheden. En let, blank Staaalhue sad paa hans Hoved, og Solstraalerne spillede i hans lyse, krøllede Haar og Skjæg, som tvertimod den gængse tydske Mode var holdt kort.

Over hans djærve Aasyn var der Ungdomsfriskhed og Sundhedsglød; thi han havde først nylig fyldt sit tredivte Aar; men Blikket fra hans lyseblaae Øine var roligt og fast; det tydede paa, at her var Ungdom parret med Sindighed og forstandig Omtanke. Den fint bøiede Næse og Smilet, der let og villigt viste sig om hans skæggede Mund, gav hans Aasyn et ædelt og mildt Præg. Ved Synet af ham tænkte man, at her havde man en god Mand for sig, en Mand, som ikke var snar til Vrede; men dog var der i hans Væsen og Holdning en udpræget Mandighed. Man fik snart Indtrykket af en tilbagetrængt Kraft, som holdtes i Tømme af en stærk Villie, og hvo som kjendte ham nøie, vidste da ogsaa, at der, trods al Mildhed og Sindighed i hans Væsen, dog slog et Løvehjerte bag hans brede Bryst.

Han var yndet, dog mere af Smaafolk, end af de Store, og hans Ætnavn havde en god Klang, selv paa høiere Steder, eftersom han var en Strangesøn;

men det anede dog dengang Ingen og allermindst han selv, at hans Navn skulde runge gjennem Aarhundreder; thi Manden var Niels Ebbesøn.

Han var paa Hjemveien fra en Reise op i Landet og nu kun en halv Miils Vei fra sin Borg, Norringriis Hovgaard. Der havde han kun levet og boet nogle faa Aar, men saare lykkeligt, med sin unge Hustru, Estrid Pedersdatter fra Refsnæs oppe ved Aalborg, og det var hende, der havde bragt ham Gaarden. Selv var han kommen fra Thy, hvor hans Æt i Omegnen af Vestervig, i Aarhundreder havde havt sit Sæde, hvor hans Brødre nu levede, og hvor han selv eiede Gods; men det laa spredt og der var ingen Sædegaard af nogen Anseelse. En saadan havde hàn nu i Norringriis Hovgaard erhvervet sig ved sit Ægteskab og uden Mishag ombyttet sin Fødeegns sandede Sletter med Sabro Herreds frugtbare og skovrige Bakker.

Imidlertid havde denne Udvandring og hans Ægteskab bragt ham paa Kant med hans Brødre og Frænder i Hjemstavnen. Hans Hustrues nu hensovede Forældre havde nemlig været vel af en gammel, men dog ringe Æt; i Strangesønnernes Øine havde gamle Peder af Refs ikke været stort Andet end en Bonde, var han end en Odelsbonde og en rig Mand. Niels Ebbesøn havde altsaa giftet sig under sin Stand, og han var, efter sine Frænders Mening ved sit Ægteskab i Virkeligheden bleven draget ned til en Jevnhed i Sæder og Omgang med Almuesfolk, som ikke sømmede sig en Strangesøn. Dette var dog tillige kommet naturligt af hans hele Tankesæt og jevne Væsen; men det havde skaffet ham en Folkeyndest, som vakte Mishag hos Landets store Herrer, og den

blev ikke mindre derved, at han ved at ombygge og befæste Norringriis Hovgaard havde skaffet sig et fast Stade, hvor han sad trygt. Vilde Nogen spille Mester i Sabro Herred og regnede uden Niels Ebbesøn, saa kom han til kort. Dog havde han hidtil brugt sin Magt med stort Maadehold, og ingen kunde være mindre hovmodig, end han.

Nu tænkte han kun paa det forestaaende Gjensyn med sine Kjære i Hjemmet, og idet han vaagnede op af sin Grublen, gav han sin Hest af Sporerne, da pludseligt en Hund gjøende foer ud af Skovens Tykning, og Hesten gjorde et Sidespring.

»Hvad, Brune,« raabte Niels Ebbesøn, idet han klemte sig fast i Sadlen og strammede Tøilerne, »vil Du gjøre mig til Græsrytter?«

I det Samme hørte han en Kvinderøst, som kaldte ad Hunden, og strax efter traadte en tækkelig ung Kvinde med et sundt og friskt Aasyn og et lille Barn paa Armen frem af Buskene. Det var Skovgjemmeren Martins Hustru, Ellen, og Barnet var Niels Ebbesøns Gudsøn og kaldet Niels efter ham. Han bøiede sig ned fra Hesten, kjærtegnede Barnet og spurgte dets Moder, om hun nylig havde været oppe paa Gaarden, og om Alt stod vel til der?

»Ja, Huusbond,« svarede Ellen med et Smiil, som gjorde hendes jevne Træk indtagende, »jeg var der i Gaar og fandt, Guds Moder være priset, Alle ved Helsen, kun Eders Hustru saare længselfuld og bekymret for, at der paa denne Reise skulde være tilstødt Eder Noget; men Jomfru Ingefred skammede hende ud. Begge vare de saare huldsalige imod mig, som var jeg deres Lige og ikke en ringe Almueskvinde, der har været i Eders Brød. Ak Huusbond,

man kan løbe det ganske Land igjennem og søge uden at finde to Kvinder saa gode, som Fru Estrid og hendes fagre Søster!«

»Vel, Ellen, vel!« svarede Niels Ebbesøn, som i sit Hjerte sagde Ja og Amen til denne Lovtale over Estrid Pedersdatter og skjøn Ingefred; »og«, spurgte han videre, »de Smaa lide og vel?«

»O ja,« svarede Ellen. »Tage laa og loe i sin Vugge, og Peder fegtede med sit Træsværd, saa han nær havde stunget mine Øine ud.«

»Ja,« sagde Niels Ebbesøn, »see hvilken Karl Du har gjort af ham, da Du gav ham saa fed Die; og Svend Ovesøn var da ved Hjemmet og ellers Alt vel?«

»Ei ja!« svarede Ellen. »Eders Søstersøn er en Karl, man kan lide paa, det maa I da vide, Huusbond! Men saa var der en ung Ridder i en grøn Kjortel og med en hvid Fjeder i Hatten; han kom forleden Dag; men jeg veed ikke hans Navn.«

»Ei saa,« udbrød Niels Ebbesøn, »hvo mon det kan være? Nu, jeg maa se at komme fort, Ellen!«

»Tøv dog en Kjende, Huusbond!« udbrød Ellen. »Hvilken Tosse jeg dog er, at jeg glemmer mit Ærinde, som jog mig herud, da jeg hørte Hovslagene af Hestene. Den hellige Mand ved Kilden var hos os i Morges og bad Martin og mig, om vi fornam Noget til Eder paa Hjemfarten, da at bede Eder om at see ind til ham i Hytten, forinden I red op til Gaarden.«

«Ei!« udbrød Niels Ebbesøn utaalmodigt; men han fattede sig strax og sagde: »Vel jeg vil gjøre det! Steffen,« sagde han derpaa til sin Livsvend, en høj, sortsmudset Karl med et kjækt Aasyn, »rid Du

ind til Martins og forbliv der, indtil Du hører min Pibe; og rider saa op til Gaarden, I Andre, og siger til Eders Madmoder, at jeg blot dvæler en liden Stund hos Broder Stefan; jeg skal snarest komme efter og være hos hende.«

Derpaa dreiede han af til Venstre og red ind i Skoven, men ikke uden Modstand fra Brunes Side; thi Dyret havde naturligvis en klar Forestilling om Hjemmets Nærhed; et raskt Ridt paa tyve Minutter vilde bragt Brune op til Gaarden og til den med Hvede fyldte Krybbe, som ventede den der. Endelig havde den nu saa mangen god Gang i den forløbne Sommer baaret sin Herre ind til Eneboerens Hytte ved Kilden og vidste, hvad der ventede den der, et langt Ophold under fuldstændig Faste.

Mærkelig nok var den Maade, paa hvilken Niels Ebbesøn var bleven bekjendt med Benedictinermunken, Broder Stefan, men endnu mærkeligere var dog Manden selv. Det fremgik allerede af hans Eneboerliv; thi Datidens Geistlige følte ellers Trang til alt Andet, end Ensomhed og Faste, og man skulde havt svært ved at finde en kutteklædt Mand, som vilde foretrukket en straatækket Hytte, Kildevand og Brød for den lune Klosterbo, fedt Flæsk og stærkt Øl.

Niels Ebbesøn tænkte endnu med Forundring paa den Morgen for omtrent fire Maaneder siden, da Præsten i Folby, gamle, tykke Fader Simon, var kommen til ham og med et smørret Smiil paa sit rødblussende Ansigt havde sagt:

»Niels, jeg har faaet en sær Gjæst, en gammel Klosterbroder og Ven af mig fra fordum. Han har gjort en Pilgrimsfart til Rom og er nu efter mange Aars Fraværelse vendt tilbage. Han kom vandrende

paa sin Fod og gik ind til mig, hvor han nu har dvælet nogle Dage. Sær menneskesky er han og en haard Selvpiner; og nu har han fanget den Grille, at han vil dvæle her en Stund, inden han drager op til sit Kloster, det han ikke ønsker nævnet. Han har fundet den gamle Hytte ved Gjertruds-Kilden og spørger nu Eder, om I tillader, at han lader den sætte i Stand og opslaar sin Sommerbo der?«

Da var Niels Ebbesøn selv redet med Fader Simon over til Folby, især tilskyndet dertil af Kvinderne, som glædede sig over, at der nu efter lange Tiders Forløb atter vilde komme en hellig Mand til Kilden og muligt ved sine Mirakler hævde dens Ry for helbredende Kraft; men Niels Ebbesøn skjønnede strax af den første Samtale, at det var ingenlunde den gamle Pilegrims Hensigt. Stærkt nok, men paa en heel anden Viis, havde Broder Stefan fængslet ham, nemlig ved sin Lærdom, dybe Menneskekundskab og nøie Kjendskab til Begivenhedernes Gang, hvorom han paa Hjemreisen maatte have søgt Underretning. Dog var det især hans store Syn paa Forholdene og hans brændende Kjærlighed til Fædrenelandet og Folket, som havde grebet Niels Ebbesøn. Det var i hiin egennyttige og rænkefulde Tid en sjelden Dyd, skjøndt den dog fandtes hist og her i en Klosterbo, hos en og anden af Guds og Kirkens Tjenere, som vare Bærere af hele Datidens Aandsliv.

Følgen af det første Møde med Broder Stefan var da bleven, at Niels Ebbesøn selv havde ladet den faldefærdige Hytte sætte i beboelig Stand og paalagt Martin og Ellen at være Broder Stefan til Tjeneste paa enhver Maade. Der havde saa den

Gamle levet Sommeren igjennem og stedse viist stor Glæde og Taknemmelighed, naar hans Vært gjestede ham; thi det maatte jo Niels Ebbesøn kaldes, eftersom Hytten laa paa hans Grund; men Broder Stefan havde haardnakket afslaaet Niels Ebbesøns gjentagne Opfordring til at forlade Hytten og opslaae sin Bopæl paa Norringriis Hovgaard. Han havde ikke viist ringeste Tilbøielighed til at lære Ebbesøns Hustru at kjende, og saaledes var han i sin strenge Afsluttethed snarest bleven en Skræmsel for Gaardens Beboere og hele Omegnens Befolkning. Der gik sære Rygter om hans Selvpineri, Forbidragende mente at have hørt vilde Raab og underlig Sang inde fra Hytten, og de Faa, som havde faaet et Glimt af Eneboeren at see, gav en afskrækkende Skildring af hans Ydre og vare af den Formening, at han snarest stod i Pagt med den Onde.

Stor blev derfor Estrids Bekymring, da hun mærkede, at Eneboeren fik stedse større Magt over hendes Huusbonde, som raadførte sig med ham i alle vigtige Anliggender. Ogsaa denne Reise var Broder Stefans Værk. Han havde opmuntret Niels Ebbesøn til at gjøre et Forsøg paa at forlige sig med sin Uven, den mægtige Marsk Stig Andersøn Hvide paa Bjørnsholm i Mols; thi, sagde han, i disse onde Tider bør Rigets formaaende Mænd slutte sig sammen og byde Holstenerne Trods. Niels Ebbesøn havde nemlig havt en Retstrætte med Marsken, og Grev Geerts Dom var gaaet ham imod. Dog havde han nu ved sin gaadefulde gamle Vens og Sjælesørgers Grunde ladet sig bevæge til at gjøre dette forsonlige Skridt og derfor var det begribeligt, at Broder Stefan længtes efter at høre om Reisen.

Paafaldende havde det dog været Niels Ebbesøn, at Broder Stefan viste saa stor Iver i den Sag og nu, som saa ofte før, gjorde han sig selv det Spørgsmaal — hvad var denne Mand, inden han lod sig gjøre til Munk? Men han havde tydeligt faaet at fornemme, at den Gamle ikke ønskede at udfrittes om sin Fortid, og han havde derfor ganske opgivet at trænge ind paa ham Dog antog han, at Broder Stefan ikke kunde være af ringe Æt; thi Fader Simon viste ham en paafaldende Ærbødighed.

Veien ind til Hytten var ikke lang. Snart skimtede Niels Ebbesøn mellem det gule Løv Hyttens brune, med Mos tættede Stolpevæg og saae en fiin blaa Røg stige op fra Aabningen i Taget; thi der var i Hyttens eneste Rum et Ildsted; og saa var der et lidet Vindue med Blysprosser og smaa Glarruder. Fra den Grønning, paa hvilken Hytten laae, førte en Skraaning med nogle Trappetrin ned til Kilden, hvis klare Vand vældede ud af Jorden og over en Huulsteen flød ned i et af raa Kampesteen omsat Bassin. Ved det stod et gammelt heldende Trækors med et raat udskaaret Billede af den hellige Gjertrud med Staven og Kirken. Saaledes var det Sted beskaffent, hvor den gamle Pilegrim var tyet hen for at leve ukjendt, hudflette sig selv og tale med Aanderne.

Hyttens Dør stod aaben, og Sang lød ud derfra med fuldtonende Røst. Niels Ebbesøn holdt sin Hest an og bad et Ave; thi trods Alt, hvad der kunde tyde paa det Modsatte, var Broder Stefan dog i hans Øjne en hellig Mand. Derpaa red han til Hytten, Sangen forstummede, og Hyttens Beboer viste sig i Døren. Solens Straaler faldt lige paa hans anseelige knokkelstærke Skikkelse, som var indhyllet i Benedik-

tinermunkenes sorte Kutte, sammensnøret med et Reb om Livet. Han holdt den venstre Haand over de buskede graae Øjenbryn, saa at der faldt en Skygge over den lange, bøiede Næse og de storslaaede, furede Træk; men den hvide Haarkrands om den skaldede Isse og det graasprængte Skjæg glimrede i Solen. Skarpt og vildt glimtende var Blikket fra de store graae Øine, men Udtrykket i hans barske Aasyn mildnedes og klaredes, da han saae, hvem han havde for sig.

»Hav Tak, at I kom, Niels Ebbesøn,« sagde han med sin dybe, haarde Røst; »stig af og dvæl en liden Stund hos mig!«

Niels Ebbesøn sprang af Hesten, bandt Tøilen ved en ung Bøg, hvis Stamme næsten berørte Hyttens Rørtag og sagde:

»Gjerne gjør jeg det, ærværdige Fader; men jeg bør ikke dvæle her længe, al den Stund jeg er paa Hjemveien og min Hustru venter mig med Længsel.«

»Hustruer,« svarede Broder Stefan, »ere Mænds Fryd men ogsaa Mænds Tynge, lad saa Eders end være den bedste af alle Kvinder; hun er mig vred, det skønnede jeg stundom af Eders Tale.«

»I kan gjøre hende god, hvad Dag I selv vil, Fader Stefan! Naar I har staaet Ansigt til Ansigt med hende, da vil I skjønne, at der er saa liden Tynge ved hende, som der kan være ved et Menneskebarn.«

»Jeg vil troe Eder,« svarede den Gamle undvigende; »men træd nu ind og tag Sæde!«

Niels Ebbesøn, som skjønnede, at Broder Stefan nylig maatte have havt en af sine mørke Timer, fulgte ham uden flere Ord ind i Hytten og satte sig

paa den haarde, af Grene dannede jordfaste Bænk, som stod ved Sidevæggen. Selv tog Munken Sæde i en plump Træstol, som stod ved et lidet Bord foran Vinduet. Paa Bordet laa nogle Bøger og Papirsruller, mellem hvilke stod et Blækhorn med en istukket Pennefjeder, og paa Væggen hang et simpelt Crucifix og Svøben, Læderremmen med Blykuglerne.

»Siig mig nu,« spurgte Broder Stefan, »hvorlunde det gik Eder paa Bjørnholm, og hvad I fik for det Ridt?«

»Intet,« svarede Niels Ebbesøn i en bitter Tone, »Intet uden Høviskhed, lækker Mad og ædel Viin. Hr. Stig gled af min Haand som en Aal, naar jeg rørte ved den Sag, som er os imellem; og da jeg talte om Rigets Forfald og Folkets Elende, da svarede han med et storladent Smiil, at vi nu i Greve Geert have en viis og velsindet Regent, meget bedre end nogen af vore henfarne Konger; naar Alt gik galt, da skyldtes det blot Folkets Gjenstridighed.«

»Ha,« udbrød Broder Stefan, »han er, som hans Fædre nu i nogle Led have været, Forrædere, holdt stedse med Landsens Fjender og tænkte kun paa egen Fordeel.«

»Nu,« svarede Niels Ebbesøn, »det Sidste er ikke stedse at laste. Vi Andre maae og tænke paa vor Fordeel; det er tilladt, naar vi ikke fortrykke vor Næste. Saa maa jeg og tilstaae, at det, uanseet hvad Marskens Fædre vare, i disse Tider er svært at sige, hvo der er Forræder, hvo ikke. Usle Kong Christoffer solgte Riget og stykkede det ud i Panter. Hvo skal løse dem ind og kjøbe os fri? Vi maae da skikke os under de Herrer, Gud Herren i sin

Vrede satte over os. Hertug Valdemar vilde bleven en god og from Konge, havde ikke hans myndige og haarde Morbroder revet ham Tøilerne af Haanden.»

»Forbandet være han, den kullede Skalk!» udbrød Broder Stefan i stor Harme. »Gjør ikke som de Andre, Niels Ebbesøn, eller som fornemmelig Eders Uven, Stig Andersøn, har gjort, idet han faldt Grev Gerhard til Fode, saa han nu overvældes med Gunstbevisninger, og ingen Mand kan faae Ret mod ham, det I selv har erfaret.«

«Visselig,« lød Svaret, «det var en stor Krænkelse for mig.«

»Og en end større, at I nu forgjeves har redet det Tiggerridt til Bjørnholm,« sagde Broder Stefan; »tilgiv mig, at jeg voldede det.«

»Nu,« svarede Niels Ebbesøn med et Hovedkast, »det gjør ikke mig ringere; men jeg vilde ikke gjort det, havde Riget ikke standet i Vaade, nu da Grev Geert vil brandskatte os og udsuge Jylland, som han alt har udsuget Fyen. Det var sande Ord, I sagde til mig, at nu burde alle gode danske Mænd slutte sig sammen og sætte Skulder mod Skulder for at værne om vor Arne; men Hr. Stig er af en anden Mening, som vi nu vide.«

«Niels Ebbesøn,» sagde Broder Stefan, »slut Eder nu til de kongetroe Mænd!«

»De kongetroe Mænd,« spurgte Niels Ebbesøn, »hvor ere de?«

»De findes dog,« svarede Broder Stefan, »saa vist som Bisp Svend, da han nys drog til Prag for at kalde Junker Valdemar tilbage til sit Fædrenerige, gik Manges Ærinde og ikke blot sit eget.«

»Junker Valdemar!« udbrød Niels Ebbesøn i en

ringeagtende Tone. »Hvad skulde han vel evne, den duunhagede Dreng, som nu i Aar har gaaet i Keiserens Ledebaand?«

»Han er Folkets og Landets sidste Haab,« svarede Broder Stefan med usikker Røst og slog Kors for sig.

»Hvo Haabet troer, paa Iis han boer,« svarede Niels Ebbesøn, som var opvoxet i en Tidsalder, da Alt vaklede og Alle svigtede. »Nu at samle og styre det splittede Rige, det er ved Guds Moder ingen Barneleg.«

»Herren gjør stundom underlige Ting,« sagde Broder Stefan, idet han tankefuldt saae hen for sig.

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »som om han nu vilde lade Stig Andersøn knæsætte Valdemar Christoffersøn og løfte ham op paa Thronen! Hr. Stigs Arm, den rækker for Tiden længst, og Ingen kan lægge saa tungt et Lod i Vægtskaalen, som han. I skulde see den stærke Borg, han har bygget, og hvor der myldrer af jernklædte Mænd. Tusinde pantsrede Ryttere kan han stille i Marken og sidder paa Bjørnholm som en Konge.»

»Men om nu I, Niels Ebbesøn, havde saadan Magt, hvad vilde I da gjøre?«

»Hvad nytter det at tale derom,« lød Svaret. »Jeg veier kun som et Gran mod Stig Andersøn. Ikke staaer min Hu til at vove Noget blindt og knække min Hals derpaa.«

»Da,« udbrød Munken i stor Forbittrelse, »er Du ikke bedre, end Kongen paa Bjørnholm og alle de andre Grevens Øientjenere og Spytslikkere, som gribe Smulerne fra hans Bord. Jeg seer i Aanden, hvorledes dette vil ende: Sachserne ville træde paa

danske Mænds Nakke, plyndre dem ud og end ikke levne dem deres eget Maal —

Geme, plange moesto more
  Dolorosa Dacia,
Qvia probo protectore
  Cares et audacia.
Gens eras fortissima,
Virtute clarissima,
  Stravisti,
  Vicisti,
Populum
Æmolum
  Per terrarum spatia!»

»Hvad Messe læser I der for mig?« spurgte Niels Ebbesøn, idet han trak sine Bryn sammen, saa der dannede sig en Fold imellem dem, et sikkert Tegn paa Vrede hos ham.

»En Messe, o ja!« udbrød Broder Stefan. »Kunde jeg blot synge den fra Himmelbjergets Top, saa den rungede over det ganske Land og vækkede alle dorske Trællesjæle!«

Saa greb han en Papirsrulle, som laae paa Bordet, udfoldede den og viste Niels Ebbesøn en lang Række latinske Vers, prentet med en zirlig Haand.

»Dette er Planctus,« sagde han, idet hans Øine lyste af Begeistring, »Klagesangen over Danmarks Elende, digtet for et Decennium siden af en ukjendt Klosterbroder. Jeg fik den i Øm, hvor jeg havde Herberge et Døgn paa Veien herop, og har dens stærke, veefulde Ord siden gjenlydt i min Sjæl og ikke været ude af min Tanke. Et dødt Ord har det været for Folket, men nu skal det dog naae Eders Øre, Niels Ebbesøn, om I tillader, at jeg tyder det for Eder.«

»Nu,« svarede Niels Ebbesøn sagtmodigt, gjør det da, enddog jeg kjender Rigets Elende bedre end nogen Klærk, han være nok saa lærd.«

Uden at bryde sig om denne Indvending gav Broder Stefan sig nu til for sin stedse mere opmærksomme Tilhører at tyde dette mærkelige Digt, som er opbevaret til vore Dage, og som er et uforkasteligt Vidnesbyrd om, at selv i hine fjerne, af Raahed, Søndersplittelse og aandeligt Mørke vanheldede Tider var Fædrelandskjærligheden til, havde faaet en aandfuld dansk Mands Hjerte til at banke og givet sig Udtryk i velklingende Rythmer. Her skal blot gjengives*) de Vers, som udgjøre Digtets Kjerne, og hvis Indhold i Meget sørgeligt godt passer paa senere Tider, end Grev Geerts og Niels Ebbesøns Dage.

Suk og klag, til Sorg er Tiden,
Danmark, spændt i Smertens Baand,
Thi en Værge, gjev i Striden,
Fattes Dig og Djervheds Aand.
Tappert frem blandt Folk Du foer,
Vidt gik af Din Manddom Ord,
Hadefuldt
Skadefolk,
Det slog Du,
Det vog Du
Trindt om Land med vældig Haand.

Tusind Trængsler Dig forfølge
Tusindfoldig List og Svig,
Nederlag paa Land og Bølge,
Allevegne Nød og Krig.

*) C. Rosenbergs Oversættelse.

Uden Hvile hviler Du,
Stærke Fjenders stolte Hu
Haarde Slag
Nat og Dag
Vaabenbrag
Dødens Tag
Uden Aflad kue Dig.

Vidt sig rækked, vidt sig strækked
Ud din Magt langs Elbens Strand,
Stynet, stækket, skyggedækket
Nu Du naaer knap Eiderns Vand.
Endelig blev Sliens Fjord
Sat til Grændse for Din Jord,
Men fage
Tilbage
Dig trænger
Alt længer
Den Aa, som deler Jyders Land.*)

Ulivsrammet maa til Skamme
Nu Du for Alverden staae,
Tvedragt splitter Folkets Stamme,
Tændt i hver en Hjertevraa.
Gottorp, Daners Værn og Skjold,
Borgen fast, i Fremmedvold
Er falden
Med alle.
Den tilbage
At tage
Vil Eftenslægten neppe naae.

Uskadt skulde dog forsande
Ud Du gaae af Modgangs Ild,
Om ei hjemme her i Lande
Uret drev sit onde Spil.

*) Kongeaaen.

Lad da fare Synd og Last!
Knyt til Herren Baandet fast;
Da skal Seire
Vi feire
Og fælde
Med Vælde
Hver Fjendehær os møde vil.

Fyndigt og klart, skjøndt ikke i bundne Rythmer, blev Klagesangen tydet for Niels Ebbesøn; dens vægtige Ord fandt Vei til hans Hjerte, og han gjemte dem der. Dog tilstod han det ikke, men sagde:

»Nu have I Tak, Fader Stefan! Det var fagre Ord og ikke usande, men dog kun Ord, som ere en Klang og udrette Intet.«

«Det lider jeg at høre af Eder, Niels Ebbesøn,« svarede Broder Stefan, »thi ved Eder er der ingen Pral, og hvad I der sagde, er da et Vidnesbyrd om, at I er en Mand af Daad; naar det gjelder, da vil I uden lang Snak slaae til.«

»Jeg?« udbrød Niels Ebbesøn. »Jeg er en fredelig, lovlydig Mand.«

»Da er I en unyttig Mand,« svarede Broder Stefan, »thi vi leve i en lovløs Tid. Lidet nytter det Eder at krybe i Skjul, thi den ganske Almue i denne Egn seer op til Eder og venter snarest, at I skal skrive Folket en ny Lov og skrive den med Sværdet.«

»Ei hør,« udbrød Niels Ebbesøn, »hvilken stor Herre I der gjør af Manden paa Norringriis Hovgaard! Saa sagte, ærværdige Fader! Jeg er ingen streng Huusbonde, og jeg kalder mangen Odelsbonde og Almuesmand min Ven; men dog sætter jeg ikke

min Lid til Almuen. At hidse Folket op og give det Værge i Haand, det turde blive, som at stikke Skov og Hede i Brand over det ganske Land, og hvo skulde da slukke Branden?«

»Til hvem eller hvad sætter I da Eders Lid, Mand?« spurgte Broder Stefan heftigt.

Da blinkede Niels Ebbesøns Øine som Staal, og han gav Svar med følgende Vers af en gammel Vise:

»Jeg troer først mit gode Sværd,
Og saa min gode Hest;
Dernæst troer jeg mine Dannesvende;
Jeg troer mig selv dog allerbedst!»

Derpaa reiste han sig og sagde:

»Dog burde jeg sagt det først, at jeg sætter min Lid til Herren og alle Hellige; og derfor beder jeg Eder, ærværdige Fader, inden jeg rider herfra, at give mig Eders Velsignelse.«

»Hvad vil den gavne Eder?« udbrød Broder Stefan, idet han reiste sig brat. »Jeg er dog en syndig Mand, og Djævelen har trods Vielse, Bod og Revselse endnu en Part i mig. Hvad har jeg nu gjort andet, end at hidse Eder op til Selvtægt og Vold — Domine, miserere mei!«*)

Niels Ebbesøn havde før hørt angrende Ord af Broder Stefans Mund, som lod formode, at en eller anden svær Brøde tyngede hans Samvittighed; hans strenge Bodsøvelser tydede ogsaa derpaa. Der var altsaa ikke noget Overraskende for Niels Ebbesøn i dette pludselige Anfald af Sønderknuselse.

»Fader Stefan,« sagde han, »Gud Herren har —

---

*) Herre, forbarm Dig over mig!

det mener I jo selv og sagde det en Dag — styret Eders Fjed hid, og I er nu vorden ei blot min Ven, men min rette Skriftefader, for hvem jeg ikke dulgte nogen Tanke. Eders Velsignelse maa da være god nok til mig.«

Da løftede Munken sine Hænder og sagde i stor Sindsbevægelse:

»Gud signe Dig, Niels Ebbesøn! Du er en bedre Mand, end jeg.«

»Nu have I Tak,« sagde Niels Ebbesøn. »Dog bæres det mig stundom for, at der maa være Noget i Eder, som gjør Eder til en bedre Mand, end jeg er. Tænkte jeg ikke saa, da havde jeg ikke saa ofte søgt herhid og stod her heller ikke nu.»

I det Samme lød der et raslende Brag, Niels Ebbesøn sprang ud, men raabte strax ind til Broder Stefan:

»Det er blot Brune, som er i Færd med at æde Eders Tag,« og saa loe han.

»Ak,« udbrød Broder Stefan i en angrende Tone, »det er kun en retfærdig Straf over mig, fordi jeg har opholdt Eder her saa længe. Eders gode Ganger er vansmægtende efter det lange Ridt. saa og I selv. Jeg har dog en Drik Mælk og en Hvedekage, som den gode Ellen bragte mig, og som jeg kunde budt Eder — kom og tag det!«

»O nei,« svarede Niels Ebbesøn, »snart vil jeg være ved Hjemmet, og gid jeg havde Eder der ved mit Bord, saa I kunde faa styrkende Føde. I spæger Eders Kjød for haardt; et saa strengt Levnet er ikke godt for en Mand paa snart syvti Aar.«

»Jeg kjender mig selv bedre«, sagde Broder Stefan barskt; »jeg er end fuld af Livskraft, og

Legemet er desuden et Asen; det behøver tarvelig Føde og stadig Pidsk.«

Niels Ebbesøn sad alt i Sadlen, da Broder Stefan traadte hen til ham og sagde i en tøvende, usikker Tone, som var meget usædvanlig hos ham:

»Jeg kan sige Eder, at I har faaet en Gjest, hvis Nærværelse vil forundre Eder.»

»Ja,« udbrød Niels Ebbesøn, »Ellen sagde det; veed I, hvo det er?»

Broder Stefan nikkede og svarede:

»Ved et Tilfælde er jeg bleven vidende derom. Da jeg forgangen gik over Veien til Martins, kom en ung Ridder stateligt ridende med et Par Svende. Han spurgte mig om Vei, og vi kom i Snak med hinanden; han fulgte saa med mig ind til Hytten.«

Niels Ebbesøn tænkte, at det var høist besynderligt; thi Broder Stefan indlod sig ellers aldrig med Nogen, og hvo der af Nysgjerrighed havde nærmet sig Hytten, var stedse bleven barskt afvist, men nu kom Forklaringen.

»Den unge Mand», vedblev Broder Stefan, »er Hr. Aage Stigsøn, Eders Uvens, Marskens anden Søn. Hvor forunderligt, tænkte jeg da, at mens Niels Ebbesøn er reden til Faderen, saa er Sønnen, ganske uvidende derom og kommende fra en anden Kant, reden til Niels Ebbesøn. Jeg fik da Lyst til at udspørge den unge Herre, og hvad han berettede om hans Faders Sindelag, gav mig ikke stort Haab om, at I vilde faa Held med Eders Ridt til Bjørnholm.»

«Men ved alle hellige Mænd,« udbrød Niels Ebbesøn utaalmodigt, »hvad har ført Aage Stigsøn til Vort?«

»Jeg skal ikke kunne sige Eder det,« svarede Broder Stefan, men tilføiede med et Glimt af et Smil: »Dog lader det til, at et Par fagre Øine have draget ham hid, al den Stund han gjorde mig nogle Spørgsmaal om Eders Hustrues Søster, Ingefred, dem jeg dog ikke saae mig i Stand til at besvare.«

Nu dukkede der for Niels Ebbesøn frem en Erindring fra Vaaren, da han med Sine havde været til Gilde hos sin Morbroder, Niels Bugge paa Hald. Aage Stigsøn havde og været blandt Gjesterne og traadt Dandsen med Ingefred.

«Ei,« udbrød han med et mørkt Blik; »men af dette kan kun komme Ulykke; jeg skal sørge for, at den unge Straajunker ikke bliver for gammel i Gaarde hos mig.«

»Nu,« svarede Broder Stefan, »derom maa I selv. Dog vil jeg sige Eder, at den unge Herre huede mig vel. Han har et andet Sindelag end hans Fader, thi han talte med stor Agtelse om Eder. I kan ikke vide, hvor dette bærer hen; i Eders Sted vilde jeg tage venligt mod Hr. Aage.«

«Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »jeg veed, hvad Gjestfrihedens Lov byder mig.«

Saa skiltes de, idet Broder Stefan blev staaende, saae efter den Bortridende med et usikkert Blik og derpaa skred ind i Hytten. Kort efter kaldte den skingrende Lyd af Niels Ebbesøns Sølvpibe Steffen hid fra Skovgjemmerhuset, og Herre og Svend rede raskt ad Hjemmet til.

ANDET KAPITEI.

— --

NATTEVAGT.

Solen stod lavt paa Himlen, da Niels Ebbesøn forlod Skanderborg Landevei og slog ind paa den Huulvei, som jevntstigende gjennem Skoven førte op til Norringriis Hovgaard. Da han fra Skoven red ud paa den aabne Mark, laae Borgen for ham i Aftenglandsen. Solstraalerne spillede om det runde Varetaarns kobbertakte Tinder, Høieloftshusets Gavle og i Toppen af en kraftig Eg, som stod i Borggaarden; men den grønne Vold, som omgav det Hele, det lave Porttaarn med Sidemurene og Vindebroen, som førte over Graven, laae i Skygge. Ogsaa havde Solstraalerne alt for en Stund siden forladt Abildgaarden og Rosenlunden, som laae udenfor Gravene og gjennem hvilke Veien førte ned til Borgeledet, den yderste Indgangsport, og til nogle Avlsbygninger, som laae frit paa Marken.

Frydefuldt var stedse for Niels Ebbesøn Synet af Hjemmet og den Borg, han for største Delen selv havde skabt. Stor var den ikke og forekom ham end mindre nu, da han kom fra Marsk Stig Andersøns anseelige Borg, Bjørnholm; men dog var den i Sluttethed stærk, og dens Forsvar krævede ikke nogen stor Besætning. Fra Varetaarnets øverste Glughuller havde man et frit Overblik over Egnen, og derfra kunde Kuren eller Vægteren støde i sin Luur og gjøre Anskrig, naar Nogen nærmede sig. Dog var Udsigten mindst vidtrækkende mod Nord og Øst, hvor Landet steg og Skovene lukkede for,

men heelt fri mod Syd og Vest, hvor Jordsmonnet faldt. I den Retning kunde Niels Ebbesøn see ned til sin nærmeste Nabo, Jens Lavesøn paa Ristrup og over til Skovene ved Jernit*), hvor gamle Tyge Kalle sad. Borgens svage Side var Vandmangel i Gravene; paa Grund af den høie Beliggenhed bleve de gjerne næsten tørre henad Høsten.

Sjelden nærmede Niels Ebbesøn sig efter en længere Fraværelse Hjemmet uden at anstille Betragtninger over Borgens Fortrin og Mangler og forestille sig Virkningen af en Berending; thi Retten sad jo i Spydstagen, hver Mand maatte værge for sig; og stedse blev han glad, naar Tonen fra Vægterens Luur gjaldede ham i Møde, saa han strax fik Vidnesbyrd om, at Manden var paa sin Post og Besætningen aarvaagen.

I saa Henseende blev han denne Gang stillet tilfreds. Endnu inden han havde naaet Forborgen, som Avlsbygningerne kaldtes, lød den vel kjendte langtrukne Luurtone, og Skovene gav trindt om Gjenlyd af den. Derpaa fik det næsten Udseende af, at Besætningen gjorde et Udfald. Nogle Mænd saaes at ile ned gjennem Lunden; men bag dem skimtedes nogle flagrende Gevandter, i hvilke Niels Ebbesøn gjenkjendte sin Hustrues blaa og Ingefreds røde Hættekaabe, og tilsidst fremtonede en grøn Hat med en hvid Fjeder, Vidnesbyrdet om Aage Stigsøns Nærværelse.

En bruunklædt, firskaaren, lavstammet og noget korthalset Yngling kom løbende og naaede først Borgeledet; det var Niels Ebbesøns Søstersøn, unge

*) Frisenborg.

Svend Ovesøn. Hans djærve, men lidet skjønne Aasyn og de smaa brune Øine lyste af Glæde, idet han svingede sin Hat og raabte:

»Velkommen til Huse, Morbroder!«

»Vel mødt, Svend,« svarede Niels Ebbesøn »Hvad er der paa Færde, siden I Alle saa komme farende?«

»Alt er vel, eftersom vi nu have Eder tilbage i god Behold,« svarede Svend. »Vi fik forgangen Dag den Tidende, at Heinrich von Hallermund og Otto von Skenkenborg med en Rytterhob ere redne ud fra Randers og færdes her i Egnen for at inddrive Skatten; og nogle Røverskytter have snuset her omkring i Dag; derfor have vi været bekymrede for Eder.«

»Blæse med Røverskytterne,« sagde Niels Ebbesøn, »men hvo bragte den Tidende om de tydske Herrer?«

»Unge Hr. Aage, som kommer der,« svarede Svend.

Aage Stigsøn blottede sit Hoved og hilste med megen Anstand. Aftenvinden legede med hans lysebrune Lokker, og en levende Rødme gled over hans fine Træk, idet hans blaae, glandsfulde Øine saae op til Niels Ebbesøn med et forlegent, næsten bønligt Blik. Den stadselige, med Guldsømme og Knapper prydede, grønne Klædning, som omsluttede hans høie, slanke Skikkelse, det zirligt holdte Haar og Mundskjæg og den anstandsfulde Hilsen fremhævede ham som et Væsen, saare forskjelligt fra Svend Ovesøn og de andre unge Karle, som stode omkring ham. Da Niels Ebbesøn i Taushed besvarede hans Hilsen, sagde han:

«Min Vei faldt her forbi, og jeg mente da at burde advare Eder. I har sikkert et Besøg i Vente af Befalingsmanden i Randers og Hr. Otto.«

»Saa det var Eders Ærinde?» udbrød Niels Ebbesøn med et Smiil. »Derom sagde I Intet til Broder Stefan, hvem I gjestede i hans Hytte.«

Da blev Aage atter rød; men han slap for at svare, idet Niels Ebbesøn tilføiede:

»Nu, vær velkommen, enddog jeg veed, at I maa være dragen hid uden Eders Faders Vidende og sikkert mod hans Villie; thi jeg kommer fra Bjørnholm og har faaet at fornemme, at Hr. Stig er mig ikke god.«

»Det er mig saare ukjært at høre,« svarede Aage med mere Mandighed, end han hidtil havde lagt for Dagen; »men jeg maa minde Eder om, at jeg har naaet Myndighedsalderen og raader for mig selv; ikke spørger jeg min Hr. Fader om, hvorhen jeg maa ride og hvem jeg maa gjeste.«

Det vidste Niels Ebbesøn meget vel; thi Aage Stigsøn sad paa Thordrup*), hvilken Gaard hans Fader havde kjøbt til ham; men han vidste ogsaa, at den myndige Marsk ikke hos nogen af sine Børn eller Frænder taalte nogen Opsætsighed eller Afvigelse fra den Politik, han selv fulgte; hans Venner maatte være deres Venner, hans Fjender deres Fjender. Dog gav Niels Ebbesøn ikke den unge Herre noget Svar; han sprang af Hesten, kastede Tøilen til Steffen og gik sin Hustru i Møde.

Han skjønnede, at hendes Øine lyste med en stærkere Kjærlighedsglød, end sædvanligt. Dybt

*) Frisenvold.

var Blikket fra disse store, blaae Øine; selv naar hun smilte, var der Alvor paa Bunden. Han fornam det ret i et Øieblik som dette, da han efter nogen Tids Fraværelse gjensaae hendes statelige Skikkelse og faste Træk, at hun var ikke som de fleste andre Kvinder og i hans Øine visselig den ypperste af alle Kvinder paa Jorden.

»Velkommen til Hjemmet, Huusbond,» sagde hun sindigt, men dog med en Klang af Ømhed i sin Røst.

»Vel mødt, mit Hjerte,« svarede han, idet han drog hende til sig og kyssede hende; »og er Du der, Ingefred,« føiede han til, idet han rakte sin Konesøster Haanden; »blev Du ræd for Røverskytterne?«

Smilehullerne kom frem i hendes bløde runde Kinder, og hendes lille, noget opstaaende Næse fik et endnu kjekkere Anstrøg, end den sædvanligt havde.

«Jeg, o nei,« svarede hun, «saa vel vi her ere omgjerdede af stærke Volde og kamplystne Mænd; det maatte da været paa Eders Vegne, Niels, at jeg havde næret Frygt; men der skulde ved Guds Moder mere til, og I vilde optaget det som en Krænkelse.«

Hun tiltalte Niels Ebbesøn med »I«, ikke just fordi han var fjorten Aar ældre, men fordi han var hendes Værge og hende ganske i Faders Sted, ja Mere for hende, end hendes hensovede Fader nogensinde havde været. Han var i hendes Øine den første af alle Mænd og paa barnlig Viis hendes Hjertes Afgud.

»Vel talt, Ingefred,« svarede han og klappede hende paa Kind, hvorpaa han med sin Hustru

ved sin Side gik op ad Gaarden til, og de Andre fulgte efter.

Det kom saa ligesom af sig selv, at Ingefred fik Aage Stigsøn paa den ene Side, Svend Ovesøn paa den anden; og mens hun vexlede Ord med sine to Ledsagere, gik der Blink fra hendes mørkegraae Øine, der, som Broder Stefan havde formodet, vare skjønne, men mindre dybe og mere spillende, end hendes Søsters. Hun havde slaaet sin Kaabehætte tilbage, og intet Fruerliin fængslede hendes blanke, brune Haar, som i bløde Lokker faldt frit om hendes Nakke. Høviske Ord, skye Sideblikke og blide Smiil, nu og da ledsagede af et Rødmesblus paa de friske Kinder, det fik unge Hr. Aage; men kjekke afvisende Svar og skadefroe Øiekast blev Svend Ovesøns Part.

Mens Aage Stigsøn gik stateligt og høviskt ved Jomfruens Side, var Svend Ovesøns Gang urolig, hans Blik usikkert og hans Smiil spodsk. Et Par Gange purrede han sig i sit mørke, krusede Haar og gjorde en Dreining, som om han vilde forlade de Andre men blev dog. Han var ellers en munter Yngling, og Faa vidste det bedre, end Ingefred Pedersdatter; thi han havde i fem Aar været hendes daglige Selskab, altsaa allerede inden hun blev voxen Jomfru.

Svend havde været i sin Morbroders Brød i ti Aar, fra sit fjortende Aar og var fulgt ham herned fra Thy. Hans Fader, Hr. Ove Hase til Gaasetofte paa Sjælland, havde nemlig, da han var bleven Enkemand, sat ham i Lære hos sin Svoger og siden ikke bekymret sig stort om ham. Selv var Hr. Ove næsten aldrig ved Hjemmet; thi han var kommen i

Lag med Grev Geert, allerede da denne krigedes med Kong Christoffer paa Sjælland og havde siden fulgt ham som hans Hofsinde. Rigets mægtige Formynder havde jo nu al Gunst og Gave i sin Haand, og selv større Mænd end Hr. Ove havde ikke fundet sig for gode til at krumme Ryg for ham.

Men bekymrede Hr. Ove sig ikke om sin Søn, saa gjorde Sønnen i saa Henseende rigeligt Gjengjeld. Niels Ebbesøn var bleven hans anden Fader, og han hang ved ham med sit ganske Hjerte, just som Ingefred; og ad den Vei vare de da komne i et Slags Sødskendeforhold til hinanden. Mangen munter Leg havde de, trods de otte Aars Forskjel i deres Alder, leget med hinanden, og paa Grund af Svends Raadsnarhed og muntre Lune, som ikke lod sig kue selv af de vanskeligste og fortrædeligste Forhold, havde Ingefred givet ham Tilnavnet Trøst.

Saaledes havde Forholdet imellem dem været indtil den forgangne Vaar. Det var efter Gildesfarten til Hald, at der var kommet Kulde imellem dem, og det hændte nu og da, at de kom op at mundhugges. Hun kunde ikke udfinde Aarsagen til hans forandrede Sindsstemning, og han negtede, at en saadan Forandring havde fundet Sted; men nu behøvede hun ikke længere at søge, og han formaaede ikke længere at dølge; thi Aarsagen gik nu ved skjøn Ingefreds Side i Aage Stigsøns Skikkelse. Det var blevet Jomfruen indlysende, at hendes Legebroder og Ven mente at have et Slags Eiendomsret til hende, og hun var ikke uden Frygt for, at Niels Ebbesøn kunde være tilbøielig til at bekræfte den; men hvis Nogen af dem troede, at hun lod sig bortgive som de fleste andre unge Jomfruer, saa kjendte

de hende kun daarligt. Alene Tanken derom havde vakt hendes Trods og drevet hende videre til den modsatte Side, end hun maaskee ellers vilde gaaet; men aabenbart var det dog, at den ualmindelig skjønne og ridderlige unge Herres Beilen havde behaget og blændet hende; og det gjorde ham neppe mindre velkommen, at han var en Stigsøn og et Skud af Hvidernes gamle Stamme.

Dog var hun sig klart bevidst, at her var to steile Bjerge at komme over, for Aage Stigsøns Vedkommende hans Ætstorhed og hendes ringe Herkomst, og for hendes Vedkommende hendes Søstermands og Værges Nag til gamle Hr. Stig. Aage Stigsøns Ankomst til Gaarden og den utvetydige Maade, hvorpaa han havde lagt sin Hensigt for Dagen, havde reist disse kildne Spørgsmaal i hendes Sjæl, og hun havde grublet adskilligt over dem; thi hun havde ikke af Naturen noget svagt og følsomt Hjerte, og allerede fra Barnsbeen af havde hun havt den Evne at kunne tænke klart.

Niels Ebbesøns Fraværelse i disse Dage havde da været hende en Velgjerning, Noget som aldrig var hændet hende før. Dog havde hun været meget spændt paa at erfare Udfaldet af hans Ridt til Bjørnholm, og da hun nu paa Veien op til Gaarden ved en Yttring af Niels Ebbesøn blev underrettet om, at han kun havde hentet sig en Ydmygelse paa Bjørnholm, blev hun urolig i Hu, men hun tabte dog ikke Modet. Svend derimod hoverede nu i sit Hjerte og lovede sig selv at mage det saa, at unge Hr. Aage snarest fik Been at gaae paa.

Da de vare komne over Vindebroen og gjennem Taarnporten ind i Borggaarden, gik de lige hen til

Høielofts- eller Vaaningshuset. Det var et stærkt Steenhuus paa to Stokværk, som laae for sig selv; thi Borggaarden var en aaben Plads, omgiven af flere spredt liggende Bygninger, og nogle af dem var kun Bjelkehuse. I Midten kneiste Egen, og Bænken under den var ved Sommertide en yndet Plads for Gaardens Beboere. I Høieloftshusets nederste Stokværk var Borgstuen, Kjøgers og Fadebure, og det havde sin egen Indgang; men i det øverste Stokværk var Opholdsværelserne, af hvilke Steenstuen eller Hallen var det fornemste; dernæst Sengekamrene og nogle Gjesteværelser. En Trætrappe ved Gavlen førte op til Svalen, en Altan, som hvilede paa stærke Egestolper og havde et Rækværk; fra Svalen førte en Dør ind til Steenstuen, saaledes kaldet paa Grund af sit Flisegulv.

Da Niels Ebbesøn nærmede sig Høieloftstrappen og saae op, blev han vaer en aldrende Kvinde, over hvis blege, huløiede Ansigt en Hætte kastede sin Skygge. Hun stod med de foldede Hænder lænede paa Rækværket. Det var Johanne Nielsdatter Brok fra Essendorp*), hvis Huusbond, Anders Jensen, var en af de faa Mænd, som kjækt havde modsat sig Grev Geerts Voldsherredømme og derfor var bleven udjaget af Landet. Fredløs flakkede han om, og hans forladte Hustru havde fundet et Asyl hos sin Huusbondes trofaste Ven, Niels Ebbesøn. Hun var langt ældre end Manden; thi han havde, ligesom Niels Ebbesøn, giftet sig sin Gaard til, men i Modsætning til ham faaet en Hustru, der kunde været hans Moder.

---

* Gl. Estrup.

»Vel, mødt, Johanne, hvor lider I?« raabte Niels Ebbesøn op til hende.

»Guds Moder være priset,« svarede hun med sin skurrende Røst, »at I er vendt hjem med bjerget Liv og hele Lemmer. I fornam da ikke noget til Anders?«

Det var hendes stadige Spørgsmaal til Niels Ebbesøn, naar han havde været paa Reise.

»Vist ikke,« svarede Niels Ebbesøn; »vær ubekymret for ham; han hytter sig nok; men skulde han komme, da skal jeg vide at bjerge ham.«

»Ak, Gud Herren see i Naade til Eder, Niels, saa I endda evner at bjerge Eder selv!« Saa lød det mistrøstige Svar, hvorpaa hun forsvandt og gik ind.

»Tidenden om de tydske Herrers Ridt har indjaget hende stor Rædsel,« sagde Estrid, idet de gik op ad Trappen. »I Gaar laae hun den ganske Dag under Dynen og havde alle sine Kostbarheder hos sig i Sengen. Hun indbilder sig, at Alt, hvad Grevens Mænd foretage sig, gjelder hendes Huusbond og hendes Skatte; og underligt er hendes Hjerte deelt mellem Klenodierne og Huusbonden.«

»Nu,« svarede Niels Ebbesøn med et Smiil, »Manden er Guld værd, men Klenodierne ere og dyrebare og nu Alt, hvad der er hende levnet.«

Da Niels Ebbesøn havde seet sine Smaadrenge, som laae sødt slumrende, og de Alle havde nydt deres Nadvere, gik han en Runde paa Gaarden, ledsaget af Svend, og uddelte flere Befalinger, som viste, at han ingenlunde følte sig tryg. Den vigtigste var, at Kvæget og den indbjergede Høst den næste Dag skulde, saavidt muligt, fjernes fra den ubefæstede

Avlsgaard og anbringes inden Voldene. Derpaa sagde han til Svend:

»Bedst, at Du i Nat holder Vagt paa Volden og tager ti af Svendene med Dig.«

Dertil var Svend saare villig; thi han var saa modig og stridslysten som nogen Yngling i hine Tider; men neppe havde han givet Svar, før Aage Stigssøn kom til og udbad sig den Ære at maatte gjøre Nattevagten med. Niels Ebbesøn fandt ingen Grund til at afvise det Tilbud, og Svend maatte altsaa finde sig i dette uvelkomne Makkerskab.

Saa sade de To da i Nattens Mørke ved Siden af hinanden, indhyllede i deres Kapper. Der var ikke forefaldet det Mindste, som kunde foranledige dem til at gjøre Allarm, og derfor havde de nu, efter adskillige unyttige Rundgange paa Volden, nedladt sig paa den. Der herskede dyb Stilhed omkring Borgen; kun nu og da lød et Ugleskrig fra Skoven, og selv bevarede de længe Taushed. Omsider sagde Svend:

»Her er Fred og ingen Fare; vi kunde lige saa godt gaaet til Sengs. Jeg maa nu forblive paa min Post til Daggry, men I, Hr. Aage, har det ikke nødigt; gaa derfor helst nu til Eders Sengekammer.«

»Daggryet,« svarede Aage, »er ikke langt borte, og jeg holder da helst ud til Enden.«

Svend gav sig til at fløite, indtil Aage atter tog Ordet og sagde:

»Jeg vil nytte Leiligheden og tale aabent til Eder. Jeg har mærket alt fra den første Gang, da vi mødtes, som var i Vaaren til Kirstine Buggesdatters og Niels Vendelboes Fæstensøl paa Hald, at I ikke er mig god; lad mig vide Aarsagen til Eders

Modvillie; thi det er mit Ønske, at vi skulle vorde Venner.«

»Jeg takker,« svarede Svend i en spydig Tone; »men siig mig først, af hvad Aarsag Hunde og Katte forliges saa daarligt?«

»Tal uden Omsvøb og ikke i Gaader,« sagde Aage barskt.

»Gjerne,« svarede Svend. »Lad mig nu være Hunden eller Katten, saa var der strax ved det første Syn af Eder noget i mig, som reiste Børster. Jeg fornam, at I er en Mand af en anden Art end jeg; desuden ynder jeg ikke Eders Æt.«

»Ei,« udbrød Aage med et hovmodigt Smil, »muligt mener I, at den er ringere end Eders?«

Svend saae Smilet; thi den første Morgendæmring brød frem og det begyndte at lysne. I en skarp Tone svarede han:

»Min Moders Fader var en Strangesøn, og jeg holder fornemmelig paa min Moders Æt; men de Strangesønner vare alle kongetroe og gode danske Mænd, ingensinde Landsforrædere, end sige Kongemordere.«

Aage blev rød i Kinderne, men tæmmede sig dog og svarede roligt:

»I sigter dermed til min Oldefader, gamle Marsk Stig; men ganske med Urette; thi det er kundbart for Alle, at han ikke var med i Finderup Lade; han besmittede ikke sine Hænder med Kong Erik Glippings Blod.«

»Men tilskyndede Andre til den Morderdaad,« svarede Svend. »Nu, man siger jo, at han paa sin Hustrues Vegne havde Noget at hevne; intet Under da, at han, Stakkel, blev gram i Hu.«

»Der siges saa meget,« svarede Aage hidsigt. »Mangfoldig Sladder løber gjennem Landet, og deraf laves Viser; men det er min Tro og alle mine Frænders, at min Oldemoder gik ukrænket i sin Grav. Det gjaldt større Sager, Svend Ovesøn, end at Kong Erik muligt har gantedes lidt med Fru Ingeborg. Min Forfader og hans Fæller, de fegtede for deres Friheder og Rettigheder; saa gjør og min Fader, skjøndt paa en klogere Vis, og saa vil sikkert ogsaa Niels Ebbesøn gjøre, om nogen Overherre gaaer ham for nær.«

»Det staaer til at haabe,« sagde Svend. »Enddog han er seen til Vrede og sindig i sin Færd, saa er han dog ikke saa from, som Mange troe. Han vil sikkerlig værge sig mod enhver Storhans, der vil træde ham paa Tæerne, han være nu Greve eller Marsk.«

»Nu komme vi nærmere til Sagen,« svarede Aage, »thi der sigtede I til min Fader. Havde I ladet de Døde hvile i Fred og før sagt, at I ikke lider mig, fordi min Fader er Niels Ebbesøns Uven, da vilde der været bedre Mening i Eders Tale; men og dette er kun Omsvøb. Nu vikle vi helst alt Garnet af og ser efter, hvilke Runer der staaer paa Vindslet. Jeg er kommen hid for at beile til Ingefred Pedersdatter og —«

»Ha, ha,« faldt Svend ind, »der fortæller I mig stort Nyt! Hver Mand og Kvinde her paa Gaarden har forlængst gjettet Eders Ærinde, som I nu i trende Dage har begloet Jomfruen og er løbet i Hælene paa hende —«

»Eder til stort Mishag,« føiede Aage til, »eftersom Jomfruen kjendeligt er mig god. Tag det nu

ikke til Mistykke, naar jeg tilstaaer, at Eders Modvillie ikke bekymrer mig stort, med mindre I skulde have en ældre Ret til Jomfruen. Det er kommet mig i Tanke, at det muligt kunde forholde sig saa, og i det Fald viger jeg; thi jeg er ingen Tyv, som vil tilliste mig anden Mands Ejendom. Saa spørger jeg Eder da — er Jomfru Ingefred lovet Eder, eller har hun givet Eder noget Tilsagn, som hun maatte bryde for at vorde min?«

Svend blev hvid om Kind, men stirrede blot paa Aage, uden at give noget Svar.

»I tier,« vedblev Aage, »og deraf tør jeg da slutte, at det ikke forholder sig saa. Aabent og ærligt, som det sømmer sig en Riddersmand, har jeg nu lagt Eder Sagen for og venter af Eder saa meget Ædelsind, at I ikke vil bruge Kneb mod mig. Jomfru Ingefred giver Eder et stort Lov og kalder Eder sin bedste Ven og Broder. Nu, handel da og imod hende som en Broder, og staa ikke den Mand imod, som vil blive hende mere end en Broder. For at I ikke skal svæve i nogen Vildfarelse, bør jeg sige Eder, at jeg har Jomfruens Hjerte i min Haand; det skjønner jeg klarligen.«

»Og for at I ikke skal svæve i nogen Vildfarelse,« svarede Svend i en ildevarslende Tone, »og det ikke skal siges om mig, at jeg handlede ubroderligt mod min Frænde og Legesøster, bør jeg sige Eder, at om jeg kjender min Morbroder ret, da giver han ingensinde sin Konesøster til Eders Faders Søn; og enddog Intet er mig lovet eller noget Tilsagn givet, saa har det dog kjendeligt været min Morbroders Ønske og hans Hustrus med, at Jomfru Ingefreds og mine Hænder, de skulde føies tilsammen. Det vilde da vel ogsaa ble-

vet fuldbyrdet, var I ikke kommen mig og Jomfruen imellem; og vil I end ikke være en Tyv, saa maa I dog kaldes en Røver.«

»Paa anden Viis sagt,« svarede Aage, »I har ikke formaaet at vinde den Jomfrues Hjerte, til hvem Eders Hu staaer. I maa da helst vige for den, der har havt bedre Lykke.«

»Fanden tage mig, om jeg viger for en salveduftende Straajunker, som Eder,« raabte Svend og sprang op. »Drag I hellere hjem til Thordrup og sid der og puds Eder Negle!«

Aage sprang op i samme Nu, kastede sin Kappe og drog sit Sværd. Svends foer af Skeden som et Lyn og afværgede det første Hug; men inden Aage fik gjort sit andet Udfald, følte han sit Haandled omklamret af en stærk Haand, vendte sig brat og stod Ansigt til Ansigt med Niels Ebbesøn.

»Ved Sancte Jørgen,« sagde han, »den Borg er vel forvaret, paa hvis Vold slige to Hanekyllinger holde Nattevagt.«

»Svend Ovesøn voldte det,« raabte Aage, idet han sled sig løs.

»Men I trak først blank og faldt an,« svarede Niels Ebbesøn.« I har brudt Freden i min Gaard, og jeg var i min gode Ret, om jeg straffede Eder derfor. Dog haaber jeg, at I forskaaner mig for at tilføje Eder en slig Krænkelse. I skjønner sikkert, hvad I nu har at gjøre.«

»Jeg forstaar,« svarede Aage, idet han stak sit Sværd i Balgen, »I viser mig af Gaarde; min Fader vil hevne dette.«

»Nei,« sagde Niels Ebbesøn, »han vil snarest takke mig derfor. Jeg hørte nogle af de Ord, der

faldt mellem Eder og Svend, og jeg veed da, hvorom I geraadede i Strid. I er paa en gal Vei, Aage Stigsøn! Tag mod et godt Raad, som gives Eder i al Venlighed og som lyder: bøi af, mens det er Tid!«

Aage havde imidlertid gjenvundet sin Fatning, og han svarede derfor med den Ridderlighed og Belevenhed, som udmærkede ham fremfor mange andre unge Mænd:

»Eders Venlighed vil jeg ihukomme, Niels Ebbesøn, men Eders Raad maa jeg vrage; thi ikke et flygtigt Lune har ført mig hid; med en fast Beslutning og i en ærlig Hensigt kom jeg hid, dog vel vidende, at Veien til min Lykke kunde blive trang. Jeg viger nu og skal ikke længe besvære Eder med min Nærværelse; men jeg nærer det Haab, at den Stund vil komme, da I er til at faa i Tale.«

Saa tog han sin Kappe, kastede den om sig og gik op paa Gaarden. Niels Ebbesøn fulgte langsomt efter med Svend og sagde til denne:

«Tag Dig nu ikke dette for nær til Hjerte! Tro ikke det, han sagde, at han har Ingefreds Hjerte i sin Haand.«

»Om I havde været ved Hjemmet i de forløbne trende Dage, Morbroder,« svarede Svend i en mismodig Tone, »da vilde I maaske dog faaet Troen i Hænderne. Naar jeg saae Ingefreds Færd nu og mindedes hendes Venlighed mod mig fordum, da randt mig i Hu det gamle Ord, at somme Jomfruer er i deres Tale, som man griber en Aal i Hale, og deres Tro, den er, som man træder paa Trøskebro.«

»Der gjør Du hende storlig Uret,« svarede Niels Ebbesøn, »men Egenvillie har hun, den Rose!«

«Elskov gaar ind gjennem Øjnene,« sagde Svend, »og jeg er hende ikke fager og slikket nok; ikke heller har jeg Guldhjul paa Hælene. Saa skal det vel ogsaa være stort at komme ind i de Hviders Æt.«

»Svend«, svarede Niels Ebbesøn, »jeg vil see det, før jeg troer det, at Ingefred giver sig hen til min værste Uvens Søn; dertil er hun mig for hengiven.«

»Forsværg Intet, Morbroder,« sagde Svend. Derpaa tog han sin Hat af, purrede sig i sit krusede Haar, lod høre nogle Strubetoner, som lignede Latter og sagde: »Jeg kvister det fra mig; ikke skal Jomfrunykker gjøre en Kjerling af mig!«

»Ret saa, Svend, svarede Niels Ebbesøn, »nu er Du atter Dig selv lig!«

Saa gik de ad Højeloftstrappen op i Steenstuen for at faae deres Davre, og der fandt de Estrid, men Ingefred lod sig ikke see, og Aage Stigsøn kom heller ikke for en Dag. Mens de spiste, underrettede Niels Ebbesøn sin Hustru om, hvad der var foregaaet. Hun hørte paa ham uden Overraskelse, og da han havde udtalt, sagde hun paa sin sindige, betænksomme Maade:

»Det maatte vel komme saa før eller siden; men det er mig kjært, at Du dog sagde unge Hr. Aage et venligt Ord, saa I ikke skilles i Vrede. Han er kommen hid i en god og ærlig Hensigt og hans Færd, mens han var her, har været sømmelig og høvisk.«

»Jeg skjønner,« svarede Niels Ebbesøn barskt, »at han er af den Sort, som behager alle Kvinder, og for hvem Fruerstuedøren strax springer op.«

»Vist ikke«, sagde Estrid og blev lidt rød i Kin-

derne, »men hvordan han nu er eller ikke er, saa bør han ikke drage fastende herfra; gaa, Svend, og søg ham op!«

»Gjør det,« sagde Niels Ebbesøn, »om Du da kan holde Freden?«

»O,« svarede Svend med et spydigt Smil idet han gik, »jeg skal ikke krumme et Haar paa hans salveduftende Hoved.«

TREDIE KAPITEL.

HAARDE VILKAAR.

Aage Stigsøn var gaaet til Stalden, som laae tæt op til Porttaarnet og fandt der sine Svende i Færd med at fodre Hestene. Han bød dem lægge Sadlerne paa og være rede til at ride med kort Varsel; men hans Livsvend, Torben, som havde Frisprog hos ham, udbrød:

»Hvad, Herre, skulle vi ride saa aarle og uden Davre?«

«See da at faae Eders Vomme fyldte, mens Hestene æde,« svarede Aage og gik saa op paa Volden, som nu var tom.

Selv følte han ingen Madlyst, og han kunde desuden ikke bekvemme sig til nu at sætte sine Fødder under Niels Ebbesøns Bord; thi han følte sig dybt krænket. Dog stod hans Hu til, forinden han drog

af, at faa Ingefred i Tale og sige det afgjørende Ord til hende. Naar han havde bundet hende ved et Løfte, da vilde han drage roligere bort.

Han gik Volden rundt, grundende over, hvorledes han skulde sætte det i Værk; men da han atter nærmede sig Porttaarnet, saae han, at Porten var aaben og Vindebroen nedladt for Køerne, som bleve drevne paa Græs. Med Et blev han vaer et Glimt af noget Rødt og saae, at det var Ingefred, som stod ved Porten og klappede en skjøn, broget Ko paa Halsen. Kaaben var gleden ned; det blaae Livstykke, som omsluttede hendes af Ungdomsfylde svulmende Barm, var synligt, og de hvide Ærmer opsmøgede lige til hendes runde Skuldre; men Aage var langt fra at gjette Aarsagen til denne Blottelse. Hun havde nemlig fornøiet sig med at malke denne Ko, som var hendes Yndling.

»Guds Fred og Godmorgen, Jomfru Ingefred,« sagde han i Hast.

Hun vendte sig brat, rødmede, loe og slog Kaaben om sig.

»Hvad, Hr. Ridder,« udbrød hun, »er I alt paa Benene? Jeg tænkte, at I efter den strenge Nattevagt laae under Dynen og sov.«

»Ikke,« svarede Aage med et mørkt Blik, »kommer jeg for denne Sinde mere under Dyne eller Tag hos Niels Ebbesøn; han har viist mig af Gaarde. Jeg er kommen for at tage Afsked med Eder; viis mig den Villighed at gaa med mig over i Rosenlunden og forund mig en Samtale der.«

Uden en saa paatrængende Foranledning vilde hun visselig ikke gjort det. Det ansaaes for usømmeligt, naar en ung Jomfru indlod sig paa uden Led-

sagelse at mødes med en Mand. Vær øm over dit Rygte, at Du ikke skal staa rød og bleg til Jomfrustævne -- saaledes lød dengang Mødrenes Formaning til deres Døttre. Det saaes ogsaa paa hendes studsende Blik, at hun var raadvild, og hun aabnede Læberne for at sige, at det vist maatte være en Misforstaaelse med den Bortviisning, da Torben kom ud fra Stalden.

»Torben,« raabte Aage til ham, »naar I have spiist, da sid op, tag min Hest og rid med de Andre ned til Borgeledet; tøv der, indtil jeg kommer!«

Nu skjønnede Ingefred, at det var Alvor. Hun fulgte ham da uden Indvending og fik fuld Forklaring, mens de gik igjennem Abildgaarden og ned i Lunden, hvor de toge Plads paa en Bænk, som stod i Skjul bag Rosenhækken. Han greb hendes Haand, saae hende ind i Øjnene og sagde: »Nu skal det siges Eder, skjøn Jomfru, hvad I dog forud veed: jeg har Eder hjertens kjær! Staar Eders Hu ligesaa til mig?«

Da blev Ingefred rød, tog sin Haand til sig og sagde med Alvor:

»See Eder vel for, hvad I gjør, Aage Stigsøn!«

»Ei,« udbrød han, »har jeg ikke seet mig for, jeg, som sagtmodig biede i Maaneder, inden jeg drog hid?«

»Bi helst en Stund endnu,« svarede hun, skjøndt med mindre sikker Røst.

»Indtil I sidder paa Gaasetofte eller et andet Sted som liden Svend Trøsts Hustru? Jeg skjønner ikke rettere, end at mellem ham og mig staar Valget for Eder. Er han en Husbond for Eder, stolt Ingefred?«

»Hvor I der gjør mig stor,« udbrød Ingefred,

idet [illegible]

faaer da [illegible]

en H[illegible]

I er storm[illegible]

men til Eders [illegible]

blev svøbt i [illegible]

blande V[illegible]

min Lyst, og det [illegible]

bør være som [illegible]

deres Terner og [illegible]

sagde hun [illegible]

hvide som Alabast ere disse [illegible]

og de kunde være [illegible]

Da hun nærmede [illegible]

Nu greb han begge hendes Hænder [illegible]

og sagde:

»Ei, nu skjønner jeg, hvad der er [illegible]

I har hørt den Sladder om Ellen Bugge og mig!«

»Ja,« svarede hun, idet hun saae ham skarpt i Øinene, »man siger, at hun er udseet til at vorde Eders Fæstemø.«

»Vel muligt,« sagde han, »men ikke af mig; aldrig fik hun et Kjærlighedsord af mig.«

Hun skjønnede af hans Blik og hans Rosts Fasthed, at han talte Sandhed.

»O,« udbrød han og klappede hendes Hænder, »disse Hænder og Fingre, buttede og smaa, ere mig dyrebarere, end de smalleste og hvideste. Jeg ønsker dem ei anderledes, undtagen deri, at de helst maa være hvide, og det skulle de vorde, naar I som min Hustru holder dem fra Deigtrug og Melkespand, og I lader Eders Terner flye Eder Alt.«

»Nødigt gjør jeg det,« svarede hun og tog

Hænderne til sig; »jeg bliver stedse hurtigt led ved de Silketvinder og Baldyrerammer. Det er mig til Glæde, at kun de Brød, jeg haver lagt, og den Viin, jeg blandede, ret smage min gode Søstermand.«

»Skam faa han, Niels Ebbesøn,« udbrød Aage, «som tillader, at I befatter Eder med slig grov Gjerning og drager Nytte af Eder paa den Viis; dertil har Eders Søster jo Deier. Dog, selv som min Hustru skal I faae den Lyst styret. Jeg vil give Eder Deigtrug af Sølv og Melkespande af Cedertræ; Guldbaand skal slages om dem.«

»Og Koen skal have Silkeliv paa, og jeg skal malke med Handsker paa Hænderne,« sagde Ingefred og loe.

»Ja,« svarede Aage, »og Eders Hænder skulle vorde saa hvide, som Eders Arme ere, og som Eders Barm maa være, enddog den er dækket og ei synlig for mig. Sindal og Skarlagen skal I slide til Hverdagsbrug, og en Gyldenstykkes Kjortel skal pryde Eder til Høitiderne — men den hellige Karen see i Naade til os, som vi sidde her og gantes og spilde Tiden! Ingefred, Du Dyrebare, giv mig Din Tro og vord min!«

»Ak, Aage, om jeg blot turde!« lød Svaret; men da slog han sine Arme om hende, drog hende til sig og gav hende Fæstenskysset.

»Nu er Du min,« sagde han saa, »og Alt vil vorde godt. O, Ingefred, naar vi engang komme sammen, da vil det blive, som at drikke Mjød af fulde Skaaler.«

»Om Du ikke sviger mig forinden,« sagde hun med et Suk.

»Sviger jeg Dig,« svarede han og løftede sin høire Haand, »da svige mig den rige Christ!«

»Paa den Viis tvivler jeg ikke,« sagde hun; «Du har mig kjær og er retskaffen. Havde vi nu intet Andet at gjøre, end at byde Gjester til Fæstensøllet, da vilde Alt være vel; men der ligger et Bjerg imellem. Du bør ikke fæste mig uden Dine Frænders og min Værges Samtykke, helst paa Thinge, mig og min Søster til Ære; men eftersom Din Fader og Niels Ebbesøn ere bittre Uvenner, da maa jeg vel spørge, naar vil det ske?«

»Dette er ikke Elskov,« sagde han og sprang op, »Du har mig ikke kjær.«

»Guds Moder see i Naade til mig,« udbrød hun, idet hun blev bleg; »hvad tænker Du om mig, som er løbet til Stevne med Dig og ikke skulde have Dig kjær?«

»Da viis det i Gjerningen,« sagde han og greb hende om Armen. »Følg mig til Borgeledet; jeg løfter Dig paa min Ganger og rider med Dig i min Favn til Tordrup, da ere vi over Bjerget. I Morgen, inden Sol gaar ned, skal Præsten velsigne vor Pagt.«

Hun blev dødbleg, saa blussende rød og stirrede paa ham med en sælsom Ild i sit Blik. Han saae, at han havde pustet hendes Hjerte i Brand, saa der ikke manglede meget i, at hun havde fulgt ham; men med Et rev hun sig løs, holdt Hænderne for sin Pande, som om det svimlede for hende, og da hun lod dem synke, skjønnede han af hendes klare, faste Blik, at hun atter havde faaet Magten over sig selv.

»Ikke,« sagde hun med dæmpet Røst, men tydeligt og med Fynd, »skal Du gjøre en Forræderske af mig; thi det maatte jeg kaldes, om jeg løb af Gaarde og bedrog den Mand, som værgede for mig

i min Barndom og viste mig usigelig Godhed. Han er mig kjær som en Fader, og naar Alt kommer til Alt, mere dyrebar, end noget andet Menneske.«

»En sær Magt maa Niels Ebbesøn have over Hjerterne,« sagde Aage spydigt; »jeg bliver nidkjær paa ham.«

»Det skal Du vide,« vedblev Ingefred, idet hun løftede sit Hoved og hendes Øjne tindrede, »at om saa mit Hjerte skulde briste derved, saa giver jeg ikke min Haand til en Mand, som nogen Tid kunde faae til Sinds at stille sig paa hans Fjenders Side og imod ham.«

»Ei, mit Hjerte,« sagde han og klappede hende paa Kind. »forivre Dig nu ikke? Det er just mit inderlige Ønske at vorde hans Ven.«

»Og gaae mod Din egen Fader,« spurgte hun og saae paa ham med Spænding i sit Blik.

»Lader os haabe,« svarede Aage i en let Tone, »at jeg bliver forskaanet for at træffe sligt vanskeligt Valg.«

»Men,« sagde Ingefred og saae hen for sig med en Seerskes Blik, »det bæres mig for, at saa vil det dog komme. Jeg kjender Niels Ebbesøn og skjønnede strax, da han i Gaar ved Borgeledet fik Øje paa Dig og talte Dig til, hvor dybt Naget til Din Fader og Din Æt nu gaaer hos ham. Saa har jeg og ofte, naar vore Venner og Naboer vare her, og Talen gik om Greve Geert og hans Tyranni, lyttet til deres Ord, og derved er jeg bleven meget vidende. Der staaer Uroestider for, og i dem maa en Mand vide at træffe sit Valg.«

Aage hørte i Taushed paa hende og forundrede sig over den tidligt modnede Forstand hos en Jomfru

paa knap sytten Aar. Som en kjæk og munter Pige med et let Sind havde han hidtil kjendt hende; men nu viste hun sig for ham i en ny Skikkelse, og han blev heelt alvorsfuld ved at see den.

»Saa hør da nu,« vedblev hun, »mit sidste Ord og derved er ikke at rokke. Enten maa Du forlige min Søstermand med Din Fader, eller Du maa bryde med Din Fader og gaae med os.«

»Det er haarde Vilkaar,« svarede han; »men om nu det Første brister, og jeg dog ikke kan forsvare at gjøre det Andet, hvad da?«

»Da bliver jeg ikke Din,« svarede hun med fast Røst.

»Hvis da?« spurgte han barskt.

«Din eller Ingens,« svarede hun og brast saa i Taarer.

Da formildedes han og gav sig til at kjærtegne hende. Nu blev hun den Svage, han den Stærke, og aldrig var han forekommen hende mere ridderlig, skjøn og daarende, end i dette Øieblik. Han gav hende det Løfte, hun havde begjæret af ham, men udtalte tillige det Haab, at Alt nok vilde jevne sig; og nu var hun kun altfor villig til at haabe det Bedste.

Saa vexlede de kun Kjærlighedsord, i hvilke ingen Mislyd blandede sig, indtil det dønnede bag dem. Det var Svendene, som red ned gjennem Lunden til Borgeledet. Da sprang han op og sagde:

»Nu maa jeg fort, og den frydefuldeste Stund i mit Liv har Ende. Forlæng den og følg mig til Borgeledet.«

»Det lader sig vel gjøre,« svarede hun, »al den

Stund kun Dine Svende see det og de ride jo nu bort med Dig.«

»Og naar jeg vender tilbage,« sagde han, idet hans Øine straalede af Elskov, »da staaer det til at haabe, at Alle maae vide, hvad i Dag er skeet.«

Saa gik de sammen langs Rosenhækken til Borgeledet, hvor de dvælede nogle Øieblikke, Haand i Haand. Omsider sprang han i Sadlen.

»Nu rider Du ud ad Borgeled,« sagde hun, idet hun med begge sine Hænder omfattede den Haand, han rakte hende fra Hesten, »men naar kommer vel den Dag, da Du vender tilbage og rider ind?«

»Komme skal den, om Gud Herren da vil,» svarede han fortrøstningsfuldt. «Om jeg saa føres af Borgeled og til Verdens Ende, jeg vender dog tilbage til Dig.«

I det Samme brød Solen frem og kastede over Skovtoppene sine første Straaler paa dem.

»Nu har Guds Øie smilet til os,» sagde hun; »det er et godt Varsel.«

Hun smilte selv, mens hun talte, og der gik et kjækt Blink fra hendes Øine.

»Saaledes huer Du mig bedst,« svarede han, »og saaledes vil jeg mindes Dig, indtil vi atter mødes.«

Saa trykkede han til Afsked hendes Haand og red; men han vendte sig flere Gange i Sadlen og svingede med sin Hat, mens hun viftede med sit Klæde, indtil han forsvandt i Skoven, som lukkede sig om ham og hans Svende. Endnu nogle Øieblikke blev hun staaende og stirrede i den Retning, hvor han var forsvunden, da hun pludseligt hørte Fodtrin bag sig, vendte sig brat og stod Ansigt til Ansigt

med Svend Ovesøn. Et Øieblik bleve de begge staaende og stirrede paa hinanden.

»Du har været aarle ude,« sagde han saa, »Din Kaabe driver af Dug.«

Hans Aasyn var blegt og hans Blik alvorsfuldt; men Ordene faldt sindigt.

»Nu gaaer jeg hjem og tørrer den,« svarede hun i en let Tone og skred forbi ham; men han fulgte efter og sagde:

»Om saa blot derved Alt, som nu hænger ved Dig, kunde blive afvisket!«

«Hvor vil Du hen med den Snak?« spurgte hun, blev rød i Kinderne og gik raskere til.

»Om jeg ikke saae fejl,« svarede Svend med Blikket stadigt fæstet paa hende, »da kom Du Haand i Haand med Aage Stigsøn af Lunden, og da han red, viftede Du med Dit Klæde.«

»Ja,« sagde Ingefred kjækt, »saa følger man kjær Gjest af Gaarde; nødigt saae jeg, at han drog bort, det siger jeg frit; han er bleven haardt krænket, og Du er Manden, som har voldet det.«

»Dig til liden Gavn,« svarede Svend, »eftersom jeg nu ikke tør tvivle om, at Du har givet ham Din Tro og bundet Dig til ham ved et Løfte; men det maa jeg sige, at jeg ikke havde troet Estrid Pedersdatters Søster Sligt til, som at løbe til Stevne med en Mand ved Daggry.«

»Nidkjærhed og Had taler af Din Mund,« sagde Ingefred med usikker Røst.

»Nei,« svarede Svend koldsindigt; »tænk ikke, at jeg skulde være nidkjær! En stakket Stund var jeg saa stor en Nar, men nu er det forbi. Ingen-

sinde mere vil jeg være nogen Kvindes Løbedreng; end ikke den væneste Mø i det ganske Land skal nu faae Held til at tage mig ved Næsen.«

»Svend,« bad Ingefred i en bønlig Tone, »vær nu ikke ond! Siig mig dog, naar og i hvilken Henseende har jeg bedraget Dig?«

»O,« svarede Svend, «at fange det, er som at gribe i Luften. Skjønner Du ikke selv Forskjellen i Din Adfærd mod mig før den Dag, da Du saae Aage Stigsøn, og siden, da vilde jeg kun spilde mine Ord derpaa; lad os ikke tale mere derom.«

»Jeg satte min Lid til Dig som til en Broder og Ven,« sagde Ingefred og saae sky til ham, »Andet eller Mere var det ikke.«

»O ja,« svarede Svend med et sygeligt Smiil, »det har Du sagt til Din høviske Ven; han beraabte sig derpaa og formanede mig til at handle broderligt imod Dig. Vel! Nu sætte vi, at jeg, enddog jeg ikke fik saa glat et Ansigt som Hr. Aage, og jeg ikke haver saa lange og lige Been, endsige Guldhjul paa mine Støvlehæle, dog evnede at handle ridderligt og broderligt imod Dig, hvad mon jeg da nu skulde gjøre?«

»Fortie, hvad Du veed,« svarede Ingefred i en indsmigrende Tone, »ikke sladdre og ikke sætte Ondt for min Hjertenskjær og mig hos Niels Ebbesøn. Bi først og see, hvad der vil komme; muligt noget Godt.«

»Der see vi,« udbrød Svend, »at Du er faren vild; Du maa dølge og spille falsk. Ak, Ingefred, tryggest ere stedse gamle Venner og gamle Veie; men Du er nu slaaet ind paa en ny Vei, der fører, Du veed ikke selv hvorhen, muligt Fanden i Vold,

men sikkert bort fra de gamle Venner, som mene Dig det bedst.«

»Nei,« svarede hun ivrigt, »Du tager feil og gjør mig storlig Uret. Havde Du hørt, hvad Aage Stigsøn og jeg talede med hinanden, da vilde Du dømme anderledes. Just derefter stiler jeg, at forlige min nye Ven og hans Æt med mine gamle Venner.«

»Ei, hvilket Barn Du er!« udbrød Svend. »Jeg siger Dig, at før Stig Andersøn føier sig og Niels Ebbesøn bliver Marskens Ven, dreier Gudenaa sine Vande og løber syd paa.«

»Kan være,« sagde Ingefred, »men det har jeg og betænkt. Aage Stigsøn maa da bryde med sin Fader og gaa med os, ellers vorder jeg ikke hans, det har jeg sagt ham.«

»Og hvad svarede han dertil!« spurgte Svend ivrigt.

»At det var haarde Vilkaar, og at han haabede, at sligt skjebnesvangert Valg kunde undgaaes; men skulde det saa være, da vilde han gjøre det og hellere bryde med sin egen Fader, end give slip paa mig.«

Svend standsede, saae paa hende med et tvivlende Blik og hensank derpaa i Tanker, mens hendes Øine med Spænding hvilede paa ham. Omsider gik han langsomt videre, idet han sagde:

»Vil Du troe, at hvad jeg nu siger Dig, er min Forstands ærlige Mening og ikke Nidkjærheds onde Frugt?«

»Jeg vil troe det Bedste om Dig, Svend,« svarede Ingefred, »stedse det Bedste!«

»Saa hør da,« sagde han. »Aage Stigsøn gav

Dig det Løfte i en Elskovsruus; han vil ikke evne at holde det, den Mand er han ikke, saa være han ellers nok saa gjev; kan hænde sig, at Du aldrig faaer ham at skue mere.«

»Er det Alt?» spurgte Ingefred og saae ham uforknyt og smilende ind i Øinene.

»Men skulde det dog skee,« vedblev Svend uforstyrret, i den samme satte, alvorsfulde Tone, »og han paa den ene eller den anden Viis driver sin Krig igjennem, saa Du bliver lovligt og ærligt fæstet til ham, da vil det dog ende med, at han bryder hiint Løfte, som han gav Dig; og vilde det være at prise, om han holdt det? Naar gik en god Mand af sin Æt og med dens Fjender? Vær da beredt derpaa og maal Din Kjærlighed, om den er stærk nok til at bære dette, saa at Du kan følge Din Huusbonde, naar han drager Dig bort fra Dine Frænder.«

Nu smilte Ingefred ikke mere; hendes Forstand sagde hende, at der var stor Sandsynlighed for, at saaledes vilde det gaae, og hun blev saare beklemt om Hjertet. Hendes Blod var i Oprør og hendes Hoved fortumlet af denne Morgens Anfegtelser; hun var ikke klar paa sig selv; men det indsaae hun, at hvis hun ikke fordristede sig til at gaae til Niels Ebbesøn og aabenbare Alt for ham, da maatte hun en Stund leve af Svend Ovesøns Naade; og hun gyste tilbage for det dristige Skridt; thi hun kjendte Niels Ebbesøn og vidste, at naar hans Vrede engang for Alvor blev vakt, da kunde den fare frem som en Orkan.

Mens disse Tanker foer gjennem hendes Hoved, sagde Svend:

»Hvad nu mig angaaer, og hvad jeg skal gjøre eller lade, da er jeg i Tvivl. Først tænkte jeg, at om jeg nu gik til Morbroder og gjorde ham vidende om dette, saa han greb ind og slog en Bom for, da vilde jeg gjøre min Pligt og hvad der tjente Dig bedst; men jeg væmmes ved at være Angiver og desuden, Ingefred, tænker jeg som saa, at dette blot har været et lidet Elskovseventyr. Du har kysset en Ungersvend, der kom med een Vind og foer bort med en anden for ikke mere at komme for en Dag; men ikke volder dette mig nogen Glæde, ikke henter jeg deraf noget Haab og ikke har Du at frygte for, at jeg skal trænge mig paa og forulempe Dine Øren med Elskovsord. Du er nu ikke og kan aldrig i mine Øine mere blive den, Du var før.«

Ingefred blev saare bleg, og der stod Taarer i hendes Øine. Uagtet Ordene ikke vare ligefrem krænkende, fornam hun dog bittert og skarpt den Ringeagt, der laae bag dem.

»Jeg tier da helst,« vedblev Svend, »saa at Huusfreden bliver bevaret. Jeg kan vel stole paa, at Du ikke løber af Gaarde med Aage Stigsøn?«

»Svend,« svarede Ingefred heftigt, »Du miskjender mig skammeligen.«

Hun havde i sin Harme nær sagt Mere, men hun betænkte i rette Tid, at det ikke var raadeligt at gjøre Svend vidende om, at Aage virkelig havde fristet hende med et sligt Forslag.

»Min Samvittighed er god og reen,« vedblev hun, »min Jomfruære uplettet. Jeg har Intet at bebreide mig; men jeg faaer nu tie og taale en Stund. Det er mit sikkre Haab, at den Dag vil oprinde, da jeg faaer Opreisning.«

»Jeg nødsages næsten til at haabe det,« svarede Svend sørgmodigt og gik saa fra hende, over Vindebroen og ind paa Gaarden.

Hun fulgte langsomt efter, greben af en pinlig Følelse. Svend Ovesøn var for en Stund bleven større i hendes Øine, Aage Stigsøn mindre.

Svend holdt sit Ord og taug; men dog fik hun strax, da hun kom op til Davrebordet, en Fornemmelse af, at Niels Ebbesøn og Estrid maatte have en Formodning om, hvorledes det stod til med hende, saa taus var han, og saa alvorsfuldt prøvende hvilede hendes Søsters Øine paa hende. Dog kunde hun ikke bekvemme sig til at aabenbare Noget; hun vilde bie, indtil Opreisningens Dag kom og sparede hende al ydmygende Redegjørelse.

FJERDE KAPITEL.

KNAP GJESTFRIHED.

Dagen efter at Aage Stigsøn var draget bort, henad Aften, hørte Niels Ebbesøn, som han gik over Borggaarden, den ildevarslende Lyd af Faldgittrets Raslen og et Virvar af Raab, som gjenlød i Porthvælvingen.

Han ilede derhen og fandt Svend i en mere livlig end venskabelig Ordvexel med nogle væbnede Ryttere, som holdt udenfor. Han undrede sig over denne Sagernes Stilling, men skjønnede dog snart,

hvorledes dette var gaaet til. Køerne vare nemlig lige blevne inddrevne for at bringes i Sikkerhed bag Voldene inden Natten, og Vindebroen var endnu ikke opheiset, da Rytterne kom. De havde benyttet Leiligheden, vare fulgte efter Køerne og vilde været redne lige ind i Borggaarden, hvis ikke Svend Ovesøn var kommen til og i det yderste Øieblik havde faaet Held til at lade Gittret falde efter den sidste Ko.

Allerede paa Afstand sagde det brækkede Maal Niels Ebbesøn, at de Fremmede vare Tydskere. Han formodede da, at det maatte være de fra Randers udredne Herrer, hvis Besøg Aage Stigsøn havde bebudet, og saaledes forholdt det sig ogsaa. Porthvælvingen gjenlød af Heinrich von Hallermunds grove, buldrende Røst, og Otto von Skenkenborgs spædere faldt nu og da ind, men havde Ondt ved at trænge igjennem — vel kjendte Lyde, som ikke denne Aften for første Gang naaede Niels Ebbesøns Øren. Ligesaa kjendt og ligesaa lidet kjært var ham Synet af Hallermunds brede Skuldre, rødtblussende, sortskjæggede Ansigt og Skenkenborgs lange, noget krumbøiede Skikkelse, spidse Næse, lyse Skjæg og listige, graae Øine. Begge vare de staalklædte og glimrende at skue, især paa Afstand, i deres Brynier og med de store, brogede Fjedre, der vaiede fra deres Staalhuer; men paa nærmere Hold viste det sig dog, at Slid og Sværdhug havde gjort Skaar i Pragten. Bag dem holdt der i lang Række en Skare paa mindst tredive fuldt rustede Ryttere.

»Ei, der have vi Manden selv!« raabte von Skenkenborg, da han gjennem Gittret saae Niels Ebbesøn skride ind i Porten. »I kommer i rette

Tid, Niels Ebbesøn, for at bjerge Freden, al den Stund det da sikkert er mod Eders Minde, at denne uhøviske Dreng har ladet Gittret falde lige for vore Næser, som vi vilde ride ind.«

»Han har gjort det paa eget Ansvar,« sagde Niels Ebbesøn, »men har deri handlet ret og gjort sin Pligt.«

»Men ved den hellige Cunibert,« udbrød von Hallermund, »det kan da ikke være Eders Alvors Mening at lade os, Landsherrens, Greve Gerhards betroede Mænd og Udsendinge, blive holdende her udenfor? Vi ere desuden trængende til Forfriskning og vore Heste slunkne efter det lange Ridt; vi begjære Herberge for Natten; lad Gittret flux opheise og modtag os med den Ære, der tilkommer os!«

»Og som det sømmer sig en Mand af Eders Æt og Anseelse,« føiede von Skenkenborg til.

»Nu, I gode Herrer,« svarede Niels Ebbesøn, »paa Gjestfrihed skal det ikke skorte, men I komme med altfor stort et Følge, og jeg veed ikke af nogen Lov, som byder mig at lukke op for Flere, end jeg vil. I skulle begge være velkomne, og det skal være Eder tilladt hver at tage en Svend med til Eders Opvartning; men de andre Karle maa ride ned til Forborgen. Der ville de finde Plads til deres Heste og selv god tør Halm at ligge i; Hestefoder og Mad og Drikke skal jeg lade føre derned.«

»Ei, Niels Ebbesøn,« sagde Hr. Otto i en indsmigrende Tone, »vær nu ikke saa mistænksom! Ikke komme vi i nogen ond Hensigt, men blot for at prøve Eders Huusfrues gode Bolsterdyner, tømme et Bæger med Eder og lege Tavlbrædt om en Rosenobel eller to.«

Da [illegible]
Staar [illegible]
er midt [illegible]
maa blive [illegible]
tecommiterte [illegible]

»Nu [illegible]
at buldre os [illegible]
rasende [illegible]
nede Svende [illegible]
til: men mest [illegible]
deres spændte [illegible]
Muren paa [illegible]
gav ham [illegible]
Broen og [illegible]
slagning.

»Fanden [illegible] sagde Hallenmund [illegible] nu lod Kyrserne [illegible] ligger Steen [illegible] være gjort, og ere vi først inden [illegible] da see, hvad hans Bønderkarle formaae mod vore krigsvante Svende.«

»Uden Heste og med det [illegible] Antal [illegible] standere?« spurgte Hr. Otto. »Nei, Heinrich, [illegible] nu Dit sachsiske Blod og gjør ingen Dumheder. Vi maae finde os i de Kaar, han har budet os.«

»Men ved den hellige Frue,« sagde Heinrich, »begive vi os ene derind, da ere vi jo i hans Vold, og han kan gjøre det af med os, ildesindet som han aabenbart er.«

»Ingenlunde,« svarede Hr. Otto; »jeg kjender Manden bedre. Han er from nok, og endskjøndt han hverken bærer Ridderkjæde eller gyldne Sporer,

gjør han sig dog paa gammeldags Viis til af sit Riddersind, holder og paa sin Ære. Gaae vi over hans Dørtærskel, da ere vi saa sikkre som i Moders Skjød.«

»Nu,» brummede Hr. Heinrich, »Tarmene skrige i min Bug, og min Hals er saa tør som Trøske. Vi faae da vel finde os i denne Nedværdigelse; men ved Sanct Cunibert, han skal en Dag komme til at undgjælde derfor!«

Saa lod han Rytterne vide, hvorledes de havde at forholde sig, og skjøndt de gjorde Indsigelse og lode høist misfornøiede, lystrede de dog sluttelig og rede tilbage over Broen. Strax efter blev Faldgittret opheiset, de to Herrer rede ind med deres Svende, og faa Øieblikke efter var Vindebroen optrukken.

»Nu sidde vi i Fælden,« sagde Hallermund, idet de rede ind i Borggaarden.

»Vær uden Frygt!« svarede Skenkenborg og hilste med megen Anstand Niels Ebbesøn, som stod der for at tage imod dem.

»Værer velkomne!» sagde han, idet han besvarede Hilsenen.

»Men dette,« sagde Hallermund, idet han sprang af Hesten, »er ved min Helgen knap Gjestfrihed.«

»Nu, Hr. Heinrich,« svarede Niels Ebbesøn, »I maa dog vistnok, naar I ret betænker Sagen, tilstaae, at jeg har haft skjellig Grund til at handle, som jeg gjorde. Hvorledes skulde jeg skaffe Rum til tredive Mand og deres Heste inden disse snevre Volde, hvor vi alt ere henved syvti Mennesker og dertil kommer min ganske Besætning af Heste og Kvæg? Ingen veed bedre end I selv, at Eders Leiesvende

ere glubske og ublue; og mine jydske Karle kunne være stridige. Det kunde da let give Ufred, naar saa stor en Skare Holstere og Jyder, som desuden ikke have noget godt Øie til hinanden, skulde stuves sammen i min Borgstue, og jeg mener, at vi da nu ville faae bedre Held til at tømme vore Bægere og rulle vore Tærninger i Fred.«

Otto von Skenkenborg, som nu ogsaa var stegen af Hesten, svarede i en spydig Tone:

»Ei, Niels Ebbesøn, der klarede i saa vel for Eder, som havde I været en Kantsler eller Klærk!«

»Indbild Eder dog ikke,« sagde Heinrich von Hallermund barskt, »at dette Fif skal fri Eder for at erlægge den Skat, hans Naade Greven kræver af Eder.«

»Derom ville vi ikke nappes nu,« svarede Niels Ebbesøn sindigt. »I ere jo ikke komne i nogen ond Hensigt, sagde Hr. Otto nys? Saa lade vi da helst den kildne Sag, hvortil I sigtede, hvile! Træder nu op med og gjører Eder til Gode; hvad Huset formaaer, staaer til Eders Tjeneste.«

Derpaa førte han dem op i Steenstuen, forlod dem der og gik ind i Fruerstuen, hvor han fandt Estrid og Ingefred, begge i stor Uro over det uvelkomne Besøg.

»Du burde ikke indladt dem,« sagde Estrid. »See Dig vel for, Niels, at disse Røverriddere ikke alligevel pudse Dig!«

Det hændte saare sjeldent, at Niels Ebbesøns Hustru lastede, hvad han gjorde, hvorfor han heelt forundret saae paa hende, klappede hendes blussende Kind og sagde:

»Tab nu ikke Hovedet, Hustru min! Enten jeg

nu handlede klogt eller uklogt, saa staaer det ikke til at ændre. Dog mener jeg, at det, jeg har gjort, er endda dristigt nok, og Du burde snarest takke mig, fordi Du ikke fik den hele Røverskare inden Voldene. Lad nu flux Viin indbære i Steenstuen, at jeg kan drikke Velkomstbægeret med de to sachsiske Skjelmer, og lad saa brase op til et Maaltid. Gak Du, Ingefred, og sørg for, at Sengene blive bredede i det østre Kammer; men hvor er gamle Johanne?»

»Hun ligger skjelvende under Dynen,« svarede Ingefred.

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »da er hun vel forvaret med samt sine Klenodier. See ind til hende og hold Dig fra Steenstuen, Ingefred; men Du, Estrid, bør komme til Syne, naar Maden er indbaaren.«

Derpaa gik han fra dem for at give de nødvendige Befalinger med Hensyn til Rytternes Forpleining.

Imidlertid vare de to tydske Herrer i Færd med, hjulpne af deres Svende, at afføre sig deres Brynier og Jernskinner og gjøre sig det bekvemt. Imens gik Snakken, fra Hallermunds Side stadigt brummende.

»Som han der pudsede os, den Niels Ebbesøn,« sagde han; »listige Hunde ere de Jyder.«

»Blot smaafiffige,« svarede Skenkenborg; »de kunne ikke tage det op med os Sachsere i Kløgt.«

»Vel muligt,« sagde Hallermund, idet han smøgede Staalskoene af sig; »men alligevel, naar jeg betænker Sagernes nuværende Stilling, at vi sidde her, adskilte fra vore Ryttere, da forekommer det mig, ved Sanct Cunibert, at ved denne Leilighed have Sachserne trukket det korteste Straa.«

»Slaa Dig til Taals, Heinrich,« lød Svaret: »Du kan faae Opreisning og under det kortvarige Fangenskab vinde en Seier af den Sort, som huer Dig allerbedst. Her er to fagre Kvinder inden disse Volde —«

»Ei,« udbrød Hallermund og trak sine sorte Bryn i Veiret.

»Jeg saae dem begge i Vaaren paa Hald,« vedblev Skenkenborg, »hvor jeg paa min Fart til Viborg gjestede Niels Bugge og blev saare venligt modtaget. Den ene er Niels Ebbesøns Hustru, den fagre og statelige Estrid; men kom hende ikke for nær. I saa Fald turde det hænde, at Manden slog Hjernekisten ind paa Dig og skikkede Dig uden Salvelse og Viaticum til Helvede.«

»Ha,« brummede Hallermund, »jeg tænker, at han, det Bestie, naar det kommer til Stykket, er ligesaa lidet from som han er dum; men nu den anden Kvinde?«

»Med hende,« svarede Skenkenborg, »kan Du prøve Din Lykke. Det er hans Konesøster, Jomfru Ingefred, en Mø paa sexten Aar, fuld om sin Barm og smal om sin Midie, haarfager og rødkindet, en sand Rosenknop og fuld af Latter og Skjemt. Hun er saa munter som en ung Drossel og, hvad der har mere at sige, hun er en Guldbrud. Niels Ebbesøn fik jo denne skjønne Gaard med sin Kvinde, og hendes Søster maa da bringe den Mand, der fører hende hjem, en Medgift, som staaer lige i Værdi med Norringriis Hovgaard. Hun eier Bøndergods Nord paa, som Niels Ebbesøn forvalter for hende.«

Hallermund hørte med dyb Opmærksomhed paa denne Redegjørelse. Han var en af de uheldige

Eventyrere, som havde været i flere Fyrsters Sold uden at spinde Silke derved; men nu havde han, som saa mange Andre af hans Lige, i fast Tro til Grev Geerts Lykkestjerne, sluttet sig til Danmarks mægtige Formynder og troede, at dennes Ophøielse til Konge over Danmarks Rige kun var et Tidsspørgsmaal. Det var derfor hans Agt at fæste Bo i Jylland; men den sikkreste Vei til saaledes at naae i Havn, den Vei, som saa mange Tydskere allerede havde fulgt og senere skulde følge, det var at ægte en dansk Jomfru, rig paa Jordgods. Dog var det ikke let for de ubemidlede tydske Herrer af den lavere Adel at trænge ind i de store Slægter, og derfor blev Hallermund saare glad ved at faae Kig paa en velhavende Jomfru, for hvem et Tilbud fra hans Side maatte regnes for en Ære.

Niels Ebbesøn fandt ham da til sin Forundring omstemt og heelt mild, da han vendte tilbage til Steenstuen; men da Maden var indbaaren, og kun Estrid kom til Syne, fik Hallermund Rynker i sin Tyrepande og sagde:

»Hvad, Frue, agter Eders Søster os saa ringe, at hun ikke vil lade os see sit hulde Aasyn?«

Estrid saae spørgende til sin Huusbonde, men han lod ikke nogen Overraskelse mærke og bød hende føre Ingefred hid. Det varede en Stund, inden Jomfruen kom, og da hun omsider viste sig, skjønnede Hallermund strax af hendes Holdning, at var hun end visselig en Rosenknop, saa havde hun ogsaa Torne. Han sad og stirrede paa hende i Taushed, mens Maaltidet stod paa, men da det var til Ende, lykkedes det ham at faae hende hen i en Vindueskrog, og der aabnede han Beleiringen, som

dog i høi Grad hæmmedes af Huusfruens Nærværelse. Nogle Lattertoner, som Ingefred lod høre, tydede paa, at Ridderen blev slaaet tilbage med Tab.

»Ei see til Hallermund,« sagde Hr. Otto til Niels Ebbesøn, »han vil gjøre sig lækker for Jomfruen; men som det lader, trækker hun ham til Vands.«

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »hun er en kjæk Jomfru og djærv i Munden; jeg kan trygt lade hende værge for sig selv.«

De sade ude paa Svalen med deres Viinkande og Bægre, thi Veiret var stille og mildt. Leiligheden til en fortrolig Samtale var gunstig og, som det lod, gjorde Vinen Sachseren aabenmundet, men udøvede ganske den modsatte Virkning paa Niels Ebbesøns jydske Natur.

»Nu, Niels Ebbesøn,« sagde Hr. Otto i en fortrolig Tone, »lad høre, hvad I tænker om Sagernes Stilling. I kan tale frit og uden Frygt til mig. Jeg er ingen Sladdrer og ikke heller nogen Fyrstes Øjentjener.«

»Da er I dog Grev Gerhards Tjener, men det er ikke jeg,« lød Niels Ebbesøns Svar.

»Aa hvad,« sagde Hr. Otto med et listigt Blink fra sine graae Øjne, »blot i hans Sold for en stakket Stund; men siig dog, hvad I tænker, om den Landehjelp, Hans Naade nu kræver af Eder?«

»Kun det,« svarede Niels Ebbesøn, »som hver Mand maa tænke, og hvad Ingen veed bedre, end Grev Gerhard selv — at han som Panteherre ingen Ret har til den, og at han kun kan inddrive den med Vold; men derved træder han vore Friheder og Rettigheder under Fødder.«

»Jeg frygter saare, at han vil gjøre det,« svarede Hr. Otto; »og naar det nu skeer, hvilket Parti vil I da tage?«

»Lad see først, om han gaaer saa vidt,« lød det forbeholdne Svar, »da er det Tid at tage en Beslutning.«

«I er en sær betænksom Mand, Niels Ebbesøn,« svarede Hr. Otto i en misfornøiet Tone.

»Vær glad ved det,« svarede Niels Ebbesøn med et Smiil, »saa og ved min Fromhed og Ridderlighed.«

»Ha, ha, ha!« loe Hr. Otto, »saa hørte I, hvad jeg sagde til Hallermund ude paa Broen?«

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »jeg har lange Øren.«

»Nu,« sagde Hr. Otto, »jeg gav Eder jo der et godt Lov.«

»Saamænd,« svarede Niels Ebbesøn, »om da ikke en from Mand og en Taabe er Et i Eders Øine. Saa sikkre som i Moders Skjød ville I Herrer kun være hos mig, om I tee Eder som gode Børn. See til Hr. Heinrich, hvad han tager sig for!«

Otto von Skenkenborg kastede et Blik ind i Steenstuen og saae, at hans Medbroder i Ridderlauget havde grebet fat paa Ingefred og kneb hende i Kinden; men hun sled sig løs, langede ham En paa Øret og løb ud af Stuen; hvorpaa Hallermund loe buldrende, men fik læst og paaskrevet af Estrid.

»Han er en stor Nar, er han, den Hallermund,« sagde Hr. Otto, »løber efter alle Kvindfolk. Stor er han dertil i Munden og lader glubsk, men naar det kommer til Stykket, da er han en godhjertet, fredsommelig Karl. Lad ham blot sladdre med Eders Hustru og hør paa mig!«

Niels Ebbesøn vendte sig og saae spørgende paa sin Gjest.

»Tro ikke,« vedblev Hr. Otto med dæmpet Røst, »at jeg, fordi jeg er i Grev Gerhards Brød, er ham særdeles hengiven. Hertug Valdemar er min Beskytter og ædle Patron.«

Niels Ebbesøn havde god Grund til at formode, at der i den Tilstaaelse laa en Snare for ham, hvorfor han svarede:

»Nu, Morbroder eller Søstersøn, det bør jo være lige godt og eens.«

»Deri feiler I vidt,« sagde Hr. Otto. »Hertugen er ikke længer et Barn og fornemmer, at han har Mands Villie. Hidindtil har jo hans Morbroder kjørt om med ham, saa Gud maa sig forbarme, gjort ham til Konge og atter sat ham af og byttet Lande og Riger med ham, som vare de kun Brikker paa et Tavlbrædt; men nu har Hertugen faaet Nok deraf.«

»Ei saa,« sagde Niels Ebbesøn i en ligegyldig Tone.

»Det tegner til, at det vil briste imellem dem,« vedblev Hr. Otto, »og, hvad mere er, alle Fyrsterne i Sachsen og Meklenburg ere lede ved Sagernes Stilling og ville ikke længere taale Grev Gerhards Overmod. Hvad var Schauenburgeren dog Andet fra først af, end en liden nordalbingisk Greve? Han har strækket sig for vidt og vil blive stækket. Der er noget i Gjerde imod ham — vær vis paa, at jeg er vel underrettet, og at det virkeligen forholder sig saa.«

Niels Ebbesøn hørte med stigende Forundring paa sin Gjests uforbeholdne Tale og vidste ikke ret, hvad han skulde tænke.

»Det er troligt nok,« svarede han; »men det Spil er prøvet før, og hvad udrettede Grev Gerhards Modstandere? Han slog dem alle til Jorden, saa at de nu have svært ved at reise sig igjen.«

»Ei,« udbrød Hr. Otto, »man skal see, at Hans Naade vil finde en tro og lydig Underdan i Eder; men det vilde dog være lovlig fromt, saa haardt Grev Geert har forurettet Eder. Saa troede jeg ogsaa, at I fulgte Eders Morbroder Niels Bugge, og han var stedse Hertug Valdemar hengiven.«

»Jeg følger Ingen,« svarede Niels Ebbesøn, »jeg er Mand for mig.«

»Nu,« sagde Hr. Otto med et Smiil, »da er jo ikke heller her Morbroder og Søstersøn Et! Dog lige meget; jeg veed, at I selv uden sligt Forbund formaaer Noget. Paa Eders Bud ville Bønderne reise sig som een Mand.«

»For at blive slagtede som Kvæg af Eders Leiesvende?« spurgte Niels Ebbesøn. »Vidt maatte det komme, om jeg skulde prøve sligt Galmandsværk.«

»Vent det Værste,« sagde Otto von Skenkenborg heel alvorsfuldt; »og naar det kommer, da lad ikke Eders Sværd ruste i Skeden! Om I bruger det, da vil Hertugen lønne Eder derfor.«

»Ved Sanct Kjeld,« udbrød Niels Ebbesøn, »stor maa Eders Tro til min Ridderlighed være, eftersom I, som er i Grevens Sold, ikke tager i Betænkning at aabenbare Eders lønlige Tanker og Hertugens Rænker for mig, om hvis Forsætter I Intet veed. Giver jeg Eder an, da vil I miste Eders Hals.«

»Men det gjør I ikke,« lød Svaret, »saa sandt I i Eders Hjerte er Greve Gerhards svorne Fjende; og jeg veed Noget om Eders Forsætter; I vil ikke

erlægge Skatten, det skjønnes klarligt, ikke blot af Eders Tale, men ogsaa af den Modtagelse, I har givet os. Der vovede I Eder vidt frem, Niels Ebbesøn! Dette vil drage Noget efter sig.«

»Vel muligt,« sagde Niels Ebbesøn; »man skal staae paa et høit Bjerg for at see sin Skjebne til Ende; men det maa I vide, at med Hertugens Rænker vil jeg ikke befatte mig. I lovede mig Løn af ham; men jeg gjør Intet for Løn.«

»En lykkelig Mand er I, som ikke har Løn nødig,« svarede den ridderlige Leiesvend spydigt.

»Det var ikke min Agt at krænke Eder med de Ord,« sagde Niels Ebbesøn.

»Blæse med det,« svarede Hr. Otto. »Et uagtsomt Ord har kun lidet at sige mellem forstandige Mænd og gode Venner; og Venner maae vi nu vorde, Niels Ebbesøn, al den Stund vi have en fælleds Fjende. Som Grev Gerhard har forurettet Eder, saa har han bedraget mig. I sex Aar tjente jeg ham som Skjenk for en ringe Løn Saa afskedigede han mig og smurte mig om Munden med store Løfter, men holdt ingen af dem; mens jeg maa trælle som en ringe Høvedsmand, har han ødslet sin Gunst paa Andre. I og jeg, Niels Ebbesøn, vi ere da naturlige Forbundsfæller.«

Forræderi laae i den Grad i Tidens Aand, at Niels Ebbesøn, uagtet han ikke selv havde befattet sig med politiske Rænker, dog mindre tog Anstød af Otto von Skenkenborgs Falskhed mod den Herre, han tjente, mere derimod af den Omstændighed, at Manden, som tilbød ham Venskab, var en Leiesvend og Landeveisridder. Han fik dog Bugt med denne Modvillie; thi han indsaae, at hvis han stødte Man-

den fra sig, vilde han skaffe sig en dødelig Fjende i ham. Hvad Otto von Skenkenborg havde sagt til ham under fire Øine, uden Vidners Overværelse, det kunde ikke bevises; men at Grevens Ryttere vare blevne stængede ude fra Norringriis Hovgaard, det var en beviislig Kjendsgjerning. Af simpel Klogskab tog da Niels Ebbesøn den Haand, Otto von Skenkenborg rakte ham, og sagde:

»Nu, lader os da være Venner; men der er Intet at slutte Forbund om. Ikke har jeg Magt til at kriges med den store Gerhard, og de, som evnede det, ville ikke. Jeg maa da gjøre som de, blive paa min Gaard og holde mig stille, saa længe det tilstedes mig.«

»I er mig mere værd, end hundrede Riddere med fagre Ord og store Løfter paa Tungen,« svarede Otto von Skenkenborg, idet han trykkede Niels Ebbesøns Haand og gav ved de Ord et Beviis paa sit skarpe Blik; thi uagtet det lød blot som Smiger i Niels Ebbesøns Øren, var det dog alvorligt meent. »Og lad mig nu,« føiede han til, »give Eder et godt Raad; tag varligt paa Hallermund!«

»Hvad mener I?« spurgte Niels Ebbesøn.

»Nu,« svarede Hr. Otto listigt smilende, »han er paa Jagt efter en Hustru. Tager jeg ikke feil, da har han kastet sine Øine paa Eders Konesøster og mener det for Alvor. Skulde han begjære hende af Eder, da viis ham ikke brat af.«

»Han er muligt Eders Ven,« svarede Niels Ebbesøn barskt, »men derfor ikke min.«

»Ei,« udbrød Hr. Otto, for mig maa Hallermund gjerne gaae brudeløs i sin Grav, og lige glad er jeg. Kun paa Eder tænkte jeg; I gjør klogest i at holde

gode Miner med ham og ikke gjøre ham til Eders Uven.«

Niels Ebbesøn svarede med en sagte Fløiten; han fornam Snaren om sin Fod og skjønnede, at hans Hustru ikke havde havt ganske Uret, da hun advarede ham; men han tænkte som saa, at naar han først var bleven de to sachsiske Skjelmer kvit, skulde de ingensinde mere med hans gode Villie sætte deres Fødder over hans Dørtærskel.

Han klarede da for sig med den Snuhed, af hvilken han som født Jyde havde sin Part, og da Hallermund den næste Morgen uden Omsvøb erklærede sig som Beiler, svarede han:

»Vi takke for Æren; men jeg er ikke Jomfruens Fader, blot hendes Søstermand og Værge. Hun faaer raade sig selv; men jeg skal overbringe hende Eders Tilbud.«

Hallermund optog dette som et gunstigt Svar, kom i sit storladne Lune og gav sig til at prale af sin Byrd og af de Jordegodser, han besad i Westphalen, skjøndt Sandheden var, at vel vare de i hans Slægts Besiddelse, men han havde forlængst forødet sin Part af dem. Niels Ebbesøn læste det i hans sorte Øjne, at han løi, men yttrede ingen Tvivl; og da Hr. Heinrich bebudede, at han om nogen Tid vilde indfinde sig for at hente Jomfru Ingefreds Svar, bøiede Niels Ebbesøn i Taushed sit Hoved, hvorved han blot vilde give til Kjende, at et sligt nyt Besøg desto værre maatte ventes; men Hr. Heinrich tog det tvivlsomme Nik til fuld Indtægt som venskabelig Imødekommen.

Afskeden med de to tydske Herrer blev derefter tilsyneladende saa venlig, at Svend Ovesøn høiligt

forundrede sig over denne Sagernes Vending og ikke vidste, hvad han skulde tænke. Da de Alle samledes til Middagsmaaltidet, sad Niels Ebbesøn stum og gav ingen Forklaring; men Estrid vovede at sige:

»Du viste Dig saare høvisk og venlig mod de tydske Herrer, Niels; blot det ikke vil opmuntre dem til at komme igjen.«

»Da,« udbrød Ingefred, »skal sorte Hallermund ikke prale af den Høviskhed, han fik af mig.«

»Vær ikke for kjephøi, Ingefred,« sagde Niels Ebbesøn. »Hallermund har begjæret Dig af mig og jeg lovede at gaae hans Ærinde og forebringe Dig hans Tilbud. Hvad tykkes Du om ham?«

Estrid saae forbauset op; men Ingefred blev rød og sagde:

»Den Leiesvend og Landstryger!« men saa brast hun i Latter og føiede til: »nu driver I Gjek med mig, Søstermand!«

»Vist ikke,« svarede Niels Ebbesøn med et Smiil, som ikke huede hende, »det forholder sig, som jeg siger. Betænk Dig vel, inden Du viser ham af. En Riddersmand er han dog, og med Mindre tager Du neppe til Takke. De Herrer maae have det paa Fornemmelsen, at de staae høit i Brædtet hos Dig, eftersom der kom en i Gaar og en i Dag.«

Da reiste Ingefred sig fra Borde og sagde med fast Røst:

«Nu bør I helst vide det, Niels; jeg har givet Aage min Tro.«

»Ak Ingefred,« udbrød Estrid, idet hun løftede sine Hænder og føiede dem sammen, »er det kommet saa vidt!«

Niels Ebbesøn sagde Intet, og det huede Ingefred mindst.

»Dog gav jeg ham den kun paa Vilkaar,« føiede hun hurtigt til, med Blikket fæstet paa Niels Ebbesøn. »Kun naar I, Søstermand, giver Eders Minde dertil, kan jeg vorde hans; og negter hans Fader og Frænder deres, da maa han bryde med dem og gaae med Eder; og han lovede at gjøre det, hellere end at miste mig.«

Niels Ebbesøn fæstede Blikket paa Svend, som til hans Forundring sad der heelt rolig og forandrede ikke en Mine; han vendte sig derpaa mod Ingefred og sagde:

»Har Du givet ham Din Tro, da faaer han løbe gjennem Landet med den, men see nu til, at han ikke ogsaa henter Din Ære og løber med den! De Vilkaar, Du satte ham, ere kun Pindeværk og ville falde for et Pust. Du er lagt i Elskovs Tvang, Ingefred, og er ikke Dig selv mægtig.«

»I skal faae Andet at see, Niels,« svarede Ingefred med tindrende Øine og en dyb Rødme paa sine Kinder. »Jeg gav ham min Tro i Ære, og de Vilkaar, jeg satte, staae saa fast som Varetaarnet paa sin Grund. Giv Stunder og see Eder for, inden I bryder Staven over ham og mig!«

Saa gik hun af Stuen, og strax efter fik Svend et Anfald af Uro og fjernede sig. Han havde det paa Fornemmelsen, at Niels Ebbesøn vilde spørge ham ud, og det manglede ham i Øieblikket paa Mod til at bestaae den Prøve.

Da Niels Ebbesøn var bleven alene med Estrid sagde han:

»Nu mit Hjerte, hvad tænker Du om dette?«

»Det volder mig stor Uro,« svarede hun; »ak, disse Tider ere onde, og jeg frygter, at Trængslerne ville formere sig.«

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »Tiderne ere onde, men Jomfruerne ere ikke heller alle gode.«

»Tænk dog helst det Bedste om Ingefred,« sagde Estrid bønligt, »og siig mig, det har da ikke været Din Alvorsmening, at Du vilde give hende til Hallermund?«

»Hvor kan Du spørge derom,« svarede Niels Ebbesøn; »enddog jeg kunde fristes til at mene, at naar hun vrager Svend, da er det mig lige godt, hvo der løber af med hende.«

Estrid taug en lille Stund, men sagde saa:

»Otto von Skenkenborg hviskede Dig saa Meget i Øret; hvad havde han at sige Dig?«

»Det var ikke for Kvindeøren,« lød det barske Svar.

»Kjære Huusbonde,« sagde hun og saae ham alvorsfuldt ind i Øinene, »gaa helst lige ud og befat Dig ikke med Krogveie; Vrangt bliver dog aldrig Ret.«

Da viste sig den dybe Fold mellem Niels Ebbesøns Øienbryn, et sikkert Tegn paa Vrede hos ham.

»For Gud, Kvinde,« sagde han, »saa er i disse Tider Ret og Vrangt blandet, at det ikke altid er let for en Mand at skjønne, hvad der er hvad. List slynger Knuder, og Vold strammer dem. Kan hænde sig, at den Dag kommer, da det bliver mig for trangt, saa jeg drager mit Sværd og hugger det ganske Væv sønder; mon det vil behage Dig bedre?«

Estrid blev bleg om Kind, men hendes Blik klaredes, og Niels Ebbesøn læste i hendes Øines

dybe Grund Bifaldet over de djærve Ord, som hun gjemte i sit Hjerte. —

Men nu paafulgte nogle rolige Uger, i hvilke Alt gik sin vante Gang paa Norringriis Hovgaard. De nys henrundne, bevægede Dages Hændelser syntes udslettede, og Aage Stigsøns Navn blev ikke nævnet. Niels Ebbesøn viste Ingefred et mildt Aasyn, og selv bar hun intet Mismod til Skue, saa at Svend forundrede sig over hendes gode Lune. Dog saaes hun nu og da at sidde paa Volden og stirre ned mod Skoven, som om hun ventede, at Aage skulde vise sig i Veigabet, hvor han var forsvunden, idet han for sidste Gang vinkede med sin Hat; men hverken kom han selv eller noget Bud fra ham, saa at Haabet om den Opreisningens Dag, hun sukkede efter, begyndte at svigte hende.

FEMTE KAPITEL.

LUURTONER.

En af de sidste Dage i October Maaned, just som Solen gik ind i sit Skyslot i Vesterled, og Aftentaagen trak Forhænget for, gjaldede Vægterens Luur fra Varetaarnets Tinde. Det var en Stund, siden den Lyd var bleven hørt, hvorfor Alle paa Gaarden spidsede Øren, nysgjerrige efter at erfare, hvo den anmeldte Gjest kunde være.

Kvinderne sade i Fruerstuen, Estrid med liden Tage paa sit Skjød og sang for Barnet; Ingefred

var i Færd med at binde Træsværdet om Peters Liv, for at Drengen kunde faae sig en sidste Leg, inden han blev bragt til Sengs, og gamle Johanne sad i sin Hyndestol og lod Rosenkrandsen løbe mellem sine Fingre.

Da Luurtonen dønnede, gav det et Sæt i dem Alle. Estrids Sang forstummede, Ingefred lod Barnesværdet falde paa Gulvet, og gamle Johanne reiste sig brat og sagde: »Jesus!« Hun tænkte strax, at det var hendes Huusbonde, der kom flygtende med Grev Geerts Ryttere i Hælene paa sig; Estrid frygtede, at det var Heinrich von Hallermund, som indfandt sig for at kræve Svar af Ingefred, men Ingefreds Hjerte bankede af Forventning om, at det kunde være Bud fra Aage eller muligt ham selv. I en Fart var hun ved Glarruden og meldte i en Tone, der vidnede om Forundring og Skuffelse: »Det er blot nogle Svende fra Hald;« thi det paa Ridedækkenerne udsyede sorte Vildsvinehoved sagde hende strax, at det maatte være Niels Bugges Folk.

Kort efter traadte Niels Ebbesøn ind og lod dem vide, at det var unge Bo Johansøn Leigel af Stenalt, han som var i Niels Bugges Brød, og som af sin Huusbond var sendt hid for at indbyde dem Alle til hans Datter Kirstines Bryllup med unge Niels Pedersøn Vendelbo, nu til Mortensdag. Det var just de To, hvis Fæstensøl de i Vaaren havde været med at drikke paa Hald, og ved denne Leilighed var det, at Ingefred første Gang havde truffet Aage Stigsøn. Hun fik da strax Blodet op i Kinderne ved Tanken om, at hun nu muligt kunde gjensee ham paa samme Sted; Estrid gjettede hendes Tanke og sagde i en betænkelig Tone:

»Ei, hvor de jage med den Brudefærd; den skulde jo først staae til næste Vaar.«

»Er det nu Tider at holde Bryllup i,« sagde gamle Johanne; »Holstenerne kunde komme over dem. Ved Guds Moder, Ungersvendene burde nu snarere have Liigsærken rede og ikke Brudgomskjortlen.«

»Nu, Johanne,« sagde Niels Ebbesøn, »skulde de Unge bie med at komme sammen, indtil her bliver fuld Tryghed i Landet, da turde det vare indtil Dommedag; og hvad bekymrer Niels Bugge sig om, at Tiderne ere onde? For ham ere muligt de værste Tider de bedste, og nu fryder han sig jo ved Livet.«

»O ja,« udbrød Johanne, »det maa vel kaldes Spas at give sin Datter til sin Hustrus Broder! Det er en ny Sæd og uskikkeligt; jeg drager ikke med til denne Brudefærd;« og saa gik hun fortørnet af Stuen.

Det forholdt sig rigtigt med den Spas, Niels Bugge havde for, hvor underligt det end lød. Endnu en Mand i sin fulde Manddomskraft, havde han efter sin første Hustrues Død taget sig en ny, ganske ung Hustru, Ingeborg, Datter af Hr. Peder Saxesøn Vendelbo, forhen Kong Christoffers Marsk og tro Mand. Dette Ægteskab havde ført Fru Ingeborgs Brødre Niels og Christiern sammen med Niels Bugges Døttre af første Ægteskab, Kirsten og Ellen, og derved opstod et af Datidens indviklede Slægtskabsforhold; thi idet Niels Vendelbo ægtede Kirsten Bugge, blev Niels Bugge sin egen Datters Svoger og Fru Ingeborg sin Broders Svigermoder.

Men det forholdt sig ogsaa, som Niels Ebbesøn sagde, at de værste Tider kunde være de bed-

ste for hans Morbroder. Under Rigets kongeløse Tilstand voxede Stormændenes Vælde, og Niels Bugge var næst Stig Andersøn Jyllands rigeste og mægtigste Mand, men den grevelige Marsks Overmand i Trods og Selvstændighedsfølelse. Han var opsat paa at modsætte sig enhver Overherre, der ikke behagede ham, enten denne nu kom under Schauenburgernes lukkede Hjelm og med Pantebrevet i Haanden, eller med Kronens Ring om sin Isse og førte Septret. Tryg sad han paa sin stærke Borg, lige glad, om Riget gik under og blev et Bytte for fremmede Fyrster, naar han blot bjergede Sig og Sit; men han var tillige en rundhaandet, gjestfri og paa sin Viis høisindet Herre, og man maatte da vel spørge, hvorfor en Mand med hans Tankesæt og i hans lykkelige Kaar ikke skulde fryde sig ved Livet og gjøre Gilde.

Efter gamle Johannes Bortgang blev Niels Ebbesøn nogle Øieblikke staaende taus. Han overveiede, at eftersom gamle Peder Vendelboes Hustru, Sophie, var Stig Andersøns Søster og Marsken altsaa Svoger til Brudgommens Fader, maatte Hr. Stig og hans Sønner være selvskrevne Gjester til denne Brudefærd, og det vilde da være bedst at holde Ingefred derfra.

»Ikke tør jeg,« sagde han da, »afvise Morbroders Indbydelse; men Du, Estrid, kan blive til Huse med Ingefred, og da vorder gamle Johanne ikke ene og forladt.«

»Nu,« svarede Estrid, »det er just efter mit Sind; min Hu stod aldrig til at gjeste Hald;« og det mente hun oprigtigt; thi hun havde mere end een Gang døiet Ydmygelser af de hoffærdige Bugger.

Men Ingefred blev bleg om Kind. Estrid saae paa det trodsige Glimt i sin Søsters Øine, hvor stor hendes Harme og Skuffelse var, hvorfor hun, da Niels Ebbesøn var gaaet af Stuen, klappede Ingefred paa Kinden og sagde:

»Slaa Dig til Taals, Søster min! Tvivl ikke om, at Niels jo vil Dit sande Vel. Bedst er det for Dig, at Du bryder af og ikke gaaer videre ad den slibrige Vej, paa hvilken Aage Stigsøn har lokket Dig hen.«

«O,« udbrød Ingefred spydigt, »hvor viist taler ikke den Kvinde, som fik til Huusbonde den Mand, hun havde kjær, og det just mod hans Slægts Villie!«

»Det jeg siden har faaet at fornemme og Niels med,« svarede Estrid. »Min Hu stod til ham, det er sandt; men af slig blussende Elskov, som Din, vidste jeg fra først af Intet. En liden Ild voxede langsomt, men sikkert, og er nu bleven til en Flamme, som ingensinde vil slukkes. Det blev min Løn, fordi jeg gik betænksomt dertil, som det sømmer sig en ærbar Jomfru, og ikke gav mig hen som i Vildelse. Hos Dig derimod er Ilden strax saa blusset op, at det staar til at vente, at den kan slukkes, som den tændtes.«

»Jeg viger ikke i Ærbarhed for Dig eller for nogen Kvinde,» svarede Ingefred i største Forbittrelse, »og før jeg bryder med Aage Stigsøn —«

»Men Ingefred,« faldt Estrid ind, »betænk dog, at du selv har sat ham et Vilkaar. Opfylder han ikke det, da maa Du jo bryde med ham.«

»Men han vil opfylde det,« svarede Ingefred, idet hendes Kinder blussede og hendes Øine tindrede.

»Guds Moder see i Naade til Dig, naar Prøvel-

sens Time kommer,« lød Estrids Svar, og derpaa gik Ingefred uden flere Ord men i stort Sindsoprør af Stuen. Estrids formanende Ord havde kun pustet til den Ild, de skulde have slukket.

Da derfor Ingefred i Løbet af Aftenen fik at vide, at unge Bo Leigel kom lige fra Thordrup, hvor han havde overbragt Aage Stigsøn en lignende Indbydelse, stod hendes Hu brændende til at faae Ungersvenden i Tale under fire Øine; men det forholdt sig saa, at han havde det samme Maal for Øie, og saaledes gik det glat nok dermed. Den næste Morgen kom de begge meget aarle for en Dag, traf hinanden i Steenstuen og gik saa, ligesom efter en stiltiende Aftale, sammen ud paa Svalen.

Det dæmrende Morgenlys faldt paa den granvoxne Ynglings kjække Aasyn, og af hans mørke Øine loe en Skjelm. Der var noget Staalsat ved ham, og det var intet Under; thi han havde fra sin tidlige Barndom af døiet haarde Kaar. Hans Fader, gamle Johan, var nemlig en af de egenraadige Herrer, som midt under den svenske Krig i Aaret 1314 havde uden Forlov forladt Hæren og var dragen hjem. Den forbittrede Kong Erik, som paa Grund af denne Opsætsighed maatte afbryde Felttoget, havde gjort ham og hans Medsammensvorne fredløse, og de havde da i mange Aar maattet flakke om, indtil Kong Christoffer kom dem i Hu, hjemkaldte dem og gjengav dem deres Eiendomme.

Det skjønnedes ved første Blik, at unge Bo Leigel havde sin Faders stridige Blod i sig; men der var tillige noget Sorgløst og Muntert over ham, hvorfor Ingefred stedse kom i godt Lune, naar hun traf sammen med ham, hvilket flere Gange var skeet.

Dog var deres Bekjendtskab kun løst, hvorfor hun krympede sig ved uden Omsvøb at betroe sig til ham.

»Nu, Bo Johansøn,« sagde hun til en Begyndelse, »hvorlunde huer det Eder at være paa Hald?«

»Saamænd,« svarede han med et Smiil i sine mørke Øine, »Niels Bugge er god at tjene. Han har et muntert Sind og en rund Haand; er og, naar han udrider i Brynie og Plade med sine Svende, saa drabelig en Herre, som nogen Tid svang et Glavind og brød et Spær; giver dertil alle Grever, Hertuger og Konger en god Dag, just som min Gamle derhjemme, som aldrig vilde bleven drevet af sin Gaard, havde Evnen svaret til Villien; men dog er Hr. Niels nu kommen i Trældom og raader ikke sig selv.«

»Hvo raader da for ham?« spurgte Ingefred.

»Ei, det gjør hans unge Viv,« svarede Bo, idet Smilet bredte sig over hele hans Ansigt og krusede hans mørke Mundskjæg. »Fru Ingeborg er skrap og knap, men gjør dog Spræl, som var hun en Hertuginde; og baade Jomfru Kirsten og Jomfru Ellen staae stedse med deres unge Stifmoder og mod deres Fader, hvilket lyder sært, men er dog let at forstaae, eftersom de Vendelboer have berendt Borgen med saa stor en Styrke og indtaget det ene Værk efter det andet. Hr. Niels selv strakte jo Vaaben for Fru Ingeborg; og nu overgiver Jomfru Kirsten sig til Niels Vendelbo; men hertil kommer, at hans Broder Christiern rykker frem mod Jomfru Ellen, saa de vel og blive et Par, og, Jomfru Ingefred, naar det nu er fuldbyrdet, og der kommer Børn, da hjelpe Gud og alle Hellige disse stakkels Børn til at hitte Rede i deres Frænder!«

Ingefred loe rødmende, saa glad blev hun over den Tidende, at Ellen Bugge havde faaet sig en anden Beiler og det en med saa formaaende Forbundsfæller.

»Dog,« vedblev Bo Leigel, »som det lader, tykkes dette dog Hr. Niels at være for meget af det Gode, og paa Bjørnholm er Vreden stor, eftersom Aage Stigsøn var udseet til at vorde Jomfru Ellens Huusbonde; men man siger, at en anden Jomfru, som stikker Ellen baade i Fagerhed og Vid, har fanget Hr. Aage, og —

»Bo,« udbrød Ingefred, »I veed Besked; driv ikke Gjek med mig!«

»Nu, lille Jomfru,« svarede han venligt, men mere alvorsfuldt, »jeg veed Intet for vist; men da jeg nu var hos Aage Stigsøn, sagde han til mig: naar I kommer til Norringriis Hovgaard, da see at faae Jomfru Ingefred i Tale og bring hende den Hilsen fra mig, at jeg drager til Brudefærden og fryder mig til at gjensee hende til Mortensdag paa Hald — og derom gjorde jeg mig da mine Tanker.«

»Hav Tak, fordi I røgtede det Ærinde saa snildt,« sagde Ingefred og rakte ham sin Haand, som han trykkede med Varme; »men der bliver Intet af det Møde, al den Stund Niels drager alene til Hald; vi Kvinder skulle forblive til Huse.«

»Ei,« udbrød Bo, »det er mig en Sorg at høre. Jeg glædede mig forud til at træde en liden Dands med Eder. Ved min Helgen, ingensinde i mit Liv havde jeg min Arm om Midien paa en Jomfru, der traadte en Dands saa yndefuldt og let som I!«

Der gled et Smiil over Ingefreds Aasyn, og hun drog et Suk. Saa sagde hun:

»Vilde det være meget af Veien for Eder paa Hjemfarten atter at see ind paa Thordrup?«

»Ja,« svarede Bo, »om jeg skulde lige tilbage til Hald; men min Vei gaaer Nord paa og heelt op til Stenalt for at gjeste min Fader og indbyde ogsaa ham til Brudefærden. Det lader sig da gjøre.«

»O, da viis mig den Villighed « bad Ingefred. »at lade Hr. Aage vide, hvad I nu veed, at jeg ikke kommer til Hald, men at jeg holdes hjemme haardt mod min Villie, og at det gaaer mig nær til Hjerte.«

Saa taug hun og saae grundende hen for sig, hvorfor Bo tog Ordet og sagde:

»Det var den første Part af Eders Budskab. Om jeg tør sætte den anden til, da skal den lyde saalunde: Drag derfor ikke til Hald, men pas Dit Snit og drag ned til Norringriis Hovgaard og gjest os Kvinder, mens vi ere alene!«

»Nei, Bo, nei!« svarede Ingefred og blev rød; thi den samme Tanke havde meldt sig hos hende og et Øieblik udøvet sin dragende Magt over hende; »Intet af den Sort! Han bør ikke gjøre det, han veed selv bedst hvorfor. En Sorg vilde det blive for mig, kom han hertil og det skete ikke aabenlyst og med Ære; siig ham det!«

Saa taug hun atter, og Bo saae det paa hendes søgende Blik og Bevægelsen om hendes Læber, hvor svært det faldt hende at give det Ord, som hun vilde sige.

»I maa vide,« sagde hun omsider, »at Niels Ebbesøn er ham ikke god. Der er jo Fjendskab mellem min Søstermand og Hr. Aages Fader.«

»Jeg veed det,« sagde Bo med et Nik, »og skjønner, at Eders Kaar maa være saare vanskelige.«

»Det ere de,« svarede hun og saae paa ham med Spænding i sit Blik. »Ikke veed jeg, hvad han har gjort og udrettet for vor Sag, siden vi skiltes; men eftersom han ikke har ladet høre fra sig, da formoder jeg, at hvis Noget er forsøgt, da maa det være strandet. Om saa er, da staaer der kun Et tilbage for ham at gjøre, skal jeg vorde hans. Han veed, hvad det er. Saa er det da min Bøn til ham, at han drager til Brudefærden paa Hald. Der vil han træffe min Søstermand og kan komme ham til Ords.«

»Jeg skal sige ham det,« svarede Bo, men føiede til: »Ved Sanct Karen, Jomfru Ingefred, I maa være sikker paa Eders Hjertenskjær, eftersom I selv skikker ham ind i Fjendens Leir. Niels Bugge ønsker Aage Stigsøn til Dattermand, og Jomfru Ellens Hjerte har staaet i Lue for ham.«

»I agter ham ringe, som det lader,« svarede Ingefred krænket, »og tiltroer ham kun liden Mandighed; men jeg sætter min Lid til ham. Dog,« føiede hun til i en dæmpet Tone, som om hun talte med sig selv, »skulde det befindes, at han ikke er den værd, da maae vi helst skilles, skulde jeg end derover græde mine Øine til Blods.«

Mørke og flammende bleve disse Øine, mens hun sagde dette, og al Farven veg fra hendes Aasyn. Da studsede Bo Leigel og tænkte, som Aage havde tænkt, dengang hun satte ham det haarde Vilkaar, at der bag den livsglade, gjekkende Jomfru, han hidtil havde kjendt, dulgte sig en af et andet Stof, og at denne var den rette. Hiin var som Blomsten med Vaarpragt og Duft over de fine Blade, denne som den faste Frugt, der først nylig var sat, men hvis

Væxt kunde blive fremskyndet, saa at den kom fuldbaaren for en Dag, naar Stormen rev Blomsterkronen af.

Bo stod og betragtede med taus Undren hendes yndefulde Skikkelse med det stolt løftede Hoved og de bløde, næsten barnlige Træk, der for et Øieblik saa underligt havde fæstnet sig. Han vidste ikke, hvad han skulde svare, da med Et Luren gjaldede fra Varetaarnets Tinde og friede ham ud af Forlegenheden. Det Varsel kom ellers seent, thi strax efter red to Ryttere frem af Porten, og da Bo et Øieblik havde stirret ned paa dem, udbrød han:

»Ei, der kommer jo min Faders gamle Ven og Lidelsesfælle, Niels Brok;« og saa ilede han ned ad Høienloftstrappen.

Niels Ebbesøn kom i samme Nu til og bød denne sin gamle Ven og Fru Johannes Frænde hjerteligt velkommen. Den anden Gjest hilste han venligt, men med færre Omstændigheder, eftersom det var hans nære Nabo, Jens Lavesøn fra Ristrup, med hvem han ofte mødtes. Niels Brok derimod boede i Hylke, helt nede bag Skanderborg Sø, og var en sjeldnere Gjest.

Raskt sprang han af Hesten, og rank og rørig var hans Skikkelse trods Aarenes Vægt. Da han tog Hatten af og tørrede sin Pande med en Flig af sin Kappe, fremviste han en skaldet Isse, et graaskjægget, af Vejr og Vind garvet Ansigt med meget plumpe Træk, og under de mørke, buskede Bryn fremglimtede et Par fyrige Øine. Det saaes strax paa denne Mand, at i ham var der Livskraft og Mandsmod for Ti; men ogsaa Trods. Hverken den i sin Tid udstaaede Landflygtighed eller senere Gjen-

vordigheder havde bidt paa ham. Vel billigede Niels Ebbesøn ikke Alt i hans Færd; men et stærkt Baand havde i den sidste Tid knyttet dem til hinanden; thi Niels Brok var Stig Andersøns svorne Fjende og havde levet i Trætte med den mægtige Marsk lige fra den Dag af, da han vendte tilbage fra sin Landflygtighed og atter satte Foden paa sin Fædrenejord.

Taus og mut stod den tykke, sortsmudsede Jens Lavesøn ved hans Side. Ingen skulde ved at betragte denne Kjødklump, de af Fedme glattede og udviskede Ansigtstræk og de lyse Øine med det sløve Blik, tænke, at der slog et Hjerte i hans Bryst, eller rørte sig en Tanke i hans Hjerne. Dog maatte Niels Ebbesøn formodentlig have gjettet denne i saa meget Kjød gjemte Gaade og fundet sig tilfreds med Løsningen, thi han viste ham baade Venlighed og Agtelse.

Neppe vare de traadte ind i Steenstuen, førend gamle Johanne kom farende; Ingefred havde underrettet hende om Niels Broks Ankomst.

»Gud Herren see i Naade til os, er det Dig, Niels! Bringer Du Tidender fra Anders?«

Og saa sank hun om paa en Løibænk og stak i Graad.

»Gud Herren see i Naade til Dig, for Barn Du er, Dit gamle Kvindemenneske,« lød Niels Broks barske Svar. »Jeg bringer Tidender fra Anders og det gode. Han sidder vel hyttet hos Hertug Valdemar paa Sønderborg.«

»Nu, Gud have Lov,« hulkede Johanne; »bed ham saa skikke sig og forblive der stille.«

»Ja, bed ham selv derom, om Du kan,« svarede

Niels Brok; »ikke har jeg havt ham i Tale, kan Du vide; han skikkede Bud til mig.«

»Da skik Bud tilbage til ham,« sagde Johanne haardnakket, »og lad ham vide, at vore Bægre og Klenodier ere i Behold. Dem bjergede jeg, mens han satte Gaard og Gods til ved sin Opsætsighed, og dog bragte jeg ham det Alt.«

»Sandt, Johanne, sandt,« sagde Niels Ebbesøn; »men derfor staaer hans Hu dobbelt til at vinde det tilbage; hans Ære kræver det.«

»Hvo der lovløs lever, han ærelløs døer,« svarede Johanne med skingrende Røst; »jeg vil vorde en fattig og raadløs Enke; og her vil vorde mange Enker og faderløse Børn. I skulle see Hestene vende hjem fra Slaget med tomme Sadler. Alle, som staae Holstergreven imod, ville vorde udryddede. Sætter Eder ikke op mod ham; han er Guds Moders Yndling, og hun giver ham Seier.«

»Nu bliver Du lovlig synsk,« sagde Niels Brok; men i det Samme foer Johanne med et Graadprust af Stuen.«

»Døm hende ikke for haardt,« sagde Estrid, som var kommen til. »Aldrig forvinder hun den Nat, da Grevens Ryttere kom, og hun maatte flye halv nøgen af Essendorp; det har rystet hendes Hjerne.«

»Og hun havde aldrig meget deraf, stakkels Kvinde,« lød Niels Broks Svar, »hvis Aarsag hun vel ganske vil gaae fra sin Samling, naar Anders en skjøn Dag atter vover sig frem; og det bæres mig for, at det vil skee. Kjender jeg ham ret, da udholder han ei længe at sidde stille og æde de Smuler, der falde fra Hertugens Bord.« —

Niels Brok dvælede i flere Dage paa Norringriis og

talte mangelunde med Niels Ebbesøn om Sagernes Stilling og om, hvad vel de kommende Dage vilde bringe over Land og Folk. Han raadede til at sætte Haardt imod Haardt, men Niels Ebbesøn raadede til at holde igjen, saa længe det var gjørligt, og see sig vel for.

»Endnu,« sagde han tilsidst, »staaer dog mit Haab til, at naar Nøden først er der, da ville vi Alle, Store og Smaa, vorde enige og byde Sachserne Spidsen.«

»Bild Dig det ind,« sagde Niels Brok. »De Store ville hytte sig, og de Smaa maae da tage Stødet af; men nu drager Du jo snart til Gildesfærd paa Hald, og der vil Du mødes med en Slump gode Mænd og deriblandt nogle af de største. Nyt da Leiligheden og føl Dig for.«

»Just det agter jeg at gjøre,« sagde Niels Ebbesøn.

»Nu,« svarede Niels Brok, »da lad mig siden vide, hvad Du hentede Dig der — jeg spaaer — ikke noget Godt, men kun Spee og Spot!«

Niels Brok blev paa Norringriis, indtil Niels Ebbesøn drog til Brudefærden paa Hald. Saa fulgtes han med ham, da han agtede sig til Viborg, og Jens Lavesøn gjorde dem Selskab; ogsaa han havde Ærinde i Staden.

SJETTE KAPITEL.

FOLKETS MAND.

Mortensdags Aften lysnede det fra Hald af Kjerter og Blus. Glarruderne skinnede som det røde Guld, og som Borgen laae der i det klare Maaneskin og speilede sig i det blanke Vand, lignede den et Feeslot, som var skudt op af Dybet. Hurtigt nok var ogsaa den stærke Borg bleven fremtryllet; men det var Niels Bugges Bønder, som i deres Ansigts Sved havde gjort Miraklet.

Brudevielsen var foregaaet om Morgenen i Dollerup Kirke, og Vendelboernes Morian havde saaledes fuldbyrdet sin anden Seier over Buggernes Vildorne. Dagen var bleven brugt til at gjøre det af med Fru Ingeborgs Gjæs og de andre Dyr, tamme og vilde, som havde maattet lade deres Liv og, dryppede i deres eget Fedt, vare blevne dreiede paa vældige Spid i Køgerset. Ligeledes var der blevet gjort store Anstrengelser for at tømme Niels Bugges Øltønder og Viinankere; men uagtet Gjesterne med deres Terner og Svende udgjorde en heel Hær, og Madlysten og Tørsten stadigt gjenvaktes ved Dandsen, som var begyndt lige efter Bryllupsmaaltidet, fyldtes de tømte Fade og Kander uden Ophør. Der syntes ligesaa lidt at være Bund i Niels Bugges Forraadskamre og Kjeldere, som i hans Pengepose.

I Hallen var der saa stor Pragt at skue, at den vakte Misundelse hos mere end en af Gjesterne. At den raae Kalkmur grinede igjennem, hvor de ophængte Vægtepper ikke strakte til, at Armstagerne

i Væggene vare smedede af raat Jern og Trækronerne plumpe, deraf tog Ingen Anstød. Tepperne vare brogede og kostbare og de Hundreder af Voxlys, som stak i Stagerne, smeltende hverandre i den stærke Hede, men stadigt fornyede, vidnede om Husets Rigdom. Det maatte endnu mere siges om Skjenken med de vægtige, sølvforgyldte Drikkekar og Brudebordet med de skjønne Gaver, Vidnesbyrd om Frændernes Mængde og Rigdom.

Det ikke meget store Rum var myldrende fuldt af fløiels- og skarlagenklædte Mænd og Kvinder, hvis Fingre, Arme, Halse og Barme blinkede af dyre Stene og gyldne Kjæder; og oppe paa Muren over Kaminen stirrede fra to store Vaabenskjolde, malede af en mere dristig end konstfærdig Haand. Vildornen og Morianen glubende ned paa Forsamlingen, truende Enhver, som vilde fordriste sig til at antaste de to Ætters Ære, hvis Stamtræers Grene nu vare saa tæt sammenslyngede og skulde blive det end mere.

Prægtigst var dog Manden selv i sin blaae Fløiels Vams og med Ridderkjæden over det brede Bryst. Hans svære Skikkelse ragede op, og naar han talte, da hørtes hans Røst kjendeligt gjennem Larmen. Det rødgule Haar faldt langt om hans brede Nakke, mens hans kjødrige Ansigt straalede af Velbehag og glindsede af Sved.

Ikke mindre skinnende viste sig hans slanke unge Viv i sin Gyldenstykkes Kjortel; men hun havde det med det Skarpe, baade hvad Ansigtstrækkene og Røsten angik. Hendes Næse var i formindsket Maalestok en tro Efterligning af hendes Faders, den djærve gamle Kongemarsks lange Næb, som hang ned over hans graae Skjæg. Gubbens Øine blinkede

muntert, som om han, der i sin Tid havde vundet adskillige blodige Seire, nu paa de gamle Dage fornøiede sig over de ublodige, hans snilde Børn vandt over de stærke Bugger.

I Pragt stak Fru Ingeborg endogsaa Grevemarskens, Stig Andersøns Hustru, Fru Tove. Hun sad paa en Løibænk saa stiv og stram som en Trane paa en Gren, idet hun nu og da vendte sin lange Hals, saa Hovedguldet raslede, og saae sig om, undrende sig over de Buggers Hoffærdighed og Pragtsyge. Høiligt fortørnet over, at den paatænkte Forbindelse mellem hendes Yndlingssøn, Aage, og Ellen Bugge tegnede til at strande, havde hun svært ved at tilgive Fru Ingeborg det vægtige Guldspange, som holdt hendes af Ædelstene funklende Bælte sammen om hendes smækkre Liv, eller Guldbrasenen paa hendes Barm med den store Safir, til hvilken hun selv ikke havde Magen.

Men som en lysslugende Skygge paa al denne Glands faldt hendes Gemals høie, magre Skikkelse. Han var iført en Klædning, fiin nok i Stof, men kulsort af Farve; hans Væsen var stilfærdigt og hans Lader satte; men dog fremlyste Ætstoltheden kjendeligt af hans fine, skarpe Træk, hvis Bleghed fremhævedes af det sorte Haar og Skjæg. Fra hans dybtliggende, matte graae Øine brød nu og da et Glimt frem, som røbede, at der i dette skrøbelige Legeme boede en staalsat og gridsk Sjæl, som aldrig veg af fra den Bane, den havde afstukket sig, og til det Yderste holdt fast paa det Bytte, den lig en Grib havde grebet med sine Kløer

Han stod og talte heelt naadigt med en pukkelrygget Mandsling, der saae plirende op til ham. Det

var Niels Ebbesøns ene Broder, Esge, mens den anden, Strange, ikke havde indfundet sig. Esge Krog kaldtes han formedelst sit vanskabte Legeme, og han var Niels Ebbesøn ganske ulig, ikke blot i Skind, men ogsaa i Sind, hvilket Sidste tydeligt nok fremgik deraf, at han stod paa en venlig Fod med sin Broders værste Uven, Stig Andersøn.

Langt fra dem holdt sig Niels Ebbesøn selv og Mænd som gamle Johan Leigel og unge Anders Frost, Niels Ebbesøns Sødskendebarn og gode Ven. Hans kraftige og smidige Skikkelse bevægede sig muntert i de Dandsendes Række, thi fremmest var han stedse, baade i et muntert Lag og i Kampen. I hans kjække, blaae Øine stod det at læse, at Sværdet sad løst i Balgen hos ham, og Ingen skulde af hans muntre Færd kunne mærke, at han, som havde været Grev Geerts Hofsinde, uden Forlov var gaaet af sin Tjeneste og hvad Dag det skulde være kunde vente at blive ramt af den grevelige Unaade.

Blandt Kvinderne straalede Husets Døttre, lige kjendelige ved Legemsdrøide og Pragt. Bruden bevægede sig kneisende i Dansen ved den smækkre Brudgoms Side. Hun kunde laant ham en god Part af sin Legemsfylde, uden derfor at blive et Skelet, og hendes tykke, guullokkede Hoved bar den svære Brudekrone saa let, som den havde været sammensat af Fjedre.

Men Jomfru Ellen sad afsides, dog ikke alene; thi hendes vordende Fæstemand, Christiern Vendelbo, stod hos og hviskede hende ømme Elskovsord i Øret. Over hende var der dog nogen Tække og i hendes lyse Øine nogen Skjønhedsglands. Tungsindig og smægtende skottede hun til den Krog af

Hallen, hvor Aage Stigsøn stod, fordybet i Samtale med Bo Leigel.

De vare nu blevne fortrolige Venner, og aldrig havde Aage mere trængt til en Ven, ganske ene som han stod med sin Sag. Bo vidste, at Aage havde talt med sin Fader, men at Marsken med den største Kulde og Fasthed havde negtet at give sit Minde til hans Trolovelse med Ingefred Pedersdatter, ja han havde truet ham med Forstødelse, hvis han oftere befattede sig med Niels Ebbesøn.

»Jeg advarer Dig mod denne Mand,« havde han sagt. »Under Fromheds og Sindigheds Maske dølger sig hos ham et stridigt Sind og et dumdristigt Mod. Han holder til med Almuen, til hvilken hans ufrie Kvinde har draget ham ned. Hans hele Tænkesæt kan føre ham til Undergang, og hvo der binder sin Skjebne til hans, vil blive draget ned i Afgrunden med ham.«

Disse Ord vidnede, trods Feilsynet paa Niels Ebbesøns sande Natur, dog i visse Maader om Marskens skarpe Blik som Menneskekjender, og de undlode heller ikke for et Øieblik at gjøre Indtryk paa Aage; men hans Lidenskab havde nu slaaet saa dybe Rødder i hans Hjerte, at han ikke blev rokket i sit Forsæt, at vinde Ingefred, det koste, hvad det vilde. Han havde besluttet ved denne Brudefærd uden Sky at vise Alverden, hvor høit han agtede hende, og han havde i den Grad frydet sig til Gjensynet med hende, at hans Skuffelse og Harme over hendes Udeblivelse var stor.

»Mine Kaar ere, ved Guds Moder, vanskelige,« sagde han nu til Bo. »Paa Bjørnholm er Porten lukket for min Hjertenskjær, og paa Norringriis er

den slaaet til for mig. Jeg evner jo ikke, selv om jeg vil, at opfylde de Vilkaar, hun har stillet mig. Hvad skal jeg da gribe til?«

»Naar alt Andet glipper,« svarede Bo, »da voldfør hende! Ved min Helgen, Aage, elskede jeg en Jomfru saa brændende, som Du elsker Ingefred Pedersdatter, da skulde Intet stoppe mig; jeg vilde hente hende ud fra selve Helvede, om hun sad der.«

»Ei hør,« sagde pludseligt en dyb Røst bagved ham, »hvilke vise Raad unge Bo Johansøn giver Hr. Aage!«

Bo vendte sig brat og saae lige for sig sin Faders store, krumme Næse, der med samt dens Omgivelser blussede af den rigeligt indtagne Druesaft. Iøvrigt skjønnedes det strax, at den Gamle var sig selv fuldkommen mægtig. Han var trods Aarenes Vægt endnu en kraftig Mand med en lige Ryg, og af hans mørke Øine, der stak sært af mod det hvide Haar, lyste en Fyrighed, som ikke gav Sønnens meget efter. Han drog de to Unge hen i den nærmeste Vindues-Fordybning, som var tom, og sagde til Aage:

»Hør nu, unge Herre, Noget af en anden Sort, men dog vel meent! Gjør I, hvad Bo der raadede Eder til, da vil Niels Ebbesøn flux være efter Eder, tage Jomfruen fra Eder og, om I sætter Eder til Modværge, slaae Hjerneskallen ind paa Eder.«

»Nu«, svarede Aage og løftede sit skjønne Hoved, »det kunde dog hænde sig, at jeg slog Hjerneskallen ind paa ham og beholdt Jomfruen.«

»Det staaer ikke til at vente,« svarede gamle Johan, idet han maalte Aages smækkre Skikkelse og noget spinkle Lemmer med Øinene. »Og nu,» ved-

blev han, »vil jeg sige Eder Noget, som skulde været fortiet, hvis I ikke var falden i Hænderne paa min Galfrands af en Søn, som viser Eder Veien til Helvede. Niels Ebbesøn stod just og saae paa Eder og Bo, da jeg kom til. Han udlod sig da med det, om hvilket hans Tanker dreiede sig, og betroede mig, hvad der er i Gjærde mellem Jomfru Ingefred og Eder. — Nødigt, sagde han, handler jeg min gode Konesøster imod; men der er ingen Forstand i denne Elskov. — De to Ting, Forstand og Galenskab, svarede jeg, lige sig sjeldent. — Men, sagde saa han, det kan ikke heller forliges med min Hustrues og min egen Ære, at vi saa trænge os paa. Marsken er min Uven, og om jeg nu tillod min Frænke mod hans Villie at liste sig ind i hans Æt, da maatte Alle med Føie laste mig. — Ja, svarede jeg, dette er en kilden Sag; men Du bør fornemmelig see paa skjøn Ingefreds Vel og Vee. Vær ikke for stiv i den Sag; det turde da let hænde, at hvad der er begyndt med Ære, vil ende i Uære. — Nu, dertil tegner det jo og!«

»Men hvad svarede Niels Ebbesøn dertil?« spurgte Aage ivrigt.

»Nu,« svarede gamle Johan, idet han strøg sit hvide Skjæg, »han trykkede min Haand og sagde: Hav Tak, Ven, for de advarende Ord! Dog faaer jeg neppe Brug for Dit gode Raad, al den Stund den Vise nu er ude. Det skulde forundre mig, om en Mand, hvem jeg har viist af Gaarde, kom igjen.«

»Men det voldte jeg selv ved min Hidsighed,« svarede Aage og blev rød.

Da skete der et Ophold i Dandsen; nogle Venner kom til og droge Johan Leigel og Bo med sig;

men Aage blev staaende paa samme Plet hensunken i sig selv. Han sandsede Intet og saae kun Et, som stadigt stod for hans Tanke, Ingefreds yndefulde, daarende Skikkelse. Da fornam han en Haand paa sin Arm, foer sammen og saae sin Moder staae for sig.

»Aage,« sagde hun med dæmpet Røst, »hvi staar Du her alene og med saa mørk en Mine? See dog til Ellen, saa længselsfuldt hendes Øine søge til Dig! Vær en Mand, gak til hende og byd hende op!«

»Moder,« svarede han, »jeg er led ved Ellen Bugge og alle Jomfruer uden een, som ikke er her tilstede.«

»Aage,« sagde Fru Tove, »Du gjør mit Hjerte Vee.«

Der var sand Ømhed i Tonen, og det skjønnedes, at der dog bankede et Moderhjerte bag det stramme gyldne Livstykke; men det var ogsaa kun Aage, som ret havde fornummet det; hans Brødre Ove og Anders havde meest at melde om moderlig Strenghed.

»Vil Du,« foer hun fort, »for en Bondejomfrues Skyld bryde med Din egen Fader?«

»Ikke,« svarede Aage heftigt, »er Jomfru Ingefred kommen af Bønder. Hendes Æt er gammel og god, og ædelt Blod flyder i hendes Aarer, enddog hendes Fædre i nogle Led ikke førte Skjold. Jeg kan ikke afsee hende, Moder! Min skal hun vorde, og synder jeg deri mod Fader og Eder, da faaer jeg siden gjøre Bod og haabe paa Tilgivelse.«

»Søn,« sagde Fru Tove med mere Strenghed i sin Røst, »al Synd kan afbedes og sones, men naar Æren er tabt, da gjenvindes den aldrig. En uaf-

tvættelig Plet vil Du sætte paa Dit Skjold, om Du fører denne Almueskvinde ind i Din Faders Æt.«

»Krænk ikke mine Øren med flere slige haarde Ord!« udbrød Aage. »En dydig og stolt Jomfru er Ingefred Pedersdatter, Ære gaaer i Følge med hende. Ved min Helgen, ikke en af alle de Jomfruer, som sidde her, svøbte i Sindal og Fløiel og beladte med Guld og dyre Stene, ere værdige til at spænde hendes Skoe!«

»Du er fra Vid og Samling!« lød Fru Toves Svar.

I stor Forbittrelse gik hun fra ham og op til Kaminen, hvor de fornemste Kvinder sade paa Hyndebænke, og hvor hun var kommen fra; men Aage gik til den modsatte Side og ind i det Rum, hvor de ældre Mænd sade ved smaa Borde med Tavlbrædt, flyttede Brikker eller raslede med Tærninger, mens Niels Bugges Knaber gik omkring og fyldte ethvert Bæger, der blev tomt.

Selv sad han og spillede Tavlbrædt med Grevemarsken, mens Johan Leigel paa samme Viis var kommen i Kast med Kongemarsken. Heelt ligefrem gik det til mellem disse To. Gamle Peder Vendelbo tog sig om sin lange Næse, naar han kom til kort, og paakaldte sin Helgen, mens Johan Leigel loe overlydt; men heelt høviskt og stilfærdigt teede sig Værten og Stig Andersøn. Munterhed trivedes ikke i Hr. Stigs Nærhed, og da de to store Herrer ikke elskede hinanden, maatte de dække over Modvillien med zirlige Talemaader. Stig Andersøn saae i sin Vært kun en dum Pralhans, og Niels Bugge nærede Mistro til sin Gjest paa Grund af dennes Snuhed og Faatalenhed; men han ringeagtede ham tillige, fordi

Stig Andersøn efter hans Mening havde teet sig lige overfor Grev Geert som en Øientjener og Spytslikker. Deri tog han dog feil, thi Forholdet var snarest det omvendte. Grev Geert havde beilet til Hr. Stigs Gunst for ved hans Hjelp at vinde de andre store Ætter i Jylland, hvilket dog ganske var mislykkedes.

Der kom nu Flere ind i Stuen, ogsaa nogle af de Unge, som vilde tage sig en Hvile mellem Dandsene, og blandt disse var Anders Frost, der kom Arm i Arm med Niels Ebbesøn. Da Hr. Stigs Øine faldt paa disse To, formørkedes hans Aasyn. For første Gang gjorde han et Tilløb til Fortrolighed til sin Vært, idet han med dæmpet Røst sagde:

»Eders Søstersøn bærer Hovedet høit; han indbilder sig Noget.«

Dette faldt i god Jord hos Niels Bugge; thi Fru Tove havde bibragt ham den Forestilling, at skjøndt det tilsyneladende var Ingefred Pedersdatter, der havde lokket Aage til sig, saa stod dog Niels Ebbesøn bag det Hele som den egentlige Sagvolder. Denne Misforstaaelse var forklarlig, thi Aage havde ømmet sig ved at fortælle, at Niels Ebbesøn havde viist ham af Gaarde. Niels Bugge var ham derfor gram og sagde:

»Ei, lad ham kun kroe sig, den Hvalp! Hvad maaer han? Intet!«

»Siig ikke det,« svarede Marsken. »I saae og hørte jo selv i Morges, hvilken Hyldest Almuen ydede ham.«

Folket havde nemlig, da Brudetoget red op til Kirken, tilladt sig paa forskjellig Viis at give sin Mening tilkjende om flere af Herrerne. Dog bestod den store Skare Nysgjerrige, som saae paa Stadsen,

ingenlunde alene af Bønder. Der var Mænd iblandt af adelig Herkomst, men i smaa Kaar og de levede som Bønder. De vare Skud af forhen rige og ansete Slægter, som nu vare i Færd med at synke tilbage i deres og alle nok saa store Slægters fælles Ophav, det menige Folk, just som det var gaaet Estrid og Ingefreds Fædre. De dannede et Overgangsled mellem Adels- og Bondestanden, men stod dog Bønderne nærmest og bleve ofte i urolige Tider, naar et Oprør brød løs, Bøndernes Anførere. Denne lavere Adel og Bønderne udgjorde en Magt, som de store Herrer ingenlunde turde ringeagte; som de stundom benyttede sig af for at fremme deres egne Planer, men som de til andre Tider havde havt al Grund til at frygte og kun ved Opbydelse af alle deres Kræfter havde faaet Bugt med.

Men for Tiden gik Folkevilliens Strøm Stig Andersøn imod, thi han var Grev Geerts erklærede Yndling, og Bonden hadede den kullede Greve. Niels Bugge derimod befandt sig rigtignok i Oprørstilstand mod Landets nuværende Regent, ligesom han havde sat sig op mod hans Forgjænger og ligeledes, som Fremtiden viste, skulde komme paa Kant med hans Efterfølger; men hans Hoffærdighed og lunefulde Trods gjorde ham uskikket til at blive Folkets Leder, og noget saa Stort var da ogsaa langt fra hans Tanke.

Derfor mødtes nu han og Stig Andersøn, trods Alt, hvad der ellers var dem imellem, i fuld Samstemning, idet de saae med onde Øine paa Niels Ebbesøn; thi de havde denne Dag faaet det føleligt at fornemme, at Folket satte sit Haab til ham. Da Niels Bugge red gjennem Folkeskaren, havde han

faaet en saare lunken Modtagelse, og det havde sin nærliggende Aarsag; thi da Bonden her paa Heden saae Halds Taarne rejse sig, maatte han vel sukke og klage, ligesom Bonden paa Mols, da gamle Marsk Stig, den store Bondeplager og Oprører, byggede sin Borg paa Hjelm. Som der staar i Visen:

Den Bonde ganger i Marken ud,
Og saaer han der sit Korn.
Hjælp os Gud i Himmerig,
Haver nu Hjelm faaet Horn!

Den gamle, djærve Kongemarsk, Peder Vendelbo, blev derimod hilst med venlige Tilraab; thi man vidste om ham, at han ønskede Valdemar Christoffersøn tilbage, for at han kunde tage Sæde paa sine Fædres Trone. Dog tydede dette neppe paa Kjærlighed til den gamle danske Kongeslægt, men viste blot, at Bonden nu havde faaet nok af Holstenernes Regimente og satte sit Haab til en Forandring. Ond Foged, siger et gammelt Ord, bliver ej god, før halv værre er kommen.

Men alle Raab forstummede, og der blev tyst som i en Grav, da Grevemarsken red frem; ikke en Hat blev løftet. Dette vilde dog neppe have anfegtet den stolte og mægtige Mand synderligt, hvis der ikke havde lydt en øredøvende Jubel bag ham. Han vendte sig i Sadlen og saae, at det gjaldt Niels Ebbesøn.

Det var tydeligt nok, at Folket i ham havde kaaret sin Mand; og dog havde han aldrig stillet sig frem, eller beilet til dets Gunst. Hans Bramfrihed, jevne Sæder og Mildhed mod hans Undergivne, men fornemmelig hans, en Strangesøns, Ægteskab med en Odelsbondes Datter, gjorde ham vistnok til

et Særsyn og havde bragt ham i Folkemunde; men dette var dog ikke Nok til at sætte de sindige Jyders Hjerter saaledes i Brand og løse deres Tunger. Med det gaadefulde Instinkt, som er givet Børn og Mennesker i Naturtilstand, følte Almuen sig draget til Niels Ebbesøn og anede, at denne Mand havde Kraften i sig til at blive deres Velgjører og Befrier. Det var vel heller ikke saa underligt, at de greb efter Haabet i det Uvisse; thi hvem eller hvad havde de i deres Nød at bygge paa? Og Manden selv gjorde ved sin Tilsynekomst fuldkommen Fyldest; der var trods Bramfriheden noget eiendommelig Mandigt og Trygt over hans Aasyn og i hans Holdning. Men selv blev han høilig overrasket over Folkets Glædesraab.

»Ei,« raabte han, »hvi skraale I saaledes op? Have I ei før seet en Mand fra Thy?«

»Nogle af os,« svarede en gammel Bonde, »see Dig først nu; men Du huer os godt.«

»Du vil sikkert staae den kullede Greve imod og frie os for den Brandskat,« raabte en Anden.

»Hvad siger Du,« udbrød Niels Ebbesøn med et Smiil. »Vaer din Mund, eller Du vorder hængt! Grev Gerhard er vor lovlige Overherre, betænk det!«

»Din Mund siger Et, men Dine Øine et Andet,« svarede Bonden, mens Niels Ebbesøn slog afværgende ud med Haanden og red til Kirken. —

Mens Niels Bugge og Stig Andersøn sad og hviskede om dette, lød pludseligt Niels Ebbesøns Røst i deres Øren.

»Tør jeg,« sagde han, »en liden Stund forstyrre Legen for Eder, I gode Herrer, om I ville laane mig Øren?«

Stig Andersøn gav ham blot et isnende Sideblik til Svar; men Niels Bugge sagde, idet Rødmen i hans fyldige Ansigt forhøiedes:

»Hvad er det, Niels? Hvortil de Omsvøb? Tal, men gjør det kort!

»Nu Morbroder,« sagde saa Niels Ebbesøn, »jeg veed, at jeg kommer Eder paa Tvers, al den Stund dette jo er et Glædeslag, hvor Alvorsord maa skurre i Ørene; men saa ere nu Tiderne, at Leiligheden bør benyttes, naar den tilbyder sig. Et Sværd hænger over vore Hoveder; det er hvast og føres af en stærk og øvet Haand. Derom bør vi da nu, tykkes mig, tale et Ord med hverandre, saa mange vi her ere samlede og flere, som ellers ikke let finde hinanden Saa har da og nogle Venner i Dag spurgt mig — hvad skulle vi gjøre? Skulle vi betale den Landehjelp, Greven kræver af os, eller skulle vi negte den og sætte os til Modværge, saaledes som nogle af vore Brødre Sønder paa have forsøgt, men ere komne til kort og bleve overmandede, fordi de stode alene? Helst holder jeg Freden; men for mine Friheder og Rettigheder bør jeg værge, og dertil staaer jo Alles Hu. Dog formaaer Enkeltmand kun Lidet mod Grevens Overmagt. Hvad om vi da Alle, som her er tilstede, sluttede et Forbund med hverandre til fælleds Forsvar? Hvad siger I, Hr. Stig, dertil?

Der spændte Niels Ebbesøn Been for sin Uven; thi han kjendte jo forud Marskens Sindelag. Han vilde prøve, om Grevens Yndling vovede at sige sit Hjertes Mening i denne store Kreds af danske Mænd. Den snue Herre gik imidlertid ikke i Fælden. I en hovmodig Tone svarede han:

»Dette er ikke en Raadsforsamling, og ikke er jeg pligtig til i en saa stor Sag at give enhver nyfigen Spørger Svar.«

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »dette er Svar nok! Og faae vi nu og et Ord af Eder, Morbroder?«

Alle vare strømmede til, og der lød misbilligende Ord i Anledning af Grevemarskens hoffærdige Afviisning. Niels Bugge fandt det da raadeligst ikke at stemme Tonen for højt.

»Nu, kjære Venner,« sagde han og gik udenom Spørgeren, »ikke er det let for en Mand forud at sige, hvad han til enhver Tid vil gjøre; men I kjende mit Sindelag. Ikke er jeg Grev Gerhards Ven, og træder han mig for nær, da bider jeg fra mig. Lad ham komme, om han vil, og prøve sine Tænder paa Halds Mure!

Da vendte Niels Ebbesøn sig til gamle Peder Vendelbo og spurgte:

»Agter og I, Hr. Peder, at stænge Eder inde paa Skjern, blot værge for Eders eget Huus og saa lade Alt ellers gaae, som det kan bedst?«

»Ved min Helgen,« svarede den djærve Kongemarsk, »det ligger først for og kan blive nødagtigt. Gjør I ligesaa, Niels Ebbesøn! I haver jo selv bygget Eder en god Borg. Træk Eder ind der, og sid stille, indtil Stormen, om den kommer, er dreven over.«

»Og Bonden plyndret til Kroppen?« spurgte Niels Ebbesøn. »Bondens Velstand er vor, af ham drage vi vor Næring. Tjener han os i Fred, da bør vi og værge for ham, naar Ufreden kommer. Ikke heller er Norringriis en Befæstning som Hald, Bjørnholm eller Skjern. Jeg og flere af mine Lige

ville have ondt ved i Længden at værge for os, om Greven kommer med al sin Magt.«

»Nu, Niels,« sagde Niels Bugge nedladende, »kan Du ikke hytte Dig, da kom til mig! Halds Mure skulle gjemme Dig og Dine saa trygt, som sad Du paa Skanderborg. Ikke er jeg saa ubarmhjertig, at jeg vil lade min egen Søstersøn i Stikken.«

»Tak, Morbroder,« svarede Niels Ebbesøn med et stolt Smiil, »men ikke begjærer jeg Barmhjertighed for mig og Mine.«

»Du er galen,« raabte hans Broder Esge og greb ham i Armen. »Uforstand og Overmod taler af Din Mund.«

»Nei, ved Gud og alle hellige Mænd,« udbrød Anders Frost og traadte frem, »Niels har talet med Forstand, og som det sømmer sig en Mand; og han har talet i rette Tid. Ikke skal det gjøre mig forsagt, at andre og større Mænd end jeg falde fra. Vi mindre Mænd tælle ogsaa. Gjerne gaar jeg i Forbund med Dig, Niels! Jeg vil værge for mit Land, og muligt træde flere til og hjelpe os dermed.«

Men der meldte sig kun en, gamle Johan Leigel. Det kom imidlertid, saa det kunde høres, thi han slog i Bordet, saa Brikkerne dandsede og sagde:

»Jeg er rede; lid paa mig!«

Saa blev der tyst. Et haanligt Smiil spillede om Stig Andersøns sorte Skjæg, og Niels Bugge sagde spydigt:

»Nu øges Din Magt mærkeligt, Niels, og Du bør være tilfreds!«

Da bleve de Nærmeststaaende skubbede til Side. Aage Stigsøn trængte sig frem, rakte Niels Ebbesøn sin Haand og sagde:

»Jeg gaaer med i det Forbund, om I vil have mig?«

Niels Ebbesøn saae studsende paa ham, tog vel Haanden, men sagde:

»Aage Stigsøn, betænk, hvad I der gjør!«

»Det er betænkt,« svarede Aage med fast Røst og trykkede Niels Ebbesøns Haand.

Da reiste Aages Fader sig og sagde, idet han truende løftede sin Haand mod Aage:

»Er Du galen, Dreng? Men dette hænger af et Jomfruskjørt. I veed det, Niels Ebbesøn, og undseer Eder dog ikke ved paa slig uværdig og underfundig Viis at lokke en Søn fra sin Fader.«

»Der sagde I en stor Løgn, Hr. Stig,« raabte Niels Ebbesøn, saa det gjaldede i Stuen. »Spørg Eders Søn, om jeg ikke har viist ham af, saa han kunde forstaae det, og siig saa, at jeg og Mine, vi trænge os paa; men nu, da jeg skjønner, at det er Alvor med ham, da skal han være velkommen. Saa har I nu ved Eders Hoffærdighed og Egenvillie stillet mig, at jeg ikke spørger nogen Fælle, som byder sig til, hvad hans Fader, Broder og Frænder ville; og Alle skulle de vorde antagne lige til den ringeste Kaadkarl.«

Dette var en foragtelig Benævnelse paa Bonden, hvorfor Niels Bugge raabte:

»Da faaer Du fegte med Knipler, Niels!«

Men nu snakkede Alle i Munden paa hverandre, og der blev en øredøvende Larm. Hr. Stig tog Aage til en Side og sagde:

»Er det Dit Alvor? Vil Du gaae med disse Galninger? Hør i den yderste Stund min Advarsel; thi hvo kan mene Dig det bedre end Din egen Fader?«

»Jeg har givet mit Ord,« svarede Aage koldt, »og jeg maa staae ved det.«

»Da være Du forbandet!« sagde Marsken med skjærende Røst. »Nu er det brudt mellem os for stedse.«

Saa gik han; men kort efter kom Aages Brødre, Ove og Anders, som Udsendinge fra Fru Tove for at snakke ham til Rette og kalde ham til hende, men Alt forgjeves. Da han hørte, at Niels Ebbesøn vilde bryde op og drage af, forsvandt han uden Farvel og gik ned i Borggaarden for at finde sine Svende og faae Hestene sadlede.

Imidlertid var Esge atter faret i Niels Ebbesøn og overvældede ham med Bebreidelser.

»Du har handlet ilde,« sagde han med sin pibende Røst. »Det volder Din Kvinde.«

»Gud signe hende,« svarede Niels Ebbesøn, »hun volder Intet uden Godt.«

»Havde Du ladet Estrid Pedersdatter fare, som vi Alle raadede Dig at gjøre,« sagde Esge, »da vilde Du ikke faaet hendes letfærdige Søster paa Halsen, hun som nu — «

»Helst Intet om Letfærdighed, Esge,« sagde Niels Ebbesøn barskt. »Skjøn Ingefreds Ære er mig saa dyrebar, som hendes Søsters.«

»Ak, Niels,« svarede Esge klynkende, »havde Estrid Pedersdatters Fagerhed ikke daaret Dig, da vilde Du nu været uden alle disse Forlegenheder og siddet vel hyttet oppe hos os i Thy.«

»Nu,« udbrød Niels Ebbesøn og rev sig løs, »drag snarest derop og hyt Dig selv!«

Dog standsede han og føiede til:

»Hilsen til Strange! Siig ham, hvor det staar til

med mig og hvorefter jeg nu stiler. Muligt hører jeg da fra ham.«

Men det skete ikke. Niels Ebbesøn fik ikke Bud fra sin Broder Strange og gjensaae hverken Esge eller ham mere i dette Liv. Han tog sig det ikke let og fornam ofte, hvor ene han stod.

Dog fik han nu Trøst; thi det var ogsaa bleven Anders Frost og Johan Leigel for trangt paa Hald. De toge Afsked samtidigt med ham, og da de Alle kom ned i Gaarden, fandt de Aage Stigsøn rede til at gjøre dem Følgeskab.

Da de rede af Gaarden, tonede Gigernes og Fløiternes skjærende Lyd fra Hallen ned til dem.

»De blæse os et Stykke,« sagde Anders Frost og saae derop; »ligesaa gjør vi ved dem.«

»Ret saa!« svarede Niels Ebbesøn; »men hvad sige I til at ride til Viborg med mig? Der ville vi finde et Par gode Venner og øge vort Forbund.«

Dertil vare de Andre villige, og saa rede de, fulgte af deres Svende, Nord paa.

SYVENDE KAPITEL.

AAGE STIGSØN HOLDER PAA SKAFTET OG SVÆRGER.

Det var en stille, maaneklar Nat, lystelig at færdes i, hvorfor Niels Ebbesøn og hans Fæller rede

sindigt og fordybede sig i Samtale. Anders Frost og Aage Stigsøn rede fremmest, Niels Ebbesøn og Johan Leigel fulgte efter. De talte om Aage, og Niels Ebbesøn spurgte gamle Johan:

»Hvad tænker Du om ham? Er han at lide paa?«

»Jeg veed kun Godt om ham,« svarede Johan. »De Stigsønners Hoffærdighed har vel stukket i ham; men efter hans Færd i Dag at dømme, da maa man troe, at Elskoven har drevet den Nykke af ham.«

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »han maa ikke indbilde sig, at han kan hente min Konesøster, som man fæster en Deie. Retteligt og med Ære skal det gaae til.«

»Forstaaer sig,« svarede Johan; »derpaa bør Du, for Ingefreds Skyld, holde det længst mulige, og naar Vilkaarene skulle fastsættes, da maa han kunne stille Borgen for sig; men betænk dog, at Du har annammet hans Haand og budt ham velkommen som Din Forbundsfælle.«

»Faaer ikke hjelpe, sagde Niels Ebbesøn; »som Ingefreds Værge maa jeg see paa hendes Bedste og om muligt bjerge Æren.«

»Men Æren,« svarede Johan, »skal komme fra hans Æt, og nu er det at frygte, at alle hans Frænder ville lade ham i Stikken. Mon nogen af dem tør sætte sig op mod hans mægtige Fader og møde frem som hans Forlover?«

»Det skal forsøges,« sagde Niels Ebbesøn.

»Men om det nu glipper,« spurgte Johan, »og det saa brister mellem ham og Dig?«

»Muligt,« svarede Niels Ebbesøn, »at det vilde være bedst baade for ham og for os.«

»Nu,« sagde Johan, »Du maa kjende Din Konesøster og vide, om hun saa let giver Slip.«

»Ja,« udbrød Niels Ebbesøn, »der sidder jeg smukt i det! men det er kommet som en Tilskikkelse, og hvad saa end Enden paa Visen bliver, da mener jeg at være angerløs.«

Efter nogle Øieblikkes Taushed sagde Johan:

»Eet er sikkert, nemlig at ihvor det saa gaaer, da vinder Ellen Bugge ham aldrig tilbage. Det er ellers sært nok, at det er gaaet saa, al den Stund Aage Stigsøn nu, idet han vrager Jomfru Ellen, hevner en af sine fædrene Frænder, hans Faders Farbroder Peder, gamle Marsk Stigs Søn.«

»Han som gik i Essenbæk Kloster, blev Abbed, drog i Klosterets Ærinde til Rom og døde der?« spurgte Niels Ebbesøn.

»Just ham,« svarede Johan; »ogsaa han blev i sin Ungdom vraget af en Jomfru af de Buggers Æt. Har Du aldrig hørt om den Sag?«

»Nei,« svarede Niels Ebbesøn.

»Da gjaldt det dog Din egen Moder, Fru Bugge,« sagde Johan.

»Ei saa!« udbrød Niels Ebbesøn forundret.

»Nu,« vedblev Johan, »det gik begribeligt for sig, inden Du blev født, og begge Parter taug vel helst derom; men Sagen er vis. Peder Stigsøn beilede først til Din Moder, og Alle troede, at hendes Hu stod til ham, enddog det var vitterligt, at hendes Fader, gamle Bugge Nielsøn til Hegnet, ikke led ham og ikke vilde have ham til Dattermand, fordi han var gamle Marsk Stigs Søn og hørte til hans fredløse og forbandede Æt. Da skete den Ulykke, hvorom vi Alle vide, at Bugge Nielsøn blev ihjel-

slagen ved Lyby Kirke af Erik Banner til Elkjær, blot for en Svends Skyld, som Bugge beskyldte Erik for at have taget fra ham; men Peder Stigsøn var Eriks gode Ven og i Følge med ham, da han stødte sammen med Bugge Nielsøn i Lyby. Saa tillagde man ham Medskyld i Drabet, omendskjøndt man ikke kunde bevise ham det over; men han var jo Bugge gram, fordi denne forholdt ham hans Datter. Nok, at fra den Dag af vendte Din Moder sit Hjerte fra ham og lod sig fæste til Din Fader, Hr. Ebbe. Og saalunde forholder det sig da,« sluttede Johan Leigel, »som jeg før sagde, at nu Aage Stigsøn har vraget Ellen Bugge, da hevner han gamle Peder Stigsøn, som blev vraget af hendes Moster, Din Moder.«

Niels Ebbesøn hørte opmærksomt paa denne Fortælling om en Begivenhed, som nu over andre og større Ting i disse Uroestider var gaaet i Glemme, uagtet det kun var en Mennekealder siden den forefaldt; men Nævnelsen af Aages Navn førte hurtigt hans Tanker tilbage til Øieblikket. Han red frem til ham, bad Anders Frost holde Johan Leigel med Selskab, og red derpaa videre med Aage Stigsøn ved sin Side.

»Det er fornødent,« sagde Niels Ebbesøn til ham, »at vi tale lidet med hinanden; Forord bryder Trætte. Da jeg tog den Vennehaand, I rakte mig, tænkte I, at dermed var Alt jevnet, saa at jeg vil give Eder min Konesøster, ei saa?

»I sagde det ikke,« svarede Aage, »og lovede mig Intet. Dog har jeg nu opfyldt det Vilkaar, Jomfru Ingefred stillede mig, og som var, at om jeg vilde vinde hende, da maatte jeg enten forlige Eder

med min Fader, eller bryde med min Fader og gaae med Eder. Det Første har formedelst min Faders Stivsind viist sig at være, ugjørligt; det Andet har jeg gjort, og ingensinde bestod en Beiler en værre Dyst for at naae Maalet. Jeg kommer nu til hende med min Faders Forbandelse paa mit Hoved; jeg har kastet Broen af bag mig, og viser I mig nu af, Niels Ebbesøn, da er jeg bleven skammeligen bedraget.«

»Saa hænger dog,« udbrød Niels Ebbesøn, »Sagen blot af et Jomfruskjørt, som Eders Fader sagde. Hvad borger mig for, at I ikke, naar I har faaet Eders Villie, og den Jomfru, som bærer Skjørtet, er givet Eder i Vold, da atter tager Eders Haand og gaaer imod mig?«

»Min Ære,« svarede Aage i stor Harme; »ikke er jeg en Nidding, som bryder et givet Ord.«

»Jeg tvivler ikke om Eders Oprigtighed nu,« svarede Niels Ebbesøn sindigt; »men Tiderne ere vanskelige, Aage Stigsøn, og det Forbund, hvortil I nu gaaer, vil neppe blive Legeværk. I mener jo selv, at I kjøber den Fæstemø dyrere, end de Fleste; det kan vende sig saa, at I dog slutteligt maa tænke, at I kjøbte hende for dyrt.«

»Det vil aldrig skee,« sagde Aage med fast Røst; »dertil er hun mig for dyrebar; og hendes Venner ville stedse blive mine Venner.«

»Det var et stort Løfte,« sagde Niels Ebbesøn; »men eftersom hun er Eder saa dyrebar, da viis hende og den Agtelse, der tilkommer Eders vordende Hustru. Det bør sig, at I fæster Ingefred med Ære; det skylder I hende og os. Eders Fader skal ikke kunne sige, at I ved at fæste Ingefred Pedersdatter

gik ud af Eders Æt som en forkastet Mand. I maa formaae en af Eders Frænder til at drage med Eder til Norringriis og være Vidne og Eders Forlover ved Trolovelsen. Da vil I og selv gaae tryggest dertil, ei sandt?»

»Visselig,« svarede Aage, skjøndt i en mismodig Tone, »og det skal vorde forsøgt. Der er Farbroder Tage, som sidder paa Møllerup; han er mig god og har sin egen Villie trods Fader; til ham vil jeg vende mig.«

»Gjør det!« sagde Niels Ebbesøn og gav sin Hest Tøilen.

Kort efter rede de ind i Viborg, Jyllands gamle Thingsted, Kongehyldningernes og Herredagenes Stad, Skuepladsen for saa mange store Begivenheder og Mødestedet for alle gode Mænd, som trættede med hinanden og maatte drage til Thinge for at vorde forligte eller faae deres Dom. Det var da ikke svært at finde Herberge der. Snart kom de under Tag hos Jens Volsøn, en anseet Kjøbmand, og efter at de havde faaet deres varme Aftendrik, bleve de sammenstuvede alle Fire i et lidet Kammer, Niels Ebbesøn og Johan Leigel i een Seng, Anders Frost og Aage Stigsøn i en anden. Der sov de saa trygt, som om reen og frisk Luft var ganske ufornøden til Aandedrættets Gang, dog Aage undtagen.

Han laae længe vaagen, ikke fordi han gispede efter Luft, men fordi hans Sind var tungt, og hans Hjerte fuldt af Uro. Han betoges af en underlig Anelse om, at han aldrig vilde naae Maalet eller faae Held til at kryste skjøn Ingefred i sin Favn. Det var kommet over ham, alt da han, ridende ved Niels Ebbesøns Side, nærmede sig Viborg. Det var

ved Midnatstide, og i Nattens Stilhed lød over Søen til dem de dæmpede Toner fra Domkirken, hvor Munkekoret sang Dødsmessen over den myrdede Kong Erik Glipping, til hans Sjæls Befrielse af Skjærsildens Pine; en Vaadesang, som alt dengang havde lydt hver Nat i over halvtredsindstyve Aar, men som skulde vedblive at lyde endnu i Aarhundreder.

Ilde klang disse Sørgetoner i Aages, gamle Marsk Stigs Ætlings, Øren. De mindede ham om hans Farfaders Brøde, som var stor nok, selv om han ikke med egen Haand havde stødt Morderdolken i Hjertet paa Herrens Salvede. Hvad Aage havde hørt fortælle om sin Oldefaders Liv i hans Fredløshedsdage, da Kirkens Ban hvilede paa ham, og Alles Haand var imod ham, saa han maatte friste Livet som en Fribytter og Røver, mens hans Sønner kom i Strid med hinanden og hans Døtre vankede huusvilde om — at hans Sinds Bitterhed og rasende Trods tiltog med Ulykkerne, og at Livet blev til et Helvede for Alle, som var om ham og tjente ham — alt dette blev nu levende i hans Ætlings Erindring, og i hans Hjerte gjenlød det gamle hellige Ord: Herren hjemsøger Fædrenes Overtrædelser paa deres Børn og Børns Børn i tredie og fjerde Led!

Dog veg det onde Varsel for Morgensolens Straaler, og snart fik han Andet at tænke paa. Niels Brok kom, hentet hid af et Sendebud, og lod sin muntre Røst høre; og strax efter indfandt Jens Lavesøn sig, stønnende under sit svære Legemes Vægt. Han sagde kun Lidt og yttrede ingen Forundring over, at Niels Ebbesøn og hans Ledsagere, som burde været paa Hald og hvilet i Fru Ingeborgs bløde Bolstersenge, vare henflyttede til Viborg og

sade i Kreds om Jens Volsøns Bord, hvor de langede til Grødfadet.

Niels Ebbesøn gav imidlertid nu Forklaring og fortalte, hvad der var foregaaet paa Hald og havde drevet ham og hans Venner i Utide af Brudehuset.

»Seer Du,« sagde saa Niels Brok og nikkede med sin Skaldepande, »det gik, som jeg spaaede!«

»Dog ikke fuldt saa ilde,« svarede Niels Ebbesøn. »Du seer, at jeg fik Medhold af nogle gode Mænd, som lod Gjerningen svare til Ordene, med mig vendte Halds Kjødgryder Ryggen og gav mig ærefuld Ledsagelse hid.«

Niels Brok fæstede sine Øine spørgende paa Aage; Niels Ebbesøn blev dette vaer og besvarede det stumme Spørgsmaal, idet han sagde:

»Ja, Hr. Aage er her ogsaa, som Du seer! Han gik endogsaa mod sin egen Slægt og fortørnede høiligt sin Fader. Gjør han fremdeles Fyldest i Alt, da maa det siges, at han har handlet som en Mand, og at hans Nærværelse her dobbelt bør paaskjønnes.«

Niels Brok tog sig om Skjægget og saae paa Niels Ebbesøn, som om han ikke var bleven klogere ved det Svar, da Jens Lavesøn med Et oplod sin Mund og sagde, idet han nikkede, til Aage:

»Hun er væn! har Kinder som en Abild og Øine som en Falk; intet Under, at I hoppede paa Liimpinden!«

Niels Ebbesøn saae barskt til sin ellers saa tause Nabo og Ven, om hvem han rigtignok af Erfaring vidste, at naar han en sjelden Gang talte, da gjorde han det i Utide, men dog sjeldent saa plumpt, som nu. Rygterne om Aages og Ingefreds Elskovshandel maatte gjennem Terner og Svende være naaet

til Ristrup, thi selv havde han ikke betroet Jens Lavesøn et Ord om Sagen. Det gik jo gjerne saa, at hvad der foregik paa Norringriis Hovgaard den ene Dag, derom vidste man nøie Besked paa Ristrup den næste. Det fik nu saa være; men det Ord om Liimpinden satte Niels Ebbesøns Selvbeherskelse i Fare, og Jens Lavesøn havde al Udsigt til at blive stødt ud af Lauget, da Anders Frost med den Raadsnarhed, som var ham egen, stak i at lee og sagde:

»Jens, I er en Stud!«

Jens forandrede ikke en Mine og lod blot høre en brummende Lyd, som ingenlunde afkræftede Beskyldningen.

»Hr. Aage,« vedblev Anders Frost, idet han vendte sig til Niels Brok, »beiler til Jomfru Ingefred, og det er hans oprigtige Ønske at vorde hendes Søstermands Ven. Det har ikke været saa lige for ham at løbe til al den Stund, at om der er nogen Mand i Landet, der mener at være god for sig og ikke trænger sig Andre paa, da er det Niels Ebbesøn.«

»Det var et sandt Ord,« udbrød Niels Brok, af hvis skarpe Øine nu lyste bedre Forstaaelse. »Nu, Hr. Aage,« sagde han derpaa, »Sagerne maae da staae saalunde for Eder, at I ikke vægrer Eder ved at række Haand til en Mand, som i sine Dage har nappedes adskilligt med Eders Fader og ikke tør kaldes hans Ven, jeg mener Niels Brok af Hylke, ho, ho!«

Aage rakte ham sin Haand og svarede:

»Jeg har Agtelse for Eder, Niels Brok! I er en Mand, som kan staae paa egne Been og som feier for Eders Dør med en skrap Kost; men Eders Uvenskab med min Hr. Fader volder mig ingen Glæde.

Dog, Ret maa være Ret. Min Fader har Uret i Meget af det, der er ham og Eder imellem, men heelt og holdent Uret i sin Færd mod Niels Ebbesøn og mig. Jeg har da nu efter megen Betænkning gjort Skridtet fuldt ud og brudt med min Fader; dog slipper jeg ikke Haabet om, at det Brud engang kan vorde helet.«

»Man skal stedse,« sagde Niels Brok, »haabe til det Bedste, men vente det Værste. Dog siger jeg — bedre frændeløs, ja faderløs, end venneløs!«

I det Samme raslede Dørklinken, og Jens Volsøn traadte ind, ledsaget af en Mand, der i Et og Alt var hans Modsætning. Lille, vissen, og tør var han selv, og under hans buskede Bryn saae et Par skarpe Øine mistroisk frem; men hans Ledsager var en høi, skulderbred Karl, hvis Legeme bugnede af Livsfylde, og hvis runde, glatte Ansigt skinnede af Velvære og et muntert Sind.

»Ved denne Stads gode Helgen, have vi ikke der Mikkel Riber!« udbrød Niels Ebbesøn, idet han reiste sig og gik Mikkel i Møde. »Hvad har ført Eder til Viborg? Er I kommen for at staae under Sanct Kjelds Ark og bede ham forvandle Eders Vand til Viin eller Burøl?« *)

Mikkel Riber var Brygger i Randers, og Niels Ebbesøn havde i sine Dage kjøbt mangen Tønde af det yndede, stærke Burøl hos ham. Naar han kom til Randers, da havde han stedse sit Kvarteer hos Mikkel, der var en heelstøbt Jyde og god dansk Mand i Modsætning til de mange i Staden ind-

*) Sanct Kjeld havde i Følge Legenden engang forvandlet Kildevand til Viin. Hans Helgenskriin hang i forgyldte Lænker i hans Kapel i Viborg Domkirke.

vandrede Tydskere. Der herskede fuld og hjertelig Forstaaelse mellem Niels Ebbesøn og denne gjeve Borger. Det skjønnedes af det varme Haandtryk, de gave hinanden, og af Mikkels Svar.

»O ja,« sagde han med et muntert Blink fra sine kloge Øine, »kunde mit Øl blive til saa nemt, blot ved et Guds Ord, da skulde I ved Sanct Michael, som er min gode Skytspatron i Himlen, faae det for halv Priis! Men har han end ikke gjort et sligt stort Mirakkel i mit Bryggers og agter sagtens ikke heller at gjøre det, saa har han dog ført Eder paa min Vei; og om der end ikke var timedes mig andet Godt paa denne Reise, da vilde jeg dog været tilfreds, al den Stund at mødes med Eder, Niels Ebbesøn, det er som en Mærkedag i mit Liv.«

»Nu, Mikkel,« svarede Niels Ebbesøn, idet han klappede ham paa Skuldren, »I lægger saa stort for, at jeg let kan komme til at staae til Skamme; men jeg vil dog prøve paa at tage det op med Eder og sige, at ikke blot er Eders Øl af det første, men selv er I den bedste af alle de Mænd, som have til Huse i gamle Randers By.«

Alle de Andre kjendte Mikkel Riber, og de modtoge ham paa det Venligste. Han teede sig beskedent, men det mærkedes dog paa Ligevægten i hans Væsen, at han var vant til at færdes blandt større Folk og blive viist Agtelse af dem.

Da Jens Volsøn, som en liden Stund gik og snusede om i Stuen, havde fjernet sig, tog Niels Ebbesøn til Orde og sagde:

»Nu ere vi saa mange, som vi skulle være og ikke flere, om I da ikke, kjære Venner, gjøre Indsigelse mod Mikkels Nærværelse? Jeg siger god for ham.«

»Saa være han velkommen i Lauget,« sagde Johan Leigel, og Ingen af de Andre gjorde nogen Indvending.

Men Mikkel selv, som saae, at der var en sær Alvor over dem Alle, studsede en Kjende og sagde:

»Med Forlov, hvad have I gode Herrer nu for? Ville I stifte et Gilde?«

»I sagde Ordet, Mikkel,« svarede Niels Ebbesøn; »lad det kaldes saa, og lad den hellige Jørgen, han som vog Dragen, være vor Patron!«

»Nu, han er en stærk Helgen,« sagde Mikkel, men det mærkedes paa Tonen, at han ikke rigtig var med.

»Og hans Bistand kan gjøres Behov, Mikkel,« svarede Niels Ebbesøn, »al den Stund vi ere faa, men Fjenderne mange, og de som skulde staae os bi, ere lunkne Venner og falde fra. Men nu vil jeg ikke længere riste de Runer, som I ikke kan raade, Mikkel, men sige Tingen fuldt ud. Ikke ville vi, som her er tilstede, stifte noget Gilde, men blot et lidet Forbund til fælleds Forsvar mod Rigets Tyranner, Holsterne. Vi ville binde os med det Løfte, at Ingen af os, uden efter Samraad med de Andre, ville erlægge den ublue Landehjelp, Grev Gerhard kræver af os, at vi ville hverve Fæller, hvor Leilighed dertil gives, men i hvor det saa ellers gaaer, staae Last og Brast med hverandre og være hverandre troe indtil Døden. Ikke saa, mine Venner?«

Alle svarede med et bekræftende Ja, undtagen Jens Lavesøn, som blot nikkede med sit Tyrehoved, og Mikkel, som sagde:

»Og I ville have mig med i det Forbund?«

»Ja vel,« svarede Niels Ebbesøn. »I er Guld

værd, Mikkel! I sidder jo næst ved Gryden og kan vare os ad, om den vil koge over. Sender Greven nogen Krigsmagt herop — og det er at vente — da vil den sikkert faae sit Kvarter i Randers, hvor han jo selv meest ynder at være.«

»Nu,« sagde Mikkel med en betænkelig Mine, »da vil jeg ikke sidde næst ved Gryden, men lige i den selv. Ved min Helgen, Niels Ebbesøn, havde I ikke Eders gode Borg at drage Eder ind i, men sad i et aabent Huus paa Storegade i Randers, da fik I vel betale, eller I vilde dingle i Galgen, inden den Dags Sol gik ned.«

»Jeg begjærer ikke heller Sligt af Eder,« svarede Niels Ebbesøn. »Tjen os efter Eders Formue og bedste Skjøn, og vi skulle da, saa langt vore Sværd række, beskjærme Eder; men enten I nu udretter Meget eller Lidet, da vær taus og tro!«

»Ved min Helgen,« udbrød Mikkel, »I viser mig der stor Ære og Tiltro; og har jeg nu i syv Aar harmet mig saa over de tydske Skjelmer, der raade i vor By, at jeg gjerne saae dem hængte alle lige fra vor Borgermester, Niels Raband, og til den ringeste Pjaltekræmmer. Lad dem være gode for sig, men hvi forblive de ikke i deres Hjemstavn og komme her og tage Brødet af Munden paa Landets egne Børn?«

»Vel talt,« sagde Anders Frost; men Mikkel foer fort i et Anfald af Sindsrørelse:

»Nu, jeg er kun en ringe Borger og dertil en syndig Mand; men naar jeg har forseet mig, da kjøber jeg Aflad og betaler rundeligt. Saa har jeg og gjort en Pilegrimsfart til det hellige Blod i Vilsnak*),

---

*) I Meklenburg.

og gav jeg forgangen Aar en kobberforgyldt Stage med et viet Lys til min Helgens Alter. Hvo tør da laste mig og sætte Klik paa mig?«

Niels Ebbesøn smaaloe og sagde:

»For Gud, Mikkel, I er saa reen i mine Øine som et Uskyldsbarn, og skulde det end skee igjen, som hændte Eder sidste Sanct Ludvigs Marked, at I gav to Tydskere Buler i Panden og slog Næsen flad paa en tredie, da skal ikke det gjøre Eder ringere i mine Øine.«

Efter at Mikkel Riber saaledes havde lettet sit Hjerte og faaet Absolution af den Mand, han skattede høiest næst Sanct Michael, blev han atter den Gamle og gik freidigt til Værket, da Pagten skulde besegles med en dyr Ed.

Niels Ebbesøn drog sit Sværd og rakte Fæstet frem over Borde, Alle lagde de Haanden paa Fæstet eller holdt paa Skaftet, som det kaldtes, og svore En for En, i den treenige Guds og Sancte Jørgens Navne, at de vilde staae Last og Brast med hverandre mod Holsterne og være hverandre troe indtil Døden. Aage svor som den Første til Ære for hans Ridderværdighed, og Niels Ebbesøns Ed kom sidst som det Baand, der holdt Knippet sammen.

Neppe havde han sagt sit Amen, før Døren gik op, og Jens Volsøn stak Hovedet ind.

»Hvad nu?« spurgte han med et lurende Smiil; »forsværger I Eder til Fanden?«

Anders Frost sprang frem, greb ham i Kraven, trak ham ind i Stuen og sagde:

»Har Du luret, Din Ræv?«

Jens snappede efter Veiret, thi Anders Frost havde et haardt Tag i hans Halslinning og sagde stødeviis:

»Ved Guds Moder, nei, Mand! Slip mig; jeg veed om Intet!«

»Deraf hænger nu Dit Liv,« sagde Anders Frost, idet han slap ham.

»Vist ikke,« sagde Niels Ebbesøn, som traadte til. »Vær uden Frygt! Vi svore blot en Venne-Ed og stiftede et lidet Gildeslag.«

»Nu,« svarede Jens Volsøn med rystende Stemme, »da bør dette være som en Ære for mit ringe Huus;« og saa listede han af Stuen.

»Hvilket Bruushoved Du er,« sagde Niels Ebbesønt til Anders Frost.

»Vi burde stænget Døren,« sagde Johan Leigel.

»Mon det vilde lukket Sprækkerne for hans lurende Øren?« spurgte Niels Ebbesøn.

»Jeg har Mistro til ham,« sagde Mikkel Riber, »formedelst Sønnen, Volle, Klædekræmmeren i Randers. Han holder til med Heinrich von Hallermunds Ryttere.«

»Da hav et Øie med Volle,« sagde Niels Ebbesøn.

»Nu,« sagde tilsidst Anders Frost, »den gamle Skjelm blev kold til Marven af Skræk, da jeg greb ham i Kværken; han varer sig nok.« —

Men Johan Leigel, som var gaaet hidsigt nok paa fra først af, fik nu Betænkeligheder, og da han om Aftenen sad med Niels Brok i Jens Volsøns Skjenkestue, hvor de tømte et Kruus Øl, sagde han:

»Hvad tænker Du om det, vi have gjort?«

»Intet uden Godt,« svarede Niels.

»Nu,« sagde Johan, »vi bleve hede og gjorde en Ed; men vi ere kun faa og vor Magt ringe; hvad formaae vi?«

»Bedre faa Venner og trygge, end mange, som gaae til Rygge,« svarede Niels.

»Jeg er nu en gammel Karl,« sagde saa Johan, »og jeg har een Gang smagt Fredløshedens Bitterhed. Det randt mig i Hu, da Jens Volsøn stak sit Rævehoved ind ad Døren.«

»Intet af det randt mig i Hu,« svarede Niels, »enddog ikke heller jeg er nogen Aars Unge og har prøvet den samme Svie, som Du. Mand Dig op, Johan! Du blev dog varm om Hjertet, da Niels Ebbesøn talte os til og rakte frem sit Sværd, hvorpaa vi svor.«

»Jo, Gud bedre det,« sagde Johan, »mit Blod er end saa hedt, som da jeg var atten Aar, og ikke er jeg voxet i Forstand siden; men jeg skal holde min Ed og ikke svigte.«

»Ret saa!« sagde Niels. »Ikke vide vi, hvad Lykke Gud Herren vil unde os; om denne Sag fra en ringe Begyndelse skal voxe op til noget Stort, eller den skal falde død til Jorden. Men paa een Ting er jeg klar, og det er, at om Noget skal gjøres, da er Niels Ebbesøn Manden.«

Den næste Dag skiltes de, efterat de havde truffet den Aftale, at paa Niels Ebbesøns Bud vilde de Alle give Møde med deres rustede Karle, hvorhen han saa stevnede dem.

Saa droge de hver sin Vei, Anders Frost Vester paa til sin Gaard Tanderup, mens Johan Leigel, Aage Stigsøn og Mikkel Riber fulgtes ad til Randers. Der skiltes de, idet Johan drog videre hjem til Stenalt, og Aage søgte ned til Mols for at hverve en Forlover og bjerge Æren.

Da Mikkel Riber atter sad i sin Stue i Gaarden

paa Randers Storegade, kløede han sig i Hovedet og holdt en lang Enetale i Aanden; thi han var Ungkarl og havde ingen Hustru at betroe sig til. Han tænkte, at dette Møde med Niels Ebbesøn turde blive en større Mærkedag i hans Liv, end noget af de foregaaende, og at han muligt nu kunde faae Noget paa sin Samvittigheds Regnebrædt, som ikke kunde betales og sones med Kobberstager og viede Lys. Da imidlertid Vinteren forløb roligt, blev han atter munter og drak sit Burøl saa trygt, som om det var en Drøm, at han havde holdt paa Skaftet og svoret den dyre Ed.

Niels Ebbesøn, Jens Lavesøn og Niels Brok fulgtes ad Sønder paa. Da de nærmede sig Norringriis, og Niels Ebbesøn kunde skimte Varetaarnets Tinde over Skoven, sagde han glad i Hu:

»Gud have Lov, nu ere vi der snart og kunne tømme et Bæger med hinanden, hvor ingen Storhed gjør Skjemten kold, og hvor ingen Lurere staae bag Døren. Drag op med til Vort, Jens, og lad Hvile falde paa Dig!«

»Du have Tak, Niels,« brummede Jens Lavesøn, »men jeg maa til Hjemmet,« og saa slog han ind paa Sideveien og red ad Ristrup til.

»En sær muggen Hund,« sagde Niels Brok, da han var udenfor Hørevidde.

»Men tro som Guld,« svarede Niels Ebbesøn. »Nu fort, Niels,« sagde han saa og gav sin Hest af Sporerne; »vi ville have os en glad Aften hos min gode Hustru, og Ingefred vil blusse af Fryd ved de Tidender, jeg bringer hende fra Aage.«

»Skjønt nok det,« svarede Niels Brok, »men gjør ikke Aftenen for lang. Naar jeg har siddet

længe i Sadlen, da mærkes dog de tredive Aar, jeg har paa Bagen forud for Dig. Mig længes efter Dine gode Bolsterdyner, og der skal Hvilen smage sødt.«

Men af den Hvile blev der Intet.

OTTENDE KAPITEL.

KVÆLNING.

Da Niels Ebbesøn red fremmest op gjennem Rosenlunden, stødte han til sin Forundring paa en høi, sortsmudset Karl i Brynie og med Jernhat paa; han gik og sladdrede smidskende med en af Gaardens Terner; Sidsel hed hun og var en af de yngste og kjønneste.

Niels Ebbesøn gjenkjendte strax Karlen; det var Heinrich von Hallermunds Svend, store Claus, som var bleven indladt med sin Herre sidst, da der blev viist denne og Otto von Skenkenborg saa kneben Gjestfrihed. Claus gik op ad Gaarden til og var saa optagen af Pigen, at han Intet mærkede, før Niels Ebbesøn raabte:

»Hvad, Claus, er det Dig? Er Din Herre her?«

Sidsel gav et Skrig og løb derfra, saa Skjørterne fløi om hende; men Claus vendte sig sindigt og svarede, ikke blot uden Forlegenhed, men temmelig uærbødigt paa sit sachsiske Jydsk:

»Velkommen til Huse, Niels Ebbesøn! Visselig er Hr. Heinrich her og har været her siden i Gaar.«

Niels Ebbesøn gav sin Hest et Tryk med Hælene, saa den foer frem, og Claus nær var bleven redet over Ende; men efterat han var redet frem, standsede han atter Hesten med et Ryk i Tøilen og blev holdende, indtil Niels Brok havde indhentet ham. Saa rede de sammen op til Gaarden, mens Niels Ebbesøn kortelig fortalte sin Ven om de tydske Herrers forrige Besøg og forklarede ham, hvorledes dette nu havde trukket et nyt efter sig og atter skaffet ham Tydskerne paa Halsen.

Niels Brok var lutter Øre, og da han var bleven klog paa Stillingens Vanskelighed og skjønnede, at her var Fare paa Færde, glemte han ganske sin Træthed og blev heel munter.

»Det angrer mig nu bitterligt, at jeg dengang indlod de Skjelmer,« sagde Niels Ebbesøn.

»Nu,« svarede Niels Brok, »jeg skjønner ikke Andet, end at Du tog Sagen paa den rette Maade og klarede Dig snildt. Gjør lige saa nu og tag det med Lempe; vi faae vel nok Held til at liste den Sachser over; han er dum som en Oxe.«

»Ved min Helgen,« udbrød Niels Ebbesøn, »det var ikke min Mening, at den Karl tiere skulde ride ind i min Borggaard; og gav jeg, inden jeg drog af til Hald, Svend Ovesøn den Befaling, at han skulde holde Vindebroen opheiset og ikke under min Fraværelse maatte indlade Nogen; hvorlunde ere de da komne ind?«

»Nu,« svarede Niels Brok, »man maa dog stundom nedlade Broen og aabne for Færdslen. Sidst

rede de over med Køerne; paa lignende Viis kan det være tilgaaet nu.«

At det forholdt sig saa, fik de strax efter at vide. Svend Ovesøn kom nemlig løbende over Broen og svingede til Velkomst med sin Hat. Hans livlige Øine udtrykte paa een Gang Glæden over Gjensynet og Forbittrelsen over Sagernes Stilling.

»I kommer i rette Tid, Morbroder,« sagde han aandeløst. »Hallermund er her inden vore Volde med tyve Ryttere, rustede indtil Tænderne. Jeg blev overlistet; Fanden stod skindbarligt i det, ligesom sidst. Rasmus Lemmer kom fra Folby med Havre; jeg var inde for at vise ham an, og Mogens Portgjemmer, det Drog, gad ikke heise Porten tvende Gange op. Saa kom de tydske Djævle imens og rede lige herind.«

Niels Ebbesøn overfusede ikke sin uheldige Stedfortræder og sagde heelt sindigt:

»Det var ilde, Svend! Vi maae nu see paa bedste Maade at blive de onde Gjester kvit; men siig mig, hvorlunde tog vor Mo'er sig i det?«

»Nu,« svarede Svend, »hun er saa fattet, at jeg forundrer mig derover, og har hun hidindtil holdt Hallermund Stangen; men hun har dog sit Læs med ham, al den Stund han gaaer og snuser om i Gangene. I Morges var han i Fruerstuen og ved Ingefreds Dør, men fandt den stænget. Saa trængte han ind til gamle Johanne, som stak i at skrige, saa vi Alle kom styrtende; men Hallermund loe buldrende og sagde, at det var en god Spas.«

Inden Niels Ebbesøn kunde komme til Orde, foer Svend fort og sagde ivrigt:

»Jeg havde væbnet Svendene og var rede til at

kaste mig over Tydskerne, men Moster forbød mig paa nogen Viis at egge dem. De vare os dog for stærke, mente hun, og fandt det raadeligst, at vi holdt det gaaende med det Gode det længst mulige. Hun havde Aarsag til at troe, at I ikke vilde dvæle længe paa Hald, og at I snart maatte være her; men, Morbroder, var I ikke kommen i Dag —«

»Men nu er jeg her,« sagde Niels Ebbesøn. »Estrid har handlet med Forstand. Betænk, Svend, at jeg havde vore ti bedste Karle med mig. Nu have vi dem her, og dertil Niels Brok med hans sex; detgjør en Forskjel.«

»Det Bedste ved Sagen«, svarede Svend, »det er, at I selv er kommen tilstede, Morbroder!«

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »da forglem ikke min Nærværelse; foretag Dig Intet paa egen Haand, men afvent min Befaling!«

Da har var kommen ind i Gaarden, slentrede nogle af de tydske Ryttere forbi ham. De vare paa Veien over til Borgestuen for at faae deres Nadvere og syntes at have lagt Beslag paa den for dem selv, thi Gaardens Karle stode udenfor. Ligesaa blev han vaer, at hans egne Heste vare trukne ud af Stalden for at give Plads for de fremmede Heste og stode bundne i et aabent Skuur.

Da Folkene saae deres Husbond, lod de høre et Raab, mere lig et Kampskrig, end et Glædesudbrud, og ilede hen til ham. Da de havde budt ham velkommen tilbage til Hjemmet, sagde han:

»Hold Eder stille og tøv en Kjende, saa skulle vi nok faae Skik paa Tingene igjen.«

Saa steg han af Hesten og gik hurtigt op ad Høienloftstrappen, fulgt af Niels Brok. De kom bag

paa Hallermund, som sad alene ved det velbesatte Bord og blev opvartet af Kjeldersvenden. Han havde just stukket sin Kniv i den Dyrebrad, som stod for ham, og vilde til at file løs, da Niels Ebbesøn traadte ind.

»Ei,« udbrød han, idet han lod Kniven blive siddende i Stegen og reiste sig. »Ei, Niels Ebbesøn, er I der! Vel mødt i Eders egen Stue, ho, ho!«

»Det maa I nok sige,« svarede Niels Ebbesøn med et Smiil. »Jeg seer, at det behager Eder vel her. Lad Eder ikke forstyrre! Jeg maa ind til min Hustru og byde hende Goddag. Niels, vær Hr. Heinrich til Selskab imens!«

»Gjerne,« svarede Niels Brok, aftog sin Hat og sin Kappe og skred hen til Bordet. »Ved min Helgen, Hr. Heinrich, I har der taget Eder for stort et Stykke Arbeide for. Her er jo Suul og Drikke nok til Tyve; men nu skal I faae Bistand; jeg er saa slunken som en Myg; min Mave hænger næsten ved min Ryg!«

Hallermund loe buldrende og gjorde gode Miner til slet Spil, mens Niels Ebbesøn ilede til Fruerstuedøren. Han fandt Døren stænget, og først da han havde banket paa og var bleven kjendt paa sin Røst, blev han indladt og saae, at Kvinderne havde trukket sig herind som i en fast Stilling. Der var først Estrid selv, som var den, der tog Stangen fra Døren og slog sine Arme om hans Hals strax, da han traadte ind; og Ingefred, som stod der med en Kniv i sit Bælte og hvad Øjets Lyn angik, gjorde Jens Lavesøns Lignelse med Falken til Sandhed. Der sad gamle Johanne med samt sin Klenodie-Bylt; Børnene laae slumrende i deres smaa Senge, og der

var en Opstabling af Dyner, saa man neppe kunde røre sig; de havde aabenbart i Sinde Alle at tilbringe Natten i dette snevre Rum.

»Vær nu tryg og nær ingen Frygt!« sagde Niels Ebbesøn og klappede Estrid paa Kind.

»Ingensinde i mit Liv,« svarede hun, »fornam jeg til Frygt, naar Du var ved min Side; ja, selv uden Dig skulde jeg værget for Borgen, om det havde været muligt; men som vi bleve forraskede og havde de Skjelmer midt iblandt os, inden vi vidste deraf!«

»Og dog,« lød det brummende under gamle Johannes Hovedliin, »burde Svend Ovesøn taget Lære af, hvor nær det var ved at gaae ligesaa, da Tydskerne sidst vare her; men han er et Barn i Forstand, og Eders Karle, Niels, de due blot til at æde og drikke. Dumme ere de paa Øinene og de have Bly i Ørerne.«

»Ved min Helgen, Johanne,« svarede Niels Ebbesøn, »I taler der ikke ganske usandt, og lod jeg dem skee deres Ret, da fik de Stigremmen at smage; men deres Villie til at gjøre deres Forseelse god igjen er den bedste. Kun En bør lide Straf, og det er Sidsel.«

»Sidsel?« udbrød Estrid og Ingefred paa en Gang, thi hun var deres Yndling.

»Ja,« vedblev Niels Ebbesøn; »da jeg kom, gik hun i Lunden og lod sig kjærtegne af Hallermunds Svend, store Claus. Hun er en Forræderske og skal sidde i Nat i Fangehullet hos Rotter og Muus; men ellers maae vi fare med Lempe, indtil vi faae Overtaget; Fremfusenhed kan fordærve Alt.«

»Niels,« udbrød Estrid og blev rød i Kinderne,

»vær nu ikke for seen og lad Dig ikke overliste! Viid, at Hallermund har faaet Svar af Ingefred selv, og det var et Nei, saa han kunde forstaae det. Nu fører han Ondt i sit Skjold; det er min Tro, at han omgaaes med den Tanke at voldføre Ingefred, og det vilde vel alt være skeet, havde Svend ikke ladet holde saa god Vagt. Tro ikke i mindste Maade Hallermund, hvad han saa foresnakker Dig!«

»Lid derpaa, Hustru min,« svarede Niels Ebbesøn, »at I skulle ikke blive slettere forvarede i Nat; men nu faaer Du lade mig raade og gjør flux, som jeg siger. I maae strax tilbage til Eders Kamre; Alt maa i den vante Skik, og I bør tee Eder, som om der ingen Fare var paa Færde. Overlister Hallermund mig, da vil jeg skjenke ham Norringriis og Alt, hvad Du og jeg, vi ere eiende.«

Saa gik han, og hans Befaling blev efterkommen; men Sidsel undgik sin Straf af den Aarsag, at hun intet Steds var at finde. Dernæst fik han Svend fat og lod ham vide, hvorledes han skulde forholde sig. Han bød ham væbne alle Svendene til den sidste Mand, men holde dem afsides paa Steder, som han nærmere angav, og lade Tydskerne blive i ubestridt Besiddelse baade af Borgstuen og Stalden.

»Hold Eder stille,« sagde han tilsidst, »men rede til at bryde frem paa kort Varsel. See Du dog ind i Borgestuen, Svend! Sørg for, at Sachserne faae at æde Alt, hvad de orke, og giv dem at drikke, indtil de ligge under Bordet.«

Saa gik han op i Steenstuen; men der fandt han Niels Brok alene.

»Hvor er Hallermund?« spurgte han.

»Han gik ned i Stalden for at see, om Hestene

blive vel fodrede,« svarede Niels Brok. »Madlysten forgik ham snart; han blev saare tankefuld og brygggede kjendeligt paa Noget, hvad det nu end monne være.«

»Stop,« sagde Niels Ebbesøn, »jeg vil skikke Nogen efter ham for at lure ham af, hvad han har for!«

Saa gik han af Stuen saa fort, som han var kommen. Imidlertid var Hallermund naaet ned i Stalden, hvor han kun traf store Claus, der paa en sær hastig Maade kom ud af Foderloen.

»Vel, at jeg traf Dig, Claus,« sagde han. »Hvad gjøre vi nu? Fordømt, at jeg ikke strax i Gaar gik løs paa Svend Ovesøn og hans Kaadkarle; da kunde Tingen let været gjort.«

»Det var mit Raad, Herre,« svarede Claus, »men I forkastede det.«

»Sandt nok, Claus,« sagde Hallermund og tog sig i Skjægget; »den Gang var Du klogere end jeg.«

Claus smilede saa fripostigt, at han aabenbart mente, at det var han til enhver Tid.

»Men,« vedblev Hallermund, »jeg fandt det dog raadeligst først at see Leiligheden an; og hvo kunde forudsee, at Niels Ebbesøn skulde komme saa hastigt tilbage? En slig stor Brudefærd, som den paa Hald, pleier at holde ved en ganske Uge. Nu er det en mere betænkelig Sag at vove det Jomfrurov; og dog, Claus, svor jeg i Gaar, da jeg lagde mit Hoved paa Sengepuden, en dyr Ed paa, at jeg vil have Jomfruen, og jeg lovede den hellige Catharina et trepunds Lys, om hun lader det lykkes «

»Nu,« sagde Claus, »da vil den hellige Kvinde sikkert staae Eder bi, Herre! Dog mener jeg, som I, at hvad der kunde ladet sig gjøre i Gaar, da vi

blot havde med denne liden Svend Ovesøn at gjøre, det gaaer ikke nu, da Niels Ebbesøn er her selv med sine ti rustede Svende og dertil Niels Brok med hans sex; vi maae bruge List.«

»Siig da, hvorlunde Du mener, at det skal stilles an,« bød Hallermund og saae dumt paa sin Raadgiver.

Claus betænkte sig en liden Stund, men sagde saa:

»En af Ternerne, den fagre Sidsel, er mig god —«

»Ei,« udbrød Hallermund, »man skal see, at Du gjør mig det efter og selv henter Dig en Fæstemø her hos Niels Ebbesøn! Du er en stor Skalk, Claus!«

»Nu,« svarede Claus med paatagen Ydmyghed, »der ligger kun ringe Vægt paa, hvad denne liden muntre Terne og jeg, vi have for med hinanden, uden i saa Maade, at vi kunne være Eder til Gavn.«

»Du er en tro Svend, Claus, mig oprigtig hengiven,« sagde Hallermund, og klappede ham paa Skuldren; »Du skal vorde rigeligt lønnet.«

»Jeg siger Tak, Hr. Heinrich,« svarede Claus. »Jeg skal gjøre mit Bedste, og vil jeg da nu strax raadføre mig med Sidsel. Hun kjender jo alle Rum i Høieloftshuset og kan muligt ad en Snigvei føre os til Jomfruens Kammer. I Nattens Mørke, naar Alle ligge i dyb Søvn, maae vi liste os derop, overvælde Jomfruen i Sengen, kneble og binde hende; det skal være gjort i et Nu — men hvad var det?«

Der hørtes en svag, puslende Lyd paa Stænget over deres Hoveder. Claus løb op ad Stigen, som stod til Høgabet, og saae sig om; men da han Intet kunde opdage, steg han ned igjen og sagde:

»Nu, det var vel blot en Kat; men,« foer han

fort, »da maae alle Rytterne være i Sadlen og rede til at drage af, helst udenfor Porten.«

»Snildt nok udtænkt, Claus,« sagde Hallermund, »men saare dristigt; der skal Lykke til.«

»Nu,« svarede Claus, »jeg maa troe, at Niels Ebbesøn føler sig tryg; thi viid, Herre, at Sidsel var her nys og gav mig den Underretning, at Kvinderne, som havde stænget sig inde i Fruerstuen, nu ere i Færd med at flytte tilbage til deres Kamre og lade heelt ubekymrede.«

»Ei,« udbrød Hallermund, »de mene vel, at Niels Ebbesøns stormægtige Nærværelse er Beskyttelse nok; men min knibske Hjertenskjær skal nu faae Andet at fornemme.«

»Det staaer til at haabe,« sagde Claus; »men lad mig nu først tale med Sidsel. Naar jeg ved Sengetid indfinder mig hos Eder for at hjelpe Eder med Afklædningen, da skal I, Herre, faae fuld Underretning.«

»Vel, Claus,« svarede Hallermund, »men gaa nu snildt til Værks, at Niels Ebbesøns Folk ikke mærke Uraad. Gaa strax i Borgestuen, hvisk de Andre et Ord i Øret om Sagen og var dem ad, at de ikke drikke sig drukne. De lode heelt lystige, da jeg gik der forbi og sang en af deres liderlige Viser.«

Claus lovede det, og derpaa skiltes de. Herren gik af Stalden, men Svenden smuttede igjen ind i Foderloen og fløitede. Strax begyndte nogle Halmknipper, som stode paa Enden i en Krog, at røre sig og rave, indtil de faldt fra hinanden som Bladene paa en Blomst, der pludseligt udfolder sig, og frem sprang, lig en Fee, en guldlokket, blaaøiet Pige i et

rødt Skjørt og et hvidt Livstykke. Hendes runde Kinder varc meget røde, hendes Blik uroligt, og i hendes Haar hang Avner, lig Blomsterstøv, hun havde taget med fra sit Hylster. Det var Forrædersken Sidsel.

Claus satte sig paa nogle Planker, som laae i Loen, og i samme Nu sad Sidsel paa hans Skjød. Saa fik hun at vide, hvad der begjæredes af hende; men strax skreg hun op og sagde:

»Jeg tør det ikke, Claus! Gaaer det galt, og jeg bliver greben, da vil jeg blive haardt straffet.«

Hun havde nemlig faaet Nys om, at hun skulde indespærres i Fangehullet, og det var kun med Nød, at hun havde bjerget sig. Hvor snildt Claus end snakkede for hende, var hun dog ikke at formaae til at vove sig frem. Naar det var blevet Nat, vilde hun snige sig bort. Hun kjendte et Sted, hvor hun let kunde vade over Borggraven, og saa vilde hun flye ned til Borgeledet. Der vilde Claus finde hende, naar han kom med sin Herre og Rytterne.

Dog drøftede hun villigt nok hans Plan til Jomfrurovet og gav ham al ønskelig Anviisning. Hun raadede ham til at snige sig op ad den Vindeltrappe, som førte fra Køgerset op til Fruerstuen og bære Jomfruen bort ad den Vei. Hendes Kammer stødte nemlig op til Fruerstuen og laae til Venstre for sig; men til Høire var der først et Rum med Linnedskabe, saa kom Børnestuen, hvor Sidsel selv havde sin Seng, derpaa Herskabets eget Sengekammer og yderst ved Gavlen laae Fru Johanne. Der var altsaa gunstig Leilighed til at færdes i Fruerstuen uden at blive hørt, og fra Køgerset var der Udgang til Gaarden. At gaae ad Høieloftstrappen var ikke raadeligt, fordi

de maatte gjennem Steenstuen, og det Kammer, hvor Niels Brok laae, stødte lige op til den, ligesom Hr. Heinrichs eget; der var nemlig et Gjestekammer paa hver Side af Steenstuen.

Efterat Sidsel saaledes havde givet Claus nøiagtig Besked om Husets Indretning, som iøvrigt allerede halvveis var ham bekjendt, brast hun i Taarer og sagde:

»Jeg gjør Synd mod Jomfru Ingefred, Guds Moder forlade mig det!«

»Din Synd er snart slettet,« sagde Claus og klappede hende paa Kind. »Du forhjelper Jomfruen til en rig og saare mægtig Huusbonde; Hallermund er Grev Gerhards høire Haand.«

Atter puslede det oppe paa Stænget, men nu gjorde Claus sig ingen Tanker derom.

»Desuden, min Dukke,« vedblev Claus, »evner Du ikke at forhindre Sagen; den skal fuldbyrdes med List eller Vold. Betænk saa og, at naar vi nu komme til Borgeledet med Jomfru Ingefred og hun finder Dig der, da vil hun blive himmelglad. Da følger Du hende som hendes Terne og kan varte hende op.«

»Du haver Ret, Claus,« svarede Sidsel og tørrede sine Øine; »derpaa tænkte jeg ikke.«

»Du vil tjene hende tro,« sagde Claus, »og hun vil lønne Dig rigeligt. Ei min Dukke, bi indtil vi først ere ude i Randers; da skal Du see, hvilket Herreliv det vil blive!«

Claus's Herre var imidlertid gaaet op i Steenstuen, som nu var oplyst med Kjerter. Der sad Niels Ebbesøn og gjorde sig tilgode med sin egen Dyrebrad, mens Niels Brok sad hos og nippede til sit Bæger.

»Ei, er I der, Hr. Heinrich«, sagde Niels Ebbesøn muntert. »Lad nu Hvile falde paa Eder og faer fort, hvor I slap!«

»Hav Tak,« svarede Hallermund mut, idet han tog Sæde ved Bordet og atter skar løs paa Stegen. »Jeg var nede og see mine Karle efter i Sømmene; man kan ej stole paa de Hallunker.«

»Nu,« sagde Niels Brok, »rimeligere vilde det været, om Niels Ebbesøn havde seet dem paa Fingrene; selvbudne Gjester ere gjerne ublue; det vil kjendes paa Niels Ebbesøns Havre, at de have været her.«

»Ho, ho,« loe Hallermund, »Hø gaaer, Emter traver, Havre springer! Nu,« vedblev han og lod krænket, »i Morgen drage vi af; Mad og Drikke og Foder til Hestene, det har jeg faaet for det Ridt, men ikke heller Andet.«

»Hvad begjærede I da mere?« spurgte Niels Brok og lod heelt uvidende.

«Derom maa jeg tale i Enrum med min Vært,« lød det barske Svar.

»Nu,« sagde Niels Brok og reiste sig, »da er her En for mange i Stuen. Bedst da, at jeg søger Sengen.«

Saa bød han Godnat og gik af Stuen.

»Niels Ebbesøn,« sagde saa Hallermund, »jeg er bleven holdt skammeligen for Nar. Jomfru Ingefred har viist mig af og givet mig et puurt Nei.«

»Ei, har hun det!« svarede Niels Ebbesøn. »Nu, det Nei gav hun da selv og ikke jeg.«

»Bild mig det ind,« sagde Hallermund, »at hun vilde vovet at vise mig af, om I havde staaet paa min Side!«

»Visselig vilde hun det,« svarede Niels Ebbesøn. »I kjender ikke den Jomfru. Ikke heller har Nogen holdt Eder for Nar, al den Stund jeg blot gav Eder Løfte om at overbringe Eders Tilbud og føiede til, at Jomfruen maatte raade sig selv.«

»Ja,« sagde Hallermund, »I kan sagtens smøre mig om Munden med Snak; men I vil komme til at angre, Niels Ebbesøn, at I ikke har været mig til Villie i den Sag.«

»Det vilde være ilde,« svarede Niels Ebbesøn. »Dog, see Eder vel for, at ikke min Anger trækker Eders efter sig! Muligt vil det være til Eders eget Gavn, at I forglemmer denne fortrædelige Sag, og at vi skilles som Venner; nu har jeg varet Eder ad!«

»Nu, Niels Ebbesøn,« sagde Hallermund, idet han pludseligt slog om og blev mild, »I er en ærlig Karl og bruger intet Skalkeskjul. I er ikke spodsk og lurende, som denne Niels Brok af Hylke. Jeg kjender ham fra den Tid af, da jeg laae paa Skanderborg, og lider ham ei; vel, at vi bleve ham kvit! Lad nu bringe mere Viin og af den bedste; vi ville drikke Broderskab; og jeg vil da bestræbe mig for at slaae Jomfru Ingefred af Tankerne, enddog hun ved Sanct Cunibert er saa fager og kvik, at hun kan bringe en Mand fra Vid og Samling.«

»Ei,« udbrød Niels Ebbesøn, »hun være nok saa daarende, det er dog muligt, at hun ikke kan tage det op med min gamle Rhinske.«

Saa loe Hallermund, og da Kjeldersvenden havde bragt et stort Maal af den gamle Rhinske, begyndte Drikkelaget, for Hallermunds Vedkommende med det Forsæt at drikke sin Vært under Bordet. Niels Ebbesøn var imidlertid paa sin Post og nippede kun

til Bægeret, hvorfor Hallermund maatte opgive Forsøget; men saa greb han til den List at lade, som om han selv var drukken. Efter at han gjentagne Gange havde omfavnet Niels Ebbesøn og lovet ham evigt Venskab, lod han sig ravende lede ind i sit Sengekammer, som jo stødte op til Steenstuen.

I samme Øieblik indfandt Claus sig, som om han havde staaet ude paa Svalen og luret. Niels Ebbesøn satte en Stage med en brændende Kjerte paa Bordet ved Hallermunds Seng og bød Claus sørge vel for sin Herre.

»Nu have I en god Nat, Hr. Heinrich,« sagde han saa; »jeg tænker, at min gode gamle Rhinske vil give Eder lyse Drømme!«

Saa gik han, men lod Døren staae efter sig. De saae, at han slukkede de andre Kjerter og hørte ham derpaa gaa af Steenstuen og ned ad Gangen, indtil et Dørsmeld underrettede dem om, at han var gaaet ind i Sengekammeret.

Hallermund sad paa Sengekanten, og Claus stod foran ham, begge stirrende paa hinanden, indtil der var bleven tyst. Saa lukkede Claus Døren, mens hans Herre rystede sin knyttede Haand i Luften og sagde:

»Pest ramme ham, den lumpne Karl; men vi skulle pudse ham!«

»Visselig skulle vi det,« sagde Claus, »og I haver gjort en god Begyndelse, Herre! I legede den Fastelavn saa vel, at han maa troe Eder drukken og uskikket til at røre Eder før langt op paa Dagen.«

»Tykkes Du, Claus,« sagde Hallermund, selvtilfreds. »Ho, ho! Saa kryber han nu under Dynen, sikker paa Freden, det Fjog! Kjærest vilde det være

mig, om han blev liggende der med sin Kvinde og de slumrede til Dommedag.«

»Jeg er rede, Herre, til at skaffe dem begge slig lang Søvn,« sagde Claus med et skummelt Smiil, og idet hans buskede Øjenbryn sænkede sig over hans vildt glimtende Øine.

Hans Herre saae et Øieblik hen for sig, og over hans plumpe, af Viin blussende Aasyn lagde der sig en lignende Rovdyrsmaske; men han kom snart til Besindelse og sagde:

»For voveligt, Claus! Det kunde tage den Fart, at vi bleve omringede af Bønderne og ihjelslagne med Knipler, inden vi naaede Randers og fik os bjerget bag Gudenaa, al den Stund de hænge ved ham, som ved en Fader. Jomfruen ville vi jo intet Ondt tilføie, og om hende kan man troe, at hun har ladet sig lokke.«

»Og dog,« svarede Claus, »er den nærmeste Fare nu større af den Aarsag, at Niels Ebbesøn bliver i Live og selv kan sætte efter os, hvis Opdagelsen skeer for tidligt; men derpaa maae vi nu løbe an; og saa ville vi da nu see at faae kapret det skjønne Stykke Jomfrukjød, til hvilket Eders Hu staaer.«

Han underrettede derpaa sin Herre om, at alle Rytterne vare ædrue og havde begivet sig over i Stalden for at sadle Hestene, hvilket kunde skee ubemærket, da Gaardens Folk ganske vare fordrevne fra Stalden. Der vilde de forblive, indtil de fik Befaling til at rykke ud; men dette kunde gaae ganske tyst for sig, eftersom der kun var nogle faa Skridt fra Staldlængen til Porttaarnet. Porten stod aaben; Portgjemmeren var flygtet fra sin Post, og Vinde-

broen var ikke bleven opheiset, siden de droge ind over den. Der var saaledes ingen Hindring for Affarten, naar Gaardens Karle holdt sig rolige; og Claus skjønnede ikke rettere, end at de vare aldeles forskræmte. Det Eneste, Svend Ovesøn havde foretaget sig, var jo at sætte Vagt i Høieloftshuset ved Kvindernes Kammerdøre. Nu vare imidlertid Svendene fjernede, og det lod til, at Niels Ebbesøn vilde undgaae Alt, som kunde føre til Fjendtligheder, formodentlig i det Haab, at han paa den Maade snarest vilde blive sine Gjester kvit. Imidlertid lovede Claus med en Deling af Rytterne at gjøre en Runde paa Gaarden, inden han skred til Værket, for at forvisse sig om, at der intet Sted laae noget Baghold.

»Naar Alt saaledes er rede,« sagde Claus tilsidst, »og Rytterne en for en med deres og vore Heste ere komne vel ud af Porten og over Vindebroen, da lister jeg mig op ad Høieloftstrappen og pikker sagte paa Eders Glarrude. I veed da, Herre, at det er Tid for Eder at liste Eder gjennem Steenstuen og ad Gangen ned til Fruerstuen. Den er, som I vel mindes, ikke langt borte; og bliv da staaende, indtil jeg indenfra aabner den, og I seer et Glimt fra min Blindlygte. Jeg tager Severin med mig; han er snild, stærk og letfodet; vi skulle være paa Pletten næsten lige saa snart som I; gjennem Køgerset og op ad Vindeltrappen til Fruerstuen, det er kun en kort Vei.«

Saaledes havde Claus tænkt for sin Herre, og denne mente, at Planen var et Mesterstykke af List; men han sagde det ikke. Tvertimod gjorde han Indvendinger og lod ogsaa nogle storladne Ord falde om, at det var uværdigt for ham, Heinrich von Haller-

mund, saaledes at liste sig af Gaarde; at dræbe Niels Ebbesøn og slaae den ganske Besætning ned, det vilde være mere ridderligt og ham mere værdigt. Saaledes vedblev han at snakke frem og tilbage og vrøvle en Stund, idet hans Feighed trods alle de store Ord kjendeligt skinnede igjennem. Da sagde Claus tilsidst:

»Nu ikke flere Ord, Herre! Frisk Mod; det vil nok gaae; og sidde vi først i Randers med Jomfruen, da vil Niels Ebbesøn vel vare sig for at komme der og hente hende.«

Hallermund undsaae sig da for at opgive Sagen; men idet han brød sin Hjerne med at udtænke Et eller Andet til yderligere Betryggelse, lykkedes det ham dog at hitte paa Noget.

»Claus,« sagde han med en vigtig Mine. »Du har forglemt Et. Det vil dønne, naar Hestene gaae over Broen. Lad strø Halm lige fra Stalddøren og derud.

»Ei Herre« udbrød Claus, »det er et snildt Paafund af Eder; det skal skee.«

Idet han aabnede Døren for at gaae, ønskede han med lydelig Stemme sin Herre at sove vel, trampede gjennem Steenstuen ud paa Svalen og lukkede Døren hørligt efter sig. Saa skred han til at forberede Vovestykket, som godt kunde være lykkedes, hvis Niels Ebbesøn havde følt sig tryg, og han ikke havde havt nogen Anelse om, hvad der var i Gjerde; men det forholdt sig heelt anderledes.

Det første, som skete efter Claus's Bortgang, det var, at Niels Brok sagteligt aabnede sin Dør og med en Kjerte i Haanden listede sig gjennem Steenstuen og ud paa Gangen. Han havde nemlig lyttet

ved Døren og vidste altsaa, hvor venskabeligt og muntert Drikkelaget var endt; men han følte sig forvisset om, at der under dette Omslag hos Hallermund skjulte sig en eller anden Rævestreg. Derfor vilde han nu opsøge Niels Ebbesøn for at advare ham; men i det Samme aabnedes Fruerstuedøren, Niels Ebbesøn traadte ud, standsede ved Synet af ham og sagde med dæmpet Røst:

»Ei, jeg vilde just hentet Dig hid; kom, see og hør!«

Saa gik de sammen ind i Stuen, hvor der var lyst, og Niels Brok saae, at der stod Estrid og Ingefred, hvis Aasyn og Blikke vidnede om stor Spænding. Dernæst blev han Svend Ovesøn vaer; han stod med krydslagte Arme, Hovedet bøiet til Siden, som det var hans Vane, og af hans smaa brune Øine, tindrede, som sammentrængt i en Gnist, diabolisk triumferende Glæde. Hans Hjertesorg havde gjennemtrængt hans ganske Væsen og satte sit Præg endogsaa paa hans Glædesyttringer. I fordums Dage, da vilde han ved Udsigten til et Eventyr som det, der nu forestod, teet sig saa munter, som om han skulde træde en Dands.

Endelig var der en liden Dreng med stridt, guult Haar, tykke Kinder, et Par dybt liggende, gammelkloge Øine og meget store og røde Øren, der stod ud som Hankene paa en Krukke. Hans Høide tydede kun paa en Alder af tolv Aar; men i Virkeligheden havde han fyldt det sextende. Det var Svinedrengen Rolver, et noget vantrevent, men dog ægte Skud af den jydske Folkestamme. Niels Ebbesøn tog ham ved den nærmeste af Hankene, trak ham frem og sagde til Niels Brok:

»See her det snildeste Hoved paa ganske Norringriis Hovgaard! Da jeg søgte en Speider for at komme efter, hvad Hallermund tog sig for i Stalden, trykkede alle Svendene sig, men da bød Rolver sig til. Ad en Stige klattrede han op til Høgabet ved Bagmuren, sneg sig ind paa Stænget og gravede sig ned i Høet, først et Sted, saa et andet —«

»Og Tydskerne troede, jeg var en Kat,« udbrød Rolver med et Latterprust.

»Nu, Rolver,« vedblev Niels Ebbesøn, »gjør det om igjen og beret Niels Brok, hvad Du saae og hørte!«

Rolver skred strax til Værket, og det gik som Kjep i et Hjul. Mærkelig var den Sikkerhed, hvormed han havde fastholdt og bevaret næsten hvert Ord, der var bleven talt baade i Stalden og i Foderloen, og det blev Alt gjengivet med Liv og Anskuelighed, vel i godt bredt Jydsk, men dog med indblandede tydske Ord, der bleve udtalte med det rette, sachsiske Tonefald. Rigtignok havde Jylland i det meste af liden Rolvers Levetid været oversvømmet af Tydskere, men det vilde dog faldet svært selv i Klostrene at finde et Par Øren med saa fiin en Hørelsesands eller et Hoved med saa stærk en Hukommelse, som Rolver Svinedrengs. Niels Brok saae da ogsaa til ham med et sky Blik og tænkte, at dette var Trolddom. Da Rolver var færdig med sin Beretning, sagde Niels Brok:

»Det er jo en reen Djævel af en Dreng, en født Sortekonstner.«

»O, siig ikke det,« udbrød Estrid og klappede Rolver paa hans stride Haartotter. »Han er et christent Barn, blot snildere og mere tro, end de fleste. Jeg

har lovet ham og skal holde det, at mens jeg er oven Jorden, skal han aldrig komme til at lide Nød.«

»Det er kun, hvad han har fortjent,« sagde Niels Ebbesøn, »men nu ikke flere Ord, mit Hjerte! Tiden maa nyttes. Gaa nu til Sengekamret og tag Ingefred med! Mærke I nogen Uro inde hos gamle Johanne, da see derind og siig hende, at hvis hun lader sin Røst høre, eller kommer til Syne, da dreier jeg Halsen om paa hende, og værer saa selv trygge! Inden Sol staar op, skal her ikke være mere Tydsker her end bag paa min Haand!«

»Gud Herren give Eder Lykke i Nat!« sagde Estrid og gik, fulgt af Ingefred.

»Nu vide vi fuld Besked,« sagde saa Niels Ebbesøn.

»Vi maa troe det,« svarede Niels Brok, »og handle derefter.«

»Nu er Tingen som Fod i Hose,« sagde Niels Ebbesøn. »Gaa flux ned, Svend, træk Vagterne ind og bring Folkene under Tag, nogle i deres Sengekamre, andre i Skuret hos Hestene. De maa blive i Klæderne og have deres Vaaben hos sig, men holde sig stille som Muus. Tydskerne maa troe, at vi Alle ligge i dyb Søvn; men tag selv Post i Smedien, Svend, og hav Rolver hos Dig. Der kan Du høre hver Lyd fra Stalden, og saa snart Du fornemmer, at den sidste Rytter er kommen gjennem Porten, da skik Rolver op for at hente Folkene, og naar de ere komne, da ryk ind i Porten. Finde I Tydskere der paa Vagt, da kast Eder over dem og stød dem ned, eller træng dem ud, men i hvert Fald, da lad Portgitteret, det snareste skee kan, falde. Har Du forstaaet mig?«

»Grant, Morbroder,« svarede Svend; »det skal Alt blive gjort ganske, som I har sagt.«

»Og naar det er fuldbyrdet,« vedblev Niels Ebbesøn, »da besæt Portmuren med Skytterne og hold Eder, om Tydskerne tillader Eder det, stille, indtil vi komme. Niels Brok og jeg, vi ville imidlertid tage os af den kjære Hallermund.«

»Husk paa store Claus og de Hjelpere, han muligt bringer med sig,« sagde Svend.

»Dem stænge vi ude,« svarede Niels Ebbesøn. »Jeg lægger Dig det paa Sinde, Svend, ikke at bekymre Dig om os. Pas Dit og gjør Intet, som kan forpurre Sagen for os!«

Saa gik Svend med Rolver og de forsvandt ned ad Vindeltrappen, hvorpaa Niels Ebbesøn lukkede Døren efter dem og stængede den forsvarligt. Til yderligere Sikkerhed bar han, hjulpen af Niels Brok, en stor Klædekiste, som stod i Stuen, hen og satte den for Døren.

»Nu«, sagde han saa, »maa vel Claus, hvor stor og stærk han end er, blive udenfor med samt sine Hjelpere, om han kommer med slige; og nu, Niels, have vi intet Andet at gjøre, end tie og bie, indtil Hallermund kommer for at favne sin Jomfru.«

Saa slukkede de Kjerterne og tændte en Blændlygte, som Niels Brok tog i Forvaring; thi Niels Ebbesøn havde forbeholdt sig selv Jomfruens Rolle og vilde have Armene fri. Derpaa blev Døren ud til Gangen lukket op paa Klem, og de satte sig hver paa sin Side af den.

Ventetiden blev lang. De skjønnede omsider, at det maatte være langt over Midnat, og Niels Brok begyndte at tabe Taalmodigheden.

»Der er Intet om den hele Sag,« sagde han hvidskende til Niels Ebbesøn. »Din Djævel af en Svinedreng har bundet os nogle store Løgne paa Ærmet.«

»Et Ord til, og jeg knevler Dig,« lød Niels Ebbesøns venskabelige Svar.

Niels Brok mumlede en Ed, men taug da saa, og kort efter hørtes der listende Fodtrin fra Steenstuen. De kom nærmere, standsede udenfor Døren, og denne blev varsomt skudt op. Dørtrinet knagede under den svære Vægt, som et Øieblik hvilede paa det, og Niels Ebbesøn følte, at et Ærme streifede hans Skulder. Da sprang han op, og Niels Brok kom frem med den aabnede Blændlygte. Hallermund saae, hvem han havde for sig, udstødte et Brøl og greb til sit Sværdfæste; men Niels Ebbesøn omklamrede ham med den venstre Arm, greb ham med den høire Haand i Struben og rendte ham mod Døren, som fløi tilbage mod Væggen med et Brag. Niels Brok satte Lygten fra sig paa Bordet, ilede til, spændte Bæltet af Hallermunds tykke Mave, saa at baade Sværd og Dolk fulgte med, og han var afvæbnet. Han gispede under Jerntaget af Niels Ebbesøns Haand og fremstønnede de Ord:

»Slip, I kvæler mig!«

»Jeg burde sagtens gjøre det,« sagde Niels Ebbesøn, idet han slap Taget. »Da vilde I være omkommen ved Kvælning og i en bedre Strikke, end en Tyv er værd, og Andet er I ikke.«

Da hørtes der Puslen ude paa Vindeltrappen, og der blev taget i Dørklinken.

»Der have vi Eders Hjelpere,« sagde Niels Ebbesøn, »byd dem nu at træde nærmere!«

Da saae Hallermund med et fortvivlet Blik til den stængede Dør og Dragkisten.

»Claus,« raabte han med skjelvende Røst, »er det Dig?«

»Ja, og Severin,« svarede Claus med dæmpet Røst; »men hvo er hos Eder? Luk op og tøv ikke!«

»Claus,« sagde Hallermund i en ynkelig Tone, »gak herfra! Jeg har ikke Brug for Dig. Niels Ebbesøn er her og — vi ere komne til god Ening og Forstaaelse.«

Der hørtes et Udraab og saa Tumlen ned ad Vindeltrappen. Claus gjettede, hvorledes Sagerne stode og ilede ud i Gaarden og ad Porten til for at kalde Rytterne tilbage; men da han traadte ud fra Kjøgerset, saae han ved det svagt gryende Dagslys, at Porten var besat af Gaardens Folk, og han blev raadvild staaende.

Imidlertid vedblev Hallermund oppe i Fruerstuen at tale klynkende og bad Niels Ebbesøn om Naade. Han drev det saa vidt, at Niels Brok væmmedes ved at høre paa ham og drog sin Dolk. Da skreg Hallermund op og raabte med Dødsangst i sit Aasyn:

»Hvad, vil I' dræbe en værgeløs Mand? Sligt gjør kun Niddinge; og ved alle Helgene, Niels Brok det vil koste Eder og Niels Ebbesøn Eders Hoveder! I forglemmer nok, hvilken Herre jeg tjener.«

Niels Brok følte paa Eggen af sin Dolk og saae med et grumt Smiil spørgende til sin Ven og Fælle; men Niels Ebbesøn vilde ikke uden Nødvendighed besmitte sin Hænder med saa ussel en Karls Blod; og ikke heller havde han glemt, hvilken Herre Heinrich von Hallermund tjente.

»Stik Kniven til Dig, Niels,« sagde han med et

Smiil; »Hr. Heinrich taaler ikke Synet af det Skarpe; og saa ville vi,« vedblev han og vendte sig til Hallermund, »forsøge at gjøre til Sandhed de Ord, I tilraabte Eders Svend i Eders Vaande; vi ville se at komme til Ening og Forstaaelse. Naar I vil give mig Eders Haand paa, at I hverken selv eller ved Eders Herres Hjelp vil forsøge at tage Hevn og for Fremtiden holde Eder fra min Grund, da vil jeg skjenke Eder Livet og endda love Eder, at hvad her i Nat er foregaaet, skal vorde fortiet; jeg vil ikke rose mig deraf.«

Hallermund brast i Graad som en Kvinde, men da han havde snøftet lidt, fik han Mælet og sagde med megen Rørelse:

»Ved min Helgen, Niels Ebbesøn, som jeg sagde i Gaar, I er en ærlig Karl! Jeg gaaer ind derpaa og skal for min Part ubrødeligt bevare Tausheden,« og saa rakte han Niels Ebbesøn sin Haand.

»Vi bør troe Eder,« sagde Niels Brok, »thi ved min Forfaders Skjæg, aldrig er nogen Skjelm før bleven saa vel pudset og dyppet i sit eget Fedt, som I nu Taushed vil da tjene Eders Ridderlighed bedst.«

Da de kom ind i Steenstuen, hvor den halvt tømte Viinkande og Bægrene endnu stode paa Bordet, skottede Hallermund derhen og sagde:

»Niels Ebbesøn, lader os drikke paa vort Forlig og skilles som Venner.«

»Nu,« svarede Niels Ebbesøn godmodigt, »har jeg forligt mig med Eder, kan jeg vel ogsaa drikke derpaa.«

Han skjenkede i to Bægre, Hallermund tog det største, bøiede sig høvisk og tømte sit til Bunden. Saa drog han et dybt Suk og sagde:

»Dette var for Eder; nu et for Jomfru Ingefred. Siig hende, at hendes ubønhørte usalige Ridder stedse vil bevare Mindet om hende i sit Hjerte.«

Niels Ebbesøn skjenkede atter i, og Hallermund drak, men saare langsomt; thi han nærede det Haab, at Claus muligt, naar han trak Tiden ud, kunde faae Rytterne tilbage og inden Porten; men nu greb Niels Brok ham i Armen og sagde barskt:

»Nu fort med Eder!«

»Saa have I da Farvel, Niels Ebbesøn,« sagde Ingefreds uheldige Ridder og skred hen mod Døren.

»Nei,« sagde Niels Ebbesøn, »mig lyster at følge Eder til Porten.«

Saa gik de ned ad Høieloftstrappen; men da Hallermund kom til Porten, og saae, at den var besat af Gaardens Folk og Gittret nedladt, undslap der ham et Smertensraab.

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn med et Smiil, »er Stillingen ganske som den var, da I kom her med Hr. Otto i Høsten.«

Hallermund gav intet Svar; dette var ham for Meget og kvalte Ordene. Derimod saae han sig om, og da Niels Ebbesøn gjettede, at han søgte store Claus og Severin, skikkede han nogle af Karlene efter dem. De bleve fundne og kom luskende. Saa blev Gitteret opheiset, og Hallermund skred ud, fulgt af sine to Drabanter. Stoltelig skred han frem, men han tog sig ikke i Vare for den Halm, som hans eget snilde Paafund havde hidført. Han snublede og vilde faldet, havde ikke Claus grebet ham i sine Arme.

Da lød der en skraldende, mangestemmig Latter fra Porten og rungede under Hvælvingen. Han vendte

sig rasende, løftede sin knyttede Haand og begyndte at skjelde, men Claus drog ham med sig, og faa Øieblikke efter vare de over Broen og forsvandt i Abildgaarden.

Claus ilede nu forud; thi han forundrede sig høiligt over, at Rytterne ikke vare at see; men da han nærmede sig Borgeledet, løstes Gaaden. Der stod nemlig Sidsel, omringet af en heel Sværm Tilbedere og havde Ondt ved at værge sig imod deres Kjærtegn. Claus havde betroet sig til Severin, Severin havde sladdret, og da Tiden faldt Rytterne lang, vare de faldne paa at rykke videre til Borgeledet for at se, om liden Sidsel virkelig var der.

Som en Piil foer Claus derned, splittede dem ad og befriede sin Hjertenskjær; men det tog nogle af hans Fæller ham ilde op, og havde deres Høvedsmand ikke i det Samme viist sig, da kunde der let ved Norringriis Borgeled kommet til at staae et Slag, som selvmorderiskt vilde gjort det af med Hallermunds Garde.

»Hvad nu,« brølede han, »hvad er det for en Tøs, I der har fanget?«

»Det er min Hjertenskjær, skjøn Sidsel,« sagde Claus. »I tillader vel, Hr. Heinrich, at jeg løfter hende i Sadlen og tager hende med til Randers?«

»I alle Djævles Navne nei!« raabte Hallermund rasende. »Pak Dig, Din Rendemaske! Du skal være brudeløs, som jeg,« sagde han saa til Claus. »Det sømmer sig ikke for Dig at have Noget forud for Din Herre.«

»Kan jeg derfor, Herre,« spurgte Claus forbittret, »at min Hjertenskjær var villig, men Eders uvillig?«

»Siger Du et Ord mere, vorder Du hængt,« raabte Hallermund, idet han steg i Sadlen.

Claus saae sig om efter Sidsel, men hun var forsvunden; og da han mærkede, at hans misundelige Fællers Stemning var imod ham, sprang han paa sin Hest og fulgte Trop med de Andre.

Som en Stormvind red Hallermund derfra, fulgt af sine Svende. Mangen dyr Ed svor han i sit Hjerte paa, at han vilde tage Hevn, og store Løfter gjorde han til sin Helgen; men lige godt blev han brudeløs. Claus derimod blev snart trøstet; thi et Par Dage efter fandt Sidsel ud til Randers, Claus annammede hende med Glæde og gjorde hende til sin Frillekone. Dog pralede han aldrig mere af, at han havde dette med de Skjønnes Villighed forud for sin Herre, og derfor blev han heller ikke hængt. —

Oppe paa Norringris var der stor Glæde. Da Halmen var bleven bortfeiet, Vindebroen opheiset, Hestene førte tilbage til Stalden, og Alt bragt i den gamle Orden, lod Niels Ebbesøn Folkene rigeligt beværte. Da de sad i Borgstuen og gjorde sig til Gode, kom han ind til dem og sagde:

»Nu, da Alt er løbet vel af, vil jeg Ingen revse. Det staaer vel og til at haabe, Børn, at I nu have givet Lærepenge nok og ingensinde tiere lader Eder forraske.«

»Ih nu, Niels,« svarede Gaardfogeden, Thorkild, »før os blot en Gang ud til en Dyst og lad os bruge det Skarpe! Da skal I faae at see, om vi vige for Sachserne!«

»Vel, Thorkild,« sagde Niels Ebbesøn; »naar Leilighed dertil kommer, da skulle I visselig blive satte paa Prøve!«

Derpaa gik han op i Steenstuen, hvor der knittrede et vældigt Baal af Bøgeknuder i Kaminen, og hvor Davrebordet stod dækket. Alle de Andre vare der alt og ventede paa ham for at gaae til Bords. Niels Brok legede med Drengene og viste liden Peder paa en haandgribelig Maade, hvorledes hans Fader havde sat den tydske Ridder til Vægs. Gamle Johanne sad ved Ilden og lod sig stege. For første Gang, siden hun var kommen som Flygtning til Norringriis, viste hun en muntert Aasyn; men Blinkene fra hendes dybt liggende Øine røbede Vildskaben i Glæden. Stærkest hos hende var Angsten for hendes Forfølgere, men under den ulmede Hadet til dem; og nu, da hun for første Gang havde oplevet, at en af den store Greves Mænd var kommen til kort, slog det ud med Kaadhed.

Svend stod ved Glarruden og stirrede paa de forbijagende Skyer. som om Himlen var en Tavle, paa hvilken der ristedes Runer, med hvis Tydning han brød sit Hoved; og Ingefred stod ved Bordet og blandede den varme, krydrede Morgendrik. Hun burde været den Gladeste, thi hun var jo Lammet, som var blevet frelst fra at falde i Ulvens Kløer; men dog var der Uro over hende, og da Niels Ebbesøn traadte ind, saae hun til ham med Spænding i sit Blik.

Men Estrids Øine hvilede paa ham med Tryghed og stolt Glæde. Han havde strax, da de vare blevne Tydskerne kvit, havt en Samtale med hende i Enrum. Han havde viist hende fuld Tillid og ikke blot fortalt hende, hvad der var foregaaet paa Hald, men ogsaa betroet hende, hvad der var fulgt efter i Viborg. Nu gjorde hun Bod i sit Hjerte, fordi

hun havde tvivlet om hans Fasthed og Snille. Hun skjønnede, hvorledes de Kræfter, der var i ham, voxede og saae et Glimt af Storhed deri, men uden at gruble over, hvorhen det bar. Nu nød hun Øieblikkets Glæde og frydede sig med de Andre over den Sikkerhed og Fred, de havde vundet, en Herlighed, som blev dem og de fleste Børn af deres Tid saa saare knapt tilmaalt. Kun Tanken om Ingefreds Skjebne voldte hende Uro, og hun havde Ondt af Svend Ovesøn, paa Grund af hans Lykkes Forliis; thi hun kjendte ham bedre og vurderede ham høiere, end nogen af de Andre. Derfor viste hun ham nu dobbelt Venlighed; men at bringe Ingefred de nye for hende gode Tidender, det havde Niels Ebbesøn selv paataget sig og gjorde det nu i Alles Paahør.

Da hun nemlig kom med hans Morgendrik og hun, efter at hun havde credentset Bægeret, rakte ham det, klappede han hende paa Kind og sagde:

»Du spørger med Dine Øine, og jeg vil nu give Dig Svar med min Mund: Aage Stigsøn har brudt med sin Fader og sluttet Venskab med mig; det skete nu paa Hald.«

Da sprang Roserne ud paa Ingefreds Kinder, og hun spurgte hastigt:

»Hvor er han?«

»Jeg tænker paa Møllerup hos sin Farbroder Tage,« svarede Niels Ebbesøn. »Vi bleve enige om, Aage og jeg, at han burde medbringe en Forlover og fæste Dig med Ære; er det ikke efter Dit Sind?«

»Tilvisse,« svarede hun, løftede sit Hoved og saae Niels Ebbesøn lige i Øinene. »I have Tak, kjære Søstermand, fordi I ikke frafaldt det Krav!«

»Og han bringer jo nok Nogen, hvo det end

bliver,« sagde Niels Ebbesøn, »det har ingen Nød; jeg tænker, at han snart vil være her, og da ville vi efter tarvelig Leilighed drikke Fæstensøllet.«

»Eia, det vil blive en Spas,« sagde Johanne, hvem den varme Viin var gaaet i Hovedet, »Jeg vil smykke mig med min bedste Guldbrasen.«

»Ret saa, Johanne,« sagde Niels Brok og loe; »nu huer Du mig for Sanden bedre, end da jeg kom hertil. Havde vi nu blot Anders her!«

»Gud naade os, byd ham ikke herop!« udbrød Johanne, som om det kun en Springvei til Sønderborg, og saa stak hun i at græde. »Naar han kommer, da bringer han Ulykke i Følge med sig; om den ikke kommer alt forinden.«

»O, Johanne,« sagde Estrid, »Eders Glæde var kun som en kort Springdans. Forjag de mørke Syner! Turde vi ikke glæde os den Stund, da Gud Herren giver os Seier over vore Fjender og under os Fred, da vilde det ikke være værdt at leve her paa Jorden.«

»Til Lykke, Jomfru Ingefred,« sagde Niels Brok og nikkede til hende. »Jeg ønsker Eder blide Dage med Eders Hjertenskjær, naar Pagten nu snart vorder sluttet.«

»Aage Stigsøn,« sagde Niels Ebbesøn alvorsfuldt, »vil nu dele Lykke og Ulykke med os.«

»Saa bør det være!« sagde Ingefred med fast Røst. —

Den næste Morgen, da Niels Ebbesøn og Svend gik sammen paa Borgvolden, saae de noget Rødt flagre over Muurkanten fra Varetaarnets Tinder.

»Det er Ingefred,« sagde Niels Ebbesøn; »hun staaer og stirrer ud efter Aage.«

Svend nikkede og sagde:

»Saa har mangen elskovsfangen Jomfru gjort til sin egen Kvide før hun.«

»Nu, nu, Svend,« svarede Niels Ebbesøn og klappede ham paa Skulderen, »see at forvinde det og vær en Mand!«

»Morbroder,« udbrød Svend i stor Harme, »tænk ikke, at der skader mig Noget. Men jeg nærer den Tro, at der ikke kommer Lykke af dette for Ingefred. Dog mener jeg ogsaa, at det er bedst for en Mand at være uden Elskovs Tynge. Jeg kvister den fra mig! Den Fæstemø, jeg nu haver, er kold, men hun sviger mig ikke;« og saa slog han paa sit Sværd.

»Ret saa, Svend,« svarede Niels Ebbesøn; men han tvivlede dog om Oprigtigheden af Svends Forsagelse. Svend fornam det af Tonen, men taug. Han biede paa den Stund, da han skulde vise, at hans Kjærlighed til Staalbruden var oprigtig, og at hans Sjæl nu blot tørstede efter Daad.

NIENDE KAPITEL.

AAGE STIGSØNS FORLOVER.

En Ugestid efter red to Ryttere ad Skanderborg Landevei gjennem Norring Skov. Fod for Fod gik det gjennem det Ælte, en heel Dags Regn havde frembragt, og tungt trak Hestene Benene efter sig.

Det led ad Aften. Saa mørk en Novemberdag, som nogensinde havde ruget over Jorden, var i Færd med at synke hen i Nattens endnu dybere Mørke, mens de skrattende Toner fra Folby Kirkes Vesperklokke som jagede Fugle fløi gjennem Luften. Snart løde de skarpt og ganske nær, snart svandt de og døde hen, ligesom Stormens Kast tumlede dem; men uden Aftagen eller Ophør sang Stormen sin brusende Aftenmesse. Trætoppene bøiede sig for de fremfarende Luftbølger, Grenene sloge raslende mod hinanden, og hist og her knækkedes de og faldt bragende til Jorden.

Sligt skete just nu og det i en farlig Nærhed af den forreste Rytters Hest. En stor Bøgegreen kom susende, pidskede Hestens Hoved med sine yderste Kviste og faldt med et Pladsk tvers over Veien.

Hesten steilede, Rytterens Kappehætte faldt tilbage og Aage Stigsøns Aasyn viste sig i det svindende Dagslys.

»Blev I ramt, Herre?« raabte hans Følgesvend, Torben, idet han red frem.

»Nei!« lød det barske Svar.

»Et Guds Veir,« sagde Torben i en mistrøstig Tone. »Vare vi blot vel ude af denne forbandede Skov, hvor Troldene lege Boldt med Træerne; jeg troer, vi naae aldrig Norringriis.«

»Det har ingen Hast dermed,« svarede Torbens Herre og udgød i disse Ord hele sit Hjertes Bitterhed over sin Vanskjebne. Han kom uden Forlover, afviist baade af sin Farbroder og af nogle andre Frænder, til hvem han havde henvendt sig; ikke en af dem vilde drage med ham og ved sin Nærværelse

sætte Ærens Segl paa Trolovelsespagten mellem ham og Ingefred Pedersdatter.

»Nu,« sagde saa Torben, »da slaaer jeg for, at vi søge ind til Martin Skovgjemmer. Hans Huus er ikke langt herfra; jeg gjestede Martin med Niels Ebbesøns Gaardfoged Thorkild, da vi vare her i Høsten, og kjender Veien. Snever er Hytten, men bedre er det dog at sidde der, end at blive pidskede af Veiret og oven i Kjøbet slagne til Skamme.«

»Vel, lad os gjøre det,« svarede Aage; »rid forud og viis Vei!«

Snart vare de der og bleve villigt og gjestmildt modtagne af Martin og hans Hustru. Hestene kom i Ly i et Skuur, og selv bleve de bænkede i Hyttens eneste Stue, der gjorde Tjeneste baade som Opholdsværelse, Sengekammer og Kjøkken.

Martin havde været Niels Ebbesøns Livsvend, inden han blev gift og til Løn for sin troe Tjeneste var han bleven gjort til Skovgjemmer. En stor, stærk Karl var han og saae klodset ud, men var det dog ingenlunde. Mens Torben tøvede ude i Skuret og sørgede for Hestene, paatog Martin sig en Kammersvends Gjerning, hjalp sin fornemme Gjæst af med den vaade Kappe og fik ham, saa bekvemt det lod sig gjøre, til Sæde i Nærheden af Ilden. Det muntre Udtryk i hans freidige Aasyn viste, at det var ham en Morskab en Gang igjen at sysle med sin gamle Dont.

Hans tækkelige, milde Hustru var desuden paa anden Maade optagen; thi hun maatte dele sig mellem Gryden, som stod med den kogende og boblende Nadvergrød over Ilden, og Vuggen, i hvilken liden Niels laae og som fik et Puf, hver Gang Barnet rørte

sig. Imens løb Munden paa Ellen. Hun gjorde mange Undskyldninger for, at hun ikke havde noget Bedre at byde Hr. Aage, end den Byggrød, som var i Gryden, og kom saa med det, hendes Hjerte altid var fuldt af og som derfor let kom paa Tungen, idet hun gav sig til at prise sit gode Herskab. Med kvindelig Snildhed dvælede hun særligt ved Jomfru Ingefreds Dyder, thi hun havde hørt en Fugl synge om, at Hr. Aages Hu stod til hende; men hun kunde ikke melde Nyt fra Norringriis, da hverken hun eller Martin havde været der i de sidste fjorten Dage.

»Huusbond,« sagde Martin, »forglemmer i Aar at jage; han maae have andre og større Ting i Hovedet.«

»Man skulde næsten tykkes det,« sagde Ellen, »eftersom han nu ikke heller længe har været her og seet til Broder Stefan. Kom ikke Fader Simon imellemstunder herover fra Folby, da vilde den Gamle være ganske forladt.«

»Men saalunde vil han jo have det,« sagde Martin. »Synet af Mennesker er ham forhadt. Stedse, naar han er inde, sidder han og ruger over de Skrifter, Fader Simon bragte ham, og vandrer han ud, da søger han de ensomste Steder; men da taler han stundom med Aanderne, saa Skoven giver Gjenlyd deraf; og naar jeg hører ham, paakommer der mig Rædsel.«

»Nu,« sagde Ellen, »han kan dog være som andre Mennesker og heelt mild. Da jeg i Gaar var hos ham og bragte ham Brød og Øl, klappede han mig paa Kind og sagde: Du have Tak, Ellen, for al Din Møie; tag dette! — Vil I da forlade os, ærværdige Fader? spurgte jeg. — Muligt inden føie

Tid, svarede han; lad det ikke forundre Dig, om Du en Dag skulde finde Hytten tom. — Og en skjøn Guldmønt,« sluttede Ellen, »var det, han lagde i min Haand.«

Aage havde ikke sagt mange Ord og lod heelt aandsfraværende, indtil Broder Stefan kom paa Tale. Da mindedes han sit Besøg hos Eneboeren i Høsten, og hvor venligt han var bleven modtaget; Broder Stefan havde ikke indgydt ham Rædsel, men Tillid. Han vidste jo desuden, at den gamle Særling var Niels Ebbesøns Ven, og saaledes kom han efter nogen Overveielse til den Beslutning at gjøre Eneboeren et Besøg. Han havde opgivet at ride videre i den mørke Nat, og en Samtale med den lærde Guds Mand vilde dog altid være en bedre Tidkort, end at sidde den ganske Aften og høre paa den ærlige, men enfoldige Skovgjemmers og hans Hustrues Sladder. Dog laae der bag dette et Haab om, at han kunde faa Leilighed til at aabne sit Hjerte for Broder Stefan og hente Raad og Trøst hos ham.

Strax da de havde spiist, tilkjendegav han Martin sin Beslutning, og da Veiret havde bedaget sig noget, gjorde Martin ingen Indvending. Skyerne begyndte at fordele sig, og Stjernerne gav Lys nok til Martin, der gik saa sikkert i den mørke Skov, som i sin egen Stue. Den korte Vei var snart tilbagelagt, og inden Aage vidste deraf, stod han ved Hyttens Dør. Der forlod Martin ham; thi Broder Stefan var i hans Øine en Troldkarl, med hvem han ikke befattede sig mere end høist nødvendigt. Af samme Mening var de fleste af hans Lige, og Rædselen for det Overnaturlige havde da slaaet en Tryllekreds omkring Hytten ved Gertruds-Kilden, som var

et bedre Værn, end alle Borgvolde. Enten nu Broder Stefan vidste dette, eller han kun satte ringe Pris paa sit Liv, saa viste han sig i hvert Fald meget sorgløs. Han havde ikke en Gang en Slaa for sin Dør; Aage fandt Klinken, lukkede selv op og traadte ind uden Varsel

Der var baade lyst og luunt i Hytten. Der brændte et Baal paa Ildstedet, og paa Bordet stod en lille Jernlampe, fra hvilken der faldt et mildt Skjær paa en opslagen Bog og den Gamles furede Aasyn, som var bøiet tæt ned til den. Da han hørte Dørklinken rasle, vendte han sig, reiste sig brat, stirrede et Øieblik paa Aage og sagde derpaa i den største Forbauselse, næsten med Vrede:

»Aage Stigsøn! Hvad fører Eder til mig og det nu, i Nattens Mørke?«

Aage fortalte ham, hvorledes Uveiret havde standset ham paa Veien til Norringriis, at hans Svend og Hestene vare ovre hos Martin, og at denne havde ført ham hid.

»Det lystede mig,« føiede han til, »at see, hvor I lider i Eders Ensomhed og forkorte mig Tiden ved en Samtale med Eder.«

»Nu, tag Sæde,« svarede Broder Stefan med kjendelig Forlegenhed og pegede paa Træbænken.

Derpaa gik han hen til Ildstedet, lagde friskt Ved paa og gav sig sig god Tid dermed; men omsider fik det Ende, han satte sig i sin Stol og syntes nu at have gjenvundet sin Selvbeherskelse. Saa sad han i nogle Øieblikke og stirrede paa Aage med sine store skarpe Øine; men efterhaanden formildedes hans Blik, og han sagde i en uventet blid Tone:

»Saa I agter Eder til Norringriis? Didhen styrede

I og Kaasen, da vi første Gang mødtes. Har I været der siden?«

»Nei,« svarede Aage og blev rød.

»Nu,« sagde Broder Stefan og saae forskende paa ham, »da kan jeg ikke hos Eder faae Tidender om Niels Ebbesøn.«

»Jo,« svarede Aage, »det kan I dog;« og saa fortalte han om Brudefærden paa Hald, først forbeholdent; men han kom snart bedre paa Gled, og det endte da med, at Broder Stefan fik Underretning om Alt, hvad der var foregaaet paa Hald og i Viborg. Da lyste den Gamles Øine af Glæde, og han udbrød:

»Ei, nu er Niels Ebbesøn paa den rette Vei og tro mig, han er ikke den Mand, der vil standse og nøies med halvgjort Gjerning.«

»Det bliver da mellem os, ærværdige Fader?« sagde Aage, som begyndte at føle Uro over, at han var gaaet saa vidt med sin Fortrolighed.

»Vær i saa Henseende uden Frygt,« svarede Broder Stefan og saae hen for sig, som om hans Tanker vare langt borte; »Niels Ebbesøn,« føiede han et Øieblik efter til, »dølger ingen Tanker for mig og er mig saa dyrebar, som havde jeg en Søn, og det var ham.«

Aage hørte med Forundring den Erklæring; men hans Trang til at lette sit Hjerte skød alle Bitanker til Side. I Munkens Holdning og hele Personlighed var der noget Myndigt og Fast, som indgød ham Agtelse og gav ham Tillid; og han skred derfor nu uden Betænkning til at fortælle sin Kjærlighedshistorie og gjøre Rede for sin Stilling til Niels Ebbesøn. Han havde frygtet, at Broder Stefan vilde hørt paa

denne Forklaring med Ligegyldighed; men ganske det Modsatte blev Tilfældet. Den Gamle lyttede til hans Ord med spændt Opmærksomhed og gav flere Tegn paa Sindsbevægelse. Tilsidst fortalte Aage om sine Besøg hos de eneste Frænder, som vare indenfor hans Rækkevidde, nemlig hans Farbroder Tage paa Møllerup og hans Faders Sødskendebarn, Jon Palnasøn Munk paa Støvringgaard.

»Havde de«, sagde han, »undskyldt sig med, at de ikke for min Skyld vilde geraade i Uvenskab med min Fader, da vilde jeg vel draget sorgfuld, men dog ukrænket fra dem. Jeg fik imidlertid en heel anden Besked. Farbroder sagde, at han var Mand for sig og ikke behøvede at spørge min Fader om, hvad han turde gjøre eller lade; men i denne Sag var han enig med ham. Niels Ebbesøn var i hans Øine en led Karl og dertil min Faders Uven, hvis Aarsag det var raadeligt for mig ikke at befatte mig med ham. Dog var det ikke det, som gjorde Udslaget for ham, men Pigens ringe Herkomst. Ingefred Pedersdatter var ikke værdig til at vorde min Hustru og indføres i vor Æt; aldrig vilde han række sin Haand dertil; jeg maatte see mig et andet Steds om efter en Forlover.«

»Saa det sagde han!« udbrød Broder Stefan og flyttede sig i Stolen, saa den knagede.

»Og«, sluttede Aage, »paa Støvringgaard havde Visen den samme Tone, skjøndt med nogle Omsvøb og høviske Vendinger. Saa kommer jeg da nu til Norringriis, svigtet af Frænder og Venner. Mon Niels Ebbesøn vil lade sig det behage og frafalde sit Æreskrav? Jeg frygter nei; det vil ikke gaae saa glat; og derfor beder jeg Eder, ærværdige Fader

om at drage med mig til Norringriis og forsøge at jevne den Sag for mig.«

Broder Stefan gav intet Svar. Han sad hensunken i dybe Tanker, og da Aage opfattede hans Taushed som Forløber for et Afslag, begyndte han at tolke sin Kjærlighed til Ingefred i saa brændende Ord, at Broder Stefan atter følte sig fængslet. Der kom Ild i hans Blik og Rødme paa hans furede Kinder. Det var aabenbart, at den Mand engang havde elsket, at Ordene gave Gjenlyd i hans Hjerte og vakte pinlige Minder i hans Sjæl.

»Nu nok derom,« udbrød han barskt, idet han løftede sin Haand. »Ikke behøver I for mig at tolke den Elskovs Ild, af hvilken Eders Hjerte brænder. Eders Handlinger have givet Vidnesbyrd derom, som ere kraftige nok.«

Saa reiste han sig og gik frem og tilbage i heftig Sindsbevægelse; standsede derpaa foran Aage, saae paa ham med underlig Glands i sit Blik og sagde:

»Om jeg nu gjør, hvad I har bedet mig om og drager med Eder til Norringriis, om jeg, hvad jeg mener at have i min Magt, faaer Pagten mellem Eder og Jomfru Ingefred fuldbyrdet —«

»O, ærværdige Fader,« udbrød Aage, »om I gjør det, da vil jeg være Eder evig Tak skyldig!«

»Ikke begjærer jeg Tak,« svarede Broder Stefan. »Intet bliver saa snart gammelt, som Tak. Nei, hvad jeg vilde sagt var dette — om jeg nu gjør det og Alt jevnes, saa Niels Ebbesøn gjør Eder til sin Svoger og Broder, vil I da blive ham tro, ingensinde svigte, men staae med ham til det Yderste?«

»Ærværdige Fader,« sagde Aage utaalmodigt, »I

veed jo, at jeg er gaaet i Forbund med ham, og at vi Alle svoer en dyr Ed og lovede at staae Last og Brast med hverandre og være hverandre tro indtil Døden; skal jeg da sværge to Gange?«

»Nei,« svarede Broder Stefan, »to Eder binde ikke stærkere end een; men I skal vide, at det er for denne Eds og dette Forbunds Skyld, at jeg vil staae Eder bi. Svigter I, da vil det, jeg nu gaaer til, blive en takkeløs Gjerning for mig, og min Forbandelse skal ramme Eder.«

Aage løftede sit Hoved og saae den Gamle trodsigt ind i Øinene, men taug. Dybt følte han sin Ydmygelse; med hvad Ret talte denne Munk ham saaledes til og truede ham med Forbandelse, han være nok saa hellig en Mand? Dog, han havde jo selv paakaldt hans Bistand og maatte nu tage, hvad der fulgte paa; men hans Harme dæmpedes atter; thi Broder Stefan, som havde læst hans Tanker i hans Aasyn, sagde nu i en mildere Tone:

»Giv Stunder, snart vil I forstaae Alt.«

Saa hensank han i Grublen, indtil han udbrød:

»Saa bør det være! Lad mig nu raade og gjør ganske, som jeg siger! Er Eders Svend snild og at lide paa?«

»Vel er han det,« svarede Aage, »I finder ingen bedre i ganske Jylland.«

»Nu,« vedblev Broder Stefan, »da lad ham sidde op før Daggry og skik ham herover til mig; han skal ride et Ærinde for mig.«

»Det skal skee, som I ønsker,« svarede Aage.

»Vel,« sagde den Gamle; »og saa hold Eder i Morgen stille ovre hos Martin, indtil I hører fra mig.«

Aage lovede det, og saa skiltes de; men for-

inden gav den Gamle ham sin Velsignelse, og det med saa stor Inderlighed, at Aage bevægedes derved, men forundrede sig endnu mere. —

Da Torben ved det første Daggry kom ridende, stod Broder Stefan i Døren.

»Søn,« sagde han, »rid flux til Folby og begjær Fader Simon i Tale. Siig ham, hvilken Herre Du tjener, og at Du paa Din Herres Befaling er udsendt med Budskab fra mig. Da vil Fader Simon strax laane Dig Øre og siig ham saa disse Ord: Broder Stefan hilser Eder og lader Eder vide, at nu er Dagen kommen, da Alt skal vorde aabenbaret. Han beder Eder flux at ride til Norringriis og give Niels Ebbesøn fuld Underretning med Tilføiende, at om Niels Ebbesøn vil komme til ham, da vil han være ham Tak skyldig.«

Aarsagen til, at dette Budskab blev sendt mundtligt og ikke skriftligt, var den, at gamle Fader Simon var saa ulærd som nogen Landsbypræst i hine vankundige Tider og ikke havde lært Andet, end at læse Ritualet og bruge sin Poenitentsebog. De Bøger, han havde bragt Broder Stefan, havde han laant i Tvilum Kloster, hvor man høiligt havde forundret sig over, at Fader Simon paa de gamle Dage vilde lægge sig efter Lærdom. En Skrivelse vilde da voldet den gamle Guds Tjener stort Hovedbrud og givet Tidsspilde, og Broder Stefan vidste, at de forblommede Ord, Torben nu skulde opbevare i sin Hjernekiste, vilde være Fader Simon fuldkomment forstaaelige. Det gjaldt da blot, at Torben nemmede sin Lektie, men i saa Henseende var der intet i Veien, og da Broder Stefan havde forvisset sig derom, sagde han:

»Rid nu og spar ikke Hesten! Udretter Du Dit Ærinde med Troskab og til Punkt og Prikke, da tjener Du Din Herre vel og vil blive rigeligt lønnet.«

Solen var ikke kommen ret højt paa Himlen, da der lød hurtige Fodtrin udenfor Hytten, Døren blev reven op, og Niels Ebbesøn traadte ind. Nu vidste han, hvo det var, han havde huset paa sine Enemærker og som var bleven hans aandelige Fosterfader — ikke en ukjendt Munk, men Essenbæk Klosters Abbed, Aages Frænde, gamle Peder Stigsøn, hvem Alle længe havde troet død; og da vidste han endnu mere, nemlig at denne Mand havde elsket hans Moder og var bleven forskudt af hende. Han nærede ikke mindste Tvivl. Den gamle Herre havde af Frygt for Sligt med Forsæt ladet Fader Simon bringe Niels Ebbesøn Underretningen og aflægge sit Vidnesbyrd; men selv uden dette vilde Niels Ebbesøn troet den Gamle paa hans Ord, saa slaaende var Slægtligheden; han var visselig en ægte Stigsøn med de gamle Hviders Blod i sine Aarer.

Men iøvrigt var han i dette Øieblik sig selv saare ulig, saa stor Blidhed lyste der af hans ellers saa barske Aasyn, og der stod Taarer i hans Øine. Forvisset om, at Niels Ebbesøn havde faaet fornøden Underretning, kunde han nu uden Forklaring give sit Hjerte Luft.

»Vær hilset, Du Søn af mit Hjertes Elskede, men ikke min Søn,« udbrød han, »velsignet være Du og al Din Idræt!«

Niels Ebbesøn greb hans fremrakte Haand, kyssede den ærbødigt og sagde:

»I have Hjertens Tak, Hr. Peder, fordi I gav Eder tilkjende! Dyrebar og uforglemmelig vilde

Eders Person stedse bleven for mig, var I end gaaet herfra ligesaa ukjendt, som I kom; men nu er den det dobbelt.«

»Siig ikke det,« svarede Hr. Peder. »Hør først Aarsagen til, at jeg gav mig til Kjende! Aage kom her, forkastet og afviist af sine Frænder, som ikke undte ham og Eders Huus Æren af deres Nærværelse og ikke vilde gaae i Borgen for ham. Nu,« vedblev han, idet hans Stemme dirrede af Harme, »nu lyster det mig at gjøre baade hans Fader og de andre Stivnakker til Skamme; jeg borger for ham, om Du tager mig for god?«

»Ærværdige Fader,« svarede Niels Ebbesøn, »hvo kan næst Aages egen Fader her gjøre bedre Fyldest, end I?«

Deri havde Niels Ebbesøn i enhver Henseende Ret. Ikke blot gav Peder Stigsøns høie Stilling som Prælat ham Ret til at gaae i Borgen for Andre, en Ret, som var negtet de underordnede Klosterbrødre, der betragtedes som borgerligt døde; men han var tillige formuende. Han havde nemlig ved sin Indtrædelse i Klostret kun skjenket det en Deel af sit Gods; Resten havde han forbeholdt sig Raadighed over, dog kun for sin Levetid. Alligevel havde Brødre-Conventet annammet ham med Glæde og kaaret ham til Abbed; thi Klostret var jo blevet stiftet af hans Forfader, gamle Hr. Stig, Skjalm Hvides Sønnesøn og Kong Valdemar den Stores Svoger. De mente da at gavne Klostret ved at stille Stifterens Ætling i Spidsen for det og derved sikkre sig hans mægtige Slægts Beskjærmelse.

Han tvivlede da heller ikke for Alvor om, at Niels Ebbesøn jo vilde tage ham for god som For-

lover, men vel om, at Aage var velkommen som Beiler til Niels Ebbesøns Konesøster; og det sagde han nu; men Niels Ebbesøn svarede

»Fra nu af skal al Modvillie og al Mistillid vige af mit Hjerte. Aage Stigsøn skal være mig velkommen som en Broder;« men et Ord af Niels Ebbesøn, det var at bygge paa som en Klippe, og derfor følte Peder Stigsøn sig fra nu af forvisset om, at hvis det nogensinde skulde briste mellem hans unge Frænde og Niels Ebbesøn, da vilde det ikke blive den Sidstes Skyld.

Saa talte de endnu en Stund med hinanden. Alt, hvad der var dunkelt for Niels Ebbesøn, blev opklaret, og han fik Nøglen til sin gamle Vens Livsgaade.

»En hellig Kirkens Mand og dog en stor Synder, med Magt til at give Sjælene Aflad og Forsoning, men selv uden Fred, død og dog levende« — saaledes afmalede han sig selv for sin opmærksomme og bevægede Tilhører.

»Du veed,« sagde han, »af hvem jeg er kommen, og hvorlunde da min Ungdom maatte blive. Alt i mit sextende Aar foer Djævelen i mig. Viid, at jeg red med til Finderup Lade hiin usalige Sanct Cæciliæ Nat, da Kong Erik Christoffersøn blev myrdet. Jeg saae Morderne kaste sig over Herrens Salvede og mit Hjerte bankede af vild Fryd, da han laae der, væltende sig i sit Blod. Jeg tænkte, at nu vilde min Fader blive Herre i Landet og stor Herlighed falde i vor Lod: men vi fik snart andet at mærke. Det ganske Folk stod med unge Kong Erik, og Alles Haand var imod os. Fredløshedens Dage kom med alle deres Trængsler; som Fribyttere foer vi frem, hærjede Rigets Kyster og skjændte og brændte;

blodig blev min Manddoms Daab; meget uskyldigt Blod klæber ved mine Hænder. Saaledes gik det i syv Aar, indtil jeg omsider ledede**s** ved det vilde Liv, og en Dag, da vi sade om Bordet paa Hjelm, reiste mig mod min Fader og i stærke Ord bebreidede ham al den Elende, hans Færd havde bragt over os. Det ene Ord tog det andet, og det endte med, at han forbandede mig og jog mig af Gaarde. Dog holdt jeg mig i Nærheden for at afvente, om ikke hans Vrede vilde lægge sig; men da greb Sygdom ham, og faa Dage efter drog han sit sidste Suk. Saa seilede jeg med min Broder Anders og nogle af min Faders Fæller til Norge, hvor vi i nogle Aar dvælede hos Kong Erik Præstehader, kummerligt levende af de Smuler, der faldt fra hans Bord, og mens vore Hjerter fortæredes af Bitterhed, indtil Anders og jeg skiltes i Vrede. Han tilgav mig aldrig de svære Beskyldninger, jeg havde reist mod vor Fader, og lod mig høre, at jeg ved denne Krænkelse skulde have voldet den Gamles Sygdom og Død. Vi bleve aldrig forligte, ikke heller da vor Æt siden blev fredlyst, vi vendte tilbage til Danmark, og vi annammede vort forbrudte Gods. Jeg havde dengang fyldt mit tredivte Aar og var i min feireste Manddomsalder. Da skete det, at jeg saae Din Moder og mit Hjerte optændtes af Kjærlighed til hende.«

Her taug han og drog et dybt Suk. Niels Ebbesøn skjønnede, at den Part af Selvbekjendelsen, den Gamle nu skred til, maatte falde ham svær, hvorfor han sagde:

»Om den Sag veed jeg mere, end hvad Fader Simon nys korteligt berettede mig. I blev mistænkt

for Medskyld i min Morfaders Drab, skjøndt med Urette. Dog brød min Moder af den Aarsag med Eder.«

»Mistænkt med Rette!« udbrød den Gamle, idet hans Øine luede. »Menneskenes Lov ramte mig ikke, men Guds Lov fældede mig i min Samvittighed. Rasende over Bugge Nielsøns Afviisning, da jeg begjærede hans Datter af ham, ophidsede jeg af al min Evne Erik Banner imod ham, og jeg var i hans Følge, da vi foer efter vor fælleds Uven og stødte paa ham ved Lyby Kirke. Mit Sværd var af Balgen, og hvad har det at sige, at han var en Hestelængde forud for mig, og at det blev ham, der jog sit Sværd gjennem Bugge Nielsøns Hjerte?«

»Gjengjeldelsen kom,« vedblev han efter et Øiebliks Taushed. »Forskudt af Din Moder, i Strid med min Broder, ilde seet af mine Lige, nedsænket i dyb Mismod og med Hjertet fuldt af Nag, forsagede jeg Verden og fjælede mig i Essenbæk Kloster; men strax ophøiede man mig der, Magt og Glands blev min Lod og ikke den Ruelse og Bod, jeg søgte. Led ved Hellighedens Skin drog jeg til Rom, besluttet paa at forsvinde i en af Vallands Bjergørkener og aldrig mere vende tilbage. Sagen blev mig let; thi Pesten greb os, alle mine Ledsagere døde, og kun jeg blev frelst. Da flyede jeg til Bjergene og levede der, som jeg har levet her i Norring Skov, en Eneboers forladte Liv, men hist blev jeg de fattige Hyrders Fælle og Ven. Tredive lange Aar hendrog jeg paa den Maade, spægende mit Kjød og gjørende Bod, men dog vandt jeg ikke Fred.«

»Ensomheden og den haarde Selvtugt gjorde Eder syg paa Sjælen,« sagde Niels Ebbesøn. »Ved

Guds Moder, saa lang en Faste maa kunne vadske den sorteste Misgjerningsmand hvid.«

»Muligt,« svarede den Gamle med et veemodigt Smiil, »at Himmeriges Dør engang bliver opladt for mig; men langt derfra var jeg og er endnu. Dog vandt jeg Noget i Ørkenens Stilhed, da jeg randsagede mit Hjerte og granskede min henfarne Ungdoms forspildte Dage. Jeg fik Øinene op for min Faders og min Æts store Brøde, som havde forgiftet mit Blod og hærjet mit Fødeland. Fjernt fra Hjemmet fattede jeg en Kjærlighed til det, som jeg aldrig før havde fornummet. Kun faa Gange i alle disse lange Aar fik jeg Tidender fra Danmark; men hver Gang det skete, vaagnede Længsel efter Fødelandet hos mig, dog kun for atter at døe hen og kvæles i det daglige Livs Ensformighed; og jo ældre jeg blev, desto mere skyede jeg den lange Reise. Da skete det omsider forgangen Aar, at Herren sendte en Landsmand og dertil en Klosterbroder, Franciscus af Øm, paa min Vei; det var ham, der gav mig Planctus. Jeg traf ham paa en Pilegrimsfart til Rom, Af ham hørte jeg om Rigets Elende og Splittelse, om Grev Gerhards Tyranni, og at Sachsernes Hæl nu traadte paa Danskernes Nakke. Da stod jeg ikke længere imod og benyttede Leiligheden, som tilbød sig, idet jeg i Franciscus fik en tro Ledsager og Reisebroder. Vi greb vore Stave og tiltraadte den lange Vandring, som lykkeligt blev ført til Ende; men spørger Du mig, hvad min Reises Maal og Med egentlig var, da maa jeg give Dig det samme Svar, som jeg gav Broder Franciscus, da han spurgte mig derom — jeg vilde søge Landet igjennem for at finde en Mand, der havde Kraft og Villie til at staae

Tydskerne imod, og da ilne ham op til Daad. Franciscus loe deraf; men derom bekymrede jeg mig ikke. Et vidste jeg forud, og det var, at i min egen Æt vilde jeg ikke finde en slig Mand. I Lybek havde jeg faaet fuld Kundskab om Sagernes Stilling og vidste, hvor skammeligt vor Æts Hoved og Fører, Aages Fader, holder til med Landsens Fjender; og var da mit andet Ærinde at drage til Bjørnholm og ringe for Stig Andersøns Øren, saa han aldrig skulde forglemme, at jeg havde været hos ham. Franciscus sagde, at dette Ærinde var lettere at udrette, end det første, og jeg tænkte, at deri vilde han muligt faae Ret; men det vilde jeg dog gjøre og saa drage til Essenbæk for at døe der; mit Livs Endemaal kunde jo ikke være fjernt; thi syv Gange ti er Støvets Aar, men sjeldent, sjeldent flere.«

»O, kjære Herre,« sagde Niels Ebbesøn, »saa stærk er I end trods Eders syvti Aar og Livets haarde Medfart, at I sikkert endnu har et godt Stykke Vei til Eders Grav.«

»Derfor raader Gud Herren,« svarede Hr. Peder; »muligt skal jeg lide og stride en Stund endnu; men viid, at da jeg var kommen herop og drog gjennem Landet, da tabte jeg Modet og fik Lede til Livet, saa stor var den Forvirringens og Forræderiets Vederstyggelighed, jeg sporede overalt, og saa dyb Folkets Nedværdigelse. Mangen Stund ønskede jeg, at jeg var bleven i Valland og havde endt mit Liv i min Bjerghytte, uden Kjendskab til alt det, jeg nu havde for Øie; og Lysten til at drage op til Essenbæk forgik mig ganske. Da fandt jeg her i Folby min gamle Ven og Legebroder i min Barndom, Fader Simon. Han er en Søn af en af min Faders

vordnede Bønder, blev sat i Tvilum Klosterskole og siden viet til Præst. Han kjendte alle mit Levnets Hemmeligheder indtil den Dag, da jeg forlod Danmark; paa ham kunde jeg lide. Saa endte det da med, at jeg slog mig ned her for at besinde mig paa, om jeg skulde drage videre eller vende om; men hvad der holdt mig fast her, det var ikke Simon, ikke heller dette Paulun, som ligger saa yndefuldt og fredeligt i den tause Skov, men Dit Navn, Niels Ebbesøn, som Simon nævnede for mig. Jeg blev greben af Lyst til at lære at kjende den Mand, i hvis Aarer min Ungdoms Elskedes Blod flyder, jeg vilde see, om hans Aasyn var et Afbillede af hans Moders, og vide, hvilken Mand han var. Og see, strax da Du første Gang gik mig i Møde, da lyste Din Moders Sjæl klarligen af Dine Øines Spejl, og jeg fandt i Dig en Mand efter mit Sind.«

Saa kom Samtalen i det gamle Spor, og de drøftede med hinanden hvad der var foregaaet paa Hald og siden i Viborg, indtil de hørte Fodtrin udenfor.

»Der kommer Aage,« sagde Peder Stigsøn, »Taalmodigheden er forgaaet ham.«

Og saaledes forholdt det sig. Strax efter traadte Aage ind, fulgt af Fader Simon. Blussende af Glæde og Forundring stod Aage der og stirrede paa sin gamle Frænde, som viste sig for ham lig et Sagn, der pludseligt har faaet Kjød og Blod. Da drog den Gamle ham til sig, sluttede ham i sin Favn og velsignede ham.

»Nu,« sagde han derpaa, »skjønner jeg klarligen, af hvad Aarsag Herren førte mig den lange Vei herop og standsede mine Fjed her. Du skal udslette Fædrenes Synder, og ved Ingefred Peders-

datter skal der gydes friskt Blod i vor gamle Æts Aarer.«

Aage takkede ham saa varmt, som man maatte vente sig det af en Yngling, der nu var ført ganske nær til Maalet for sin brændende Elskov; men Niels Ebbesøn sagde:

»Nu er det dog vel ikke Eders Agt, ærværdige Fader, længere at forblive her i denne brøstfældige Hytte og døie Ondt her i den barske Vinter?«

»Nei,« svarede Hr. Peder, »det var, alt forinden dette kom paa, min Agt om føie Stund at bryde op og drage til Essenbæk.«

»O«, udbrød Fader Simon og slog Hænderne sammen, »de gode Brødre i Klostret ville tabe Næse og Mund, naar Eders Hellighed viser sig som opstanden fra de Døde og atter griber Krumstaven!«

»Men sligt agter jeg ingenlunde at gjøre,« svarede Hr. Peder. »Ikke vil jeg forsøge at støde Hr. Thomas af Sædet. Som menig Klosterbroder vil jeg ende mine Dage i Essenbæk.«

»Men først dvæle en liden Stund hos mig paa Norringriis? spurgte Niels Ebbesøn.

»Hav Tak,« svarede Hr. Peder; »det gjør jeg gjerne. Nu kommer jeg til Din Hustru med opslagent Vizir og ikke lig en formummet Ridder.«

Disse Ord og flere viste, hvor løst Hellighedens Kappe sad paa den gamle Herre. Mere og mere kom den fordums Peder Stigsøn frem, over hvis Tunge ridderlige og djærve Ord flød lettere end Credo og Ave, og i hvis Haand Sværdet laa bedre, end Breviaret.

Men det kunde ogsaa forynge en Mand at komme til Norringriis. Der var Alt rede til en ærefuld Mod-

tagelse; thi Niels Ebbesøn var først dragen alene hjem og havde forberedet Estrid og Ingefred paa, hvilket Besøg de havde i Vente. Derpaa var han reden tilbage til Eneboerhytten med et stateligt Følge af Svende og en opsadlet Hest til Hr. Peder. Hans Indtog paa Gaarden blev da mere bramfuldt, end han selv ønskede, og han fik et lille Tilbagefald af Skyhed, da han saae Niels Brok og Johanne. Dog forvandt han det snart og blev som hjemme i Kredsen.

»Hvor mange Glædens Timer, kjære Frue,« sagde han til Estrid, »har jeg ikke berøvet mig selv ved at holde mig fjernt fra Eders Arne!«

Men meest talede han med Ingefred og loddede hendes Sjæls Dybde. Han fandt denne anden Jomfru, den staalfaste, som dulgte sig under Smilet paa hendes Rosenkinder, og tænkte: gid Aage maa vise sig denne Jomfru værdig! Og dog, naar han saae dem sammen og blev vaer Elskovsgløden i hendes Øine, da blev han uvis og spurgte sig selv: mon hun dog, naar det kommer til Stykket, har anden Villie end hans? Og naar han iagttog Aage, da opstod der Tvivl hos ham om hans Fasthed. Som en kjælen Fugl, der var undsluppen fra sit gyldne Buur og nu færdedes i Skoven mellem Ørne og Falke, saaledes tyktes ham hans unge Frændes Kaar at være. Vilde han nogensinde blive til Huse hos Niels Ebbesøn og hans Fæller?

Trolovelsen blev fuldbyrdet den næste Dag, og Fader Simon signede Pagten. Det blev bestemt, at Brylluppet skulde staae Valborgsdag næste Vaar. Niels Brok var en munter Fælle ved det lille Gilde, som fulgte efter, og han gik Hans Hellighed saa

nær med sin Skjerts, som det paa nogen Maade var raadeligt. Den gamle Herre tog det imidlertid med Sagtmodighed, klappede ham paa Skuldren og sagde:

»To sære Fugle ere vi og ikke af eens Art; men eftersom vi nu ved Skjebnens Førelse ere komne til at sidde paa den samme Pind, da faae vi vel forliges.«

Under Maaltidet blev Eventyret med Hallermund fortalt og drøftet.

»Nu have I en sikker Uven i Grevens Leir,« sagde Hr. Peder til Niels Ebbesøn og Niels Brok. »Lid paa, at han til sin Tid vil lade høre fra sig!«

»Da gjelder det,« sagde Niels Ebbesøn til Svend, »at holde godt Udkig fra Varetaarnet og vogte vel paa Vindebroen!«

Men det skulde komme heelt anderledes.

Svend svarede blot med et Nik. Hans Tunge havde ved Ingefreds og Aages Fæstensgilde faaet en Lammelse, og hans Ansigt var som en Muur.

Om Aftenen bleve alle Gaardens Folk ligefra Gaardfogeden og Fadebuurskvinderne og ned til Rolver Svinedreng og Gaasepigen kaldte op i Steenstuen, hvor de frembare deres Lykønskning og bleve beværtede. En skjøn Flok kraftige Svende og rødkindede Piger var det, og de teede sig baade frimodigt og sømmeligt.

»Eders Huus,« sagde Hr. Peder til Estrid, »er som en Ark i Syndfloden, hvor gamle Dyder og gammel dansk Sæd opbevares til de Tider, da Duen skal komme med Fredens Olieblad.«

»Men Falken vil drikke den Dues Hjerteblod,« sagde gamle Johanne, »og vi ville aldrig faae den at skue.«

Det var noget nær de eneste Ord, der kom fra hendes Mund paa denne Glædesdag. Naar hun var i Stuen, da sad hun og stirrede paa Peder Stigsøn, som paa et Gjenfærd.

»Naar de Døde staae op og komme frem af deres Grave,« sagde hun siden til Niels Brok, »da staaer Dommens Dag for.«

Men Ingen agtede paa hende og hendes ildevarslende Tale.

I en Uge dvælede Peder Stigsøn paa Norringris. Saa drog han derfra med Aage og gjestede ham paa Thordrup, saa skummel en Gaard, som i hine Dage noget Sted dulgte sig i Skovenes Ly, og ved hvis Fod Gudenaas brede Strøm flød. Saa drog den gamle Herre til Essenbæk Kloster og forfærdede Hr. Thomas og Brødrene høiligt ved sin Opstandelse og uventede Tilsynekomst.

TIENDE KAPITEL.

BAG STÆRKE MURE.

Stig Andersøn Marsk sad i sin Hal paa Bjørnholm med Fru Tove og sine to Sønner, Ove, som var den ældste, og Anders, som var yngre end Aage. Selv legede han Tavlbrædt med Ove, mens Anders laae paa Kaminteppet, saa lang han var, og legede med to sorte Mynder. Fru Tove sad ved det nær-

ved Klager over formentlige Forurettelser og ved Bønner om en eller anden Velgjerning.

»Nei,« sagde Hr. Stig; »der er ikke Fyr paa i Lønkammeret, og ikke vil jeg paadrage mig Kolden ved at sidde en ganske Stund der og høre paa hans Snak. Bed den Guds Mand at træde ind og fremføre sit Ærinde her. Bring saa Bagværk og Viin til hans Vederkvægelse og til at stoppe Munden paa ham med; meget talende ere gjerne de Sortkutter fra Essenbæk.«

Men trods disse haanlige Ord reiste baade Marsken og de Andre sig, da Munken strax efter traadte ind, og Alle bøiede de deres Hoveder, da han med løftede Hænder gav dem Velsignelsen og udtalte sit: Dominus vobiscum!

Røstens dybe og eiendommelige Klang fik Marsken til at see studsende op, og med et spændt Blik stirrede han paa Munken, mens denne langsomt skred frem i Hallen. Det var tredive Aar, siden han havde seet denne høie Skikkelse og dette barske Aasyn, som desuden nu var furet af Alderen; men saa dybt og pinligt havde Manden præget sit Billede i Marskens Erindring, og saa fremragende en Plads indtog det blandt hans Barndoms- og første Ungdomsminder, at Gjenkjendelsen skete i samme Øieblik, som den Gamle talte ham til og sagde:

»Stig, gjenkjender Du mig ikke?«

»Jesus, er det Eder, Farbroder!« udbrød Marsken blegnende og med usikker Røst.

»Som Du seer!« lød Svaret, idet den Gamles Blik gled hen over Fru Tove og Sønnerne.

Saa paafulgte et Øiebliks Taushed. Ove og Anders stirrede paa deres gamle Frænde, som om

han var et Gjenfærd, og deres Moder nærmede sig langsomt og saae paa ham med et tvivlende Blik

»Vi troede Eder forlængst død,« sagde Marsken. idet han fattede sig, »og nu staaer I der lyslevende; hvilket Under! Men vi faae vel nu Rede derpaa. Vær velkommen! Tove, dette er sandelig min Farbroder, Hr. Peder; kommer hid, Børn, og bevidner ham Eders Ærefrygt!«

»Lad det blive til siden,« sagde Peder Stigsøn barskt. »Min uventede Tilsynekomst har slaget dem med Rædsel. Ny er jeg for dem i al min Ælde, og nye ere de for mig; ja denne Hal, hvori jeg staaer, og den stærke Borg, i hvilken jeg nys red ind, tykkes mig at være skudt op af Mosens Grund som ved Trolddom. Lader os være ene en Stund, Stig, og jeg vil forsøge at bygge en Bro over det lange Spand af Tid, som ligger mellem os.«

»Gaa af Hallen, mit Hjerte,« sagde Marsken til Fru Tove, »og I med, Børn! Naar Farbroder har vederkvæget sig og begjærer at see Eder, skal jeg kalde Eder hid.«

Saa gik de, men vendte sig alle flere Gange om og saae efter Gjenfærdet.

»Tag nu Sæde og lad Hvile falde paa Eder,« sagde derpaa Marsken og pegede paa en Hyndestol i Nærheden af Kaminilden.

Da Peder Stigsøn havde sat sig, kom Jon med en Bakke mellem sine Hænder; men hans Herre tog den fra ham og gav sig nu til selv at betjene sin Gjest, hvilket høiligt forundrede Svenden. Aldrig før havde han seet sin stolte Herre selv røre en Finger til Sligt.

Da Jon var gaaet, oplod den Gamle sin Røst

og tilfredsstillede sin Brodersøns Nysgjerrighed ved en Fortælling om de svundne Aars Hændelser, men han fattede sig kort og brød snart af.

»Vide maa Du, Stig,« sagde han saa, »at ikke er jeg kommen hid for at nyde Gjestfrihed, men i et bestemt Ærinde. Jeg vil tale med Dig om Din gode Søn Aage, hvem Du har forskudt.«

Marsken saae overrasket op, og hans Blik blev mørkt; men endnu større blev hans Overraskelse og end mørkere hans Mine, da han blev vidende om den Gamles Eneboerliv i Norring Skov og om hans venlige Forhold til Niels Ebbesøn; og da han tilsidst fik Kundskab om, at Trolovelsen mellem Aage og Ingefred var bleven fuldbyrdet, og at hans gamle Frænde ved sin Nærværelse havde stadfæstet Pagten, brød hans Forbittrelse ud i lys Lue.

»Dette er Eder ligt, Farbroder«, raabte han, og reiste sig brat. »Stedse var I paa Kant med Eders Egne, lige fra den Dag af, da I satte Eder op mod Eders Fader og fik hans Forbandelse som sidste Hilsen, inden han sank i sin Grav; og neppe er I vendt tilbage efter Eders lange Udlændighed, under hvilken I, som I sagde, gjorde Bod for Eders Synder, før I tager fat, hvor I slap og øger Spliden i vor Æt. Gammel er I nu og staaer paa Gravens Rand. I burde vende Eders Hu til Himlen og ikke befatte Eder med denne Verdens Anliggender. En Skam er det for Eder, at jeg, saa meget yngre i Aar end I, skal nødsages til at sige det til Eder, en Guds Tjener.«

»Nu,« svarede Peder Stigsøn med et barskt Smiil, »der fik jeg ved min Helgen læst og paaskrevet! Viid, Stig, at min Faders Forbandelse, den gled af

mit Hoved som en stump Piil; ikke fordi jeg var Velsignelse værd, men fordi Forbandelsen kom fra en sort Misgjerningsmand og ubodfærdig Synder. Det var han; Gud see i Naade til hans Sjæl og hjelpe den snart af Skjærsildens Pine!«

»Usønligt og formasteligt taler I der; de Ord skulle engang brænde Eder paa Samvittigheden som Ild.«

Marsken sagde dette i den største Ophidselse; han havde ganske mistet sin vante Selvbeherskelse og lignede ikke sig selv; men Peder Stigsøn bevarede sin Fatning og svarede:

»Havde jeg ikke andet paa Samvittigheden end det, da vilde jeg være vel faren; men nu til det Andet! Ikke er jeg kommen for at øge Spliden, men for at udslette den og bevirke Forsoning. Jeg skulde og mene, at jeg ikke har fremkaldt Spliden, men at den var der, da jeg kom. Ved underlige Tilskikkelser og Guds egen Førelse er jeg bleven draget ind i den Sag.«

»Og strax,« sagde Marsken, »holdt I til med Eders Æts Fjender og stod med Sønnen mod hans egen Fader!«

»See at komme til Besindelse, Stig,« sagde den Gamle, »og hør mig koldsindigt. Muligt er al Tale om den Sag til ingen Gavn; men jeg vil dog forsøge at tale Dig til Fornuft, og det for en større Sags Skyld, end Din Søns Giftermaal. Du har handlet Uret mod Niels Ebbesøn og ved Dit Stivsind stødt fra Dig en god Mand, som var villig til Forlig. Tiderne ere onde, Riget stander i Vove, og Holsterne true med det Værste; nu bør alle Dannemænd staae sammen.«

»Jeg mærker,« svarede Marsken med et koldt Smiil, »at I længe har været borte og kommer uvidende fra en Ørken. Jeg gad seet den Mand, der nu vilde evne at faae alle Hoveder under een Hat.«

»Nu, Stig,« sagde den Gamle, »Din er ikke liden; om Du forsøgte det, da vilde det vel gaae.«

»Men ingensinde,« svarede Marsken, »sætter jeg mig op mod Grev Gerhard, som er min lovlige Overherre og dertil min Velynder. Ikke er jeg en uklog Trodser, som Niels Bugge, til hvem det før eller siden vil komme til at svie. Om Niels Ebbesøn vil jeg slet ikke tale; hvad maaer vel han? Han pukker paa sine Bønder; men naar Grev Gerhard kommer, da vil han knuse ham og dem under sin Jernhæl.«

»Og naar han har gjort det,« sagde Peder Stigsøn, hos hvem Blodet begyndte at koge, »naar han har hærjet det ganske Land og sidder fast i Sadlen, da vil han sparke til Dig og svinebinde Dig, som han har gjort ved sine Underdaner i sit eget Land. Riget vil gaae under, og Du vil med de Andre vorde Sachsernes Træl.«

»Det var jeg ingensinde,« svarede Marsken med Fynd, »og det vil jeg aldrig blive. I hvor det saa gaaer, da skal jeg vide at bjerge mig og værge for Mit.«

Peder Stigsøn fik Bugt med sin Vrede og sagde:

»Hør nu Noget af mig, der kommer uvidende fra en Ørken! Muligt er jeg dog mere vidende end Du. Hertug Valdemar og alle Nordtydsklands Fyrster ere kjede af Grev Gerhards Tyranni. Der spindes Rænker bag hans Ryg; Alle ere de opsatte paa ved første givne Leilighed at falde fra ham og vende Braadden imod ham.«

»Af hvem har I faaet den Kundskab?« spurgte Marsken med et tvivlende Smiil.

»Af Abbed Conrad i Cismar Kloster i Lybek,« svarede Peder Stigsøn. »Hos ham nød jeg Gjestfrihed paa Veien herop; jeg gav mig til Kjende for ham, og da han fik at vide, at han havde en Broder i Kaldet for sig, undte han mig sin Fortrolighed. Lid paa, at den Herre, han veed Besked!«

Da smilte Marsken ikke mere, men hørte opmærksomt til.

»Det Vigtigste er dog dette,« vedblev den Gamle: »Det er i Gjerde at indkalde Junker Valdemar og gjøre ham til Konge.«

»Nu,« sagde Marsken og antog igjen sin overlegne Mine, »det er kundbart nok. Det er at sige, nogle enfoldige kongetroe Mænds Hu staaer til usle Kong Christoffers unge Søn; og saa er da Bisp Svend af Aarhus, hvad der er vitterligt nok, løbet deres Ærinde til Prag; men, Farbroder, før det skeer, og Grev Gerhard viger Sædet for den Pog, hans Arvefjendes Søn, da vil jeg skjenke Eder Bjørnholm og Alt, hvad jeg er eiende i det ganske Land.«

»Tøv en Kjende!« udbrød Peder Stigsøn; »det Nye, som ikke er vitterligt, det er, at Hertug Valdemar og hans Medforbundne, de ville nu det Samme, som Bisp Svend og de enfoldige, kongetroe Mænd Sæt derfor ikke for fast en Lid til Din Greves Magt! Før Du veed det, kan det være ude med den store Schauenburger.«

»Jeg troer ikke den Fabel,« svarede Marsken; »fast sidder Grev Gerhard i Sadlen; saa stærk en Haand findes ikke her i Norden, at den kan vippe ham af den.«

»Nei,« udbrød den Gamle harmfuldt, »selvvise Mænd med famlende Hænder som Du, evne det visseligt ikke! Hør nu mit sidste Raad til Dig: Slut Forbund med Niels Bugge og Peder Vendelboe; I tre ville kunne samle alle gode Mænd i Jylland under Eders Faner; og forlig Dig med Niels Ebbesøn; da vil ogsaa Bonden møde frem, og naar Grev Gerhard kommer med sin Hær, hvormed han truer, da vil han finde en fast Mur at løbe Panden imod; og saa følger med det Større det Mindre, men dog Ønskelige, at Du forliger Dig med Din Søn.«

»Ingensinde gjør jeg det, I der raadede mig til,« svarede Marsken koldt og fast, »da maatte jeg være den største Taabe i det ganske Land. Saa megen Forstand maae I dog fra fordum af have paa Krig, Farbroder, at I kan skjønne det Vovelige i Eders Forslag. I kan ikke for Alvor mene, at vi her i Jylland, om vi saa blæste alle vore rustede Karle sammen — Knippelbønderne lader jeg ganske ude af Betragtning — skulde kunne tage det op med en krigsvant Hær af Leiesvende og med en Feltøverste som Grev Gerhard, der hidtil seirede i hver en Træfning og tvende Gange slog Kong Christoffer og hele Rigets forenede Magt. Nu kan jeg med Rette sige til Eder: see at komme til Besindelse!«

Peder Stigsøn kunde ikke ganske negte for sig selv, at der jo var Noget i det, Marsken der sagde; men det formindskede ikke hans Harme; thi lige fuldt ringeagtede han det smaakloge Sind, hans Brodersøns Ord gav Vidnesbyrd om.

»Nu,« sagde han, idet han reiste sig og hans Øine skjøde Lyn; »da er mit Ærinde strandet, og jeg siger til Dig: Vogt Dig, Gæsling, Glenten kom-

mer! Kryb i Ly og hyt Dit Skind, mens bedre Mænd end Du ville vove deres Pelts!«

»Frist mig ikke længer, Farbroder,« sagde Marsken, hvid om Kind. »Nødigt vil jeg krænke Eders hvide Haar og bryde Gjestfrihedens Love; men ved Gud og alle hellige Mænd, jeg taaler ikke længer saa at blive hundset i min egen Hal.«

»Ret saa!« raabte den Gamle. »Slaa mig, om Dig lyster, og gjør Dig til Nidding i Din egen Hal! Forbandet være Du og alle Dine, om de ere af samme Sind som Du; forbandet være al Din Id! Nu gaaer jeg, og ingensinde tiere, mens jeg er oven Jorden, sætter jeg mine Fødder over Din Dørtærskel.«

I det samme kom Fru Tove med Ove og Anders, hidlokkede af de vrede Røsters Bulder, saa de fik deres Part af Forbandelsen.

»Var det i Sandhed Din Farbroder, Abbeden,« spurgte Fru Tove, da Døren havde lukket sig efter ham.

»Visselig var det ham,« svarede Marsken og sank om i den Hyndestol, hvor den Gamle havde siddet. »En Skjændsel er han for vor Æt, om han da ikke er vanvittig.«

»Lad os troe, at han er det,« sagde Fru Tove med usikker Røst; »en Herrens Tjener er han dog, og var han ved sin Samling, da vil hans Forbandelse hefte ved os og bringe os Ulykke.«

»Pest ramme ham!« sagde Marsken. »En fræk Synder og Morder dølger sig der under Helligheds Kaabe.«

Kort efter saae de ham, ledsaget af en Lægbroder fra Klostret, ride over den nærmeste Vindebro. I det samme sendte den dalende Sol sine

Straaler ind i Hallen, og et ildrødt Skjær faldt over dem Alle.

»Jeg seer Blod,« raabte Fru Tove; »det er et ilde Varsel!«

Da gyste de Alle, men Marsken fattede sig hurtig og sagde:

»Du vorder synsk, Hustru! Jeg seer blot Guds Sols Glands, som spaaer Lykke; men skulde der og komme Ufredstider og Blodet flyde det ganske Land over, saa vær dog tryg! Tusinde Mænd i Brynier og Staal ville slaae Ring om Borgen og værge for Dig og Dine.«

»Men lukke Aage ude,« sagde hun, og hendes Taarer brød frem.

»Lad fare, lad fare!« svarede Marsken barskt. »Hver raadden Green skal afhugges, at Stammen kan voxe desto sundere!«

Da sank Solen bag Høiene, og det blev skummelt i Hallen bag de stærke Mure, som skulde yde Grevemarsken æreløs Sikkerhed i den fortvivlede Nødværgekamps blodige Dage, som med det nye Aar oprandt over Danmark.

ANDEN BOG.

FØRSTE KAPITEL.

FUGLESANG OG KRIGSDØN.

Det blodige Aar 1340 oprandt fredeligt og uden onde Varsler. Vinteren blev mild, og Vaaren kom usædvanlig tidligt; allerede Martssolen lokkede Fioler og Primuler frem i Rosenlunden ved Norringriis, og de duftende Blommer lokkede Kvinderne ud i det Frie.

Det var en klar og lys Morgen en af de første Dage i Thormaaneden. Træernes nøgne, af Natterimen forsølvede Grene glimrede i Solstraalerne; en Stær, som sad i Toppen af en ung Lind, fik sin Part af Straaleglandsen og takkede derfor med sin fløitende Sang. Ingefred gik under Linden med Haanden fuld af Blomster, og Aage vandrede ved hendes Side; hun saae ned for sig, men han saae paa hende.

»Sæt nu den Urtekost i min Hat og smyk Din Ridder,« sagde han, tog Hatten af og holdt den frem.

Hun saae alvorsfuldt op. I hendes Blik og over hendes Aasyn var der mere af Natterimens Kulde, end af Morgensolens varme Glød. Dog opfyldte hun hans Begjæring, stak Blomsterne bag Hattebaandet, og han takkede hende; men idet han atter satte Hatten paa sit Hoved, kom der en klirrende og bragende Lyd oppe fra Gaarden. Stærens Sang forstummede, men Aage sagde:

»Det gaaer drabeligt løs deroppe i Dag. Hvilken Møie Niels Ebbesøn dog gjør sig med at lære de Bønderkarle at fegte!«

»Det vilde ved Guds Moder hue mig bedre,« svarede Ingefred, »om Du hjalp ham dermed og ikke gik ørkesløs her.«

»Og berøvede mig selv Glæden af Dit kjære Selskab den korte Stund, jeg dvæler her?« udbrød Aage. »Da maatte jeg være en stor Taabe.«

Ingefred gav ham intet Svar. Forbi hendes Erindring gled Vinteren med hendes Hjertenskjærs hyppige Besøg. Stedse vare de kortvarige, men han kom dog altid snart igjen, som om han ikke kunde blive derfra, men dog ikke udholde at være der. Mere og mere blev det hende klart, at han til sin inderste Hjerterod var en ægte Stigsøn. Han saae ned paa Niels Ebbesøn og ringeagtede Alt paa Norringriis, hendes Person alene undtagen. Han gav ofte sin Fortrydelse til Kjende, fordi der var saa længe til Brylluppet. Han var altsaa ikke bleven kold mod hende; men dog kunde hun ikke værge sig mod den Tanke, at naar hun først var hans fulde Eiendom, da kunde muligt det Samme times hende, som var timedes hendes Kjære paa Norringriis; han vilde ringeagte hende. Til andre

Tider havde hun dog tænkt, at hun muligt gjorde ham Uret deri; men Et var aabenbart, nemlig at han, naar Alt kom til Alt, i Sindelag og Tænkemaade stod Niels Ebbesøn ligesaa fjern, som hans egen Fader, den hoffærdige Marsk. Saa var vel den Ed, ved hvilken han havde svoret Niels Ebbesøn og hans Fæller Broderskab og Troskab, blot en falsk Mønt, som han havde betalt for at vinde hende? Hun havde engang slaaet paa den Streng, og det havde skurret slemt i hans Øren. Med stor Harme havde han bedet sig fritagen for enhver Mistanke om Forræderi og erklæret, at brød Fejden løs, da vilde han staae og falde med Niels Ebbesøn.

Men Ingefred var skarptseende, og hun kom da snart efter, at han slet ikke troede paa Muligheden af nogen Fejde. Niels Ebbesøn var ikke i hans Øine den Mand, der vilde formaae at reise nogen virksom Modstand, hvis Grev Geert virkelig kom med sin Hær. Det Forbund, han havde sluttet med Niels Ebbesøn og de Andre i Viborg, syntes ham mere og mere blot at være Pral, som et Knips i Lommen. Ingefred derimod følte sig fast forvisset om, at der var fuld Alvor i den Sag, og naar Aage i sin storladne Tryghed lod haant om Niels Ebbesøns og Svend Ovesøns Vaabenleg, da sank han dybt i hendes Øine. Det syntes han dog ikke at være bleven klog paa, hvad der ogsaa fremgik af hans Tale nu.

»Den Trampen og Fegten,« sagde han, »er kun for Bønder. Gjaldt det en Dystrenden, da skulde jeg visselig ikke holde mig borte derfra. Til hvad Gavn er desuden al den Møie? Paa en Studs gjør man ikke øvede Krigskarle af disse klodsede Bøn-

der. Gud naade dem, om Grev Gerhard virkelig kommer, hvad jeg ikke troer.«

»Da have vi jo dog,« indvendte Ingefred, »faaet den Tidende, at han samler en stor Hær.«

»Ja,« svarede Aage, »for at kriges med Hertug Valdemar. Det sagdes forgangen Dag, at Fejden mellem dem alt er brudt løs.«

»Nu,« sagde Ingefred, »er Faren saa fjern, da maa Niels Ebbesøn være en stor Nar, al den Stund han teer sig, som om den stod for Døren.«

»Man skulde næsten troe,« svarede Aage spydigt, »at Du ønsker, at han maa faae Ret, og jeg staae der som en Nar.«

»Jeg kunde næsten fristes til at ønske det,« sagde hun trodsigt.

»Du taler som i Vildelse,« udbrød Aage. »Nedkald ikke Himmelens Vrede over vore Hoveder ved Din Formastelighed!«

Saa gik de nogle Øieblikke tause ved hinandens Side, da de med Et hørte en dump Larm nede fra Borgeledet.

»Jesus, hvad er det?« udbrød Ingefred blegnende, idet hun standsede. Et Gys gik igjennem hende, en Anelse om, at nu kom Faren, den saa ofte bebudede, og hun var til Mode, som om hun i sin Trods havde manet den hid.

Nu saae de, hvad det var, ikke Fjender med Sværd i Haand, men en Flok ubevæbnede Bønder i Vadmels Kofter, kjendte Mænd fra Folby. Dog kom de med ildevarslende Hast og skrækslagne Miner, Fremmest gik en sværlemmet Karl med et langt Skjæg og et Par vildt glimtende Øine under buskede Bryn. Det var Rasmus Lemmer, den Samme, som

var kommen med Havre den Dag, da Hallermund sneg sig ind paa Gaarden med sine Ryttere.

»Hvad er der løs, Rasmus?« spurgte Ingefred med usikker Røst.

»Fanden selv, at sige i Grev Gerhards Person,« svarede Rasmus, idet han tog sin Skindhue af og tørrede Sveden af sin brede Pande. »Nu kommer han med sine Gunzhøvere, og falde de nu over Landet tykt som Fluer i Høst.«

»Ere de nær herved?« spurgte Aage.

»Nei, Herre,« svarede Rasmus; »men for trende Dage siden gik de over Aaen*). De give sig gode Stunder med at skjænde og brænde; Gaardene lyse efter dem som Bauner. Her er min Konebroder Tanim af Nebel; han er flyet herop til Vort og bragte os denne onde Tidende.«

Tanim, en lavstammet Mand med et rynket Ansigt og krusede Haar, oplod sin Røst og sagde klagende:

»Det forholder sig, som Rasmus siger. En ræddelig Tid med Mord og Brand stunder nu til. Gud og Sancte Christoffer see i Naade til os Alle!«

Saa ilede de op ad Gaarden til. Aage og Ingefred gik hastigt efter dem.

»Det kom som et Lyn,« sagde han. »Gud Herren tog Dig paa Ordet.«

»Som det lader,« svarede hun; »men Dig slog han paa Munden, Du som tvivlede og lod haant om al Fare. Nu er Timen der, Aage, da Du skal indfrie Dit Løfte og staae Last og Brast med os.«

»Du har ikke nødigt at minde mig derom,« sagde han heftigt. »Jeg vil lade min egen Gaard

*) Kongeaaen.

i Stikken, blive her og værge for Borgen, hvor Du er. Hvad begjærer Du mere?«

»Spørg ikke mig,« svarede hun koldt og fast; »men spørg Niels. Hvad han begjærer, derpaa kommer det an.«

»Ikke er jeg Niels Ebbesøns eller nogen Mands Hofdreng,« sagde Aage stolt. »Lad ham byde over sine Svende og vordnede Bønder, men ikke over mig.«

»Du har skiftet Sind siden den Dag, da Du svor ham Broderskab og Troskab til Døden,« svarede Ingefred med blussende Kinder og Vredesglimt i Øinene.

»Nei,« svarede Aage; »men hiin Dag sluttede jeg Forbund med gode Mænd, ikke med Bønder og Kaadkarle, som nu daglig færdes her.«

»Jeg skjønner,« svarede Ingefred med et tirrende Smiil, »at hvor Hoffærdigheden gaaer ind, der gaaer Æren ud.«

»Æren,« sagde Aage, »den bliver hos mig, i hvor det saa gaaer; den følger hver ægte Mand af min Æt.«

De vare under denne Ordstrid standsede paa Vindebroen; men nu gik Ingefred uden flere Ord fra ham og ilede forud ind paa Gaarden. Der stod Niels Ebbesøn og Svend Ovesøn med de Folby Bønder ved Egen, omringede af Gaardens Folk. Der strømmede stedse flere til, baade Mænd og Kvinder, og nu kom Estrid hastigt ned ad Høieloftstrappen. Tanim fortalte, og Alle hørte i Taushed paa ham.

»Jeg saae dem med mine egne Øine,« sagde han, »da de i store Fylker kom af Kolding og droge

frem med ugudelig Sang og vilde Skrig. Deres Hjelme og Spær glimrede i Solen; de havde Pakheste og Karrer med sig, belæssede med Bytte. Nogle af dem havde været i Eltang Kirke og taget Alt, Kalk, Monstrants og hvad der var af Guld og Sølv. De stødte Præsten, Hr. Mikkel, ned, saa Blodet sprøitede over Altret, hvor han stod og vilde værge for Helligdommen. Saa undlivede de og en Kvinde i Eltang, som var uvillig til at betjene dem, saa Manden og Karlen flyede med Rædsel derfra; men de aad og drak i den samme Stue, hvor den døde Kvinde laae; drev saa Kvæget af Stalden og førte det med sig, hvorpaa de stak Ild paa Gaarden og udstødte Glædeshyl, da det havde fænget. — Kjerlingen er vel faren, raabte En af dem; Præstens Sjæl er gangen forud og vil aabne Himmerigs Dør for hende. — Om hun da vil brede Dug for ham og beværte ham der, den gjerrige Hex — raabte en Anden. Mads af Eltang hørte det og flyede saa over til Vort; han har berettet det.«

Saaledes vedblev Tanim at fortælle, nu og da afbrudt af Spørgsmaal og Kvindeskrig; thi Gaardens Piger bleve heelt ustyrlige af Angst, saa at Estrid maatte tale dem til.

»Hvad hyle I for?« sagde hun, »I som sidde her trygt bag stærke Volde og under Eders Huusbonds Værn?«

»Sandt, sandt!« udbrød Rasmus Lemmer; »vare blot Alle saa vel farne!«

»Nu, Rasmus,« sagde Niels Ebbesøn, »vi kunne værge for Flere. Kniber det, da ty herop med alle Dine; og kom I kun med,« tilføiede han, idet han henvendte sig til de Andre.

»I have Tak, Niels Ebbesøn,« sagde Jep, den ældste af dem. »Nogle af os ville vel komme; men Alle kunne vi ikke rummes indenfor Norringriis's Volde; vi faae da tye op i Skovene; det haver jeg prøvet før. Dog tykkes mig, at det bliver jo længer jo værre. Nu skal Landet lægges øde og vi Danske ganske fortrænges, det er aabenbart.«

»Saa er det!« udbrød Tanim. »Da den kullede Greve drog ind i Landet, svor han en dyr Ed paa, at om Jyderne ikke faldt til Føie, da skulde de Alle uddrives og Sachscre indsættes i deres Gaarde.«

»Stop en Kjende, Tanim,« sagde Niels Ebbesøn. »Haver Greven sagt det, da tog han Munden for fuld; det Stykke Arbeide turde dog falde ham for svært; men galt nok kan det blive endda. Dog er det mit Haab, at Hæren vil drage Østen om ad Byerne, saa vi slippe naadigt her. Med Streifpartier af Gunzhøverne kunne vi vel tage det op; jeg skal værge for Eder, saa langt mit Sværd rækker.«

»Værg blot for Borgen og stræk Eder ikke videre!« raabte en skingrende Røst.

Niels Ebbesøn vendte sig brat og saae gamle Johanne, som ubemærket var kommen til og havde trængt sig frem i Klyngen. Hun var bleven skræmmet op ved Pigernes Hyl og var ilet ned i saa stor Hast, at hun ikke havde faaet sit Hovedliin paa. Kaabehætten var falden tilbage, hendes filtrede graae Haar hang hende om Ørerne, og af hendes dybtliggende Øine lyste Angstens Vildskab.

»Kom Johanne,« sagde Estrid og tog hende ved Armen; »her er ikke for Eder at være.«

»Skik Eder, Johanne,« sagde Niels Ebbesøn barskt; »af Rædsel er her Nok, I behøver ikke at øge den.«

»Det vil times mig,« raabte Johanne, »at jeg maa løbe af Norringriis, som jeg blev dreven af Essendorp; Gud see i Naade til mig!«

»Nei, Johanne,« sagde Niels Ebbesøn, »ikke saa længe jeg er oven Jorden; med den samme Guds Bistand, som I paakalder, skal jeg værge for Borgen, der rummer Alt, som er mig dyrebart.«

»I?« udbrød Johanne. »Nei, Niels, jeg seer forud, hvorlunde det vil gaae. I vil streife Landet rundt og skikke hid Eders Bønder med deres Kvinder og Børn, som ville æde os ud af Huset. I er som Viben, Niels, der vil værge for hver en Tue paa Marken og kan dog ikke værge for sin egen Rede!«

»Tvi Dig, Din lede Kvinde, som ikke under os fattige Bønder Beskjærmelse!« raabte Rasmus Lemmer.

Men nu tog Estrid og Ingefred fat paa Johanne og førte hende bort med Magt. Saa bød Niels Ebbesøn alle Kvinderne forføie sig ind, og derpaa gav han sig til at tale Bønderne til Rette. Han bød dem gaae hjem til Folby og holde sig rolige der. Selv vilde han med sine Svende gjøre et Streiftog Sønder paa, for at faae Kundskab om, hvor langt Grevens Hær var rykket frem og hvilken Vei den tog; nærmede Fjenden sig, da skulde de blive varede ad i Tide.

Dermed sloge de sig til Taals og gik; men de unge Karle fra Folby, hvilke Niels Ebbesøn øvede i Vaabenfærd, bleve. Vindebroen blev opheiset, alle Gaardens Folk væbnede og et Par af de paalideligste sendt op i Varetaarnet for at holde Udkig.

Da der saaledes var sørget for Gaardens Sikker-

hed, gik Niels Ebbesøn op i Steenstuen og lod Aage og Svend kalde hid. Strax da de traadte ind, saae han, hvorledes det stod til med dem; Aages Aasyn var mørkt, men Svends skinnede som den klare Dag. Med det første Døn af Krigsbulderet fra det Fjerne var Glæden draget ind i det Hjerte, som havde kastet Elskovs Tynge fra sig, men Harme havde fæstet Bo der, hvor Kjærlighedsgudinden havde Eneherredømmet. Aage skjønnede, at saa længe Ingefred var paa Norringriis og under Niels Ebbesøns Øine, fik han ikke Magten over hende; det saae snarest ud til, at hendes Hjerte vilde glide ham af Hænderne. At Sagen stod saaledes, det var ikke undgaaet Niels Ebbesøns Opmærksomhed; men hvor nødigt han end var gaaet i det Forbund med Aage, saa ønskede han dog ingenlunde nu, at det skulde briste. Han kjendte Aage nok til at vide, at han var retskaffen; saa længe Baandet holdt, vilde han vise sig tro; bristede det og han gik, da vilde han gjøre det aabent og ærligt; men det vilde han sikkert ikke gjøre nu i Farens Stund, dertil var han for ridderlig en Mand. Svend derimod haabede det; men det viste sig, at der havde han dog vurderet ikke blot Aages Æresfølelse, men ogsaa hans Lidenskabs Styrke for lavt; han bestod den første Prøve uden at vakle.

Da Niels Ebbesøn nemlig nu underrettede ham om, at han agtede sig ud paa et Streiftog og bad ham overtage Befalingen paa Gaarden imens, erklærede han sig strax villig dertil. Han syntes endogsaa at føle sig æret ved det Hverv, og hans Aasyn opklaredes. Svend derimod saae op med et mørkt Blik; thi at staae under Aage Stigsøns Befaling, det

var noget af det Drøieste, man kunde byde ham; dog fik han strax Trøst.

»Til Dig, Svend,« sagde Niels Ebbesøn, »har jeg et andet Hverv. Du skal udride for at hidkalde Anders Frost og Johan Leigel. Rid først til Tandrup, saa og til Steenalt. Naar Du lader Anders give Dig en frisk Hest, og Du faaer en anden hos Johan, da kan Du ende det Ridt paa fire Dage eller mindre. Siig dem, hvorledes Sagerne staae, og at Greven rykker frem med sin Hær, med Tilføiende, at ikke mener jeg, at der i Øieblikket er nogen Mulighed for at reise en Hær og møde Holsterne i aaben Mark. Saa meget mindre har jeg Tro dertil, som Bønderne synes at være slagne med Rædsel. Dog ønsker jeg Anders og Johan herned, for at de kunne see Sagen an paa nært Hold, og vi ville da holde Raad med hverandre om, hvad der er at gjøre. Selv seer jeg ind paa Hylke og henter Niels Brok.« —

Inden Aften var baade Niels Ebbesøn og Svend paa Vei, og Aage saae dem med Tilfredshed drage bort. Han besluttede at benytte deres Fraværelse vel. Mens han var Eneherre paa Gaarden, vilde han stræbe efter ogsaa at blive det i sin Fæstemøes Hjerte og forvandle Norringriis til, hvad Gaarden nu længe ikke havde været for ham, en sand Kjærlighedsborg. Muligt vilde det være lykkedes ham, hvis Eventyret havde varet noget længere; men det blev forkortet ved Niels Ebbesøns uventet hurtige Tilbagekomst.

ANDET KAPITEL

VEL MØDT.

Niels Ebbesøn red Sønder paa ad Skanderborg Landevei, og det var hans Agt at ride hele Natten, saa at han ved Daggry kunde naae Hylke. For at kunne færdes ubemærket og desto bedre speide, havde han ikke taget Andre med sig end sin Livsvend Steffen, den paalideligste Karl, han havde i sit Brød. Han saae sig da vel for, og da han havde rigelig Tid til at klare de fire Mile til Hylke, red han sindigt. Han var ikke naaet længere end lidt paa den anden Side Framlev. da Dagen var til Ende, og Skumringen faldt paa. Dog var det endnu lyst nok til, at han kunde skimte en Rytterskare, som pludseligt dukkede frem paa Kammen af den Bakke, han havde lige for sig. Strax forlod han Veien og red med Steffen ind i en Fyrrelund, hvor de skjulte sig, men holdt sig dog saa nær ved Veien, at de kunde iagttage Rytterne. De kom med Fart ned ad Bakken, men red derpaa sindigt op mod Fyrrelunden, samtalende høirøstet med hinanden.

Niels Ebbesøn studsede, da Lyden af Stemmerne naaede hans Øren; han red frem og raabte:

»Tøv en Kjende, Godtfolk!«

»Kom an!« lød Svaret og Rytternes Sværd fløi af Balgene.

»Vel mødt, Niels Brok,« raabte Niels Ebbesøn.

»Ved alle de tre hellige Konger i Køln, er det ikke Niels Ebbesøn!« lød Svaret.

»Ham selv,« sagde Niels Ebbesøn, »og paa Veien til Hylke.«

»Og vi ere paa Veien til Norringriis,« udbrød Niels Brok.

»Da ere vi redne hinanden kjønt i Møde,« svarede Niels Ebbesøn.

»Priis Din Lykke, Niels,« sagde en dyb, men munter Røst, som ikke var Niels Broks, »at vi vende Din Hest her; Greven er paa Skanderborg. Stir ikke saa vildt paa mig; jeg er intet Gjenfærd, men Anders Jensøn i Kjød og Blod.«

»Anders,« raabte Niels Ebbesøn i største Forundring, »er Du fra Vid og Samling, siden Du løber lige i Løvens Gab; nu tager Du Livet af Johanne.«

»Hvor lider hun, min gode gamle Kvinde?« spurgte Anders, men ventede ikke paa Svaret. »Viid, Niels,« sagde han, »at jeg just er undsluppen Løvens Gab. Du skal siden faae Rede derpaa.«

»Han mener«, sagde Niels Brok, »at vi slap vel af Hylke; og nu er der ingen Fare, al den Stund Greven ligger syg; Feberen tog ham strax, da han kom til Skanderborg.«

»Ei,« udbrød Niels Ebbesøn, »kunde den Kolden blot blive hans Helsot! Men har da dette standset Hærens Fremrykning?«

»Ja, paa dette Strøg,« svarede Niels Brok. »Saa vidt jeg har kunnet bringe i Erfaring, da staaer Sagerne saalunde: en Part af Hæren drager op ad Vestkysten, ført af Grev Henrik*), en anden gaaer Østen om ad Aarhus, ført af Wilhelm von Hallermund, Henriks Broder; men den tredie og mindst

*) Grev Geerts ældste Søn.

mandstærke Part, Kjernetropperne, fører Greven selv; og har han da valgt den korteste Vei tvers gjennem Landet til Randers, som er Maalet, han stiler efter. Der, maa jeg troe, vil Hallermund støde til ham med sine Folk.«

»Og hvor stor en Flok Blodhunde er det vel, han nu slipper løs paa os?« spurgte Niels Ebbesøn.

»Nogle,« svarede Niels Brok, »sige tyve Tusind, Andre ti; lad os antage, at Tallet er midt der imellem.«

Det var efter Datidens Krigsførelse en betydelig Hær, især naar det toges i Betragtning, at den udelukkende bestod af Leiesvende, det vil sige øvede Krigere. Derfor havde Niels Ebbesøn al Aarsag til at falde i Forundring.

»Hvorlunde har dog,« udbrød han, »den kullede Satan kunnet stampe saa mange Tusinder frem af Jorden?«

»Ei,« sagde Anders Jensøn, »de komme fra det ganske Sachsenland, naar han blot fløiter. Seiren følger jo hans Fane saa tro, som Hunden sin Herre, og han giver urimelig høi Sold.«

»Den vi skulle betale,« sagde Niels Ebbesøn.

»Begribeligt,« sagde Niels Brok. »Vi have hans egne Ord derfor, om det da er sandt, at han har sagt: Fanger jeg Seier, da skulle mine Fjender besolde mine Folk; og blive de slagne, da behøve de ingen Sold. Men hvad gjør vi nu, Niels? Skulle vi ride videre op til Dit, eller skulle vi overnatte her i Framlev; det Sidste var vor Agt.«

Da Faren ikke var overhængende, raadede Niels Ebbesøn til at blive i Framlev.

»I have redet et godt Stykke Vei,« sagde han; »I saa vel som Eders Heste maae være trængende

til Hvile. Saa mener jeg og,« føiede han til og smaaloe, »det er raadeligst, at Johanne gjenseer Dig ved Dagens Lys, Anders, ellers vil hun troe, at det er Dit Gjenfærd.«

»Hav Tak, Niels,« sagde Anders, »fordi Du bjergede min Kvinde og undte hende Husly! Jeg stiller mig for, at hun maa have plaget Dig og Dine ræddeligt ved sin Klynken og Tvinen.«

»Siger Intet,« svarede Niels Ebbesøn. »Det er vel dog hende, der drager Dig herop til Vort, og da have hun Tak! Af Mænd, som Dig, Anders, have vi nu ikke mange.«

Saa førte han dem ind til en Bonde i Byen, med hvem han var godt kjendt, og der fik de en gjestmild Modtagelse. De søgte imidlertid ikke strax Sengen, da de havde Meget at meddele hverandre. Først fortalte Anders Jensøn om sin Flugt fra Sønderborg.

»Hertugen, min gode Velynder,« sagde han, »begyndte at frygte for min Sikkerhed, eftersom hans store Morbroder havde faaet Kundskab om, at jeg var paa Sønderborg, og forlangte mig udleveret for at gjøre mig et Hoved kortere. Selv følte han sig ikke heller tryg og ventede et Besøg af Grev Geert, enten med det Gode eller med det Onde; og det vilde sikkert ikke udeblevet, havde ikke større Sager ført Greven op til Jylland. Jeg besluttede mig da til at flye, men hvorhen? Farer lurede paa mig allevegne, enten jeg drog Sønder eller Nord paa Da kom Otto von Skenkenborg.«

»Ei,« udbrød Niels Ebbesøn, »min fine Ven!«

»Ja,» vedblev Anders, »en snild Herre, som evner at bære Kappen paa begge Skuldre bedre end nogen

Skalk, jeg traf paa min Vei, nu i Grevens Sold, men dog Hertugens Ven. Det var ved Kyndelmisse, at han kom. Greven havde kaldet ham til Rendsborg, for at han skulde give ham Beretning om Sagernes Stilling i Jylland, og saa gjorde han sig det Svinkeærinde til Sønderborg. Ved ham fik jeg Efterretninger fra Dig, Niels.«

»Ei!« udbrød Niels Ebbesøn, »talte Hr. Otto godt om mig?«

»Visselig gjorde han det,« svarede Anders. »Han sagde, at Du var Hertugens gode Ven, men Grevens argeste Uven. Ja, hvad mere er, han vidste Besked om al Din Færd. Han gav os Underretning om dit Brud med Stig Andersøn og Niels Bugge og om unge Aage Stigsøns Trolovelse med Din Konesøster.«

»En Fandens Karl og fiinnæset Sporhund er han!« udbrød Niels Ebbesøn.

»Men hør nu det Vigtigste,« vedblev Anders. »Han sagde, at han havde hørt en Fugl synge om et Forbund, som Du skulde have indgaaet med nogle andre gode Mænd og hvis Formaal er at reise Folket mod Greven; og saaledes forholder det sig jo ogsaa; jeg har faaet Bekræftelse derpaa af min gode Frænde og Ven, som sidder der.«

»Ja,« sagde Niels Brok, »Sligt havde vi for Øie; men hvad kunne vi nu stille op mod Grevens overmægtige Hær? Intet! Bonden kaster sit Værge, om han har noget, og flyer ræd til Skovene. Den kullede Greve er en værre Bussemand for ham, end Fanden selv; og Rigets store Herrer ere krøbne i Hul som Muus for Katten.«

»Nu, lad see først,« sagde Niels Ebbesøn for-

trøstningsfuldt; »Bladet kan vende sig. Gaaer Du i vort Forbund, Anders?«

»Ved Sanct Jørgen, ja!« svarede Anders, »om I da vil have mig, en penge- og huusløs Mand, som Intet bringer, uden sin Person og sit gode Sværd.«

»Visselig ville vi det,« sagde Niels Ebbesøn; »tifold bedre er Mand huus- og pengeløs, end Huus og Penge mandløs; havde vi blot nogle flere som Du!«

»Vel, jeg er rede,« sagde Anders; »og viid, at jeg just kom for det Samme. Hellere end at flakke om som en Stodder i Sachsenland, vilde jeg vove min Pelts i mit Fødeland og slaae et Slag mod den store Tyran og Bøddel, som drev mig fra min Arne og plyndrede mig ud. Dog søgte Hertugen at holde mig fra den vovelige Fart, og saalunde trak Tiden ud, indtil jeg omsider gik i en Baad, skibede herop, gik i Land ved Norsminde og vandrede paa min Fod tværs gjennem Landet til Hylke. Der var jeg nær løben i Løvens Gab, som Du sagde før, Niels, og visselig vilde min Krop kommen til at klæde Steile og Hjul, havde Greven faaet Fingre i mig; men Lykken var mig god, og her er jeg, Niels, en Mand, som Intet har at tabe, uden Livet, og det sætter jeg ind for at vinde min tabte Velfærd tilbage og tørre min gamle Kvindes Taarer, som flyde for hendes Fædrenegaard, den hun mistede.«

»De Taarer flyde vel og for Dig, Anders,« sagde Niels Ebbesøn.

»Nu,« svarede Anders koldsindigt, »paa Gaarden er hun født og hænger fastere ved den, end ved mig; jeg laster hende ikke derfor. Hun og Essendorp de høre sammen og ere som Et, det tænkte jo og jeg, da jeg beilede til hende.«

Efter at Anders havde aflagt denne oprigtige Tilstaaelse og lædsket sin Strube med det tynde Øl, deres Vært havde sat for dem, sagde han:

»Havde jeg ikke nær over alt det Andet forglemt at udrette det Ærinde, Hertugen gav mig. Han sender ved mig sin naadigste Hilsen til Dig, Niels Ebbesøn, og lader Dig vide, at han er Dig særdeles bevaagen. — Siig til Niels Ebbesøn, sagde han, at om han vover den Dyst at reise Folket og gjøre Grev Gerhard Afbræk, da gavner han sit Fødeland, men han viser og mig og mine Medforbundne en Tjeneste, som vi skulle vide at lønne ham for.«

»Ved min gode Helgen,« udbrød Niels Ebbesøn, »med et sligt Væld af Naade og et saa stort Løfte maa jeg være vel rustet til at tage det op med Grev Gerhard og hans tyve Tusinde!«

»Vær dog forvisset om,« svarede Anders, »at Hertug Valdemars Villie er god, rækker end hans Arm for Tiden ikke langt. Han har været min Beskjærmer. Fredløs kom jeg til ham; han laante mig Hus, fødte og klædte mig. Han bød mig da og sige Dig, at om Din Lykke ikke skulde blive bedre end min, og Du maa rømme, da vil Du i ham have en Ven, til hvem Du kan tye. Saa lægger han Dig og paa Sinde, om Du skulde komme i nogen Vanskelighed og Du trænger til Raad og Bistand, at Du da vender Dig til Otto von Skenkenborg. Hans Naade borger og indestaaer i alle Maader for denne Mand. — Skenkenborg, sagde Hertugen, har vovet sig langt frem med mig; angiver jeg ham for Greven, da mister han sin Hals; hans Liv er i min Haand.«

»Den sidste Borgen er god,« svarede Niels Ebbe-

søn med et Smiil. »Nu, jeg skal skrive mig det bag Øret; man kan aldrig vide, om man ikke kan faa Brug for en Skalk, og en mere dreven, end Otto von Skenkenborg, findes neppe i det ganske Sachsenland.« —

Den næste Morgen brød de op og naaede Norringriis inden Middag. Stor var Estrids Fryd over, at hendes Huusbond kom saa hurtigt og i god Behold tilbage, og de Gjester, han bragte med sig, fik en Modtagelse, som varmede dem lige til Hjertet.

Anders Jensøns Tilsynekomst tog ikke Livet af hans gamle Hustru. Hun overgik Alles Forventning, idet hun virkelig for en Stund glemte baade sin mistede Fædrenegaard og sin bjergede Klenodiebylt for sin unge Ægtefælles Skyld.

Dagen efter kom Anders Frost og et Par Dage senere Johan Leigel, ledsaget ikke blot af Svend, men ogsaa af sin Søn. Det var blevet Bo for trangt paa Hald; han var raget uklar med Niels Bugge, havde taget sin Haand og var draget hjem.

Saaledes var nu den lille Kreds af dumdristige Mænd, som havde sluttet Forbund mod Rigets mægtige Formynder og Herre, forsamlede paa Norringriis. Muntert gik det nu til bag de grønne Volde, som om der ikke var nogen Fare paa Færde. Dog nærmede Faren sig, langsomt men sikkert, idet de fremrykkende Sachsere spændte deres Net over det ganske Land lige op til Randers.

TREDIE KAPITEL.

GUDS MODERS YNDLING.

Sanct Christoffers Dag, den 15de Marts, oprandt med Kulde og Storm fra Nordvest. Al den tidlige Vaars Blidhed var med Et forsvunden; Vinden foer med vældige Kast op gjennem Rosenlunden ved Norringriis og rystede den opheisede Vindebro, saa det peb i dens Hængsler, mens Høieloftshusets Vindfløi klagende svaiede hid og did. Snart faldt der Solglimt paa Borgen, saa at Glarruderne glimrede, snart bredte en Sky sin formørkende Haand over den og sendte en Ladning Hagel raslende ned over Tagene.

Svend Ovesøn og Bo Leigel vare oppe i Varetaarnets øverste Rum for at holde Udkig; thi paa Taarnets Tinde kunde ingen Mand i sligt Veir staae for Stormens Kast. Ofte havde de i disse Dage været der og forgjeves stirret speidende ud gjennem det Glughul, som vendte mod Syd; og Niels Ebbesøn havde gjort flere Streiftog Sønder paa; men endnu havde de Intet fornummet til Grev Geert og hans Gunzhøvere.

Bo sad paa en tom Tønde, som stod i Taarnkammeret; men Svend stod ved Glughullet og saae ud.

»Den kullede Djævel gjør os Ventetiden lang,« sagde han.

»Trøst Dig med den Harlev-Bondes Udsagn forgangen Dag,« svarede Bo. »Han mente jo at have seet Spær og Staalhatte blinke over Bakken ved hans By.«

»Og løb saa derfra og herop, den feige Hund,« sagde Svend, »uden at vende sig og see bedre efter.«

»Nu,« mente Bo, »muligt tog han dog ikke feil; og naar man seer Ulvens Øren, da er han selv ikke langt borte. Uraad kommer tidsnok, Svend! Vi lide vel bag disse Volde; her er ved min Helgen lysteligt at være!«

»Men dette er ingen Gildesfærd,« svarede Svend; »vi maae sove med Haanden paa Sværdheftet; og det er for mig just det Lystelige ved Sagen.«

»Saa kamplysten Du er vorden!« udbrød Bo. »Nu, jeg har Intet imod en Dyst; naar den kommer, da gaaer jeg med i Dandsen. Dog byttede jeg gjerne med Aage Stigsøn, hvem Du laster, fordi han er bleven saa kjær ad Freden. Jeg misunder ham, der sidder det meste af Dagen i Fruerstuen med Næsen over Ingefreds Baldyreramme.«

Da Svend ikke gav noget Svar, foer Bo fort og sagde:

»Han tvang den selv i Haanden paa hende. Nu baldyrer hun paa Klædet Hjorten, som springer i Skoven; siden kommer Ridderen, som jager den; men mon hun naaer saa vidt? Sindigt trækker hun Naalen, og trøgt gaaer det; ikke saa fort, som Jomfru Kirstens Naal maa have gaaet, da hun skar Klæder til Esbern Snare og baldyrede dem« — og saa nynnede han:

Hun skar paa hans Ærmer fram
Det fagreste Dyr i Skoven sprang.

Hun skar paa hans Side
Møen ud hiin blide.

Hun skar paa hans Bryste
Ridderen, Møen kyste.

»Men blidt seer hun ikke ofte nu, den Jomfru, og naar mon hun sidst kyssede Aage?«

Svend blev hvid om Kind, mens han lyttede til den Tale; den fik hans Hjerte til at banke. Hans Øre var hos Bo, men hans Falkeblik foer vide om. Da kom der med Et Glød paa hans Kind, og hans Øine tindrede. »Kom og see!« raabte han.

Bo sprang af Tønden og hen til Glughullet. Han saae i det Fjerne en lang, mørk Stribe der, hvor Skanderborg Landevei snoede sig over Bakkerne. Der kom et Solglimt, og der gik Blink over den mørke Stribe. Det var de Spær og Staalhatte, om hvilke den Harlev Bonde havde meldt.

»Guds Kors, der have vi dem!« raabte Bo; men han fik intet Svar; thi Svend var allerede af Taarnkammeret, og Vindeltrappens Steenfliser gjenløde af hans hurtige Trin.

Da han naaede ned i Gaarden, kom Niels Ebbesøn af Stalden med Anders Jensøn. Han havde tænkt paa at ride ud, men begivet det paa Grund af det haarde Veir. Nu kom Svend med sin Melding om, hvad han havde seet fra Varetaarnets Glughul, og han fik neppe udtalt, før Niels Ebbesøn, fulgt af Anders, var henne ved Taarnet og ilede saa hastigt op ad Vindeltrappen, at han nær havde løbet Bo, som kom ned, over Ende. Da han var naaet op i Taarnkammeret og havde kastet et Blik ud af Glughullet, nærede han ingen Tvivl om, hvad det var, der kom. Han maalte den fremrykkende Krigerskare med sit øvede Øie og sagde:

»Der maa være saa vel tusinde Mand. Nu maa jeg fort og see de Hallunker paa nært Hold; jeg vil vide, om han selv er med.«

»Jeg rider med,« sagde Anders, da de løb ned ad Vindeltrappen.

»Bliv derfra, Din Vovehals!« raabte Niels Ebbesøn. »For mig er der ingen stor Fare; men bliver Du seet og kjendt, da er Du om en Hals.«

Men Faren drog stedse Johannes unge Ægtefælle med dæmonisk Magt. Hans mørke Øine spillede i Hovedet paa ham af Livsmod, da han sprang i Sadlen.

»Lad Vindebroen blive nede, Svend«, raabte Niels Ebbesøn, da de red; »stil Mandskab ved den, at den kan blive opheiset i et Nu efter os, om det skulde skee, at vi kom med Sachserne i Hælene paa os.«

Saa satte de i Spring ned gjennem Lunden og ad Borgeledet ind i Skoven, hvor de forsvandt; men da de vare komne ned gjennem Huulveien, sagtnede de Farten og slog ind paa en Fodsti. Den førte ned til Landeveien paa et Sted, hvor denne paa begge Sider var omgiven af Skov, og hvor der var en Fyrrelund, som strakte sig lige til Veibrinken.

Der havde Rolver Svinedreng med megen Konstfærdighed bygget sig en rummelig Grenehytte, hvor han kunde søge Ly for Uveir og tillige have Tidkort af at see paa de Veifarende, som droge forbi. Hytten var paa et lille Udkig nær skjult af de unge Fyrre og gav den ønskeligste Leilighed til useet at kunne speide. I nogen Afstand fra den sprang Niels Ebbesøn og Anders af Sadlen, bandt deres Heste ved et Træ og ilede videre til Fods. Da de naaede Hytten, var der endnu øde og tyst paa Veien, hvorfor de gik frem til en Høi, som laae et Par hundrede Skridt derfra, og hvorfra de kunde see et længere

Strøg mod Syd. De maatte vente en god Stund; men omsider hørte de den dumpe Larm af den fremrykkende Hær, og Fortravet viste sig over den nærmeste Bakkekam. Hurtigt ilede de tilbage til Hytten og fik endnu bedre Held til at see og høre, end de havde ventet sig.

Da Fortravet var redet forbi, kom en Rytterskare med vaiende Fjerbuske og glimrende Brynier.

Der var store Herrer iblandt, og Niels Ebbesøn kjendte flere af dem. Der kom Grevens Statholder over Jylland, Sønderjyden Claus Limbek, stolt ridende. Uagtet han stedse kun saae paa sin egen Fordel og, naar denne krævede det, var ligesaa rede til at skifte Herre, som Stig Andersøn, følte han sig dog stærkest draget til tydsk Side, hvorfor han uden Tøven var reden sin Overherre i Møde. Stig Andersøn sad endnu tøvende paa Bjørnholm, et Bevis paa, at gamle Hr. Peders politiske Aabenbarelser dog havde gjort ham betænkelig.

Saa kom Claus Krummedige, Grevens Kantsler og tro Raad, en høi, smækker Herre med et rynket Aasyn og et snu Blik. Ved hans Side red paa en høi Ganger en liden tyk, pluskjævet og korthalset Herre. Da Niels Ebbesøn saae ham, smaaloe han og sagde:

»Gud naade os, hvor har Ove ikke ædt sig tyk i Rendsborg!«

Det var nemlig hans Svoger og Svends Fader, Ove Hase.

Herrerne rede langsomt, saae sig nu og da tilbage og standsede tilsidst. Niels Ebbesøn forundrede sig derover; men strax efter blev han klog paa Sagernes Stilling. Grevens Livdrabanter kom skridende

med skuldrede Hellebarder i to Rækker og mellem dem viste sig en Hest med to lange Stænger, hvilende i Gjorder. Derpaa kom til Syne en let Bærebør med en Telthimmel over og Skarlagens Forhæng; tilsidst viste sig den anden Hest, som bar de bagerste Stænger. Ved Baarens høire Side red en ung, slank, lyshaaret Herre med fine Træk og et aabent, mildt Blik. Det var Vestfaleren Heinrich von Wittinghofen, Grevens Marskal og Staldmester; og paa den venstre Side red Franciscanermunken Hugo, Grevens Skriftefader.

Anders greb Niels Ebbesøn i Armen og sagde hviskende:

»Mon han er død, og de komme med hans Lig?«

»Det er ikke saa vel,« svarede Niels Ebbesøn, »see!«

Toget standsede nemlig i det Samme, Forhænget blev draget til Side, og de saae den store Greve lyslevende for sig. Han laae indhyllet i en Peltsværkskappe med Tepper over sig; en Skindhue dækkede hans skaldede Hoved og var trukken ned over Ørene. Hans Kinder vare blege; men af hans store, lyse Øine med det underligt dybe, slugende Blik, funklede der Liv nok. Den lange, bøiede Næse og det rødblonde Skjæg forstærkede det Indtryk, som Glimtet fra hans Øine havde fremkaldt, det Rovfugleagtige, snart Indadvendte og Sløve, snart hastigt Opblussende.

Han reiste sig halvt op, støttede sig paa Albuerne og sagde med dyb, noget hæs Røst:

»Kald Herrerne hid! Her er Ly; her ville vi tage en Forfriskning.«

Alle stege af Hestene og nærmede sig Baaren

med blottede Hoveder. Da fik Niels Ebbesøn Øie paa sin sachsiske Ven, Otto von Skenkenborg og saae ham blandt de Andre krumme Ryg for Greven og kysse Hans Naades fremrakte Haand. Alle spurgte de ivrigt, hvorledes han befandt sig.

»Ikke saa ilde endda«, lød Svaret; »jeg kunde lide værre. Heinrich,« sagde han til Wittinghofen, »lad Skrinene hidbære; mig lyster at smage en Draabe Viin; og gjører Eder selv til Gode, I kjære Herrer,« tilføiede han med et Smiil, der som et Glimt af Elskværdighed foer over hans barske Aasyn.

Hestene bleve nu fraspændte og Baaren sagtelig nedsat paa den frosne Vei, nærmest ved den modsatte Skovbrink, hvor der var meest Læ. Grevens Badskjær og Læge, Conrad, traadte til og følte hans Naades Puls.

»Alt tegner vel,« sagde han, »Eders Naade vil snart vorde karsk.«

»Nu,« svarede Greven, »karsk eller syg, saa vil jeg naae Randers denne Dag og være under Tag inden Natten.«

»Med friskt Forspand paa hver Miil«, sagde Wittinghofen, »lader det sig gjøre.«

»Skjøndt,« tilføiede Greven i et pludseligt Anfald af Mismod, »Gud og den hellige Vicelin maae vide, hvi jeg haster saa med at komme derop. Det bæres mig stundom for, at jeg ikke skal komme levende derfra.«

Herrerne saae til hverandre. Der var den Spaadom i Omløb, at Grev Geert engang skulde lade sit Liv i Randers. Den var fremkommen som et Udtryk for, hvad Jyderne ønskede ham, og da han altid, naar han var i Jylland, tog Ophold i Randers, var

det forklarligt, at Skuepladsen for hans formodede bratte Endeligt henlagdes til denne By. Denne Spaadom var imidlertid ingenlunde kommen ham selv for Øre; han tænkte kun paa sin Sygdom.

»Lad ikke slige Mismodstanker faae Rum hos Eder, Herre Greve,« sagde Claus Limbek; »Reisen har gjort Eder godt; der viser sig alt Sundhedsglød paa Eders Kinder.«

»Visselig vil I vorde helbredet,« udbrød Skriftefaderen, Broder Hugo. »Dag og Nat har jeg anraabt Vor Frue om at gjøre Eder karsk, og jeg fornemmer i Aanden, at mine Bønner ville vorde hørte.«

Mens de talte, havde Greven tømt et Bæger Malvasier, som hans Kammersvend rakte ham. Nu drog han Veiret dybt og sagde:

»Jeg blev mod i Hu, fordi jeg kom i Tanker om, at det i Dag er Sancte Christoffers Dag, og han var jo min arge Fjendes, Kong Christoffers, Helgen; og en stærk Helgen er han.«

»Ei,« udbrød Broder Hugo, »hvad formaaer Sanct Christoffer imod Guds egen Moder? Hun har hidindtil beskjærmet Eder i al Fare og slaget alle Eders Fjender til Jorden. I er vor himmelske Dronnings, Guds Moders udkaarede Yndling. Lid uden Betænkelighed paa hende, og hun vil føre Alt herligt ud for Eder!«

Da greb Greven Mariebilledet fra Itzehoe, som han bar i en Guldkjæde om Halsen, kyssede det og hensank i Bøn. Uadskillelig fra ham havde denne Relikvie været i en Række af Aar; han bar den Nat og Dag, tilbad den som en Afgud og havde erklæret, at han engang vilde jordes med den om Halsen. Det var hans faste Tro, at Mariebilledet

havde skaffet ham Seier i den haardeste Kamp, han nogensinde havde bestaaet, nemlig da han for femten Aar siden kæmpede med Kong Christoffer paa Hesterbjerg ved Gottorp. Den kongelige Hærs Overmagt var stor, og saa tappert havde de Danske værget for sig, at Seiren nær var gledet ham af Hænderne. En dansk Ridder var kommen ham saa nær, at hans Sværd havde ramt ham, men det gled af paa Guds Moders Billede og huggede et lille Hjørne af det. Da havde han grebet Klenodiet, kysset det, istemmet en Hymne til Guds Moders Ære, og Seiren blev vunden.

Da han havde endt sin Bøn, var der Ild i hans Blik og Glød paa hans Kind.

»I haver Ret, Fader Hugo,« sagde han med stærk Røst. »Guds Moder vil staae mig bi, jeg fornemmer det; og har jeg først gjenvundet min Helsen, da skulle de stridige Jyder faae at fornemme, at jeg end er oven Jorden. Jeg vil feie det ganske Land som med en Kost, og hver Mand, som staaer mig imod, skal fordrives, og hans Gods lægges øde.«

Der fik Niels Ebbesøn af Grev Geerts egen Mund en Bekræftelse paa Bonden Tanims Udsagn om, hvor strengt der skulde fares frem. Et mangestemmigt Bifaldsraab, som rungede i Skoven blev Herrernes Svar, og stærkest lød Otto von Skenkenborgs Røst.

Greven bøiede sit Hoved, smilte naadigt og gav derpaa Befaling til at bryde op. Bærebøren blev løftet, to friske Heste forspændte, og under høie Tilraab af Befalingsmændene, satte Toget sig atter i Bevægelse. Efter Livvagten, der slog Kreds om Baaren, kom Rytterne, derpaa lange Rækker af

Landseknegte, efter dem Trosset, Pakheste og Vogne, og tilsidst en Rytterhob. Skoven gav Gjenlyd af Folkenes og Hestenes Trampen paa den frosne Jord, og nu og da hørtes Raab, Eder og Sang.

Da den sidste Rytter var forsvunden, vaagnede Niels Ebbesøn og Anders som af en Drøm. De saae til hinanden. Niels Ebbesøns Øine lyste med en egen Glands, og hans Kinder blussede af tilbagetrængt Harme; men Anders Jensøns djærve Aasyn var blegt, og han saae hen for sig med et mørkt Blik.

»Nu drager han videre fort paa sin blodige Vei, den bedende og syngende Bøddel,« udbrød omsider Niels Ebbesøn. »Himlen vil han have for sig selv og under ikke os Andre en Plet Jord at være paa.«

»Naar Soten ikke gjør det af med ham,« sagde Anders, »og Guds Moder fremdeles staaer ham bi, hvo skal da faae Bugt med ham?«

»Hvad, Anders,« udbrød Niels Ebbesøn, »bliver Du nu ræd og taber Modet?«

»Nu,« svarede Anders, idet de gik ud af Hytten, »det kom over mig som en Lammelse. Da hans store, luende Øine saae herover, fornam jeg en Kilddren paa min Nakke som af Bøddelsværdet; men nu er det ovre.«

»Ret saa,« svarede Niels Ebbesøn. »Nu er han jo Norringriis forbi, og Du har Ryggen fri, om Du vil rømme og atter drage did ned, hvorfra Du kom.«

»Nei,« sagde Anders i en mere munter Tone, »mig lyster dog at blive her en Stund og see, hvad der nu vil gaae for sig.«

»Intet i den første Tid,« svarede Niels Ebbesøn. »Naar Hovedet er sygt, maae vel Lemmerne holde sig stille.«

Saa stege de i Sadlen og rede hastigt op til Gaarden. Der bleve Alle glade ved at see dem vende tilbage i god Behold og saare forundrede over, at Fjenden var dragen forbi, uden at de havde mærket noget til ham. Kun for Svend var det en Skuffelse; han havde ventet et Angreb af Gunzhøverne og i Tanken været sysselsat med at sende dem ned ad Volden med blodige Pander. Den Tidende, at hans Hr. Fader var bleven seet i bedste Velgaaende i Grevens Følge, fornøiede ham saa lidet, at Niels Brok loe af ham og sagde:

»Du er en Skifting, Svend; Hr. Oves Blod flyder ikke i Dine Aarer.«

Men den sorgløse Stemning i Kredsen paa Norringriis fik en brat Ende. I Løbet af Dagen kom der flygtende Bønder, som meldte om Plyndringer og Mishandlinger, forøvede af de grevelige Leiesvende i Forbifarten og henad Aften kom en Kvinde, bleg og maalløs og med et Barn i sine Arme.

Det viste sig at være Ellen, Martin Skovgjemmers Hustru. Da hun var bleven indladt, løb hun op ad Høieloftstrappen og ind i Steenstuen. Der sade de Alle om Bordet og spiste deres Nadvere. Kredsen var bleven forøget med Jens Lavesøn, som i disse Dage havde gjort flere Besøg paa Norringriis og erklæret sig villig til at gaae med til, hvad det skulde være, og det med saa stor Koldsindighed, som om det blot gjaldt Gildefærd eller Jagt.

Alle stirrede de med Forundring paa den indbrydende Ellen. Hun løb lige hen til Estrid, lagde Barnet i hendes Skjød, sank ned paa sine Knæer og brast i krampagtig Graad. Estrid saae med Forfærdelse, at Barnet var dødt og dets Klæder blodige.

De smaa klare Øine, hvis spillende Liv havde glædet hende, hver Gang Ellen kom op paa Gaarden med sin Førstefødte, vare glandsløse, og de bløde Træk stivnede i Dødskrampe.

»Have Gunzhøverne gjort dette?« raabte Niels Ebbesøn og sprang op.

«Hvem ellers?« spurgte Niels Brok.

Alle reiste de sig og flokkedes om den trøstesløse Moder og det døde Barn, undtagen Jens Lavesøn. Dog standsedes hans Haand, som var i Færd med at føre Grødskeen til Munden. Johanne stak i at græde, men Ingefred bevarede sin Fatning, ilede hen til Ellen, fik hende paa Benene og til Sæde. En Stund varede det, inden hun blev saa meget Herre over sig selv, at hun kunde tale; men en Slurk Viin gjengav hende Mælet, og hun fortalte nu, skjøndt paa en afbrudt Maade, ofte standset af Graad, hvorledes det var gaaet til.

»De brøde ind i vort Huus,« sagde hun, »og begjærede Mad og Drikke, hvad de og fik, og tømte vort ganske Forraad. Da gave de sig til at kjærtegne mig; men i det Samme kom Martin, som havde været til Skovs, og uagtet de vare Ti mod En, gav han sig dog i Kast med dem. Som en Rasende fløi han ind paa dem og huggede om sig, mens Bord og Bænk væltede, og Alt flød omkring. De havde næsten overmandet ham, da jeg sprang til med Barnet paa min Arm og kastede mig imellem. Jeg nærede det Haab, at naar de saae Barnet, da vilde de standse og ikke støde til; men enten de nu agtede det uskyldige Nors Liv for Intet, eller Stødet kom saa hastigt, at det ikke kunde afværges — jeg skal ikke kunne sige det — saa skete det, at Morder-

Kniven gik gjennem Barnets Bryst og ud ad Ryggen, saa at Spidsen saarede mit Bryst. Saa veed jeg af Intet, uden et Helvedes Bulder omkring mig. De kneblede Martin, bandt hans Hænder og slæbte ham bort med sig. En Stund blev jeg siddende som en Steen og saae paa min døde Dreng. Omsider kom jeg til Besindelse, løb af Huset og flyede herop.«

Da Ellen havde udtalt, herskede der et Øieblik Stilhed i Stuen. Da reiste Estrid sig med det døde Barn i sine Arme, saae paa sin Huusbonde med et flammende Blik og sagde:

»Dette skal vorde hevnet, Niels, ei saa, det skal vorde hevnet?«

Niels tog Barneliget, saae et Øieblik paa dets fortrukne Ansigt, som om han vilde indpræge det i sin Erindring, lagde det i den grædende Moders Skjød og sagde:

»Det er som en ny Post paa den store Regning, der løber op; men, Hustru, om vi faae den opgjort, eller om det ender med, at vi Alle kommer til at ligge der som liden Niels, med gjennemstunget Bryst, det veed kun Gud Herren.«

»Siig ikke slige ræddelige Ord, Niels,« raabte Johanne; »og Du, Estrid, skrig ikke paa Hevn, som kan drage Død og Undergang efter sig for Din Huusbonde; og det blot for Din Tyendekvindes Barns Skyld; ja, havde det været et af Dine egne Børn! Tak Du hellere Guds Moder, fordi Peder og Tage ere i Behold!«

»Et sandt Ord det!« udbrød Niels Brok.

Der havde vist sig en Skjelven om Estrids Læber, da Johanne dadlede hende, fordi hun over sin Tyendekvindes Barn glemte sine egne Børn; men

hendes Træk fik strax igjen deres vante Fasthed. Hun lagde sin Haand paa Ellens Skulder og sagde:

»Du har tjent mig tro og elsket mine Børn; Du hyttede Peder, da han var liden, saa vel, som om han havde været Dit eget Barn. Nu sørger jeg med Dig. Kom, lad os gaae ind og klæde og smykke lille Niels, at han kan blive flyet til Jorde med Ære!«

Ellen sad med det døde Barn i sin Favn og holdt saa varsomt paa det, som om det var levende og blot sov. Hendes Blik var ufravendt heftet paa det; men nu saae hun op, som om hun vaagnede af en Drøm, og stirrede paa sin Madmoder. Hendes spændte Blik klaredes og mildnedes, og hun sagde:

»Jeg vil takke Guds Moder, fordi det ikke blev Peter eller Tage. Havde jeg blot Martin igjen; men de Mordere ville tage hans Liv, om de ikke alt have gjort det.«

»Siig ikke det, Ellen,« sagde Niels Ebbesøn, »og er Martin i Live, da staaer det til at haabe, at Du atter vil faae ham at see. De slæbe ham vel med sig til Randers; men at smøge et Reb af sig og svømme over Aaen, det er kun Legeværk for ham.«

Da Kvinderne vare gaaede af Stuen med det døde Barn, sagde Niels Brok til Niels Ebbesøn:

»Din Hustru har for bevægeligt et Hjerte. Lad Dig nu ikke af Kvindernes Følsomhed forlede til at buse paa!«

»Nei, gjør for Alting ikke det,« sagde Aage. »Ilde er det, Niels Ebbesøn, at en af Eders Folk er bleven fangen, og at det lidet Barn maatte miste sit Liv, det tilstaaer jeg; men dog bør vi ikke derved lade os lokke udenfor Voldene. Her bør vi blive og,

om fornødent, værge for Kvinderne og os selv til det Yderste.«

Da oplod Jens Lavesøn med Et sin Røst og sagde:

»Ikke er jeg ræd for at krybe udenfor og drage paa Hærværk; men jeg gjør det ikke for saa liden en Sags Skyld. Hvad Magt ligger der paa den Unge? Krig er nu engang Slagtning og bliver ikke Andet.«

»Da maa jeg dog tilstaae,« udbrød gamle Johan Leigel, »at den Skovgjemmerkvinde tog mig ved Hjertet, da hun med sit eget døde Barn i sine Arme takkede Guds Moder, fordi hendes Huusbondes Børn ere i Behold.«

»Bliv nu ikke blød, Johan,« sagde Anders Jensøn. »Ved min Helgen, maatte jeg raade, da skulde, naar Krig gaaer løs, alle Kvinder skikkes af Gaarde og spærres inde i et Kloster. Der kunde de græde og bede med de Munke og Nonner.«

»Og hvo,« udbrød Niels Ebbesøn, »skulde da brede Dugen for os, kredentse Mad og Drikke, opildne vort Mod og læge de Saar, Fjenden slaar os? Jeg borger for min Hustru og for hendes Søster med. Naar det gjelder, da skulle de befindes at være ægte Dannekvinder, mig og mit Huus til Ære.«

Han sagde det i stor Harme og gik saa af Stuen.

»Der blev Niels hed,« sagde Anders Frost.

»Men han talte sandt og vil faae Ret i det, han der sagde om sine Kvinder,« sagde gamle Johan Leigel.

»I alle Maader,« udbrød Bo, »begge ere de saa forstandige som gode.«

»Men dog kun Kvinder,« indvendte Aage; »ikke

lader jeg mig regjere af Kvindeluner, det siger jeg reent ud.«

»Og mener I, Hr. Aage,« spurgte Johan, »at Niels Ebbesøn bøier Nakke under sin Hustrues Tøffel? I burde kjende ham bedre. Han bøier sig ikke for Nogen, hverken Kvinde eller Mand. Det vidste jeg forud, da jeg gik i Forbund med ham. Kald det ubesindigt af en gammel Karl, som mig, om I vil, at jeg gik med i det Lag; men det veed jeg, at Niels Ebbesøns sindige Hu og faste Villie vil blive raadende i vort Forbund og vise os Veien.«

»Byg ikke for fast paa hans Sindighed,« sagde Niels Brok; »jeg bygger paa hans høie Mod. Det gjør ham til den Mand han er, og uden det vilde jeg aldrig fulgt ham.«

»Da er det dog just nu fornødent for ham, som for os,« svarede Johan, »at vi see os vel for, inden vi vove os frem og slaae til.«

»Hvortil al den Snak?« sagde Jens Lavesøn; »jeg følger Niels Ebbesøn, gaaer Veien end gjennem Blod til op over Anklerne.«

FJERDE KAPITEL.

SVOGERSKAB.

I Randers By bag Gudenaas og Fjordens Vande, der mylrede det nu af Krigsfolk som af Bier i en Kube. Først var Wilhelm von Hallermund kommen

med tre tusinde Mand, derpaa Greven selv med sine tusinde, og alle disse fire tusinde Mænd vare nu sammenpressede i den lille Stad og den nærmeste Omegn Nord for Aaen. Den erfarne Feltherre holdt med sin sædvanlige Omsigt sin Hær samlet, og selv sad han som Edderkoppen midt i Spindet, rede til at fare løs paa sit Bytte, men Ingen vidste i hvilken Retning.

Mikkel Riber, hvis Huus laae tæt ved Sønderbro, havde seet de fire Tusinde drage forbi sin Dør, holdt Mandtal over dem og korset sig over deres Mængde, blanke Vaaben og glubske Udseende. Over Broen maatte de Alle; den var den eneste Adgang til Byen Sønder fra. Naar den blev afbrudt, da var det ikke let for en Fjende at foretage et Angreb; og kom en overmægtig Fjende Nord fra, da gav Aaen paa samme Maade Dækning paa Tilbagetoget. Saaledes havde Kong Valdemar den Store i sin Tid reddet sig Sønder paa, da Kong Svend overrumplede ham i Randers.

Men, Gud naade os, tænkte Mikkel, her vil ingen Angribere komme, hverken fra Nord eller Syd. Tydsken har nu slaaet sine Kløer i os, og de sidde saa fast, som en Grib i et Lam, der ikke evner at værge for sig.

Iøvrigt havde Mikkel nu ikke megen Tid til at gruble; thi hans Skjenkestue var altid fuld af drikkende Landseknegte, og stundom kom der ogsaa nogle af Befalingsmændene, saa han havde næsten aldrig Fred, hverken Dag eller Nat. Han boede ogsaa næst ved Gryden, eftersom den store Greve havde taget Kvarteer i Borgermesterens, Niels Rabands, en fuldblods Sachsers, Huus, og det laae ikke langt derfra i Storegade.

Dog brugte Mikkel baade sine Øine og sine Øren, og han vidste til enhver Tid Besked om Sagernes Stilling. Han betjente sine Gjester saa villigt og flinkt og holdt saa gode Miner med dem, at de fattede Tillid til ham og talte frit i hans Nærværelse. Han blev da vidende om, at saa snart Greven, der var i god Bedring, havde gjenvundet sin Helsen, da skulde det gaae løs med Brandskatning og Plyndring over det ganske Land lige op til Skagen. Han fik ogsaa mange Vidnesbyrd om Tydskernes Overmod; de følte sig aabenbart fuldkomment trygge. Det skjønnede han ikke blot af deres pralende Ord; han saae det for sine Øine. Der var slet ingen Vagt stillet ved Broens søndre Ende paa den anden Bred, og ved den nordre Bro-Ende, næst Byen, kun en lille Hob Skytter, af hvilke de fleste tilbragte den længste Tid af Vagtholdet i hans Skjenkestue. Kun den Vagt, som havde sin Post i et Huus tæt ved Borgermestergaarden, og som skulde vaage over Grevens personlige Sikkerhed, gjorde sin Pligt og blev punktligt afløst.

En Dag slog den Tanke ned i Mikkel — hvad mon Niels Ebbesøn nu tager sig for? Som tro Forbundsfælle burde jeg sagtens skikke et Snigbud til ham og give ham Underetning om Sagernes Stilling; men nei, tænkte han videre, ikke vilde jeg kunne forsvare at friste Manden paa Norringriis til noget halsbrækkende Eventyr, som til ingen Gavn vilde spilde hans unge Liv. Vil han mig Noget, skikker han vel Bud til mig.

Mikkel havde en ikke ganske behagelig Fornemmelse af, at Niels Ebbesøn før eller senere vilde lade høre fra sig; men han var langt fra at tænke sig den

Mulighed, at han om faa Dage skulde faae Manden selv at see, fredeligt indridende i Randers; og dog var det just det, der skete.

Grev Geert var bleven heftigt syg efter Ankomsten til Randers. Det hed sig endogsaa, at han havde ladet sig give den sidste Olie; men dog kom han sig derefter hurtigt. Allerede en Uge efter var han karsk; Guds Moder havde altsaa gjort sin Skyldighed og endnu en Gang bjerget sin Yndling. Han viste da ogsaa sin Taknemmelighed ved flittigt at holde Andagtsøvelser med sin Skriftefader og synge Tider til sin himmelske Patronesses Ære. Til slig gudelig Gjerning var han bleven holdt af sin gamle Frænde, Erkebiskop Gieselbert i Bremen, i hvis Huus han var bleven sat for at lære, og hvad han i saa Henseende havde nemmet i sin Ungdom, det huskede han for sit øvrige Liv. Naar han havde de himmelske Magter til Ven, hvad formaaede da de jordiske mod ham? Denne Tyran viste Jorden et Aasyn, Himlen et andet. Der var to Personer i ham. Den ene svingede Svøben over Menneskenes Hoveder og brugte Sværdet for at vinde Ære og Magt, den anden foldede bedende de blodbestænkte Hænder, gjorde Bod for de begaaede Synder, men bad i samme Aandedræt om Bistand til de syndige Handlingers Fremme, som ene og alene havde det Maal, at gjøre en stor Fyrste af en liden schauenburgsk Greve. Saaledes havde han bedende og syngende vadsket sig reen, dengang han fordrev sin gamle Frænde, Grev Johan den Enøiede, fra Kiel og — det var den almindelige Tro — lod hans Søn, Grev Adolf, myrde paa Segeberg, hvorefter han og hans Fætter, Grev Johan den Gavmilde, havde deelt deres Lande imel-

lem sig. Saaledes gjorde han nu, idet han rasende kastede sig over det danske Folk, hvis Land han lig en ublu Jøde havde taget i Pant, og som han nu vilde underkue og ganske træde i Støvet.

Gudelige Sange tonede da nu Dag og Nat ud fra Borgermesterens Huus, som om det var blevet forvandlet til et Kloster, befolket med Munke. Gunzhøverne havde Intet derimod; thi de levede nu ligesaa yppigt i Randers, som Hannibals Krigere fordum i Capua, og det stærke Randers Burøl smagte dem vel; men det behagede ikke de store Herrer i Grevens Følge, hvem det var om Andet og Mere at gjøre, end at fylde Bugen og at lædske Struben. Claus Krummedige brød ind til Greven og lod Hans Naade vide, at hvis det ørkesløse Vellevnet, i hvilket Hæren nu sølede sig, skulde vare længere, da vilde Krigstugten i en betænkelig Grad blive slappet, og Jyderne kunde let reise Hovedet, naar de ikke fik Tøilen at føle. Disse Forestillinger gjorde deres Virkning; Greven kom ud af sin Helligdom, viste sig for Hæren, holdt Hof og indbød Befalingsmændene til sit Bord.

Saaledes sad han Sanct Gabriels Dag, den 26de Marts, som var en Mandag, i Borgermesterens Storstue, omgiven af sine fortrolige Raadgivere. Han var sin egen Vært, eftersom Borgermesteren ganske var bleven fordreven af sin Bolig og indfandt sig kun nu og da med Hatten i Haanden for at modtage Grevens Befalinger. Pladsen var snever, der brændte et dygtigt Baal i Kaminen, og Bægrene bleve flittigt tømte, saa at Herrerne havde det hedt, paa Greven selv nær. Han trængte efter sin Sygdom til Varme, og de Andre maatte da svede til Gavn for hans Naade.

Ingen blussede stærkere, end Heinrich von Hallermund. Til Ildens og Vinens Varme kom hans rasende Hævntørst. Talen dreiede sig om Jydernes Gjenstridighed, og der blev raadslaaet om, hvor man skulde slaae ned, og hvem man først skulde tage fat paa. Da sagde Hallermund:

»Tre Mile Sønder paa boer en Mand, som er en af de værste. Det er Niels Ebbesøn paa Norringriis Hovgaard.«

»Niels Ebbesøn,« sagde Greven, »ham mindes jeg grant. Han havde en Sag med Stig Andersøn, og min Dom gik ham imod.«

»Nu,« sagde Claus Krummedige, »det har sikkert forbittret Mandens Sind. Godskjære og nærige ere de Jyder.«

»Jeg kan dog ikke tro det,« svarede Greven. »Niels Ebbesøn har hidtil teet sig som en lovlydig Mand, og Tabet af et Par Bøndergaarde er da ikke Nok til at gjøre en Mand til Oprører.«

»Jeg er af Eders Naades Mening,« sagde Otto von Skenkenborg. »Den Mand er sindig og from, det Lov give Alle ham.«

»Da tror jeg dog ikke,« sagde Claus Limbek med et Smiil, »at vor gode Ven Hallermund har Grund til at elske ham.«

Flere af Herrerne smaaloe; thi uagtet Hallermund selv havde bevaret Tausheden, var der dog kommet Rygter ud om, at Niels Ebbesøn skulde have givet ham en ublid Medfart, da han var reden til Norringriis for at beile til Ingefred. Rigtignok troede Herrerne ikke Alt, hvad Rygtet fortalte om denne Sag; men vist var det dog, at Hallermund var bleven afviist og heller ikke paa Norringriis havde

vundet den Fæstemø, han var paa Jagt efter. Greven saae sig forundret om i Kredsen og vilde udbede sig en Forklaring, da Hallermund sprang op og sagde i stor Forbittelse:

»Tænk ikke om mig, Herre Greve, at jeg af Nag vil optænde Eders Vrede mod Niels Ebbesøn. Jeg beilede til Niels Ebbesøns Konesøster, Ingefred Pedersdatter, men fik Afslag, fordi hun var lovet til en Anden; det er den hele Sag.«

Der viste sig et diabolisk Smiil om Skenkenborgs rødskjæggede Mund, Hallermund blev det vaer, og alt Blodet strømmede til hans tykke Hoved; han saae ud, som om han skulde kvæles. Det anede ham, at hans trædske Ven havde forstaaet at skaffe sig Underretning om den ilde Medfart, han havde lidt paa Norringriis, og at hans Skam nu vilde komme for en Dag; men som det snart viste sig, ønskede Skenkenborg alt Andet, end det.

»Det tykkes mig dog nu,« sagde Greven, »at den Mand, som viser en af mine Riddere og bedste Mænd af, naar denne beiler til hans Frænke, han kan ikke være velsindet mod os.«

Da sagde Skenkenborg med det samme drillende Smiil:

»Jeg troer ikke, Eders Naade, at den Sag har Noget med Niels Ebbesøns Sindelag mod Eder at gjøre. Hallermund vil ikke rykke ud med Sproget; men Sandheden er nok den, at Jomfruen selv viste ham af, fordi hun ikke fandt Behag i hans Person, hvilket, det tilstaaer jeg, var overmaade forunderligt og hoffærdigt af hende.«

Da loe alle Herrerne, og selv Greven lod see et Smiil. Hallermund følte sig lettet, fordi han var

sluppen for saa godt Kjøb. Han brød sig hverken om Skenkenborgs Spot eller Herrernes Latter; thi han havde et Kort paa Haanden mod Niels Ebbesøn, som han nu spillede ud.

»Hør mine Ord, Hr. Greve, og mærk Eder dem!« sagde han. »Det skal befindes, at I ingen argere Fjende har i ganske Jylland, end samme Niels Ebbesøn. Denne fromme og stilfærdige Mand har vidst at gjøre sig yndet af Almuen i det halve Land. Bonden seer op til ham og venter sig Noget af ham; men det er ikke det Værste. Det siges om ham, at han har rottet sig sammen med nogle andre gode Mænd, og at de have indgaaet et Forbund imod Eders Naade.«

»Hvilke ere disse andre Mænd?« spurgte Greven hastigt.

»Det er jeg ikke i Stand til at sige Eders Naade,« svarede Hallermund. »Først et Par Dage før I kom, hørte jeg om Sagen. Jeg eftersporede Rygtet og udfandt, at det var kommet fra Klædekræmmeren Volle Jensøn, som er hjemmefødt i Viborg. Jeg vilde have Manden fat, men han havde da alt for nogle Dage siden forladt Staden og var draget til Viborg, medførende hele sit Lager. Han har vel tænkt, at hans Klæde var for godt til os og vilde bringe det i Sikkerhed. En snu Karl er han; men han plapprede dog ud til min Svend Claus om et Møde, Niels Ebbesøn havde holdt med sine Fæller i hans Faders, gamle Jens Vollesøns, Gaard i Viborg. Dog vilde han ikke aabenbare Mere og sagde, at han alt havde sagt for Meget, eftersom det kunde koste hans Fader hans Liv. De Sammensvorne havde truet ham med Døden, hvis han røbede dem.«

»Hvi fortæller Du mig det først nu?« spurgte Greven barskt.

»Nu,« svarede Hallermund, »Eders Naades Dør har jo været lukket for os, mens I var syg. Først i Aften har jeg kunnet komme Eders Naade til Ords.«

»Sagen skal vorde undersøgt,« sagde Greven. »Forholder det sig virkelig saa, at en slig Sammenrottelse er stiftet, da ville vi sikkert i det Compagni træffe Anders Frost, den Skalk, som uden Forlov gik af mit Brød; og muligt Niels Bugge, som haver undsagt mig. Vi skulle see ind til de Herrer og til nogle andre, om hvem vi dog havde troet, at de vilde bevise os, deres lovlige Overherre, deres Ærefrygt. Hvor bliver Stig Andersøn, som dog er vor Marsk? Det er ved Guds Moder paa høie Tid, at de Herrer faae at fornemme, at vi ere her!«

»Begynd med Niels Ebbesøn, det er mit Raad til Eders Naade,« sagde Hallermund. »Skik en Fane Ryttere til Norringriis og lad Manden indbringe som Fange. Have vi først Hovedet, da finde vi vel Lemmerne. Vil han ikke ud med Sproget, da lade vi Bøddelen strække ham en Kjende, eller give ham Jernstøvlen paa. Sikkert vil da mærkelige Ting komme for en Dag.«

»Det er ikke at løbe til,« indvendte Claus Limbek. »Jeg har været paa Norringriis og kjender Borgen. Den er ikke stor, men fast, og Niels Ebbesøn er ikke en Mand, der lader sig kyse. Vil han ikke ud af Reden med det Gode, og skal Borgen berendes og tages med stormende Haand, da vil det koste Tid og Blod. Det tykkes mig, at Sagen er ikke det Offer værd.«

»Guds Kors, hvorom er Talen her?« lød det pludseligt bag Grevens Stol. »Berende Norringriis!«

Det var Ove Hases Røst. Han havde forsinket sig og var først nylig traadt ind i Stuen. Han trængte sig frem og udbad sig Forklaring. Da han havde faaet den, udbrød han:

»Eders Naade, jeg tør gjøre min Helgensed paa, at dette om en Sammenrottelse, som Niels Ebbesøn skal have stiftet, er en stor Løgn. Jeg maa vel kjende min egen Svoger. En sindig, betænksom Mand var han alle sine Dage og kun maadeligt begavet med Forstand. Det skal nok vise sig, at man der har løiet ham paa. Han er den sidste Mand, om hvem jeg vilde troe, at han skulde tænke paa at sætte sig op mod Eders Naade; men vil I have Manden i Tale, da skik blot mig til Norringriis. Jeg har desuden Ærinde der, eftersom min Søn Svend er i Niels Ebbesøns Brød. Porten vil aabne sig for mig, og jeg skal bringe min Svoger herud.«

»Bild Eder det ind!« sagde Hallermund. »Paa den Maade faaer Eders Naade ikke Manden fat, uden I giver ham Tilsagn om sikkert Leide, derom føler jeg mig forvisset. Da kunne vi ikke røre ham, og vi faae Intet ud af ham, om Eders Naade da vil holde Eders Ord til en Oprører.«

»Visselig vil jeg holde mit Ord, om jeg giver det,« svarede Greven. »Ikke er jeg en Nidding; men her staaer Vidnesbyrd mod Vidnesbyrd; Claus, lad høre Din Mening!«

»Jeg tænker som saa,« sagde Claus Krummedige, »at der er gjort for megen Kvalm af den hele Sag. Niels Ebbesøn er dog kun en Smaamand og formaaer ikke meget. Det vilde være underligt, om han havde

kunnet stifte et Forbund mod Eders Naade. Saa siger ogsaa min gode Broder og Ven der,« vedblev han, idet han vendte sig til Claus Limbek, »at det tvertimod er kommet til et Brud mellem Niels Ebbesøn og hans Morbroder paa Hald, saa at Niels Bugge i intet Fald kan have med den Sag at skaffe. Det tykkes mig da at være ikke blot ufornødent, men sandt at sige ogsaa under Eders Naades Værdighed, at føre Krig med Niels Ebbesøn; men eftersom denne Beskyldning for Sammenrottelse er fremført mod Manden, da stevn ham hid og afæsk ham Forklaring. I skylder vel og Hr. Ove, at der ikke strax efter saa løs en Angivelse fares haardt frem mod hans Svoger. Mit Raad er da, at I tager mod Hr. Oves Tilbud og lader ham ride til Norringsriis med Stevningen.«

»Lad det da være saa,« svarede Greven i en ligegyldig Tone; men Ligegyldigheden var kun en en Maske. Han var tvertimod nu begjærlig efter at faae en af de jydske Herrer i Tale, som alle holdt sig borte, og han haabede at faae Oplysning om, hvad det var, de bryggede paa.

»Lad mig ride med Hr. Ove,« bad Otto von Skenkenborg. »Jeg kjender Niels Ebbesøn og skal snart komme efter, hvorlunde det staaer til med ham.«

»Du burde vidst det forud,« svarede Greven barskt. »Da Du kom til mig i Rendsborg, mælede Du ikke et Ord om Niels Ebbesøn, ikke heller om hans stærke Borg, bag hvis Volde han gjemmer sig.«

»Af hvad Aarsag skulde jeg gjort det?« spurgte Skenkenborg med en uskyldig Mine. »Eders Naade maa betænke, at jeg ikke vidste noget Ondt om Manden; men hvad min gode Ven Hallermund angaaer,

da beder jeg Eders Naade blot skaffe ham en fager og velstaaende Hustru. Da vil han slaae sig til Taals og ikke opdigte Sammenrottelser.«

»Nu ikke mere af den Sort,« svarede Greven og saae til Skenkenborg med et mistænksomt Blik; »vi have nu spaset nok. Du skal ikke ride til Norringriis; vi ville give Ove anden Ledsagelse.«

Greven afskedigede nu Herrerne, men idet de gik, bød han sin Staldmester, Heinrich von Wittinghofen, at blive; og da de vare alene, sagde han til ham:

»Du skal ledsage Ove Hase til Norringriis. Jeg vil have Sikkerhed for, at Svogerskabet ikke forleder den lille, opblæste Herre til at begaae nogen Dumhed, saa han lader sig spille paa Næsen. Det turde dog hænde, at der er nogen Sandhed i den Beskyldning, Hallermund har reist mod Niels Ebbesøn. Jeg kommer vel efter det, naar jeg først har Manden her og kan føle ham paa Tænderne. Om fornødent, da skal jeg jage ham en Skræk i Blodet, saa at al Lyst til Oprør forgaaer ham. Skjønner jeg derimod, at Hallermund har gjort ham Uret, da vil jeg knytte ham til mig ved Naadesbeviisninger.«

Wittinghofen, som var en retsindig Mand og af mere menneskelig Tænkemaade, end nogen af hans Fæller, lod see et bifaldende Smiil og svarede:

»Det er mig kjært at fornemme, at Eders Naade vil forsøge det med det Gode. Eders Naade har bemøiet sig meget med at vinde de store Herrer her i Landet, men I har ikke høstet Gavn deraf. Nu turde det være klogt at forsøge det med de smaa.«

»Tiden til at fare med Lempe er forbi, Heinrich,« svarede Greven med mørk Alvor. »Jeg gjør dette

mest for Ove Hases Skyld, som er mig oprigtigt hengiven. Dog lyster det mig tillige at faae Niels Ebbesøn i Tale. Er han klog og seer paa sit eget Bedste, da vil han give mig al den Underretning om Sagernes Stilling her i Landet, som er ønskelig for mig; men viser han sig vrangvillig og opsætsig, da agter jeg ved Guds Moder ikke at skaane ham.«

»Men det er vel dog,« spurgte Wittinghofen, »Eders Naades Mening at give ham sikkert Leide og holde det?«

Greven nikkede og svarede:

»Ja, om han godvilligt følger med; men hvis han vægrer sig derved, da skal Du indbringe ham som Fange. Ove Hases Person vil aabne Porten for Dig, og da jeg agter at give Dig en stærk Bedækning med, saa er Du Herre over Borgen, naar Du kommer indenfor Volden. Jeg overlader til Dig at handle efter bedste Skjøn, men Manden skal Du skaffe hid med det Gode eller med det Onde.« —

Da de to Riddere den næste Dag, ledsaget af en stærk Rytterhob, nærmede sig Norringriis, gik en liden Dreng i nogen Tid ved Siden af dem paa Veien. Med Et sprang han bort mellem Buskene og forsvandt. Det var Rolver Svinedreng, som havde været i et Ærinde for sin Madmoder i Folby. Af nogle Ord, som de to Herrer vexlede med hinanden, var han bleven klog paa, hvem de vare, og hvis Ærinde de red. Som en Piil fløi han ad en Gjenvei op gjennem Skoven, naaede i god Tid Gaarden og gjorde Anskrig. Hurtigt fik Niels Ebbesøn sine Gjester og Forbundsfæller kaldte sammen, og efter en kort Raadslagning besluttede de sig til at fortrække.

»Siden min Svoger er med,« sagde Niels Ebbe-

søn, »maa jeg troe, at de Herrer komme med et fredeligt Budskab. I hvert Fald er det ikke raadeligt for os uden haard Nødvendighed at begynde Krigen. Jeg maa løbe an derpaa og modtage de Herrer som velkomne Gjester; men faae de Kig paa somme af Eder, kjære Venner, da er Spillet tabt. Gaa flux gjennem Skoven ned til Ristrup og forbliv der, indtil I faae Bud fra mig.«

De fulgte hans Raad og slap lykkelig bort, inden Rytterskaren havde naaet Borgeledet. Hr. Ove fandt Vindebroen nedladt og Porten aaben, da han kom, hvorfor han vendte sig til sin Ledsager og udbrød i en hoverende Tone:

»Der seer I selv! Adgangen er fri og ikke en Mand paa Voldene; her boer en Fredens Mand og ingen Oprører og Bandskarl.«

Niels Ebbesøn stod paa Svalen og lod Øinene glide over Rytterskaren, da den red ind. Til sin Beroligelse blev han vaer, at det var nye Folk og ikke Hallermunds Ryttere. Saa gik han ned i Gaarden, hvor Svend alt var i Færd med at hjelpe sit Livs Ophav af Hesten, en ingenlunde overflødig Haandsrækning, eftersom Rytterens Been vare saare korte og Gangeren af betydelig Høide. For at bøde paa sin Lidenhed, red Hr. Ove stedse store Heste, ligesom han af den samme Trang til at gjøre sig gjeldende dreves til at føre store Ord i Munden.

Mens Nedstigningen stod paa, regnede der en ordrig Velsignelse ned over den forundrede Svends Hoved; han havde aldrig før mærket noget til, at den faderlige Kjærlighed var saa levende hos hans Gamle. Saa kom Niels Ebbesøn til; han blev tryk-

ket i Haanden og klappet paa Skulderen, idet Hr. Ove nedladende sagde:

»Vel mødt, Niels, vel mødt! Hvor lider Du? Vi kommer for det Gode, Hr. Wittinghofen og jeg, blot for det Gode, med venligt Budskud fra Hans Naade Greven.«

»Ei saa!« udbrød Niels Ebbesøn med et Blik paa den lange Række rustede Ryttere; men derpaa bød han sin Svoger velkommen og hilste høviskt paa hans Ledsager, som ikke var ham ganske ubekjendt. Den unge, ridderlige Vestfaler havde et saa godt Lov paa sig, at Niels Ebbesøn følte sig beroliget ved Synet af ham; men strax, da han var bleven underrettet om Hensigten med Besøget, skjønnede han, at Sagen var alvorlig og kunde blive skjebnesvanger for ham.

»Dette er Hallermunds Værk,« sagde han, da han havde faaet sine Gjester bænkede i Stenstuen, og Velkomstbægeret var drukket.

»Ja, hvad er der egentlig ham og Dig imellem?« spurgte Hr. Ove og saae paa ham, plirrende med sine smaa, brune Øine.

Da fortalte Niels Ebbesøn om Hallermunds Forsøg paa at voldføre Ingefred, og hvorledes det var strandet. Først loe Ove Hase og holdt sig paa sin tykke Bug, mens Vandet stod ham i Øinene.

»Det var snildt gjort af Dig, Niels,« sagde han; »den Hallunk fik kun, hvad han havde fortjent;« men derpaa blev han med Et alvorlig og føiede til: »dog var det et Vovestykke af Dig. Du vilde gjort klogere i at give ham Din Konesøster.«

»Hun er lovet bort til en Anden,« svarede Niels Ebbesøn, men sagde Intet om hendes Trolovelse og nævnede ikke Aage Stigsøn.

Wittinghofen havde lyttet med stor Opmærksomhed til Niels Ebbesøns Fortælling. Baade af det, han hørte, og af Fortællerens Væsen fik han Indtrykket af en ganske anden Mand, end han havde ventet at finde i Niels Ebbesøn. Mens han overveiede, hvorledes han skulde forholde sig, og om det ikke vilde være raadeligst strax at lade Høieloftshuset omringe og gjøre sin Vært til Fange, lod Ove Hase Munden løbe.

»Det er ilde,« sagde han, men føiede til i en beskyttende Tone: »Dog lader Sagen sig vel jevne. Stol paa mig, Niels! Jeg er jo Din Svoger og gode Ven; jeg formaaer Noget hos Greven, og skal gjøre mit Yderste for at dække Dig.«

Niels Ebbesøn havde aldrig fornummet Noget til, at Ove Hase var hans gode Ven. Han havde i ham hidtil kun fundet en hoffærdig Frænde, som ringeagtede hans Hustru. Han skjønnede, at naar Hr. Ove nu havde antaget sig hans Sag og umaget sig hid, da var det skeet deels for Skams Skyld, eftersom han dog ikke godt kunde lade den Mand i Stikken, i hvis Huus hans egen Søn var, deels fordi han vilde indynde sig hos Greven. Hensigten var at vinde ham og bringe ham under Tydskernes Aag. Svaret blev da derefter.

»Jeg takker, Ove,« sagde han med et barskt Smiil; »men, Svogerskabet i Ære, saa viid, at hidtil levede jeg ikke af nogen anden Mands Naade. Jeg agter da ikke heller at fjæle mig bag Din Ryg«

Da reiste Wittinghofen sig brat og sagde:

»Niels Ebbesøn, det er nu fornødent, at vi komme til en Forstaaelse. Agter I godvilligt at følge med os til Randers, eller vil I det ikke?«

»Dette,« svarede Niels Ebbesøn »vil sige saa meget som: vil Du ikke, da skal Du! Men viid, gode Herre, at ikke lader jeg mig hente og slæbe til Randers, som var jeg en Lovbryder eller Rømningsmand. Dog vil jeg bevare Freden det længst mulige, hvis Aarsag jeg er villig til at give Møde Sant Eustachii Dag, som er i Overmorgen, men kun naar I med Eders Ære indestaaer mig for, at det Leide, som er mig lovet, ubrødeligt bliver holdt.«

Ove Hase stirrede paa Niels Ebbesøn, som om han var i Færd med at tabe baade Næse og Mund; men Wittinghofen løftede advarende Haanden og sagde:

»Niels Ebbesøn, I spiller et høit Spil!«

»Vel muligt,« lød Svaret; »nemlig deri, at jeg vover mig ud til Randers og giver mig i Grev Gerhards Haand. Sandhedsord vil han faae af mig og ikke Hofmandssmiger; men ikke truer mig nogen stor Fare nu. Tænk ikke, at jeg, fordi I fik uhindret Indpas, er værgeløs. Halvtredsindstyve væbnede Svende har jeg til min Raadighed, enddog jeg ikke stak dem frem paa Volden. De kunne vel tage det op med Eders tredive Ryttere. Jeg siger ikke dette som en Trudsel, men til Selvforsvar. Man siger om Eder, Hr. Heinrich, at I er en sindig og betænksom Mand. I vil da sikkert ikke nu skride til Fjendtligheder, hvis Udgang er uvis og turde blive skjebnesvanger for Eder selv.«

Heinrich von Wittinghofen var ædelsindet nok til at beundre det Heltemod, som talte ud af Niels Ebbesøn, og han nærede ingen Tvivl om, at Gjerningen jo vilde svare til Ordene. Han opgav da klogeligt al Tanke om at ville bruge Vold og gjorde gode Miner til slet Spil.

»I bringer der min Sindighed, den I nys priste, i en svar Fristelse, som I slaaer paa Sværdet,« svarede han med et Blik og et Smiil, som lod Niels Ebbesøn fornemme, at han havde en Mand for sig. »En Lyst skulde det være for mig under lige Kaar at prøve en Dyst med Eder. Forlad mig, at jeg tvivler om, at Eders Bønderkarle, ere de end flere i Tallet, skulde kunne tage det op med mine Ryttere; men at binde og kneble en god Mand i hans eget Huus, det er en Bøddelgjerning, hvormed jeg nødigt befatter mig; og eftersom Eders egen Svoger staaer paa min Side, da vilde det blive Broderkrig.«

»Ved Sancte Vicelin,« udbrød Ove Hase, idet han pustede sig op og svor ved denne holstenske, af hans Herre ærede, og derfor i hans Øine særligt fine Helgen, »ved Sancte Vicelin, Hr. Heinrich, I viser der en Langmodighed, som maa fryde alle Guds Engle i Himlen; men keer Eder ikke om mig! Den Troskabsed, jeg svoer Grev Gerhard, den gaaer mig over alt Andet og om end nødigt, da vil jeg dog gjøre min Skyldighed selv mod min egen Broder, naar min Herre befaler det. Niels, Niels, Du er fra Vid og Samling og gaaer Din Undergang i Møde!«

»Gjerne,« svarede Wittinghofen, »bjerger jeg saa gjev en Mand som Eders Svoger; men,« tilføiede han med et fint Smiil; »han er noget ubillig og handler ikke ganske ridderligt imod os.«

»Hvi saa?« spurgte Niels Ebbesøn.

»Det vil I strax selv skjønne,« svarede Wittinghofen. »I tvivler om Grev Gerhards Ordholdenhed, han, der er saa ridderlig en Herre og indtil denne Dag aldrig brød sit givne Ord, og dog forlanger I,

at jeg skal troe Eder paa Eders Ord. Hvad borger mig for, at I giver Møde og at I ikke, naar vi have vendt Eder Ryggen, flyer og salverer Eder? Gjør I det, da vil jeg faae Utak af Grev Gerhard.«

»Der har I min Haand,« svarede Niels Ebbesøn og rakte ham den. »Jeg læser det i Eders Øine, at I ikke tvivler for Alvor. Giv mig nu Eders Æresord paa, at Leidet vil blive holdt, og dermed er Freden mellem os sluttet.«

»Nu vel,« svarede Wittinghofen, »jeg gjør det, men lægger Eder paa Sinde, naar I stedes for Greven, da ikke at friste ham over Evne. Det huer mig ilde, at I vil sige ham, hvad I kaldte Sandhedsord. Skulde det alligevel briste, Niels Ebbesøn, da siig ikke, at Skylden er min.«

»Jeg vil agte og ære Eder alle mine Dage, i hvor det saa gaaer,« svarede Niels Ebbesøn.

Saa hidkaldte han Estrid og Ingefred, Dugen blev bredet, Bordet dækket, og det Bedste, der var i Fadeburet og Viinkjelderen, fremsat. Kvinderne behagede den vestfalske Ridder vel, og begge overraskedes de glædeligt ved hans høviske og venlige Væsen, der var hans Fællers saa uligt. Vinen gjorde ham meddelsom, og han betroede Estrid, at han havde en fager og trofast Fæstemø, som sad sukkende i hans Fædreneland og ventede paa ham.

»Adelgunde er hendes Navn,« sagde han med et Blik paa Ingefred, »og hun randt mig i Hu ved Synet af Jomfruen der, som er hende saare lig.«

»Vi ville drikke paa hendes og Eders Vel,« sagde Niels Ebbesøn og løftede sit Bæger.

Derpaa tømte Wittinghofen et Bæger paa god Forstaaelse mellem Grev Gerhard og Niels Ebbesøn og alle retsindige Jyder; men Ove Hase sad der stum og saae nu og da til sin Svoger og gode Ven med et sky Blik. Der var faret ham Skræk i Blodet. Overfald, Kvælning, muligt Snigmord stod for hans Tanke, hvorfor han hastede med at bryde op og komme afsted.

Inden Solen gik ned, droge de af. Estrid og Ingefred bleve lidt bløde om Hjerterne, da de, staaende paa Svalen, saae Heinrich von Wittinghofen ride af Gaarden, og han venligt tilvinkede dem sin sidste Hilsen.

Da Niels Ebbesøns Venner atter kom op paa Gaarden, og de fik at vide, hvorledes han havde klaret for sig, priste de ham Alle for hans Snildhed; men de bleve høiligt forundrede ved at høre, at han havde i Sinde at holde sit givne Ord. Alle som En raadede de ham til at flye, og de kaldte ham en Taabe, fordi han indbildte sig, at han skulde kunne snakke Grev Geert til Rette; men han lod sig ikke rokke. Med den Fatalisme, der var ham og alle Børn af hans Tid eiendommelig, sagde han:

»Det er bestemt, at saa skal det være. Selv om jeg brød mit Ord og flyede som en Nidding, vilde jeg ikke undgaae min Skjebne. Ofte har jeg seet det i Aanden, at den kullede Greve og jeg, vi maae sammen og til Stevne med hinanden. Det er da bedst at springe i det, saa at det kan vorde fuldbyrdet. Æren har jeg bjerget derved, at jeg kommer frivilligt.«

Paa den berammede Dag aarle om Morgenen

red han da ad Randers til, kun ledsaget af nogle faa Svende, men saa freidig i Hu, som om han drog til Gildefærd.

FEMTE KAPITEL.

FREDLØS.

Ved Middagstid naaede Niels Ebbesøn Fruerlund ved Randers. Han blev holdende paa Bakken, den senere saakaldte Skandse, og lod Blikket glide henad Sønderbro og over til Byen. Det var en smal, men lang Bro, thi Aaens Bredde var her mindst fem hundrede Fod, og Strømmen deltes ikke af den senere opstaaede Ø. Broen var ganske øde; der var intet Levende at see før ovre ved Byen, hvor nogle Hjelme og Landser blinkede i Solen.

Da hørte Niels Ebbesøn en Rumlen bag sig, vendte sig i Sadlen og saae en lang Række Bondervogne komme over Bakken. Nogle af dem vare ladede med slagtede Sviin, andre med Korn i Sække, Hø eller Halm. Det var Bønder fra Hjørning, Aarslev og nogle andre Byer Øster paa, som bragte deres Tribut til Grev Geerts Hær. Niels Ebbesøn red hen til dem og gav sig i Snak med dem.

»Guds Fred!« sagde han. »Det er haarde Tider nu for Eder, som boe Randers næst.«

»Det maa I nok sige,« svarede Bonden paa den forreste Vogn, idet han standsede, mens nogle af

de andre sprang af deres Vogne og kom til. »Vi maae nu føde Holsterne og ere snart ganske læns. Give Gud og Sancte Morten, at Greven snart vilde flytte sig og tære paa andre Folk!«

»Saa længe I saa villigt bringer ham Alt, hvad han begjærer,« svarede Niels Ebbesøn, »da bliver han vel, hvor han er.«

»Ih, Gud Fader,« udbrød Bonden, »hvorlunde skulde vi stakkels Bønder kunne tænke paa at sige Nei til den strenge Herre? Og skal det være, da er det dog bedre, at vi dele Byrden ligeligt imellem os og selv bringe, hvad Greven begjærer, end om Gunzhøverne kom farende, plyndrede os ud og brændte Taget af over Hovedet paa os.«

»Tvivl ikke om,« svarede Niels Ebbesøn, »at det jo lige fuldt vil skee. Saa kommer det til Slutning ud paa Et, og I have Intet vundet, uden en Galgenfrist.«

»I giver os kun ringe Trøst, Herre,« sagde en af Bønderne; »men med Forlov, hvo er I?«

»Niels Ebbesøn af Norringriis,« lød Svaret.

»Ei saa, ei saa!« udbrød flere af Bønderne.

»Saa I er Manden paa Norringriis Hovgaard,« sagde den første Bonde langtrukkent og stirrede paa ham. »Nu, om Eder have vi hørt. Man sagde om Eder, at I vilde reise en Hær og fordrive Greven af Landet; men Modet er sagtens forgaaet Eder?«

»Mener Du?« spurgte Niels Ebbesøn barskt. »Men om jeg nu var fremstaaet i Din By og havde sagt til Dig og de andre Bymænd: tag Eders Leer og Øxer, saa ville vi gaae løs paa Holsterne, hvor mange af Eder vilde da fulgt mig?«

Bonden kløede sig i Hovedet og svarede:

»Det vilde nu været saa sin Sag; Leer og Øxer mod Glavind og Spær, det er en ulige Kamp.«

»Glavind og Spær,« sagde Niels Ebbesøn, »dem fik vi vel, havde vi Mænd; men naar Bønderne tee sig som Kvinder, bøie Nakken under Aaget, eller flye til Skovene, hvorledes skal Landet da blive værget?«

»I store Herrer,« svarede Bonden, »I kunne sagtens; I have Eders Borge at tye til, naar det gaaer galt; men vi Bønder maa blive udenfor og tage Stødet.«

»Da seer Du dog,« sagde Niels Ebbesøn, »at jeg ikke kryber i Ly. Jeg vil nu over til Randers og snakke med Greven.«

»Da maa I være bleven hans Ven«, sagde Bonden.

»Der fattes end Noget deri,« svarede Niels Ebbesøn med et Smiil; »men lader han sig sige, da faaer jeg vel lege Ven med ham en Stund.«

»Læg et Ord ind for os!« sagde en anden af Bønderne.

»Det skal jeg,« svarede Niels Ebbesøn, »og for hver Bonde i det ganske Land.«

»Men skulde det briste med Venskabet,« raabte en ung Bonde, idet Niels Ebbesøn red, »og I griber Sværdet, da skik dog Bud til os, og vi skulle møde frem!«

Niels Ebbesøn vendte sig i Sadlen og raabte:

»Det var et godt Ord, om da Haanden følger med; jeg skal mindes det!« —

»Mon han kommer levende derfra,« sagde en af Bønderne, idet de stod og saae efter ham. »Voveligt er det at stikke sit Hoved i Løvens Gab.«

»Mig bæres for,« sagde den unge Bonde, »at Lykke stod skrevet paa hans Pande.«

»Nu ja,« sagde den Bonde, som havde vexlet Ord med Niels Ebbesøn, »hvor Forstanden slipper, der tager Lykken ved.«

Saa steg de igjen paa deres Vogne og agede ned ad Bakken og ud paa Broen, hvis gamle Planker knagede under Vægten.

Niels Ebbesøn var imidlertid med sine Svende komne over Broen. En af Skytterne i Vagthuset spurgte ham blot, idet han red forbi, hvo han var og lod ham uhindret ride op i Byen. Han bøiede strax af til Venstre og red ind i Mikkel Ribers Gaard; men han var endnu ikke kommen af Hesten, før Mikkel, som havde seet ham, kom farende

»Guds Kors,« sagde han, »er det Eder, Niels Ebbesøn! Hvilken ond Skjebne har ført Eder til Randers i Dag?«

»I giver mig en Velkomst, som om jeg og mine Svende, vi vare onde Penge,« sagde Niels Ebbesøn, idet han sprang af Sadlen.

»Kan det fryde mig,« spurgte Mikkel, »at see en Ven ride ind ad Helvedes Port?«

»Have I det saa hedt?« sagde Niels Ebbesøn, idet han trykkede Mikkels Haand.

»Hvor kan I spørge?« svarede Mikkel. »Hvert Huus i Staden er jo spækket med Gunzhøvere, og Rytterne ligge oppe ved gamle Randelsborg. Havde Greven endda slaaet sig ned der; men han sidder jo tæt herved i Niels Rabands Gaard, ret som en Viser midt i Kuben, mens Dronerne sværme om ham og vise Braadden.«

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »saa meget desto bedre; da har jeg ingen lang Vei at gaae.«

Derpaa fik Mikkel at vide, hvad der havde ført Niels Ebbesøn til Randers, og at der var lovet ham sikkert Leide. Han svarede blot ved at ryste paa Hovedet og førte derpaa sin Gjest ad en Bagdør ind i et snevert Kammer, som var det eneste Rum, han havde for sig selv. Hans Alkoveseng optog en stor Part af Rummet, og under den stod hans Pengeskriin. Paa Væggen hang et Sværd og en Armbrøst, og i Krogen stod to stærke Jernstænger til at sætte for Dørene, af hvilke der var to, en som førte ind til Skjenkestuen og den, som gik ud til Gaarden, og ad hvilken de vare traadte ind.

»Jeg seer, Mikkel,« sagde han med et Blik til Stængerne og Vaabnene, »at I er belavet paa at værge for Eders Eiendom, naar det kniber.«

Mikkel aabnede Døren til Skjenkestuen, og da han saae, at den var tom, sagde han:

»I er kommen i en heldig Stund. Her er ingen Gjester, og vi kunne tales ved ubelurede. Dæmp dog helst Eders Røst, thi enddog de lede Karle nu, da de til Middag have faaet Vommene fulde, meest ligge i deres Kvarterer og snorke, kunde dog en tørstig Sjæl af Brovagten liste sig herind.«

Saa satte Mikkel Mad og Øl frem, hvilket Niels Ebbesøn lod sig smage vel, mens Mikkel lod Munden løbe.

»Værge for mit Liv og min Eiendom, sagde I? Ak, Gud naade mig; mine bedste Vaaben, de ere nu Honningtale, Smiger og Løgn. Skam faae min Mund, saa ofte den nu har raabt: hil Grev Gerhard, mens mit Hjertes Mening er: Fanden tage ham! Nød

har gjort en Skjelm af mig. Ak, Niels Ebbesøn, hvorlunde skulle vi blive den tydske Trold kvit, der nu rider os som en Mare? Hvo kan tage det op med Gunzhøverne, disse Djævle? Jeg troer ved min Helgen, at de ere fødte med Brynie paa og med Spær i Haand. Fra de kunde gaae, gjorde de vel ei Andet end at fegte. De ere skabte til Jordens Ødelæggelse, og slaaer Herren dem ikke med Pesten, som han fordum slog Ægypterne, eller sender han ikke selve Englen Gabriel herned med sit hevnende Sværd, da er det ude med os.«

»Nu Mikkel,« sagde Niels Ebbesøn sindigt, »I har ikke mistet Eders Huld og trives vel midt i Elenden. Det turde vel ogsaa befindes, om jeg fik Eders Pengepose mellem Hænderne, at ikke heller den er slunken.«

Mikkel vendte sit store, runde Ansigt imod ham, tog sig om sin Dobbelthage, saa at hans tykke, rødbrune Kinder struttede end mere, og sagde med et ægte Sorgens Suk:

»Ak, Niels Ebbesøn, det er blot som et Laan, betroede Penge; vær vis paa, at naar Timen slaaer, da Hæren byder op for at drage videre, ville Gunzhøverne plyndre mig ud og tage Alt igjen, hvad de have givet mig, indtil den sidste Hvid og den ringeste Sølvstump.«

»Grav det ned,« sagde Niels Ebbesøn og smaaloe over Mikkels sorgfulde Mine. »Gjem det i Jorden, da ville de Skjelmer blive narrede.«

»De have Næser som Sporhunde,« svarede Mikkel; »og desuden, saa har jeg Intet at kjøbe mig fri med. De ville da slaae Hjerneskallen ind paa mig, med mindre det skulde behage dem bedre at

stinge mine Øine ud, eller sprætte Maven op paa mig, som de gjorde ved en Mand i Galten, da de droge herop.«

Niels Ebbesøn var langt fra at ville benegte Muligheden af, at Sligt kunde times Mikkel; og ikke heller fornam han nogen synderlig Rædsel ved at høre tale derom. Fortrolig var dengang hver Mand med Tanken om legemlig Mishandling, og Blodtørst betragtedes som ligesaa uadskillelig fra en tydsk Leiesvend, som fra en Ulv.

Derimod randt Martin ham i Hu, og han spurgte Mikkel, om han ikke havde seet Noget til ham; men Mikkel havde blot hørt, at et Par Fanger vare indbragte og blevne indespærrede i Fangehullet paa Randelsborg.

»Dog veed jeg,« tilføiede han, »at Døren, som Alt paa den gamle, faldefærdige Borg, er skrøbelig. Holde de ikke bedre Vagt der, end her, da kommer Martin nok for en Dag igjen.«

»Ja,« sagde Niels Ebbesøn, »af Sachsernes Tryghed kan I maale vort Folks Vanmagt. I deres Øine ere vi Danskere nu kun en Flok Faar. Eja, om nogle af os bleve til Ulve og med Et faldt over dem?«

»Nu spaser I,« sagde Mikkel.

I det Samme hørte de Fodtrin i Skjenkestuen. Det viste sig at være Wittinghofen og Ove Hase, som af Brovagten vare blevne underrettede om Niels Ebbesøns Ankomst. Vestfaleren modtog ham med uskrømtet Glæde og trykkede hjerteligt hans Haand; men Ove Hase saae paa Niels Ebbesøn med sin meest overlegne Hofmandsmine og sagde i en medlidende Tone:

»Ei, Niels, er Du virkelig der!«

Uagtet det blot var af Feighed, at han havde givet tabt, da han var paa Norringriis, havde han dog fremstillet Sagen for Greven, som om det var broderlig Hengivenhed for og Tillid til hans Svoger, der havde gjort ham eftergivende, og saaledes havde han afledet den grevelige Unaades Lyn fra sit Hoved; men med desto større Kraft havde det da ramt Wittinghofens.

»I har reddet min Ære, Niels Ebbesøn,« sagde denne, »og mere end det. Jeg har havt min Nød med at formaae Hans Naade til at godkjende den Aftale, jeg traf med Eder. Var I ikke kommen i Dag, da vilde vi i Morgen være rykket mod Norringriis. Eders Gaard vilde bleven tagen med stormende Haand og jevnet med Jorden.«

»Staar Sagen saa,« svarede Niels Ebbesøn, »da tør jeg ikke vente nogen naadig Modtagelse.«

»Ved Guds Moder nei,« snerrede Ove Hase. »Vil Du slippe vel fra dette, da bøi Knæ, kys Hans Naades Haand og vei hvert Ord, Du siger, paa en Guldvægt!«

»Man tager Oxen om Hornet og Manden ved hans Ord,« svarede Niels Ebbesøn. »Bryder Grev Gerhard det givne Leide, da skal han hedde Nidding for Resten af sine Dage.«

»Jeg giver ikke en Pending for Dit Liv,« svarede Ove Hase, og saa gik de.

Oppe ved Borgermestergaarden stod en stor Flok Herrer, som om de ventede paa deres Komme. Blandt dem var baade Hallermund og Skenkenborg. Niels Ebbesøn tog sin Hat af og hilste dem alle under Et. De fleste af dem besvarede Hilsenen,

nogle idet de stirrede nysgjerrigt paa ham, andre med et spodsk Smiil, eller med et medlidende Blik. Skenkenborg løftede beklagende paa Skuldrene, men af Hallermunds Øine lyste et Glimt af Had og Triumf. Dog blegedes Farven paa hans tykke Kinder en Smule, da Niels Ebbesøns Blik streifede ham, og han saae den Haand, der havde havt saa fast et Tag i hans Strube.

Greven sad i sin Hyndestol ved Kaminen i Storstuen, og hans Ansigt var vendt mod Døren. Omkring ham stod Claus Krummedige, Claus Limbek, Wilhelm Hallermund og flere af Hærens høiere Befalingsmænd; men bag Stolen stod Broder Hugo, en Plads han særlig yndede, fordi hans Mund der var nær ved Grevens Øre. Imidlertid strømmede alle de Herrer, som stode udenfor, ind efter Niels Ebbesøn og hans Ledsagere, saa at Rummet næsten ganske blev fyldt.

Niels Ebbesøn gik med hurtige og faste Trin hen til Greven og bøiede sig dybt for ham; men Hans Naade stirrede blot paa ham, rakte ikke Haanden frem til Kys og sagde ikke et Ord. Da sagde Niels Ebbesøn:

»Eders Naade har ladet mig kalde; hvad har I at sige mig?«

»Du spørger med Hast,« svarede Greven barskt. »Mig tilkommer det at spørge, Dig at svare.«

»I skal i mig finde en villig Hører, Herre Greve,« svarede Niels Ebbesøn, »om I har et godt Ord til mig, som jeg kan bringe hjem med mig til Folket.«

»De gode Ord,« svarede Greven, »dem haver jeg kun til mine lydige, troe Tjenere og ikke til Oprørere; det siges om Eder, Niels Ebbesøn, at I neg-

tugen, i Følge hvilket der atter skulde byttes, saa at Hertugen fik Nørrejylland og overlod Sønderjylland til Greven. Rigtignok var der paafulgt et Brud mellem dem, men Grev Geert havde dog det Maal for Øie paa ovennævnte Maade at afrunde sit Rige og slippe det besværlige Pant, Nørrejylland. I det Mindste antog Claus Krummedige, at det var hans Herres Mening, og derfor indsaae han, at Greven ikke kunde være til Sinds at vise Skaansel. Nei, det var netop god Politik at presse al Saft af Frugten, inden han kastede den fra sig. Først havde der været Tale om Landehjelp, men nu vilde det blive til Brandskatning og Plyndring. Naar Greven atter drog Sønder paa med en fyldt Krigskasse og sin overmægtige Hær, som var bleven mættet med Bytte og ham derfor tro og hengiven, da vilde han kunne knuse alle sine Modstandere.

Men Niels Ebbesøn, som Intet vidste derom, og hvem Grevens Taushed opmuntrede, tog atter Ordet og sagde, idet han vendte sig mod Herrerne:

»Hvor Hundrede staae mod En, da er det let at spotte og lee. Ikke gjør Eders Latter mig ringere, eller afkræfte mine Ords Sandhed. Men til Eder, Herre Greve, siger jeg: stil rimelige Fordringer til vor Evne, og vi skulle gjøre Fyldest! Der have vi Hr. Claus Krummedige, som jo er Eders meest betroede Mand. Lad ham forhandle med mig, og vi skulle komme til Rette. Jeg borger for Sabro Herred og for de gode Mænd, som staae med mig. Hvad jeg paa deres Vegne gaaer ind paa, skal blive holdt, og da er muligt Veien banet til Forstaaelse og Fred med det ganske Folk.«

«Et skjønt Tilbud og en god Borgen!« ud-

brød Greven og lod saa et Par dybe Lattertoner høre.

»Jeg beder Eder, Herre Greve,« sagde Niels Ebbesøn, idet han saae Grev Geert lige i Øinene, »at betænke Eder vel, inden I viser mig af!«

Men nu brød den længe tilbageholdte Vredesstorm løs. Greven reiste sig brat og raabte:

»Hvad, vover Du at true mig, Du frække Karl? Ved Guds Moder, om jeg lod Dig gribe, og lagde Dig i Bolt og Jern, da skete Dig kun Din Ret.«

»Det vil I ikke gjøre,« svarede Niels Ebbesøn uforsagt. »I vil ikke bryde Eders Ord og det mig givne Leide. Det vilde sætte en Plet paa Eders Skjold, som ei lod sig aftvætte.«

»Fort med Dig,« raabte Greven rasende; »men inden trende Solemærker skal Du rømme Land og Rige, eller jeg lader Dig hænge!«

Der blev et Øieblik stille i Stuen. Da løftede Niels Ebbesøn sin Haand og sagde:

»Nu er jeg en fredløs Mand, og det er brudt imellem os, Grev Gerhard! I skal komme til at angre, hvad I der haver gjort; men drag Eder til Minde, at ikke tog jeg min Haand; det var Eder, der undsagde mig.«

Da gjenlød Stuen af et mangestemmigt Forbittrelsensraab, og flere Sværd fløi af Skeden; men Heinrich von Wittinghofen stillede sig med draget Sværd ved Niels Ebbesøns Side og sagde:

»Jeg gav mit Riddersord i Pant paa, at Leidet skulde vorde holdt. Hvo, der lægger Haand paa Niels Ebbesøn, maae fegte med mig!«

Uden denne Mellemkomst vilde det sikkert været ude med Niels Ebbesøn.

»Fort da med ham og Dig,« raabte Greven og stampede med Foden i Gulvet, »eller ved Guds Moder —« da kvalte Vreden hans Røst, og han sank ned i sin Stol.

Wittinghofen skred uden at tøve af Stuen, og Niels Ebbesøn fulgte ham, men uden Hast. Det var kun til Nød, at Herrerne gjorde Plads, saa at han kunde komme igjennem. Vrede Blikke lynede ham i Møde fra alle Sider, og nogle Eder og Ukvemsord fløi efter ham. Da han var kommen ud paa Gaden, følte han sig greben i Armen, vendte sig om og saae Ove Hases blussende Ansigt for sig.

»Nu ligger Du, som Du har redet,« sagde han hæsblæsende; Hastværket og Vreden tog Veiret fra ham. »Skik Svend herud paa Stand, hører Du? Ikke skal min Søn nu en Dag længere være i Dit Brød.«

»Kom selv og hent ham,« svarede Niels Ebbesøn og stødte til Hr. Ove, saa han tumlede tilbage.

»Fanden have Dig,« raabte hans Svoger og gode Ven, idet han truende løftede sin knyttede Haand. »Jeg vil endnu faae see Dig klæde Steile og Hjul.«

Niels Ebbesøn værdigede ham ikke noget Svar, men gik raskt ned ad Gaden, fulgt af Wittinghofen, som sagde, at han ikke vilde vige fra ham, førend han havde seet ham ride bort i god Behold. De naaede snart Mikkels Ribers Gaard; men i det Samme kom Bønderne tilbage med deres tomme Vogne. Wittinghofen ilede derhen for at forebygge, at den lange Vognrække standsede Færdslen, og hindrede Niels Ebbesøns Affart; men Niels Ebbesøn blev staaende ved Mikkel Ribers Dør.

Det lod til, at han var dybt hensunken i Tanker. Først stirrede han tilbage op ad Borgermester-

gaarden til, derpaa lod han Blikket følge Gaden ned til Broen og videre fort, som om han maalte Afstanden. Just som hans Hoved var vendt mod Broen, følte han et let Slag paa sin Skulder, vendte sig om og saae for sig Otto von Skenkenborg. Det vante sødlige Smiil stod ikke om hans Mund. Han var bleg om Kind og stirrede alvorsfuldt og forskende paa Niels Ebbesøn.

»Hvorpaa tænkte I?« spurgte han med dæmpet Røst.

»Ei, paa Hjemfarten,« svarede Niels Ebbesøn.

»Og paa Gjenkomsten?« spurgte Skenkenborg.

»Saa I mener, at jeg selv vil stikke Hovedet i Strikken?« udbrød Niels Ebbesøn med et tvungent Smiil.

»Hevn,« lød Svaret, »stod skreven paa Eders Pande og i Eders Øine i samme Nu, som Greven havde udtalt Dommen over Eder. I vil sikkert gjøre Noget. Lad høre fra Eder; og er det muligt, da skal jeg række Eder en hjelpende Haand.«

Da kom Wittinghofen hastigt tilbage, og Samtalen blev afbrudt. Skenkenborg slentrede videre, men Wittinghofen udbrød:

»Tøv ikke længere, Niels Ebbesøn! See, hvor Knegtene stimle sammen oppe i Gaden, og hør, hvor de raabe! Jeg tør døe paa, at det er Hallermund, der ophidser dem. Da jeg saae det, stoppede jeg Bønderne; Broen er fri. Nu fort, eller I er om en Hals!«

Niels Ebbesøn skjønnede, at den Advarsel kom i rette Tid. Han ilede ind i Gaarden, fik Hesten frem og var faa Øieblikke efter i Sadlen. Mens Svendene sad op, kom Mikkel løbende. Niels Ebbe-

søn sagde ham i Hast, hvad der var skeet, og at han nu var en fredløs Mand.

»Da see Gud i Naade til Eders gode Hustru og Eders smaa Børn!« udbrød Mikkel og slog Hænderne sammen.

»Ja, nu gjelder det, Mikkel!« svarede Niels Ebbesøn »Vær en Mand og husk Eders Ed! Faaer I Bud fra mig, da gjør, som jeg byder Eder!«

Saa red han, mens Mikkel blev staaende og stirrede maalløs efter ham. Ved Broen stod Wittinghofen. Niels Ebbesøn red sindigt forbi ham, blottede sit Hoved og sagde:

»Nu have I Tak, Hr. Heinrich! I har holdt Eders Ord som en ærlig Ridder.«

»Spar nu ikke Hesten!« raabte Wittinghofen efter ham.

Niels Ebbesøn vendte sig i Sadlen og saae tilbage, alt mens han red. De tililende Gunzhøvere havde nu naaet Broen, men der standsede de. Hallermund foer frem mod Wittinghofen og fegtede med Armene. Niels Ebbesøn kunde høre hans buldrende Røst, og at Wittinghofen svarede; men derved blev det. Da ingen af Forfølgerne vare til Hest, følte Niels Ebbesøn sig tryg og red sindigt over Broen; men da han var kommen op ad Bakken og Fruerlund forbi, gav han sin Hest af Sporerne.

Nu gik det uden Standsning lige til Norringriis, som han naaede ved Nattens Frembrud. Han mælede ikke et Ord paa det hele Ridt. Mens Skove og Marker fløi forbi ham som Drømmesyner, arbeidede Tankerne i hans Hoved.

Da han red ind i sin Gaard, var det, hans Heltesjæl havde undfanget, allerede da han stod udenfor

Mikkel Ribers Huus og med Øinene maalte Afstanden op til Grevens Kvarteer, modnet til et fast Forsæt, og den Daad besluttet, som ved sin Dumdristighed skulde bringe selv hans kjækkeste Venner til at studse.

SJETTE KAPITEL.

BRUDT.

De sade alle i den sildige Aftenstund i Steenstuen og lyttede til Niels Ebbesøn, hvis hurtige og lykkelige Hjemkomst havde overrasket dem og i Gjensynets Øieblik fyldt deres Hjerter med Glæde. Nadveren var fortæret, Fade og Brikker udbaarne, Svende og Tærner skikkede til Sengs og Døren lukket.

Sindigt og jevnt fortalte han dem om sin Randers-Fart, og hvorledes det var gaaet til, at han var vendt tilbage som en fredløs Mand med kun tre Døgns Frist til at rømme. Hans Stemme havde sin vante, faste Klang, og i hans Aasyn sporedes ingen Ophidselse eller Uro. Dog standsede han et Par Gange, som om hans Tanker droges bort fra det, hvorom han talte, og gik andre Veie. Da blev hans Træk skarpe og hans Blik stirrende; men, paa disse Glimt af Aandsfraværelse og mørk Selvfordybelse nær, mærkedes det ikke paa ham, hvor fortvivlet hans Stilling nu var.

Desto mere levende stod det at læse i de alvorsfulde og bekymrede Ansigter omkring ham. Kjerternes Skjær afspeilede sig i Øine, hvor Glimt af Forbittrelse og opblussende Mod vexlede med Forsagthedens og Raadvildhedens Skygger. Kun et Aasyn skiftede ikke Udtryk, og det var Jens Lavesøns. Han sad og stirrede paa sin Nabo og Ven, som om denne havde været et Gjenfærd, saa forbauset var han over, at Niels Ebbesøn var sluppen uskadt derfra og nu sad levende og fri og frank ved sin Bordende.

Estrid stod ved sin Huusbondes Side, lyttede til hans Ord og saae ufravendt paa ham. Hele hendes Sjæl laae i hendes Øine, mens hun granskede hans Aasyn og spurgte sig selv: hvad vil han nu gjøre?

Henne fra Kaminen, hvis Ild var ved at døe hen, hørtes nu og da et klagende Udraab. Der sad gamle Johanne med Ingefred, hvis Øine vare vendte mod Ilden, men hvis Øren opfangede hvert Ord, der blev talt henne ved Bordet. Hendes Aasyn var blegt, hendes Læber sammenpressede, hendes Arme korslagte og trykkede fast ind til Brystet. Hver Nerve i hende var spændt; thi det anede hende, at nu var Øieblikket kommet, da Aage Stigsøn skulde sættes paa Prøve og hendes Skjebne blive afgjort.

Mens Niels Ebbesøn talte, var han nu og da bleven afbrudt af Udraab, som røbede hans Tilhøreres Sindsbevægelse og Opfattelse af det Skete; men først da han havde endt sin Beretning, tog En af dem Ordet, og det blev, som det sig hørte og burde, den Ældste i Kredsen, Johan Leigel.

»Det er da kommet saa,« sagde han og saae hen for sig med et mørkt Blik, »at der Intet staaer

tilbage for Dig, Niels, uden at rømme. Jeg raader Dig at gjøre det; der er ikke at tænke paa Modstand; og gjør Du, Anders, ligesaa! Drag ned didhen, hvor Du kom fra og hvor Du burde være bleven. Hos Hertugen paa Sønderborg ville I finde et sikkert Tilhold og kunne bjerge Eder der til bedre Tider.«

»Og skulle da vi Kvinder,« raabte Johanne, idet hun sprang op, »forblive her alene, raad- og hjelpeløse? Ak Gud naade mig! Det vil times mig en Gang endnu, at jeg maa flye med Rædsel af Gaarde.«

»Ikke om mit Raad bliver hørt,« sagde hendes Ægtefælle. »Bliv her, Niels Ebbesøn, og see Tiden an! Jeg tænker, at Greven nu vil faae Ærinde Nord paa, hvor der er Noget at hale, saa han ikke strax faaer Stunder til at befatte sig med Dig; men kommer han, da værg for Din Rede. Jeg vil staae den Dyst med Dig. Ved den øverste Gud, hellere vil jeg nu, om saa skal være, lade mit Liv og falde paa Valen, end længere flakke fredløs om.«

»Det var talet som en Mand,« udbrød Anders Frost; »og eftersom der ikke er synderlig Forskjel paa Anders Jensøns Kaar og mine, da raader jeg som han. Falder jeg i Grevens Hænder, da mister jeg min Hals, og paa Tandrup kan jeg ikke bjerge mig; men min Hu staaer til alt Andet end til at vige, og paa Hertug Valdemar stoler jeg ikke. Jeg bliver da helst, hvor jeg er, og staaer Last og Brast med Niels Ebbesøn, om det da er hans Agt at blive og holde Norringriis.«

»Det kan jeg ikke tro, at I vil, Niels Ebbesøn,« udbrød Aage, og strax da hans Røst lod sig høre, vendte Ingefred sig om og fæstede Blikket paa ham.

»Det er kun Galgenfrist, og Enden bliver den visse Undergang.«

»Da tykkes det mig dog, Hr. Aage,« sagde Svend spodsk, »at I til sine Tider har talet store Ord om at værge for Norringriis til det Yderste. Synker nu Hjertet i Livet paa Eder?«

»Ingenlunde«, svarede Aage, idet han tilkastede Svend et ringeagtende Blik. »Hovedkulds Raad er tidt halsløs Gjerning, og ikke sømmer det sig for forstandige Mænd at fare blindt paa som gale Drenge. Sagernes Stilling er nu en ganske anden, end den var før. Da vilde vi muligt kunnet bjerget os i vor Ubemærkethed og blot havt nødigt at værge Borgen mod omstreifende Gunzhøvere; men nu er der overgaaet Niels Ebbesøn en Dom, og bøier han sig ikke for den, da vil sikkerlig Norringriis blive tagen og jevnet med Jorden. Vil I, Niels Ebbesøn, lade Huset brænde af over Hovedet paa Eder og til ingen Nytte offre ikke blot Eders eget Liv, men ogsaa Eders Hustrues og Børns og dertil min Fæstemøes? Jeg vil ikke troe det, før jeg hører det af Eders egen Mund.«

»Men om jeg nu dog gjorde Sligt,« spurgte Niels Ebbesøn, »hvorledes vilde da I forholde Eder, Aage Stigssøn?«

Alles Øine vogtede paa ham, mens han tøvede med Svaret.

»Nu,« sagde han omsider og saae til Ingefred, som langsomt nærmede sig, »jeg har lovet og svoret at staae Last og Brast med Eder, og tykkes det mig end at være Galenskab nu at holde Stand, saa faaer jeg dog holde mit Ord; men jeg stiller det Vilkaar, at Kvinderne fjernes og bringes i Sikkerhed.«

»Da er det bedst, at I selv ledsager dem,« sagde Svend med endnu større Haan end før; »det vilde være en saare ridderlig og mindre farefuld Gjerning for Eder.«

Blodet skjød op i Kinderne paa Aage, men inden han kunde faae givet Svar, tog Estrid Ordet og sagde:

»Spar al Strid derom! Jeg bliver, hvor min Huusbond er, og deler Skjebne med ham. Skal det saa være, da lader os døe med hinanden; og under Gud Herren ikke heller vore smaa Børn at leve, da ville vore Sjæle alle i kjærligt Samfund fare til Himlen. Saaledes er det bedst!«

Niels Ebbesøn saae op til hende med et Glædesblink i sine Øine og greb hendes Haand, som han holdt fast i sin. Da traadte Ingefred til. Hun stillede sig ved Estrids Side, saae med et sælsomt Smiil over til Aage, som sad ved den anden Side af Bordet og sagde:

»Ikke veed jeg, hvor min Fæstemand vil være, eller hvad han vil gjøre; men hvor min Søster og min Søstermand er, der vil og jeg være. Om jeg saa kunde blive bjerget paa selve Bjørnholm, vilde jeg ikke forlade dem i deres Nød.«

Niels Brok, som mod Sædvane havde forholdt sig ganske taus, slog nu op med Haanden og udbrød:

»Ved Guds Moder, Niels Ebbesøn, Dine Kvinder, de ere gjeve og gjøre næsten os Mænd til Skamme! Dog vide de ikke ret, hvad de der vove. Mens Hjertet løber af med dem, betænke de ikke, hvad Skjændsel der kan overgaae dem, om Norringriis bliver taget med stormende Haand, og disse

Djævle af Gunzhøvere bryde herind. Du har der et Ansvar, Niels, og bør betænke det. Saa mener jeg da, at Aage Stigsøn med god Grund stillede det Vilkaar, at Kvinderne skulle bringes i Sikkerhed, med mindre Du trækker for at rømme og tage dem med Dig. Det veed Du om mig, Niels, at jeg stedse allersidst raadede til at vige; men her er Intet at stille op. Vil Du vide min oprigtige Mening, da stemmer den med Johans. Jeg raader Dig til at rømme.«

Da slap Niels Ebbesøn Estrids Haand, reiste sig brat og sagde:

»Nu have I Tak, kjære Venner, for Eders gode Raad, baade for dem, der kom friskt fra Hjertet, og for dem, der bleve veiede med Forstanden. Med Mange er det godt at raade, men svært at slutte. Saa agter jeg da nu at gaae min egen Vei. Om I ville følge mig eller ikke, det staaer til Eder selv at afgjøre. Jeg løser Eder Alle forud fra Eders Løfte og Eders Ed.«

»Hvad er det for Tale?« udbrød Anders Frost. »Hvo af os tænker paa at falde fra?«

»Hør mig først til Ende,« svarede Niels Ebbesøn. »Ikke agter jeg at sidde stille bag Norringriis Volde og vente paa Døden her; men end mindre staaer min Hu til at rømme. Ved Gud og alle hellige Mænd, jeg spørger — hvo har størst Ret til at være her i Landet, denne schauenburgske Greve, som trængte herind med List og Vold, eller jeg, som fødtes her, og hvis Æt boede og byggede her i hundrede Led, alt fra Hedenoldens Dage? Men er det blevet for trangt her i Danmark for Grev Gerhard og mig, saa vi ikke begge kunne være her og En af os maa bort, da skal det blive ham.«

Alle stirrede forundrede paa ham; de forstode ikke Meningen af den Tale.

»Er Du fra Vid og Samling?« spurgte Johan Leigel. »Evner Du at drive Gerhard af Landet?«

Al Farve var vegen fra Estrids Aasyn. Ene hun havde forstaaet ham og skjønnede, hvor det nu bar hen. Deres Øine mødtes, han greb hende om Armen og sagde med dæmpet Røst:

»Hustru min, hvad tænker Du? Raader Du fra?«

»Gjør det!« lød hendes korte Svar, idet hun stræbte at tvinge sin Røst til Fasthed.

Niels Ebbesøn blev mere rystet af hendes Heltemod i Underkastelsen, end om hun var bristet i Graad og havde bønfaldet ham om at opgive sit dumdristige Forsæt. Det varede et Øieblik, inden han gjenvandt sin Fatning.

»Forstaa mig ret,« sagde han med fast, men dæmpet Røst. »Jeg vil tage hans Liv. Han skal udryddes af Jorden som Dragen, der spyede Gift over Landet, og den hellige Jørgen vil staae mig bi ved den Daad. I Nattens Mørke vil jeg bryde ind i Staden med mine Svende, falde over ham og gjøre det af med ham.«

Da han taug, blev det stille i Stuen; Ingen gav Svar strax. Alle stirrede de i Taushed paa ham, og deres studsende Blikke viste, at ikke hos En af dem var en saa forvoven Tanke opstaaet, ikke heller formaaede Nogen af dem i et Nu at hæve sig til en slig Stordaads Høide.

»Med en Haandfuld Folk vil Du kaste Dig ind blandt fire Tusinde,« sagde omsider Niels Brok. »Niels, det bliver den visse Død!«

Men da reiste Jens Lavesøn sig og talte, denne

Gang i rette Tid. Han rakte Niels Ebbesøn sin Haand over Bordet og sagde:

»Jeg gaaer med! En Skam vilde det være, om saa rasker en Helt som Du skulde træde den Dødedands alene.«

»Hav Tak, Jens!« svarede Niels Ebbesøn og trykkede Haanden, »jeg ventede intet ringere af Dig.«

Saa fængede det hos Bo Leigel, og Svend fik i samme Nu Luft.

»Eia,« sagde Bo, »mig lyster at træde den Dands med, ender den end under Mulde!«

»Og mig behøver I ikke at spørge, Morbroder,« raabte Svend.

Mens Niels Ebbesøn løftede afværgende Haanden og sagde:

»For Dig, Svend, har jeg andet Brug, og Du, Bo, raader ikke for Dig selv. Ungt Blod duer ikke heller til denne Daad. Prøvede Mænd, sindige og faste som Staal, dem har jeg behov. En har budet sig til, og han er saa god som ti. Mine Svende ville følge mig, gik Veien end ind i Helvede, derom føler jeg mig forvisset, og vi ere vel da nok; paa nogle faa Mænd flere eller færre kommer det ikke an.«

»Nu vil jeg ikke høre Dig længere,« udbrød Anders Frost og slog i Bordet. »Hvert Ord Du siger, stinger mig i Sjælen. Jeg gaaer med! Du løste mig før fra min Ed; men nu slynger jeg atter Knuden og trækker den fast, skal den end blive den Strikke, hvori jeg vorder hængt.«

»Og hvi skulde da jeg staae tilbage,« spurgte Anders Jensøn og vendte sit kjække Aasyn mod

Niels Ebbesøn, »jeg som rendte herop og vovede min Hals? Et Slag vilde jeg slaae mod min arge Fjende, og hvad kan jeg da ønske mig bedre, end at faae Ram til selve hans kullede Isse og slaae Hjernen ind paa ham?«

Da kom Johanne, som en Stund havde staaet maalløs, farende, greb ham i Armen og sagde med hvinende Røst:

»Forrykkes nu og Din Hjerne? Galne ere I Alle! Om I løb op i Flok paa Varetaarnets Tinde og styrtede Eder ned derfra, da vilde det ikke være værre. Dette er en Mordergjerning, Anders! Besmit ikke Dine Hænder dermed!«

»Der sagde I Ordet, Johanne!« udbrød Aage. »Nu ville ædelige Mænd gjøre sig til Stimænd og Snigmordere; aldrig rækker jeg Haand til slig Mørkets Gjerning.«

»I har Eders Frihed,« sagde Niels Ebbesøn derpaa, »og kan holde Eder derfra. Jeg tør ikke laste Eder derfor. Tal dog helst ikke om Snigmordere,« vedblev han, idet hans Stemme dirrede en Kjende. »Vil I bruge Skjeldsord, da siig hellere Bødler, som ere Retfærdighedens Haandlangere. Dog er der en liden Forskjel imellem Mestermandens Gjerning og vor, aldenstund den Synder, vi skulle rette, ikke er os udleveret med bundne Hænder. De Tusinder af Glavind og Spær, som blinke i Randers, de ere der ikke for at staae os bi, men for at værge for ham, hvem vi ville til Livs. Jeg mener da, at en Riddersmand vel kunde gaae med til den Dyst uden at sætte Plet paa sit Skjold; men skulle vi hedde Mordere eller Rakkere, da siig helst: vee den fyrstelige Blodhund, som tvinger ædelige Mænd til slig Mørkets Gjer-

ning, for at Land og Folk kan vorde frelst fra Undergang!«

»Det lyder stort,« svarede Aage spodsk, »men turde befindes at være mindre. Vær ærlig, Niels Ebbesøn, og tilstaa, at I gaaer til den Dyst for at værge for Eders Eget, men fornemmelig for at slukke Eders Nag til Grev Gerhard.«

»Nu,« udbrød Niels Ebbesøn, »da maa I og lade Eder det behage, at jeg gjør et Skaar i Eders Ridderlighed. Vær ærlig, siger jeg, og tilstaa, at I melder Eder fra den Dyst, fordi det fattes Eder paa Mod til at sætte Livet ind. Det skal vise sig, at den ringeste Svend i min Gaard er en bedre Mand end I.«

»Tænk og siig, hvad I vil,« raabte Aage i stor Ophidselse; »det sætter ingen Klik paa min Ære. Eders Vanskjebne har gjort Eder blind paa Forstanden. Jeg gjør det ikke; jeg gaaer ikke med til den æreløse og halsbrækkende Daad, og«, sluttede han, idet han saae til Johan Leigel og Niels Brok, »som det lader, ville Flere end jeg betakke sig derfor.«

»Mener I mig?« spurgte Niels Brok og saae op med Lyn i sit Blik. »Et er at sige til sin Ven: vaer Dig! et Andet at lade ham i Stikken, naar det gjelder.«

»Ikke heller jeg,« sagde Johan Leigel, »har talt mit sidste Ord i denne Sag. Den skal blive drøftet.«

»Naar Luften i Stuen er vorden reen,« tilføiede Anders Frost, »og her Ingen er, uden Niels Ebbesøns sande Venner.«

Da trillede Noget henad Bordet, som glimrede i Kjerternes Skin; det røg forbi Aage og faldt paa

Gulvet. Ingefreds Haand kastede det. Aage saae op, og deres Blik mødtes. Hvad han kun havde forstaaet halvt, da Guldet trillede forbi ham, det fattede han heelt nu, da hendes Blik ramte ham. Det var Fæstensringen, hun havde kastet fra sig; han læste sin Dom i disse funklende Øine, der engang havde tilsmilet ham ømt, glødende af Elskov, men af hvilke der nu med isnende Klarhed lyste Foragt.

»Nu er det brudt mellem os,« sagde hun. »Ikke tager jeg til Huusbond en Usling, som svigter og falder fra, naar det gjelder. Jeg vilde skamme mig ved ham til min sidste Stund.«

Der sporedes ikke mindste Skjelven i hendes Stemme. Hendes Kinder blussede, og hendes Øine tindrede som et Par Stjerner, hvis Lys brød igjennem Mulmet og viste Heltene Veien. Nu vaklede eller tøvede Ingen af dem mere. De, der trods de kjekke Ord dog havde havt Tvivl i Hjerterne, fik Bugt med deres Svaghed, og et Glimt i Johan Leigels Øine viste, at ogsaa han havde følt sig ramt, og at han nu, hjulpen af en kjæk Jomfruhaand, varrede til at gjøre Springet fuldt ud.

Men i Aage Stigsøns Hjerte kvalte Forbittrelsen enhver anden Rørelse.

»Ei,« sagde han, idet han reiste sig og stirrede paa Ingefred, »nu først kjender jeg Dig! Vel, at jeg blev en slig Fæstemø kvit! Du har et grumt, blodgjerrigt Hjerte; aldrig vilde jeg kunnet hvile trygt ved en slig Hustrus Side.«

Hans Aasyn var dødblegt og hans Stemme svigtede; kun med Møie fik han Ordene frem. Ingefred saae paa ham uden at svare; der laae mere Med-

ynk end Vrede i hendes Blik. Saa vendte hun ham Ryggen og gik hen til Estrid. De vexlede et Par Ord med Niels Ebbesøn, hvorpaa de gik af Stuen og drog Johanne med sig.

Aage fulgte Ingefred med Øinene, indtil Døren havde lukket sig efter hende. Da blev det Nat i hans Hjerte; hun havde dog været hans Livs Sol; ja, han elskede hende endnu; men end ikke Kjærligheden, som dog var den stærkeste Magt i hans Sjæl, havde formaaet at bygge Bro for ham over det Svælg, der var og altid havde været mellem hans svage og bløde og hendes stolte og stærke Hjerte. Uagtet han mere og mere havde faaet Modsætningen at fornemme, havde han dog beroliget sig med, at den vilde jevne sig med Tiden. Aldrig havde han tænkt sig Muligheden af et Brud, og det, der havde fremkaldt det, stod for ham som Vanvid. Han kunde ikke faae noget andet Syn paa Sagen. Uagtet han ikke var feig, formaaede han dog ikke at hæve sig til den Høide, hvortil Niels Ebbesøns Heltesjæl havde løftet hans Fæller. Han mente sig miskjendt, skammeligt forurettet, og da Overbeviisningen om, at Retten var paa hans Side, støttedes af hans Ætstolthed og Hoffærdighed, saa døde den Skamfølelse, der et Øieblik havde rørt sig hos ham, atter hen.

Hvo var nærmere til at staae Niels Ebbesøn bi, end han? Havde ikke hans gamle Frænde, som gik i Borgen for ham, gjort Regning paa, at hans Trofasthed vilde være ubrødelig? og hvor faa vare ikke de Venner, som Niels Ebbesøn havde at bygge paa!

Alle stirrede de i Taushed paa ham; hans

søgende Øine, som løb Kredsen rundt, mødte kun ringeagtende eller kolde Blikke. Det syntes ham at være en Drøm, at han befandt sig paa dette Sted og blandt disse Mænd, og at han havde været undergivet en Trolddomsmagt, som han nu var i Færd med at bryde.

»Nu har jeg kun Et at gjøre,« sagde han, »at lade min Hest sadle og ride herfra; jeg burde forlængst gjort det. Forbandet være den Dag, da jeg første Gang vendte dens Hoved mod Norringriis!«

Niels Brok saae til Niels Ebbesøn og sagde:

»Kan det tilstedes ham at ride herfra? Vi maae nu vente af ham, at han bliver en Overløber og Forræder.«

»I Fangehullet med ham!« sagde Jens Lavesøn; »og lad ham forblive der i sikker Forvaring, indtil Alt er overstaaet og fuldbyrdet.«

En dyb Rødme foer over Aages Aasyn. Med løftet Hoved saae han sig om i Kredsen, og det stolte harmfulde Blik, som blev hans eneste Svar, beskjæmmede dem Alle, endogsaa Jens Lavesøn.

Da tog Niels Ebbesøn Ordet og sagde:

»Mine Venners Mistanke og Frygt bør ikke forundre Eder, Aage Stigsøn! Saare farefuld er nu vor Stilling, og skulde den store Sag, for hvilken vi ville offre os op, paa Forhaand strande, da vilde jeg være den usseligste Mand paa Jorden og gaae beskjæmmet i min Grav. Skjøn da, hvor stor min Tro til Eder er, naar jeg nu lader Eder uhindret ride herfra. Dog bør jeg binde Eder ved et Løfte. Giv mig Eders Helgensed og Eders Ridderhaand paa, at I Intet vil aabenbare for noget Menneske, og at Eders Mund, hvad denne Sag angaaer, i trende Døgn

fra nu af skal være som en Grav med Segl for, og jeg vil lade Eder fare.«

»Det sværger jeg ved Gud og alle hellige Mænd,« sagde Aage, rakte Niels Ebbesøn sin Haand og saae ham freidigt ind i Øinene; »enddog al Sværgen her er til Overflod. Aldrig kunde jeg forraade den Mand, hvem jeg har kaldt Broder. Saa er jeg og nu lige glad, enten Grev Gerhard lever eller døer, og om Riget bestaaer eller gaaer under. Det bæres mig for, at min Lykke er forspildt og vil aldrig blomstre mere for mig i mit Fødelands Dale.«

»Og hvad Lykke har da Fødelandet skjenket os Andre?« spurgte Anders Jensen og sendte Aage et ringeagtende Blik. »Dog klynke vi ikke, men gribe Sværdet for at bjerge Lykken. Havde I gjort ligesaa, da havde I ikke havt nødig nu at ride brudeløs og med Skam af Gaarde.«

»Om Skam veed jeg Intet,« svarede Aage. »Drag Eder til Minde, at ikke har jeg brudt den Ed, jeg tilsvor Niels Ebbesøn hiin usalige Dag i Viborg. Han løste mig og Eder Alle fra den.«

»Visselig gjorde jeg det,« sagde Niels Ebbesøn. »Jeg har Intet at lade Eder høre uden det, at I trængte Eder paa. I burde aldrig befattet Eder med mig eller Mine.«

»Jeg tænker,« svarede Aage bittert, »at vi Intet have at lade hinanden høre. Ret Eders Anklage hellere mod hende, hvis falske Øine daarede mig, som drog mig hid og som nu saa skammeligt har svigtet mig og stødt mig bort; men hun har været Eder værst, Niels Ebbesøn! Det Samme siger jeg om Eders Hustru. Hun har hidset Eder til Hevn; nu vil hun faae sin Villie og vorde Enke.«

Saa gik han hastig af Stuen, og kort efter hørte de Hestenes Hovslag, da han med sine Svende red ud af Porten. Han fik imidlertid Ledsagelse lige til Vindebroen af Svend Ovesøn, hvem det laae meget paa Sinde, at Affarten gik uhindret og hurtigt for sig.

»Rid nu, Hr. Ridder,« sagde Svend, da Vindebroen var nedladt, »og søg Lykken et andet Sted!«

»Din Vei er afpælet,« svarede Aage; »den gaaer til Galgen!«

Saa red han derfra i Nattens Mørke; men Mørket i hans Hjerte var sortere, end Skovens Mulm.

SYVENDE KAPITEL.

NØGLET REDES UD TIL ENDEN.

Strax efter Aage Stigsøns Bortgang gav Niels Ebbesøn og hans Venner sig til at raadslaae om Udførelsen af den dristige Daad, hvortil de nu alle paa den Frafaldne nær havde viet sig, og de holdt ved dermed den ganske Nat.

Niels Ebbesøn gjorde Rede for sin Plan, og uagtet hans Hjerne kun havde havt faa Timer til at undfange den i, viste den sig dog at være et fuldbaarent Foster.

»Mikkel Riber,« sagde han, »er Manden, som skal bane Veien for os, og hans gode Burøl skal være Midlet. Han maa skjenke for Livvagten

og drikke Skytterne saa fulde, at de ikke kunne sandse. Nu sige vi, at det er gjort, og at vi ere vel inde i Byen. Meget er da vundet, men der er Fare ved hvert Skridt. Hvert Huus er belagt med Krigsfolk og oppe ved Grevens Kvarteer er en stærk Vagt. Bruge vi ikke List, da kunne vi blive overvældede, inden vi naae Maalet. Halvhundrede Mænd i Brynie og Staal — og saa mange blive vi vel — de gaae ikke med Kattefjed. Vi ville da ingenlunde forsøge at dølge os, men rykke frem med taktfaste Skridt, som vare vi ægte Gunzhøvere. Hvad om vi kunde mage det saa, at vi blive tagne for den nye Vagt, der kommer til Afløsning? I Nattens Mulm ere alle Katte graae og —«

»Nei, Niels,« sagde Johan Leigel, »det vil ikke gaae! Vi maatte da først lære vore Svende at tydske.«

»Jeg skal, om fornødent, tydske for Eder Alle,« svarede Niels Ebbesøn; »men vi have ellers i Grevens Leir en Ven, i hvis Øren vort Jydsk vil klinge sødt, en Ven med hertugelig Borgen for, at han er at lide paa — see, nu spidser Anders Jensøn Øren! Raader Du til, Anders? Tør vi lægge vor Skjebne i Otto von Skenkenborgs Haand?«

»Gjør det trygt,« svarede Anders.

»Men om det nu dog var en Fælde?« spurgte Niels Ebbesøn. »Du maa vide, at han selv har budet sig til. Med djævelsk Skarpsynethed læste han mine Tanker i mit Aasyn, da jeg inden Affarten stod udenfor Mikkel Ribers Dør og overveiede, om det ikke skulde være gjørligt, at jeg kunde faae Ram til Schauenburgeren.«

Saa fortalte han om sin korte Samtale med Otto von Skenkenborg og sagde derpaa:

»Som I see, kjære Venner, gav jeg mig ikke blot. Til Forhandling var der jo ikke heller hverken Tid eller Leilighed. Kunne vi lide paa den Skalk, da er hans Bistand Guld værd. I maae nu afgjøre, om vi skulle tage mod den Haand, han har rakt os, eller ikke.«

»Jeg føier min Borgen til Hertugens,« sagde Anders Jensøn. »Om Noget er ærligt hos Manden, da er det hans Nag til Grev Gerhard, og, som jeg alt før har sagt Dig, Niels, han har solgt sig til Grevens Fjender.«

»Vi maae da regne ham for sikker og bruge ham,« sagde Johan Leigel. »Galmandsværk tyktes mig Dit Forslag at være, Niels Ebbesøn, da jeg først hørte derom; men nu begynder det at dages for mig. Naar vi have en Forbundsfælle i Fjendens Leir, da bliver Sagen mulig; enddog det skal Gud vide, at selv med en slig Hjelper er Faren endda overvættes stor; men siig os nu, paa hvad Viis Du har tænkt, at han skal staa os bi.«

»Han maa,« svarede Niels Ebbesøn, »sørge for, at han faaer Befalingen over Grevens Vagt den Nat, da vi komme; og naar vi rykke frem, da maa han trække bort med sine Folk. Det er mit Forslag. Er Sagen ikke gjørlig, da maa han give os anden Anviisning. Er hans Villie saa god, som Anders troer, da hitter han nok paa Noget. Saa sige vi, at Veien er klar, og at vi gaae løs paa Huset. Greven har et Par Hellebardister i Forhallen; dem kunne vi let overmande; men det vil ikke spænde af uden Larm. Wittinghofen, begge Hallermund'erne og Svends Fader have, som jeg fik at vide, Kvarteer i de nærmeste Huse og ville, naar de vækkes, komme over

os med deres Folk. Vi maae da sørge for, at de blive forvirrede og at deres Opmærksomhed bliver dragen i en anden Retning. Det skal Mikkel Riber gjøre med nogle af sine Venner, de troe, danske Mænd, som end findes i Staden, uagtet de, ligesom Mikkel, af Nød dølge deres sande Sindelag. Alt maa være aftalt og forberedt saaledes, at de strax, saa snart vi have sat Foden paa Stadens Grund, ile til den anden Byende. Der maae de stikke Ild paa et Huus. Der ligger nogle Boder oppe ved Sanct Laurentii-Kirken paa Bakken; de ville strax fænge; og mens Ilden, blusser maae de gjøre Larm ved at støde i Horn og slaae paa Tromme. Kunde En af dem komme op i Kirketaarnet og ringe med Stormklokken, da saa meget desto bedre. Grevens Mænd ville da troe, at Fjenden er falden ind i Staden Nord fra. De ville ile bort i den Retning, og inden de have opdaget, at de ere blevne narrede og kunne vende tilbage, da ville vi have fuldbyrdet vort Værk og trække os skyndsomst ud af Staden og ile over Broen til Fruerlund, hvor vi have efterladt vore Heste under Bevogtning.«

Da Niels Ebbesøn havde udtalt, udbrød Niels Brok:

»Ved min Helgen, det er alt snildt udtænkt og kan ikke være bedre. Du fører os vel.«

»Det maa lykkes!« sagde Anders Frost med vild Glædesklang i sin Røst.

»For Lykken raader Gud Herren,« sagde Johan Leigel, »og ved hans og alle hellige Navne, vi behøve mere deraf, end nogen Vovehals begjærede, saa længe Jorden har staaet. Muligt, at vi faae Held til at gjøre det af med Greven; men vi slippe neppe levende derfra.«

»Nu, Johan,« sagde Niels Ebbesøn, »vi skylde jo Alle Gud Herren en Død og skulle herfra før eller siden. Naae vi blot vort Maal, saa at vi ikke offre os forgjeves op, da siger jeg, at dette er bedre end at ende Livet paa Sottesengen og døe der tommeviis.«

»Er Lysten forgaaet Eder, Fader,« sagde Bo, »da bliv derfra og lad mig gaae i Eders Sted.«

»Der see vi,« brummede Jens Lavesøn. »Jo nærmere en Mand kommer Enden, desto fastere hænger han ved Livet. Du vragede før det unge Blod, Niels; skjøn nu, hvad det gamle duer til!«

»Snak, Mand!« udbrød Johan Leigel hidsigt. »Troer Du, at jeg er en gammel Kjerling, fordi jeg ikke farer blindt paa, men seer min Skjebne i Øinene? Jeg skal vise Dig Andet! Jeg gaaer med, men Bo skal blive derfra; hans unge Liv skal ikke offres op.«

»Nu,« sagde Svend spydigt, »da faaer jeg Selskab i Ovnkrogen. Mens I, Morbroder, drager ud paa den Heltefærd, da skal jeg vel forblive her, sidde paa Varetaarnet og kigge ud efter Kragerne? Er det dertil, I vil bruge mig? Saa tag hellere Rolver Svinedreng dertil, og lad mig vogte Svinene.«

Da viste der sig for første Gang i denne Nat et Smiil paa Niels Ebbesøns Aasyn.

»Det er sært,« sagde han, »saa nær Du traf det, al den Stund Du og Rolver, I just ville faae Noget med hinanden at skaffe. Der staaer tilbage, kjære Venner, at tale om det, som er Sagens Løftestang og første Vilkaar. Tiden er knap. Vi have alt nu Torsdag, og Løverdag udløber min Frist; Natten inden Søndag maa Daaden senest være fuldbragt. Vi kunne ikke faae Hr. Otto eller Mikkel i Tale; et

Forsøg derpaa vilde være altfor voveligt; men de maae have Besked fra os og vi Svar tilbage.«

»Ei,« udbrød Svend, »nu lugter jeg Lunten! Jeg skal skikkes derud. Det Vovespil behager mig; der er Fare ved; og Rolver skal løbe med og bringe Bud tilbage, om noget skulde tilstøde mig?«

»Det vil til en Begyndelse blive ganske fareløs Gjerning, Svend,« svarede Niels Ebbesøn. »Trygt kan Du drage til Randers, og Du behøver ikke at dølge Dig der. Viid, at Din Fader har begjæret Dig ud til sig; Du maa ikke længere forblive i mit Brød. Jeg svarede ham i Øjeblikkets Hede, at han selv kunde komme og hente Dig; men nu har jeg betænkt den Sag bedre. Jeg skikker Dig ud til ham, og Du kommer, glad ved at slippe fra Norringriis og af en fredløs Mands Brød, forstaaer Du? Din Ankomst er saa og et Tegn paa, at Niels Ebbesøn er i Færd med at beskikke sit Huus, rømme og salvere sig, som en fornuftig Mand i hans Kaar bør at gjøre. Det er ude med Manden paa Norringriis; Grevens Vrede har pustet ham væk som en Fjeder.«

Da brast Jens Lavesøn i Latter, hvad der ikke var overgaaet ham, det Nogen kunde mindes. Det lød som et Brøl, men Buldret stod ikke længe paa, thi han kvaltes snart i det. De Andre stemmede i med, og Niels Brok strøg sig med Haanden over sin Skaldepande, idet han muntert sagde:

»Faer fort, Niels Ebbesøn! Dette er saa lysteligt at høre paa, som en Vise.«

»Da vil Svend ikke have svært ved at nemme det,« svarede Niels Ebbesøn; »han var stedse kjær ad Viser. Du kommer da,« vedblev han, idet han atter vendte sig til Svend, »som den forlorne Søn,

der har givet Fanden en Finger, men nu i rette Tid drager Haanden til sig. Dog kommer Du ikke arm og i Laser, nei, med Dit Klædeskriin, i Din Brynie og paa Din Ganger. Godset lægge vi paa en Karre og spænde et Øg for; Rolver skal saa være Kjøresvenden.«

»Saa er det let at rede Nøglet ud til Enden,« sagde Svend. »Naar jeg har talt med Hr. Otto og med Mikkel, da skal Rolver kjøre tilbage og bringe Svar.«

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »om det forundes ham at drage agende bort, som han kom; men kjender jeg Gunzhøverne ret, da tage de baade Øget og Karren. Lad dem have Byttet! Jeg tænker og, at Rolver kommer hurtigst frem paa sine Been, som ere de rappeste, der nogensinde løb under en Pog. Lad ham snige sig Norden ud af Byen og løbe ned gjennem Landet til os. Hans Hjerne vil nemme Ordene og beholde dem, som var den en Voxtavle, i hvilken de vare griflede.«

»Og jeg er da paa Pladsen og kan gaae med i Dysten,« sagde Svend glad.

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »om Du er lysten efter at slaae Hjernen ind paa Din egen Fader. Han boer Greven næst og kan først løbe i vore Sværd. Mærk Dig, Svend, at Du først og fornemmelig skal tjene os med Dit Hoved og Din Tunge. Mikkel vil muligt give Dig noget at skaffe; han lod heelt forsagt. Du maa ildne ham og hans Venner op, saa de møde frem og gjøre Fyldest. Det snareste skee kan, skal Du have Otto von Skenkenborg i Tale, gjøre rede for vor Plan og faae klar Besked af ham; men mærker Du i nogen Henseende Uraad, da skik

ikke Rolver; kom saa hellere selv og vaer os ad. Ved min Helgen, Svend, saa Meget er Dig betroet, at Sagen nærmest afhænger af Din Snildhed. Seer Du Dig ikke vel for og bruger Du ikke Din Forstand, da kan det Hele strande.«

»Ilde er det,« sagde Svend og blev rød i Kammen, »at Valget med Nødagtighed falder paa mig, saa at I ikke kan vælge en klogere Mand dertil.«

»Nu, Svend,« svarede Niels Ebbesøn, »gaaer Alt vel, og vi bjerge Livet, da ville vi give Dig den største Part af Æren; men gaar det ilde, saa vi blive paa Pladsen, og Døden slaaer Laas for Munden, da slipper Du for at blive lastet, om Du har feilet.«

Ved Daggry var Svend reisefærdig. Som han stod paa sit Kammer og lukkede sit Klædeskriin, kom Estrid til ham og sagde:

»Noget ligger mig tungt paa Sinde, Svend! Jeg veed nu, hvorledes Alt skal gaae til og skjønner af Niels's Forklaring, at han blot tænker paa at gaae løs og ramme sit Maal, men ikke paa at bjerge sig. Jeg sagde ham det, men han svarede, at den Mand, der vil bjerge sig, han vinder ingen Seier. — Snak ikke for meget derom, føiede han til; det vil tage Modet fra mine Fæller.«

»Deri havde han Ret,« sagde Svend. »Her gjelder det at fare paa, uden at see tilbage.«

»Men Ingen,« sagde Estrid, »kan laste mig, hans Hustru, fordi jeg ønsker ham levende hjem. Jeg raadede ikke fra, Svend, mærk Dig det! Da han spurgte mig, sagde jeg: gjør det! Jeg lammede ikke hans Arm og svækkede ikke hans Mod.«

»Nei, Estrid, nei,« svarede Svend, »jeg veed det. I har det samme Sind, som Ingefred; ægte Danne-

kvinder ere I baade. Ingefred har og staaet sin Prøve, og det har frydet mit Hjerte; men ikke fordi vi bleve Aage Stigssøn kvit. Tænk ikke, at jeg mener, at det paa nogen Viis vil komme mig til Gode.«

»Svend,« sagde Estrid og saae kjærligt paa ham, »Du er os saare dyrebar; til Dig sætter jeg min Lid. Trøst kaldte vi Dig i Lykkens Dage, naar Dit glade Sind spredte alle Mismodsskyer for os; men jeg læste i Dit Hjerte og skjønnede, at dette var mere end Munterhed og Ungdomsmod. Det var et Vidnesbyrd om Din trofaste Hengivenhed for Niels og os. Har Ingefreds Daarskab gjort Skaar i den?«

»Ved Guds Moder nei,« svarede Svend og drog et Suk.

»Da beviis det i Gjerningen,« sagde Estrid, »Niels og jeg, vi undte Dig det Bedste, det veed Du. Saa er det da min Bøn til Dig, at Du, naar det gaaer løs i Randers, vil lade de Andre om Sagen og holde Dig tilbage, for at sikkre Udfarten. Hvorledes det skal gjøres, det maa Du selv bedst vide, men er Du mig til Villie heri, da vil jeg takke Dig til min sidste Stund.«

Svend tøvede med Svaret og purrede sig i Haaret, hvad han stedse gjorde, naar han var raadvild.

»Svært,« sagde han omsider, »er det her at sige Nei, men ikke heller let at sige Ja. Ikke er det muligt at forudsee, hvorledes det vil gaae til, og om jeg vil formaae at gjøre det, I der beder mig om.«

»Men om Du kan, Svend, da vil Du gjøre det?« spurgte Estrid.

»Jeg faaer vel,« svarede han, hensank et Øieblik i Tanker og sagde derpaa: »ret betænkt, da kan det blive svært nok, og Ære er og derved at vinde.«

»Saa have Du Tak,« sagde Estrid, drog ham til sig og kyssede ham paa Kinden. »Gud Herren og alle Hellige give Dig Lykke dertil, saa at Du bjerger baade de Andre og Dig selv!«

Da Svend kom ind i Steenstuen for at spise sin Davre, inden han drog af, traf han Ingefred der alene. Hun gik ham i Møde. Hendes Aasyn var blegt, men hendes Blik fast og klart. Hun fremtog en Guldkjede, ved hvilken der hang et lidet Klenodie, rakte ham det og sagde:

»Tag det og gjem det under Din Brynie! I Kapslen er en Lok af Guds Moders Haar; den vil bevare Dig for al Fare.«

Han tog Klenodiet tøvende, saae hende skarpt i Øinene og sagde:

»Ei, Ingefred! Jeg tænkte ellers, at hverken mit Liv eller min Død bekymrede Dig.«

»Jeg bekymrer mig for hver Mand,« svarede hun, »som nu drager med Niels Ebbesøn, men fornemmelig for Dig, min Ven og Broder. Hvad der har været os imellem, det maa vige i denne Stund. Tykkes Dig ikke, at det kun er Smaating mod det, som nu skal fuldbyrdes?«

Der kom Farve i hendes Kinder og Ild i hendes Blik, mens hun talte.

»Du taler sandt,« svarede han, idet der gik Glimt af den samme Ild fra hans Øine. »Du har beviist det i Gjerningen. Jeg gaaer i Døden uden Nag til Dig.«

»Nu Svend,« svarede hun med et lyst Smiil og rakte ham sin Haand, »da er Alt mellem os, som det var forhen. Saaledes bør vi skilles, om det er Gud Herrens Villie, at vi ikke skulle gjensee hinanden mere i dette Liv.«

»Ja, ja, saaledes er det ret!« sagde han med usikker Røst og trykkede hendes Haand.

Da han red over Vindebroen, og Karren rumlede efter ham, raabte han tilbage til Niels Ebbesøn, som med de andre bivaanede Affarten:

»Mit Følge er ikke synderlig herreagtigt.«

»Kjøresvenden veier tyve Ryttere op,« svarede Niels Brok.

Rolver var værdt at skue, som han sad der kneisende paa Kjørebrædtet. Paa Hovedet havde han en Skindhue, over hvis Kant hans store røde Øren stak op; hans Øine og hans Mund, de loe om Kap. Ingen Sjæl i det ganske Land nærede saa dyb en Ringeagt for Tyskerne, som Rolver Svinedreng. Niels Ebbesøn og Karlene paa Norringriis, de vare i hans Øine stærke nok til at tage det op med den kullede Greve og gjøre det af med ham og hans ganske Hær.

Niels Ebbesøn gik nu i Borgstuen, hvor Svendene sade ved Davren. Han lod dem vide, at han en af de første Dage agtede sig ud paa et Tog, men han sagde ikke hvorhen. Han bød dem eftersee deres Brynier og Ridetøiet og slibe deres Sværd. Det Budskab gjorde dem muntre; de gik ivrigt til Værket. Dog sagde Gaardfogeden, Thorkild:

»Tyskerne ere mange, vi kun faa. Er det ikke raadeligt at søge nogen Forstærkning?«

»Hvad det meest gjelder om paa denne Fart,« svarede Thorkilds Herre, »det er, at hver Mand er at lide paa. Sagen taaler ingen Forhaling, og allermindst maa den blive kundbar.«

»Jeg kan tænke det, Herre,« svarede Thorkild. »I har ingen lang Frist, om I vil gjøre Noget; men

hvad tykkes Eder om Rasmus Lemmer i Folby? Vilde han ikke være god at have med?«

»Du siger Noget,« svarede Niels Ebbesøn. »Rasmus er en Kjæmpe og svinger sit Glavind som en Vaand. Skik Bud til ham og bed ham møde uden Forhaling!« —

Den næste Dag var det stille paa Gaarden. I Alles Miner læstes spændt Forventning; men der blev ikke vexlet mange Ord. Iøvrigt gik Alt sin vante Gang. Huusmoderen røgtede endogsaa sin Gjerning med forøget Omhu, Maaltiderne vare rigeligere og bedre, end til daglig Brug, og Bordet altid skjønt dækket.

»Lader os pleie Mændene vel, mens vi have dem,« sagde Estrid til sine Terner. »Hver Gang jeg nu breder Dug for min Huusbonde og kredentser hans Bæger, er mig dyrebar; det kan blive min sidste Glædens Stund.«

Hele Dagen blev der holdt Udkig fra Varetaarnet efter Rolver; men først i Skumringen meldte Lurens Drøn hans Ankomst. Ind foer han ad Porten drivende af Vand og stænket af Snavs til op over Ørerne; thi det havde regnet hele Dagen; men han kom ikke alene. Efter ham kom en Mand, hvis Klæder vare endnu værre tilredte og med Ansigtet fuldt af Skrammer. Folkene strømmede til og omringede ham, mens hans Navn lød fra alles Munde; thi det var Martin. Ellen kom løbende og fløi i hans Favn; hun græd, men han ikke.

»Det skal vorde hevnet!« sagde han blot.

Ja, nu nærmede sig Gjengjeldelsens og Opreisningens Dag for ham og alle undertykte og mishandlede danske Mænd. Det Budskab, Rolver bragte,

var kortfattet, men tydeligt og tilfredsstillende. Han sagde:

»Svend Ovesøn bød mig melde, at Tingen er i Orden. Mikkel Riber og hans Mænd ere rede, og Skenkenborg vil være der, hvor I ønsker ham. Søndag Nat ved Midnatstide vente de Eder; og I vil da sikkert komme?« føiede Rolver til og saae paa sin Husbonde med spændt Blik.

Da tog Niels Ebbesøn en gylden Ring med en funklende Ædelsteen af sin Finger og lagde den i liden Rolvers barkede og snavsede Haand.

»Der har Du Din Budløn, Rolver,« sagde han. »Skjøn af Gavens Værd, hvor velkomment Budskabet er mig!«

Mens Rolver blev staaende og stirrede paa Ringen med et Par Øine, der straalede om Kap med Ædelstenen, og saa glad, som om han holdt al Verdens Rigdom i sin Haand, bød hans Huusbond Thorkild at kalde alle Folkene sammen i Borgstuen og selv gik han derop. Da alle Svendene vare komne til Stede, talte han dem til og sagde:

»Børn, nu vil jeg sige Eder, hvad det gjelder. Jeg agter mig i Morgen til Randers at gjeste den kullede Greve. Ville I følge mig did?«

Der var ikke En iblandt dem, som ikke forstod denne halvkvædede Vise, og Budskabet overraskede dem ikke. De saae op til deres Herre; han var i deres Øine den første af alle Mænd, og de havde længe ventet sig en eller anden stor Bedrift af ham. Deres lavere Stade og ringere Ansvar gjorde dem trygge, saa her kom ingen Betænkeligheder til Orde. Et almindeligt Glædesraab, som rungede under Borgstuens Hvælving, blev Svaret. Det var et Vidnes-

byrd om den Mandighedsaand, Niels Ebbesøn havde indgydt sine Tjenere, og det klang lifligt i hans Øren; men dog vilde han ikke, at de skulde følge ham blindt i en saa usædvanlig Fare, og han vilde helst være dem kvit, hvis Mod maaskee dog, naar det kom til Stykket, kunde svigte.

»Have I forstaaet mig ret?« spurgte han derfor. »Det gjelder Grev Gerhards Liv. Jeg vil gjøre det af med den haarde Hals, saa vi kunne faa Fred til at være her i Landet.«

»Begribeligt, Herre,« sagde Niels Ebbesøns Livsvend, Steffen. »Naar I nu drager til Randers, da kan det ikke være for mindre. Saa gladeligt følger jeg Eder til den Dyst. Længe have mine Fingre kløet efter de sachsiske Hunde.«

»Men har Du betænkt, Steffen,« sagde Niels Ebbesøn, »at dette er som at gaae i den visse Død?«

»Ingenlunde,« svarede Steffen, »mener jeg det. Vi ville bringe Død, men dog bjerge Livet.«

»Naar vi have gjort det Første,« sagde en anden af Karlene, »da ville vi tænke paa det Andet.«

»Vel talt,« sagde Niels Ebbesøn; »men forglemmer saa ikke, Folk, at jeg kun har lovet Eder det Værste; og har Nogen af Eder Betænkeligheder, da staaer det ham frit for at melde sig fra og blive til Huse.«

Næsten alle Svendene svarede ham, at de vilde følge ham; men der var dog nogle faa, som holdt sig tilbage, og dem mærkede han sig.

Nu indfandt Rasmus Lemmer sig, førende et vældigt Slagsværd, hvis Fæste naaede ham til Skulderen. Det var en Arv fra gamle Dage i hans Slægt;

men det havde i Mands Minde hængt ubrugt paa Knagen i hans Stue.

»Her er jeg med min Dyrendal,« sagde han. »Det er en Ære for mig og den, Niels Ebbesøn, at I kom os i Hu.«

»Hav Tak, at Du kom, Rasmus,« svarede Niels Ebbesøn. »Lad Æren være lige paa baade Sider. Du fegter ikke for mig, men for Dig selv og for Dine Brødre. Ved Gud og alle hellige Mænd, den danske Bonde har her Noget at hevne!«

»Sandt nok,« svarede Rasmus, »men dog gjør jeg det for Eders Skyld, Niels! I haver undt mig og Mine mange gode Dage; nu vil jeg dele den onde med Eder.« —

Løverdag Aften, da Solen gik ned, vare de Alle rede til Opbrud. Niels Ebbesøns Afsked fra Hustru og Børn var kort, og der flød ingen Taarer. Estrid spændte selv Sværdbæltet om hans Liv og rakte ham hans Hjelm. Hendes Aasyn var roligt, hendes Haand fast.

»Nu give Gud og Sanct Jørgen Dig Lykke til Din Daad,« sagde hun. »Fuldbyrdes den, da ville alle danske Kvinder med mig takke og signe Dig.«

Der sporedes ingen Skjelven i hendes Stemme, men i hendes Øines Dyb læste han den Angst, som var hendes Kjærligheds Frugt, men som ikke turde komme til Orde.

»Paa et lykkeligt Gjensyn, mit Hjerte,« sagde han og klappede hende paa Kind; »men skulde Gud Herren ville det anderledes, og jeg ikke vender tilbage, da drag til Hald og bjerg Dig der. Thorkild og ti af Svendene blive her; de ville tage Vare paa Eder Alle og ledsage Eder derhen. Niels Bugge er

Ridder med Ære; naar jeg ligger i min Grav, da vil han glemme, hvad der har været os imellem, og som en god Frænde bjerge min Enke.«

Ingefred kredentsede Afskedsbægeret til ham.

»Tak for hver Drik, Du blandede til mig, Konesøster,« sagde han, »men meest for denne! Din troe Haand bringer Seier.« —

Da de rede ud, og Vindebroen dønnede under Hestenes Hovslag, stødte Portgjemmeren i sin Luur, og Skoven gav Gjenlyd af Tonen. Alle Kvinderne stode paa Volden og viftede med deres Slør og Lommeduge, som lysnede i Aftenrøden.

De vare fem og fyrgetyve, da de rede ud af Porten, men ved Borgeledet kom to til, som Fruerlunden havde gjemt. Niels Ebbesøn saae det og sagde til Johan Leigel, som red ved hans Side:

»Der kom Bo og ved min Helgen, Martin med sit lasede Hoved!«

»Ei!« udbrød Bos Fader og saae tilbage, men standsede ikke sit Ridt. »Der tog Drengen sig selv Forlov og fik dog sin Villie. Nu er vor ganske Æt med; det fylder!«

»De ville fegte for Ti, disse To,« sagde Niels Brok; »den Ene kildrer Lysten, den Anden driver Hevnen.«

Saaledes bleve Heltenes Tal syv og fyrgetyve. De have ikke havt deres Lige, hverken før eller siden; de rede ud for at kjæmpe En mod Hundrede.

OTTENDE KAPITEL.

JUDICA-NAT.

Det var en stjerneklar Nat, og Nyet var tændt. Dets svage Lys faldt over Gudenaa-Dalen, Randers By og Flintebjergs mørke Bakkekam, som hvælver sig bag den. Over Aaens roligt flydende, mat blinkende Strøm trak sig en smal, mørk Stribe; det var Randers Bro. Hist og her saaes et Lys at glimte ovre mellem Huusrækkerne, og nu og da førte Nattevinden Lyden af Menneskerøster og Vaabenlarm over til Fruerlunden paa de sydlige Høie; men efterhaanden sluktes Lysene, al Larm forstummede, og det blev tyst.

Da kom to Ryttere ad Skanderborg Landevei og red ned ad Fruerlundsbakken, men dreiede af til Høire og slog ind paa den Vei, som langs Fjorden førte til Essenbæk Kloster. Det var Aage Stigsøn og hans Svend Torben.

Pludseligt standsede de Begge deres Heste og saae op ad Fruerlunden til. Det forekom dem, at de havde hørt Hestevrinsken oppe fra Lunden, og nu saae de en Mand, som stod paa Bakken udenfor Skovbrynet, og hvis Hjelm med de blanke Staalbaand blinkede, naar han bevægede sig.

»See,« sagde Aage, »Holsterne have Folk ude og holde god Vagt. Snak var det, hvad Niels Ebbesøn sagde om deres Tryghed og Sorgløshed, og ilde vil det gaae ham, hvis han kommer; men jeg kan ikke troe det, Torben, jeg kan ikke troe det! Hans

Frist er nu udløben, og dog have vi ikke hørt om Noget. Han maa have opgivet sit vanvittige Forsæt.«

»Det vilde forundre mig,« svarede Torben, idet de red videre. »Niels Ebbesøn er ikke af den Sort, som siger ja i Dag og nei i Morgen.«

»Men han har slutteligt dog ikke kunnet faae de Andre med sig,« sagde Aage. »Du skal see, at det forholder sig saa.«

»Naar I mener det, Herre«, svarede Torben, »hvi havde I da saa stor Hast med at ride af Norringriis? I skulde tøvet til den næste Dag og afventet Udfaldet. Da vilde det muligt atter blevet godt mellem Eder og Jomfru Ingefred, og I vilde bjerget Eders fagre Fæstemø.«

»Tro ikke det,« sagde Torbens Herre med sorgfuld Røst. »Hendes Hjerte er af Steen. Hun har aldrig for Alvor havt mig kjær; hun vilde være mig kvit og greb Leiligheden dertil med begge Hænder.«

»Nu,« svarede Torben, »hvi vil I da længere græmme Eder over hende? I tvende Dage gik I nu hjemme som et Gjenfærd, oplod ikke Munden og rørte hverken Mad eller Drikke.«

»Jeg græmmede mig ikke over hende,« sagde Aage, »men over mig selv, over min store Daarskab og over den Forsmædelse, den har bragt over mig. Ilde er jeg bleven lønnet for min trofaste Kjærlighed. Jeg har ødslet mit Hjertes Ømhed paa en Huldre; men nu vil jeg være Mand igjen. Vi ride nu til Essenbæk, der vil jeg have min gamle Frænde, Hr. Peder, i Tale. Jeg skylder ham at gjøre Rede for, hvad der er skeet, og er han ikke fra Vid og Samling, da maa han billige, hvad jeg har gjort. Han vil forstaae, at idet jeg i denne Sag raadede

fra, handlede jeg som Niels Ebbesøns sande Ven. Naar det er gjort, da drage vi til Bjørnholm; jeg vil forlige mig med min Fader.«

»Nu skjønner jeg,« udbrød Torben, »at I er i Færd med at gjenvinde Fornuftens Brug; og ved min Helgen, Herre, det var paa Tiden! Kun altfor længe har Eders Faders Søn gaaet Tiggergangen til mindre Mænd og ladet sig træde paa Nakken af dem.«

Men Manden med den blinkende Hjelm oppe ved Fruerlund, det var Niels Ebbesøn. Han var bleven Rytterne vaer, dog uden at gjenkjende dem. Han tøvede, indtil disse uvelkomne Vidner vare forsvundne, og Lyden af deres Hestes Hovslag var døet hen i det Fjerne; men da lod han sin Røst høre og sagde:

»Nu er det Tid!«

Det raslede i Buskene bag ham, og i et Nu havde han sin Helteskare samlet om sig. Hestene havde de efterladt i Lunden i nogle Bønderkarles Varetægt.

»Nu fremad,« sagde han, »to og to, sindigt og sikkert, uden Il. Enhver af Eder agte paa sin Formand!«

Saa skrede de ned ad Bakken, og lig en Slange med glindsende Skjæl snoede Krigerskaren sig ned ad den bugtede Sti.

»Nu let paa Fødderne,« sagde Niels Ebbesøn, da de vare komne ud paa Broen,« og træd ikke for haardt!«

De kom lykkeligt over; men da Niels Ebbesøn som den Første satte Foden paa Land, traadte en Skytte ud af Vagthuset. Det var den eneste af Brovagtens Mandskab, med hvem Mikkel Ribers

Burøl ikke havde faaet Bugt. Han stirrede et Øieblik tvivlraadig paa den fremrykkende Skare, sprang saa frem; men i samme Øieblik faldt Rasmus Lemmers Slagsværd paa hans Hoved, og han sank til Jorden med knuust Hjerne. Derpaa blev Vagthuset undersøgt; der laae et Par Mænd og snorkede; de vare døddrukne, og det reddede deres Liv.

Mens dette stod paa, kom Svend, Mikkel Riber og en halv Snees Mænd tililende. Det var Haandværkere; der var en Smed og en Tømrer iblandt dem og et Par af Mikkels egne Bryggerkarle. Det var haandfaste Folk, og alle vare de væbnede, nogle med Sværd, andre med Øxer og Køller.

»Vel, at I kom,« sagde Svend i aandeløs Hast. »Tiden er nær, da den rette Afløsning af Grevens Vagt maa ventes. Nu iler jeg derop for at vare Hr. Otto ad.«

Saa løb han, og de saae intet mere til ham.

»Nu fort til den anden Byende,« sagde Niels Ebbesøn til Mikkel Riber, »og gjører saa megen Larm, som om I vare hundrede. Have I noget at gjøre Fyr med?«

»Alt er rede,« svarede Mikkel, idet han løb, fulgt af sine Mænd, og af hans Stemmes muntre Klang fornam Niels Ebbesøn, at han var bleven en anden Mand, siden de sidst taltes ved. Svend havde røgtet ogsaa denne Part af sit Hverv vel.

Saa rykkede de med sindige, taktfaste Skridt op i Byen, men ikke den lige Vei ad Storegade. De gjorde en Omvei ad et Sidestræde for at komme fra den rette Kant. Maanen stod nu lavt paa Himlen, og det var næsten mørkt i Gaderne, hvilket kom dem vel tilpas; men Natten var langt fremrykket,

saa at de nærede Bekymring for, at Dagen skulde bryde frem, inden de fik deres Daad fuldbragt. Hver Nerve i dem var spændt, og havde ikke deres Førers Koldblodighed og den Myndighed, han besad over dem, holdt dem tilbage, vilde de blindt styrtet løs paa Maalet.

Da de nærmede sig Vagthuset, som laae lige overfor Borgmestergaarden, saae de ved Skinnet af Vagtstuens Lygte, som faldt ud paa Gaden, at Mandskabet allerede var rykket ud og opstillet. Otto von Skenkenborg gik Niels Ebbesøn i Møde og sagde med lydelig Røst:

»I kommer tidligt, Svalenberg;« thi det var den Befalingsmands Navn, som skulde afløse ham. »Det er smukt af Eder; desto før kunne vi komme i Dynerne.« Derpaa tilføiede han med dæmpet Røst: »Vær snar og spild ikke et Øieblik! Først lige nu gik Greven til Sengs og maa end være vaagen.«

Saa traadte han tilbage til sit Mandskab, gav Befalingsordet og førte Folkene i raskt Trit forbi Niels Ebbesøn og hans Mænd, som holdt sig tæt til Husene paa den mørkeste Side af Gaden. En af de tyske Skytter tilraabte sine formeentlige Fæller et Par muntre Ord og undrede sig over, at han ikke fik noget Svar; men det gav ingen Standsning.

Inde i Grev Geerts Sengekammer var der lyst. Dag og Nat brændte der en Lampe foran et Billede af Guds Moder, hvilket hans Skriftefader, Broder Hugo, havde hidskaffet fra Graabrødreklostret og opstillet paa et lidet Alter.

Greven laae i Sengen med Hænderne foldede over Dynen, og Lampens Skjær faldt paa hans skarpe Træk. Han syntes hensunken i Bøn; men mørke

maatte sikkert de Tanker være, som rørte sig i hans Sjæl; thi over hans Aasyn var der et Præg af Grumhed, som ældede det. Han havde endnu ikke fyldt sit otte og fyrgetyvende Aar, men lignede i dette Øieblik en livstræt Gubbe med Hjertet fuldt af Menneskehad.

I denne Sabbatsnat havde han holdt en lang Andagt med Broder Hugo, som havde sunget den tilstundende Helligdags Messe for ham. Det var Judica-Søndag*), saaledes kaldet efter den latinske Messetexts første Ord: Judica, døm, hvormed Davids 43de Psalme begynder, saalydende:

Døm mig, o Gud, og før min Sag mod et umildt Folk! Fra snedige og underfundige Mænd maa Du redde mig. Thi Du, o Gud, er min Styrke; hvorfor vrager Du mig?

Disse den hellige Sangers Ord gjenløde i hans Hjerte og voxede op til et Raab til Himlen om Hevn over alle hans Fjender, da et Brag fra Forhallen og vilde Røster, paa hvilke han gjenkjendte sine Hellebardister og Svende, pludseligt skræmmede ham op. Med Dødens Bleghed over sit Aasyn stirrede han mod Døren, som om det anede ham, at nu kom det Folk, som han ved sine Mishandlinger havde gjort umildt; nu havde Gud dømt og vraget ham.

Døren sprang op; Niels Ebbesøn stod for ham i Brynie og Staal og med det dragne Sværd i sin Haand. Han saae ved Faklernes røde Blus, at Forværelset var fuldt af væbnede Mænd, og han læste sin Skjebne i sin Modstanders funklende Øine.

*) 5te Søndag i Fasten.

Dog svigtede hans prøvede Mod og hans Snarraadighed ham ikke. Han sprang af Sengen og greb sit Sværd, som laae paa en Bænk ved hans Hovedgjerde, men dog forsøgte han først at værge for sig med Ord.

»Niels Ebbesøn,« sagde han med en underlig Strubeklang i sin dybe Røst, »gjør det ikke! Er Du slagen med Vanvid? Kom, vi ville forlige os og vorde gode Venner!«

Niels Ebbesøn havde ladet Sværdet synke og stod og stirrede paa ham, som om han dog nu, da det kom til Stykket, krympede sig ved at slaae til.

»Anderledes« sagde han, »lød Talen sidst. Da skulde jeg rømme Landet eller hænges.«

»Vi slette ud den Dom,« svarede Grev Geert hastigt og i en indsmigrende Tone. »Vi lade Claus Krummedige hente, at han kan mægle mellem os, og —«.

Men Falskheden lyste ham ud af Øinene og advarede Niels Ebbesøn mod at gaae i Fælden.

»Nei«, raabte han og løftede Sværdet, »nu skal Du døe, den Bøddel og Landeskjænder Du er!«

Da sprang Greven til Vinduet, stødte det op og raabte om Hjelp, saa det skingrede i Gaden og blev hørt af hans tililende Mænd. Saa vendte han sig brat mod Niels Ebbesøn og huggede efter ham. Deres Sværd krydsedes nogle Gange, indtil Niels Ebbesøn greb sit Sværd med begge Hænder og huggede til hans Hals med en saadan Kraft, at Hovedet næsten skiltes fra Kroppen. Blodet vældede ud, og det døde Legeme sank i Gulvet.

»Nu er det fuldbragt!« raabte Niels Ebbesøn, men hans Røst overdøvedes af vilde Raab.

Dødens Lee fik en Efterslet; thi Rasmus Lemmer, Steffen og Martin, som vare trængte ind i Kammeret, kastede sig over Broder Hugo og et Par af Grevens Svende, som vare ilede til. De bleve Alle stødte ned, og i Blodstrømmen, som flød over Gulvet, laa det væltede Alter og Guds Moders Billede. Faklernes flagrende Skjær faldt paa Martins skrammede Ansigt, som lyste af vild Hevnfryd, paa de blinkende Sværd, paa de Faldendes i Dødskampen forvrængede Træk og paa udvældende Blod, som det gjorde end rødere.

»Nu fort!« raabte Niels Ebbesøn og ilede ud i Forværelset.

»Det er for seent,« raabte Niels Brok, »Gunzhøverne ere alt paa Benene.«

De sprang over Hellebardisternes Liig, og snart stode de Alle paa Gaden. Dagen gryede; de saae en Skare Krigere, som fyldte Gaden i hele dens Bredde, komme i fuldt Løb og hørte deres forvirrede Raab, mens Lyden af Laurentii Kirkens Klokker drønede gjennem Luften. Niels Ebbesøn saae, at Wittinghofen var blandt de Fremmeste og skimtede Ove Hase, mens han hørte Hallermund raabe: Mord, Forræderi! Over Husenes Tagrygge lyste Flammeskjæret af de brændende Boder, og Mikkel Riber og hans Mænd havde altsaa gjort Fyldest; men dog havde Beregningen ikke holdt Stik. Tyskerne vare, allerede inden de naaede Brandstedet, blevne underrettede om, at det var blind Allarm. Hurtigt vendte de om og kom tidsnok til at høre Grevens Raab om Hjelp.

Niels Ebbesøn skjønnede strax, at Flugt nu vilde være den visse Undergang. Han samlede sine

Mænd i sluttet Trop, og de fyldte godt i den smalle Gade. Neppe var det gjort, førend Fjenden var der. Niels Ebbesøn gjorde med sine Mænd et rasende Indhug. Johan Leigel og Bo, Niels Brok og Anders Frost kjæmpede i forreste Række ved hans Side.

»Nu begynder vort Arbeide,« raabte Bo, sprang som en Tiger midt ind blandt Tyskerne og jog sit Sværd, han vidste neppe i hvem; men af Tyskernes Raab hørte han, at det var Svends Fader, Hr. Ove, han havde gjort det af med. Menneskestrømmen havde revet denne lidet kamplystne Herre med sig. Han faldt som det første Offer i dette rasende Haandmænge; men hans Banemand blev omringet, og var ikke de Andre med Bos Fader i Spidsen komne ham til Hjelp, vilde det været ude med ham.

Kampen fortsattes paa samme Maade lige ned til Broen, idet Niels Ebbesøns vigende Skare gjentagne Gange vendte sig mod deres Forfølgere og foer løs paa dem. Jyderne skiftedes til at tage Kampen op; der blev stedse kjæmpet med friske Kræfter, og saaledes lykkedes det dem trods den store Overmagt hver Gang at trænge Tyskerne tilbage. Næsten Ingen af dem forbleve usaarede, men de mistede ikke en eneste Mand, saa udmærket bleve de førte, og saa snildt og kjækt brugte de sig. Rasmus Lemmer havde strengt Arbeide med sin Dyrendal; men Jens Lavesøn, som var langsom til at gribe an, han stod til Gjengjeld fastest og var hver Gang den Sidste til at vige.

Vilde Raab, Eder, de Saaredes og Døendes Skrig lød gjennem Kamptummelen og aldrig var der siden Hedenoldens Dage blevet udfegtet en saa

rasende og vedholdende Kamp. Hver Gang Niels Ebbesøns Kampraab: »Sancte Jørgen!« rungede i Gaden, svarede Tyskerne med deres: »Holsterland!« eller: »Frowe van Himmerike!«

Saaledes naaede de Broen, hvor den sidste og værste Dyst maatte ventes. Her var mere Plads, og det kom Tyskerne til Gode paa Grund af deres overvældende Mængde. Niels Ebbesøn tænkte, at nu var det ude med ham og hans Mænd; men de vare enige med ham i at sælge deres Liv saa dyrt som muligt. De bleve staaende i sluttet Trop og ventede paa Angrebet, som dog ikke strax paafulgte.

Der var næsten ikke en Mand i Tyskernes forreste Rækker, som ikke bar blodige Mærker af Jydernes Sværd; og det Held, hvormed Niels Ebbesøn med sin lille Skare havde iværksat Tilbagetoget, forekom dem saa vidunderligt, at de tænkte, at selve Sanct Jørgen havde kjæmpet iblandt dem og værget for dem. De trykkede sig derfor; men da gik Heinrich von Wittinghofen frem og udæskede Niels Ebbesøn til Kamp. Bittert angrede det ham, at han for tre Dage siden havde holdt sin Haand over Niels Ebbesøn og bjerget hans Liv. Han tørstede efter at hevne sin dræbte Herre og Velynder, og derfor havde han flere Gange i Kampen søgt Niels Ebbesøn; men denne havde med Forsæt undgaaet ham. Han vilde ikke lægge Haand paa denne sin ædle Fjende og gjengjelde Godt med Ondt.

»Kom an, Du Morder og Stimand!« raabte Wittinghofen og foer ind paa Niels Ebbesøn, som ikke var seen til at værge for sig.

Da holdt Alle paa begge Sider sig tilbage, og lode, som det undertiden skete i Datidens Kampe,

de to Herrer alene [illegible]
Heinrich von Witting[illegible]
æsket sin W[illegible] [illegible]
forblevne [illegible] [illegible]
varet længe; men [illegible]
Saa hidsigt gik [illegible]
sig blot, og Niels Ebbesen [illegible]
dødbringende Kraft. [illegible]
Sværd[illegible] den [illegible]
sad og [illegible] paa [illegible]
Ebbesen gemme [illegible]
han deltagende [illegible]
der: men da [illegible]
sig og saae for sig [illegible]

»Nu [illegible]

Broen som [illegible]

Niels Ebbesen saae [illegible]
Svende vare allerede [illegible]
i fuld Fart. [illegible]
søn ridende [illegible]
med de Andre.

Siden kom [illegible]
bag dem; men da de vare komne et Stykke ud paa
Broen, standsede Niels Ebbesen og vendte sig for
at bjerge [illegible]. Han saae at Tyskerne vare [illegible]
Hælene paa [illegible] og at [illegible] med [illegible]
paa et [illegible] hvor der stod en Mand med en [illegible]
øxe i Haanden. Han troede, at disse To [illegible]
og Manden med Øxen, ere ville optage Kampen og
offre sig for at opholde Fjenden. Hurtigt [illegible]
han frem for at ile dem til Hjelp, da i det Samme
Broens [illegible]værk forsvandt og faldt pladskende i
Vandet. [illegible]kerne fulgte efter, og et gabende [illegible]

aabnede sig for de tilbagevigende Tyskeres Fødder. Det blev gjort i et Nu, og da det var fuldbyrdet, blev Svend roligt staaende med Langøxen i Haanden. Han saae Hallermund staae i forreste Række og fegte med Armene, mens han raabte op. Den godlidende sachsiske Ridder havde holdt sig tilbage, mens Kampen stod paa; men nu, da der ikke syntes at være nogen Fare, mødte han frem. Det var anden Gang, at Svend Ovesøn havde stoppet ham i Farten, først paa Norringriis med et Faldgitter, nu her med en Faldgrube.

»Vi skulle vide at finde Dig, Din Hund,« raabte han rasende. »Du skal vorde parteret og steilet!«

Da slyngede Svend Øxen; den fløi i en Bue over Brogabet og ramte Hallermund lige paa Jernhatten, saa han styrtede om med et Brøl. Saa loe Svend og løb derfra med sin Hjelper, som var en Randers Tømmermand og hed Lasse. Strax stødte de paa Niels Ebbesøn, Johan Leigel og de Andre, som vare ilede til.

»Svend«, raabte Niels Ebbesøn, »nu have Du Tak! Du tjente mig ved min Helgen bedst! Og Du, Lasse, som stod ham bi, Du skal faae Din Løn!«

»Ja, nu er det gjort, Morbroder,« svarede Svend, idet de ilede henad Broen. »Det holdt ellers haardt for mig at trække Saug og bruge Øxe, mens I Andre gik den Heltegang op i Staden og svingede Sværdene; men jeg havde lovet Estrid at bjerge Eder, og jeg maatte holde mit Ord.«

»Estrid,« udbrød Niels Ebbesøn med Glædesklang i sin Røst, »Gud signe hende!«

I sluttet Række, som de vare komne, rykkede de op ad Bakken til Fruerlund. Derfra saae de til deres

Forundring, at Broen var heelt forladt af Tyskerne. Der blev ikke gjort noget Forsøg paa at istandsætte Broen og forfølge Niels Ebbesøn og hans Mænd, hvilket var det første Vidnesbyrd om, at Grev Geerts Død havde slaaet hans Krigere med Rædsel og lammet deres Handlekraft. Nu da han, som havde været det hele Erobringsværks Sjæl og Bærer, var fældet, og den stærke Haand, som havde holdt den store, sammenskrabede Røverbande sammen, var stivnet i Døden, løstes alle Baand, og hver sørgede kun for sig.

Da hans Banemand med sit Følge red af Fruerlund, steg Solen op over Flintebjerg og kastede sine Straaler paa Helteskaren. Dens klare Lys viste, hvor skjæmmede Hjelmene og Brynierne vare af Buler og Rifter, Støv og Blod; men disse den haarde Kamps Mærker vare Ærestegn i enhver dansk Mands og Kvindes Øine, hvem Heltene traf paa deres Vei, da de red hjem.

Overalt flokkedes Bønderne om dem og priste Niels Ebbesøn som deres Befrier. Kvinderne udgød Taarer og rakte deres smaa Børn op til ham, for at han skulde velsigne dem. Alle glemte de for et Øieblik deres Nød. Den var ikke endt med det Sværdhug, som gjorde det af med den kullede Greve; men Haabet om lykkeligere Tider gryede dog i Hjerterne. For første Gang i mange, lange Aar droge danske Mænd og Kvinder Veiret frit.

Indfarten paa Norringriis blev et Triumftog.

Da de nærmede sig Borgen og red op gjennem Rosenlunden, lød Lurens skingrende Toner som en liflig Seierssang i deres Øren; og da de vare dragne ind, og der var lukket for Borgen, gjemte den inden

sine Volde de gjeveste danske Mænd, som nogensinde droge Sværdet for at værge for deres Arne og deres Fødeland. De to ædle Kvinder, som havde styrket deres Villie og opildnet deres Mod, modtoge dem med Hjerter, der bankede af Fryd, pleiede dem med Omhu, lægede deres Saar og gave dem ved deres Kjærlighed Mod og Kraft til at gaa nye Farer i Møde og fegte Striden til Ende med Ære.

NIENDE KAPITEL.

TE DEUM LAUDAMUS.

En lille Miil Øst for Randers, ved Fjordens Vande, laae Essenbæk Kloster, hvor gamle Peder Stigsøn eller Broder Stefan, nu sad i sin Celle, her, som fordum i Eneboerhytten i Norring Skov, granskende Skrifterne og hudflettende sig selv. Snart brusede Blodet i hans Aarer af Nidkjærhed over det dybt sunkne Folks Nedværdigelse og Vanmagt, og han lod Ord falde, som forfærdede hans Medbrødre i Klostret, snart gjenlød hans Celle af ydmyge Bodssange.

Tidenden om Grev Geerts Indrykning i Landet med den store Hær af blodtørstige og rovgjerrige Leiesvende kom som et Tordenslag for de Essenbæk Munke og for alle Kirkens Tjenere i Jylland; thi nogen værre Kirkeraner og Klosterplager, end Grev

Geert, havde aldrig svunget sin Svøbe over dem. Den gudfrygtige Schauenburger, som bøiede Knæ for Guds Moder og bad og sang Tider Dag og Nat, han handlede med de danske Helligdomme, som om de havde været hedenske Templer.

Abbeden i Essenbæk havde da ogsaa strax faaet Grevens Nærværelse i Randers at fornemme. Vel skred den strenge Herre ikke strax til ligefrem Plyndring; men han havde dog gjort et dybt Greb i Klostrets Pengekiste og tømt dets Forraadskammer saa vel, at det var blevet nødvendigt at sætte Munkene paa saare smal Kost.

Broder Stefan var nu rigtignok ligesaa glad ved en Havrekage, som hans lækkermundede Klosterfæller ved et Stykke fedt Flæsk; men dog forbandede han med de Andre den fyrstelige Røver og rasede i sin Celle, som en Løve i sit Buur.

I denne oprørte Sindsstemning befandt han sig netop Judica Søndag aarle om Morgenen, da han var kommen fra Kirken, hvor han med de andre Klosterbrødre havde været til Prim, den tidligste Morgenandagt. Vel indtog han efter sin Tilbagekomst og frivillige Aftakkelse som Abbed en begunstiget Særstilling i Klostret og nød flere Forrettigheder; men dog deltog han med stor Iver og Punktlighed i Kirketjenesten.

Det var netop i denne Time, at Niels Ebbesøn og hans Mænd kjæmpede den fortvivlede Kamp ned ad Randers Storegade; men derom havde man naturligvis i Klostret ingen Anelse. Man vidste ikke engang, at Niels Ebbesøn havde været stevnet for Greven og var bleven dømt fredløs. Nyfigne nok var ellers Munkene, og i Essenbæk spurgte man sjelden

forgjæves om Nyt; men i disse Farens Dage forlod ingen af Munkene Klostrets Grund, og de afspærrede sig saa vidt muligt fra Omverdenen.

Dog vare Broder Stefans Tanker i denne Morstund hos Niels Ebbesøn. Der var ikke gaaet nogen Dag, siden Efterretningen om Grev Geerts Fremrykning naaede Essenbæk Kloster, uden at han havde spurgt sig selv, hvorledes Niels Ebbesøn nu var stedet, hvad han tænkte og hvad han vilde. Saa stærk blev nu hans Længsel efter hans Skriftebarn og aandelige Fostersøn, at han begyndte at overveie, om han ikke skulde bestige sin Pasgænger og trods Faren ved Reisen drage til Norringriis.

Derpaa sad han nu og tænkte, da en af Klostrets Lægbrødre traadte ind og lod ham vide, at en ung Herre var indtruffen og begjærede ham i Tale. Han var bleven ført ind i Talestuen, men han havde udtalt det Ønske at blive stedet for Broder Stefan i hans egen Celle.

Lægbroderen fik da Befaling til at føre den Fremmede hid, og da han var gaaet, sad den Gamle og grublede over, hvo det kunde være; men da Døren gik op, og han saae, at det var Aage, blev han saare glad. Han reiste sig, gik ham i Møde, greb hans Hænder, kyssede ham paa begge Kinder og udbrød i stor Sindsbevægelse:

»Ei, er det Dig, Aage! Vær velkommen! Kommer Du fra Norringriis? Hvor lider Niels Ebbesøn? Tal dog, Dreng, tal!«

Men nu blev han vaer, at Aages Aasyn var saare blegt og hans Blik mørkt.

»Du bringer onde Tidender,« sagde han. »Siig frem, hvad det er!«

»Saa I veed det ikke?« udbrød Aage. »Niels Ebbesøn er en fredløs Mand og, det haaber jeg til Gud, nu rømmet og har bjerget sig.«

»Hvad siger Du?« raabte den Gamle. »Fredløs, rømmet?«

Saa sank han ned i sin Stol og greb om Sidelænet med rystende Hænder.

»Fredløs, det er vist,« svarede Aage, »rømmet, det veed jeg ei. Da vi skiltes, stod hans Hu til en Vanvidsgjerning, som jeg dog maa troe, at han atter har opgivet.«

»Da I skiltes?« spurgte den Gamle heftigt. »Naar, hvor? Vanvidsgjerning? Siig, hvad det er og tal ikke i Gaader! Tag Sæde, Aage,« føiede han til, idet han fattede sig; »beret mig Alt, hvad der er skeet; jeg vil høre Dig med Taalmod.«

Aage gav sig da nu til at fortælle; men han fik snart at mærke, at Taalmod ikke hørte til hans gamle Frændes Dyder. Ofte blev han afbrudt og skarpt tilretteviist, hvorfor han blev mere og mere ilde til Mode, jo længere han skred frem i sin Beretning. Dog gik det, indtil han kom til den natlige Raadslagning paa Norringriis, og den Gamle fik at vide, hvilken Vanvidsgjerning det var, Niels Ebbesøns Hu stod til. Da sprang han op og udbrød i største Begeistring:

»Hvilken dristig Tanke! At falde med halvtredsindstyve Mand ind blandt fire tusinde! Men jeg vidste det, jeg vidste det! I denne Mand boer Fædrenes Helteaand; men Du raadede fra, Din Usselryg, jeg mærker det af Din Tale, og de andre Krystere vel med, og saaledes er da nu denne Stordaad bleven til Intet!«

»Stordaad,« svarede Aage heftigt. »Jeg siger, at det vilde være Mord. Ikke kan I, Farbroder, en hellig Mand, med frelst Samvittighed billige en slig Misgjerning eller ønske, at jeg skulde besmitte mine Hænder dermed.«

Svaret laae i den Gamles funklende Blik; men han betvang sig og sagde blot:

»Faer fort! Jeg vil vide, hvorledes Du skiltes fra Niels Ebbesøn.«

»Han vilde ikke opgive sit Forsæt,« svarede Aage, hvis Røst lød skarpt og skjærende, som en Mands, der er i Nød, men dog vil værge for sig til det Yderste. »Alle studsede de ved at høre det, og Nogle raadede fra; men ved sin snedige Tale fik han de Fleste af dem ophidsede og for saavidt lokkede, at de gave deres Samtykke med Munden, nogle heelt, andre halvt — Alle undtagen jeg. Jeg blev fast ved mit Nei; og saa meget mindre kan det bebreides mig, som Niels Ebbesøn forud havde løst os Alle fra den Ed, vi svor, da vi gik i Forbund med hverandre. Jeg havde da min Frihed til at melde mig fra; og jeg skulde ved min Helgen mene, at idet jeg tilbød at staae Last og Brast med ham, blive paa Borgen og værge for den og min Fæstemø til det Yderste, da indfriede jeg mit Løfte som en ærlig og tro Forbundsfælle. Saa tør jeg vel og sige, og alle forstandige Mænd ville give mig Medhold deri, at naar jeg i denne fortvivlede Sag raadede fra, da handlede jeg som Niels Ebbesøns sande Ven; men da —«

»Hvad da?« spurgte Peder Stigsøn, da Aage standsede og drog Veiret dybt.

»Kvinderne,« vedblev han, »vare i Stuen og over-

værede vor Raadslagning. Da jeg havde sagt mit sidste Ord og stadfæstet mit Nei, traadte Ingefred hen til Bordet, tog Fæstensringen af sin Finger, kastede den hen til mig og sagde: »Nu er det brudt imellem os!« Hun skjeldte mig for en Usling, som svigtede, da det gjaldt; hun sagde, at hun skammede sig ved mig og ikke vilde have mig til Huusbonde.«

»Ei, saa det gjorde hun!« udbrød Peder Stigsøn. »Saa det gjorde hun!«

Hans Øine funklede, og der laae alt Andet end Vrede i Klangen af hans dybe Røst.

»Hun brød altsaa Pagten, ikke jeg,« vedblev Aage i stort Sindsoprør. »Jeg skyldte Eder, som stadfæstede Pagten og gik i Borgen for mig, at gjøre Rede for, hvorledes det er gaaet til, at den bristede; men jeg indstiller ikke Sagen til Eders Dom, Farbroder,« vedblev han med stigende Heftighed. »Jeg mærker af Alt, at jeg forud er dømt, og at I har brudt Staven over mig. End ikke hos Eder, en Guds Mand og min nære Frænde, tør jeg vente Retfærdighed; men det skal I vide, at til min sidste Stund vil jeg mene, hvad jeg mener nu, at jeg har elsket trofast, at jeg har gjort Fyldest som en ærlig Ridder, men at jeg skammeligt er bleven forhaanet og forstødt af en troløs Jomfru.«

Hans Stemme rystede, og der stod Taarer i hans Øine. Den Gamle saae paa ham med et medlidende Blik. Hans Vrede var afvæbnet, men hans Hjerte forblev dog ubevæget.

»Du maa vel tænke saa,« sagde han, »og det feiler ikke, at Du jo vil finde dem, der give Dig Medhold. Hvad der blev krævet af Dig, laae over

Dine Kræfter. Blindt gik Du til det Elskovseventyr og fløi i Ilden; med svedne Vinger kom Du derfra. Hvad vil Du nu?«

»Drage til Bjørnholm og forlige mig med min Fader,« svarede Aage og reiste sig brat.

»Ja, gjør kun det,« sagde den Gamle med et beeskt Smiil. »Det Ene maa helst svare til det Andet!«

Da lød der Bulder af Fodtrin og Raab ude i Klostergangen. Celledøren blev stødt op, og Abbeden, Hr. Thomas, kom farende ind med en Skare Munke og Lægbrødre efter sig.

»Grev Geert er slagen,« raabte Hr. Thomas. »Niels Ebbesøn vog ham; i denne Nat er det skeet!«

»Hans sorte Sjæl er faren til Helvede,« raabte en af Munkene, »Gud signe hans Banemand!«

»Er det sikkert og vist?« spurgte Peder Stigsøn med Jubel i sin Røst.

»Kom, see og hør selv!« raabte Abbeden. »Mikkel Riber, Bryggeren, som selv var med, staaer ude i Gaarden. Han bragte os den store Tidende; han er undflyet og søger et Asyl her for at bjerge Livet.«

Da ilede de Alle ud, og Aage fulgte langsomt efter, med Forbavselse og Tvivl i sit Blik. Mikkel stod midt i Gaarden ved Springvandet, omgivet af en lille, lyttende Skare. Gunzhøverne havde havt Tag i ham, det kjendtes paa ham. Hans Klæder vare forrevne, hans Ansigt blodigt og sværtet af Sod og Støv, hans Haar tildeels afsvedet, da han var kommen den Ild, han selv havde tændt, for nær; Øinene tindrede og hans Røst lød hæst. Saa afskrækkende var hans Udseende, at Portnerbroderen

i det første Øieblik var vegen tilbage ved Synet af ham; men om han saa var kommen i selve Fandens Skikkelse, baade med Hale og Horn, vilde han været velkommen med den Tidende, han bragte.

En betænksom Klosterbroder bragte ham et Kruus Øl. Han greb det med begge Hænder og tømte det i eet Drag. Hans Gane fornam, at det var af hans egen Brygning, og derfor styrkede Drikken ham dobbelt. Han blev, paa Blodet og Snavset nær, sig selv igjen, og hans Røst gjenvandt sin fulde Klang.

Afbrudt af mange Spørgsmaal og Udraab gav han nu en Beretning om den mindeværdige Nats Begivenheder, for saa vidt de vare ham bekjendte. Han kunde ikke glæde sine ivrigt lyttende Tilhørere med en Skildring af Grevens Død eller af den Kamp, som var fulgt efter; men han kunde med Sikkerhed melde, baade at Greven var bleven dræbt, og at Niels Ebbesøn og hans Fæller lykkeligt vare undslupne. Gunzhøvernes Tale og forbittrede Udraab havde forkyndt ham det. De havde grebet ham og et Par af hans Fæller og slæbt dem med sig; men Forvirringen var tilsidst bleven saa stor, at det var lykkedes dem at undvige, hver ad sin Kant.

Da Mikkel var færdig med sin Beretning og taug, oplod Peder Stigsøn sin Røst. Han var trods sin Aftakkelse Klostersamfundets egentlige Styrer, og Brødrene lyttede stedse med Ærbødighed til ham, naar han talte.

»Ikke mens Verden har staaet,« sagde han, »er en mere dristig og ridderlig Daad bleven udøvet. Med hvem skal jeg ligne Niels Ebbesøn? Ingen rinder mig i Hu uden Romeren Mucius Scævola, han

som gik ud i Leiren for at dræbe sit Lands Fjende, Etruskerkongen Porsenna; og er det nu snart to tusinde Aar siden. Saa mange Aarhundreder maatte henrulle, inden den anden Scævola fødtes. Dog,« vedblev han, og hævede sin Røst, »dog ville Nogle sige, ja,« tilføiede han, idet hans Blik faldt paa Aage, »have alt sagt, at dette er Mordgjerning, ukristelig og uforsvarlig. Nu, da maa alt Nødværge kaldes Mord. Urettelig dømte den schauenburgske Tyran Niels Ebbesøn fredløs og truede ham med Galgen; men Brødre, jeg siger, at dette er mere end Nødværge. Det er Folkets Dom, fuldbyrdet over Landsens værste Fjende, som er trængt herind med List og Vold og som har sluppet sine Blodhunde løs paa værgeløse Mænd og Kvinder. Nu ligger han paa sine Gjerninger. Retfærdigheden er skeet Fyldest og udøvet ved en Mand, hvem Gud Herren selv udkaarede dertil; en god, retskaffen, lovlydig Mand, som aldrig før havde besmittet sine Hænder med Blod. Trængt til det Yderste veg han ikke; med en Haandfuld gjeve Mænd kastede han sig ind blandt fire Tusinde, hevnede sit Folk og befriede sit Land for den Bøddel, som nu i syv Aar har traadt danske Mænd i Støvet. Ære være Helten, som gjorde det! Ære være hans tappre Fæller, som fulgte ham! Kom, Brødre! Lader os gaae ind i Guds Huus og prise og takke Herren, fordi han har hørt vore Bønner og vore Raab om Hjelp i vor Nød.«

Saa skred han ind i Kirken, og Alle fulgte ham. I Øieblikkets Hede syntes han at have forglemt, at han havde nedlagt Krumstaven; thi han gik op til Hovedaltret, som om han vilde forestaae Gudstjenesten. Dog kom han til Besindelse og sagde til Abbeden:

»Tilgiv mig min Iilsindethed! Dette er Eders Plads, ikke min.«

»I Dag viger jeg for Eder,« svarede Hr. Thomas og stillede sig blandt Brødrene.

Muligt teede han sig saa ydmygt, mindre af Ærbødighed for sin gamle og ætstore Forgænger, mere af snu Forsigtighed. Han overlod helst Marsk Stigs Frænde Ansvaret for en Messe, som skulde synges til Tak for den mægtige Landsherres Drab.

Men Peder Stigsøn iførte sig ubekymret Messesærken; om saa Gunzhøverne vare styrtede ind i Kirken med dragne Sværd, vilde han hellere ladet sig dræbe, end vige Pladsen. Med jublende Røst sang han Messen og istemte derpaa Lovsangen: Te Deum laudamus, og alle Brødrene faldt ind med. Aldrig før havde den gamle Kirkes Hvælvinger runget af saa fuldttonende en Lovsang.

Den lød ud til Aage, som ene var bleven tilbage i Gaarden og stod der som en Støtte. Hans Blik var mørkt, hans Aasyn blegt som Døden. Hver Tone skar ham i Øret, som om den udslyngede Haan mod ham. Da vendte han sig brat, gik af Klostergaarden, steg paa sin Hest og red derfra, fulgt af sin Svend.

TIENDE KAPITEL.

FORSTØDT.

Marker og Skove glede forbi Aages Blik, mens han red ad Bjørnholm til; men han saae intet deraf.

Forbi hans indre Øie drog vexlende Syner, og kun i dem var han nærværende.

Han sad atter i Steenstuen paa Norringriis, og Niels Ebbesøns Røst lød i hans Øren, sigende: »Jeg vil tage hans Liv; han skal udryddes af Jorden som Dragen, der spyede Gift over Landet, og den hellige Jørgen vil staae mig bi ved den Daad!« — Da reiste Aage sig, en ganske anden Aage end ham, der nu som den forlorne Søn red ad Hjemmet til, og tilsagde som den Første Helten sin Bistand; og Ingefreds kjære Røst tiljublede ham Bifald. Saa red han med til Dysten, udfegtede den med de Andre og vendte hjem med Seier. Ingefred gik ham i Møde og kastede sig til hans Bryst. Han fornam hendes bløde Arme om sin Hals og Velkomstkysset, som hendes blussende Læber trykkede paa hans.

Saa var da Niels Ebbesøns Daad ikke længere uchristeligt Mord i hans Øine? Det var ikke dydig Harme og Afsky, der havde lagt det Nei paa hans Tunge og lammet hans Arm? Hvad Ingefred havde ventet sig af ham, da hun gav ham sin Tro, det vidste han; og han kunde læse sin Dom i hendes Øine, da hun stod og stirrede paa ham, mens han hin Nat raadede fra og svigtede. Han havde ringeagtet den Mand, som havde været hende i Faders Sted, og hvem hun ærede og elskede, ringeagtet ham, hans Huus og al hans Færd. Det havde gjort hendes Hjerte koldt imod ham og han havde mistet hende for evigt. Hans Mod havde svigtet ham, da det gjaldt, og hans Kjærlighed havde ikke været stærk nok til at staalsætte hans svage Villie.

Saaledes talte en Røst i hans Hjerte, da han vaagnede af sin Drøm, og Virkeligheden stirrede

ham i Øinene. Grunden vaklede under ham, og hans Tanker forvirredes, idet han kjæmpede mod den anklagende Aand, som havde reist sig imod ham.

Inden han var færdig dermed, holdt han for Bjørnholms Volde, og Luurtonen, som gjaldede over Gravene til ham, lod ham vide, at han var bleven seet. Vindebroerne nedlodes for ham, og han red ind i sin Fædrenegaard.

Der holdt en Trop Ryttere i Staal og Plade, som om de skulde ride ud og kun ventede paa deres Herre. Det var ogsaa Tilfældet. Hr. Stig var ved et Sendebud bleven opfordret til ufortøvet at indfinde sig i Randers, og efter nogen Betænkning havde han besluttet sig til at efterkomme Befalingen. Aage skjønnede strax, at Efterretningen om Grevens Drab ikke kunde være naaet til Bjørnholm; det blev hans Lod at overbringe den.

Hans Komme vakte den største Forundring, det læste han i Svendenes Miner. Han skød dem til Side og traadte umeldt ind i Hallen.

Hr. Stig stod ved Bordet, hvorfra han just med de Andre efter endt Middagsmaaltid havde reist sig. Han var iført en let Brynie, som dog skjultes af hans Vaabentrøie; nødigt besværede han sit ikke stærke Legeme med fuld Rustning. Han lignede da mere en Herre, der agtede sig til Hove, end en Kriger, som vilde rykke i Marken. Ove stod hos med sin Faders Hat i Haanden, Anders holdt Handskerne, rede til at række ham begge Dele, naar han begjærede det. Det var Skik i Huset, at Marskens Sønner viste ham deres sønlige Ærbødighed ved saaledes at betjene ham, naar han agtede sig ud paa en Reise.

Fru Tove havde taget Sølvbægeret med den varme, kryddrede Reisedrik og kredentsede den for derefter at række Bægeret til sin Huusbonde, da Aage traadte ind. Hun satte Bægeret saa hastigt fra sig, at det Halve af Vinen spildtes; Ove og Anders raabte i samme Aandedræt: »Aage!« men paa Marsken kjendtes Overraskelsen blot ved en pludselig Rødme og et mørkt Blik.

Aage gik raskt hen imod dem; hans Aasyn var blegt. hans Blik lyste med feberagtig Glands.

»Jeg bringer et Rædselsbudskab,« sagde han hastigt. »Grev Gerhard er i denne Nat bleven myrdet.«

»Myrdet?« raabte Marsken og gjorde et Skridt frem, mens de Andre blegnende stirrede paa Aage. »Myrdet, Guds Kors, Dreng, af hvem?«

»Niels Ebbesøn,« svarede Aage med usikker Røst, »var Manden, som gjorde det.«

»Niels Ebbesøn,« udbrød Marsken studsende og med et Glimt af dødeligt Had i sit Blik; »hvor skete det?«

»I Randers, i Grevens Kvarter,« svarede Aage.

»I Randers,« gjentog Marsken med et vantro Smiil, »i Grevens Kvarter, hvor han ligger omgjerdet af sine fire tusinde Mand og har Vagt ved sin Dør; det lyder utroligt.«

»Men er dog sket,« sagde Aage med dæmpet Røst.

»Da,« udbrød Marsken, »maa der have været Forræderi med i Spillet.«

Han gjorde nogle hastige Skridt frem og tilbage, standsede saa foran Aage, saae ham skarpt i Øinene og sagde:

»Hvorlunde gaaer det til, at Du kommer her og bringer mig den Tidende? Var Du med i Morderbanden? Fulgte Du Din Svoger og Ven til den Niddingsdaad og kommer nu her for at søge Sikkerhed hos mig og bjerge Dit usle Liv? Din skrækslagne Mine siger mig, at saaledes er det, men viid —«

»Nei, Fader, nei!« raabte Aage. »Hvor kan I troe, at jeg vilde besmitte mine Hænder med en slig Stimandsgjerning? Havde det været Tilfældet, da stod jeg ikke her. Nei, just fordi jeg ikke vilde befatte mig dermed, seer I mig her. Jeg har brudt med Niels Ebbesøn, og jeg kommer for at forlige mig med Eder. Ogsaa mellem min Fæstemø og mig er det forbi; hvert Baand, som bandt mig til Niels Ebbesøn og hans Huus, er overskaaret.«

»Nu, da være Guds Moder takket og priset!« udbrød Aages Moder, gik hen til ham, slog sine Arme om ham og kyssede ham. Saa tog hun ham ved Haanden, førte ham hen til Marsken og sagde i en bønlig Tone: »Nu Stig, da han vender angrende tilbage, vil Du ikke forstøde ham — o, for Guds og alle Helliges Skyld gjør det ikke!«

Men Marskens skarpe Træk bleve endnu skarpere, hans Læber vare sammenpressede, og han saae paa Aage med et stikkende Blik. Saa rev han Moderens og Sønnens Hænder fra hinanden og sagde:

»Gak af Hallen, Hustru, og tag Ove og Anders med Dig!«

»Hvad vil Du nu?« spurgte hun og saae til ham med Skræk.

»Hvad jeg vil?« sagde han. »Nu, først vil jeg sige Dig, hvad jeg ikke vil. Ikke vil jeg tage en frafalden, opsætsig Søn til Naade, blot fordi han

kommer løbende og siger: her er jeg! Ikke rækker jeg strax Haanden til en Mand, som sluttede Broderskab med min værste Uven, som i Maaneder har havt Samkvem med en Oprører og Morder og leflet med hans Frænke, glemmende i sin Elskovsruus sin egen Æt og sin Ære. Aage maa først gjøre Rede for sin Færd og aflægge en aaben Bekjendelse, da faae vi see! Tykkes det Dig ubilligt?«

»O, nei,« svarede Fru Tove, »naar Du blot vil høre med en Faders Øre, og Du ikke tillukker Dit Hjerte.

»Jeg vil gjøre, hvad Ret er,« svarede Marsken barskt, »gak nu! Her maa ingen Vidner være til det, Aage og jeg nu have at tale med hinanden; men det Værste, der kan hænde ham, er, at han maa drage bort, som han kom.«

Fru Tove gik med Ove og Anders, men saae sig flere Gange om paa Veien til Døren. Da den havde lukket sig efter dem, pegede Marsken paa Bordet og sagde uventet roligt til Aage:

»Spiis og drik! Jeg seer det paa Dig, at Du er vansmægtende.«

Deri tog han ikke fejl. Aage havde redet langt, og der var denne Dag endnu ikke kommet hverken Mad eller Drikke over hans Tunge. Han fulgte da Opfordringen, og det saa meget hellere, som han i den saae et Tegn paa et mildere Sindelag hos sin Fader.

Mens han spiste, gik Marsken af Hallen, men han vendte snart igjen tilbage. Han havde været ude for at byde Rytterne sidde af og trække Hestene i Stalden. Han underrettede dem om Grevens Drab, talte om Urostider, som muligt forestod efter dette,

og lagde dem paa Sinde at holde god Vagt og vogte nøie paa Borgen.

Han følte sig i sit stille Sind saare tilfreds, fordi han ikke var kommen ud til Randers, men sad trygt paa sin Borg med frie Hænder til nu at tage, hvilket Parti han vilde, og som stemte bedst med hans egen Fordeel. Hvad der meest laae ham paa Sinde, det var ikke at faae Rede paa sin Søns Færd, men ved hans Forklaring at faae nøigtig Besked om Sagernes Stilling og et dybere Indblik i deres Sammenhæng.

Med dette Formaal for Øie tog han nu Plads lige overfor Aage og hørte opmærksomt paa hans Bekjendelse. Selv sagde han ikke Meget og undgik omhyggeligt at skræmme Synderen ved at lægge Forundring eller Mishag for Dagen. Aage følte sig derfor efterhaanden tryg og gik stedse videre i sin Aabenhjertethed, idet hans Haab om at faae Tilgivelse voxede. Han havde fortalt om Raadslagningen paa Norringriis og fremhævet, hvor ivrigt han havde raadet fra og med Fasthed modstaaet al Fristelse til at deltage i Overfaldet.

»Jeg vidste,« sagde han, »at jeg deri handlede min Fæstemø imod; men dog havde jeg ikke troet, at hun derfor vilde bryde med mig, det tilstaaer jeg. Dog gjorde hun det. Med Haan kastede hun Fæstensringen til mig og sagde mig op. Saa mistede jeg da for at frelse min Samvittighed den Priis, for hvis Skyld jeg havde offret Alt og draget Eders Forbandelse over mit Hoved; men forraade mine fordums Venner og Forbundsfæller, det vilde og kunde jeg ikke. Ikke heller troede jeg, at det vilde blive til Alvor med Sagen. Det hele var Vanvid i mine Øine, som det vilde været i Eders, Fader, om

I forud havde hørt derom. Da derfor Niels Ebbesøn begjærede et Løfte om Taushed af mig, som jeg skulde holde i trende Døgn, betænkte jeg mig ikke paa at give det. Der vilde desuden Intet være vundet ved at negte det, eftersom de truede med at gjøre mig til Fange og holde mig indespærret, indtil —«

»Hvad,« raabte Marsken, idet han sprang op, og hans længe tilbageholdte Forbittrelse brød løs, »Du var forud vidende om Morderplanen og gjorde dog intet for at hindre Udaaden? Hvad gjaldt et Løfte til slige Niddinge? Var Du reden lige til Randers og havde aabenbaret Alt, da vilde Grev Gerhard end været i Live og Niels Ebbesøn dinglet i Galgen. Saa er Du da medskyldig i min Velynders Død, og hvis nu ved hans Fald min Magt stækkes og mit Gods beklippes, da kan jeg næst Niels Ebbesøn takke Dig derfor.«

Ja, det var Sagens Kjerne; men Forbittrelsens dybeste Aarsag var Naget til Niels Ebbesøn, der var bleven agtet saa ringe, men som dog nu med sin vældige Haand havde grebet fat i Hjulet og standset den Vogn, paa hvilken Hvidernes Ætling var rullet frem til stedse større Rigdom og Magt, og ved hvilken han, skjøndt han et Øieblik havde vaklet, dog nu havde besluttet at hænge fast.

Hvad Aage nu sagde til sit Forsvar, nyttede ham intet. Ordene faldt stedse mere haarde og krænkende fra Marskens Side, saa at Aages Stolthed vaagnede, og han gav saa hvasse Svar, at en Forsoning ikke mere var mulig.

Bruddet blev ulægeligt. Anden Gang og nu for stedse forstødt red Aage af sin Faders Gaard.

Nu var hen ganske frænde- og venneløs. Han forsvandt; Ingen vidste, hvor han færdedes, og længe hørte man Intet om ham. —

Men Niels Ebbesøn lod høre fra sig; vide om Land gik Rygtet om hans Bedrifter. Han maatte nu videre fort paa den blodige Bane, han havde betraadt, og kjæmpe, indtil han seirede eller bukkede under. Af Tyskerne kunde han ingen Naade vente, og de jydske Stormænd, som havde Magt til at støtte ham, bleve roligt siddende paa deres Borge og lode ham i Stikken. Ja, endogsaa Landets vordende Konge, Junker Valdemar Christofferson, for hvem Niels Ebbesøn ved sin Heltedaad havde ryddet Veien til den Throne, som han nu ad Forhandlingernes Krogveie nærmede sig, havde efter Sigende maattet forpligte sig til at være en Fjende af den Mand, som fældede Grev Geert.

Kun Bonden og de af Niels Ebbesøns Standsfæller, som stod Bonden næst, rakte ham en hjelpende Haand. Nu maatte Niels Ebbesøn tænde den Ild, om hvilken han selv havde sagt, at den, een Gang blusset op, var saa svær at slukke. Han kaldte Bønderne i Vaaben, de vaagnede af deres Dvale og fulgte Kaldet. Den jydske Bonde erkjendte, at idet Niels Ebbesøn vog den kullede Greve, slog han ikke blot et Slag for sig selv, men ogsaa for Folket. Nu gjorde Folket til Gjengjæld hans Sag til sin, og modige, men slet væbnede Mænd strømmede i store Skarer til hans Fane.

Han forstod at bruge dem, som de vare. Da den øpløste tyske Hær nu hærgende trak sig ud af Landet, forfulgte han Gunzhøverne som flygtende

Ulve og ristede blodige Runer paa deres Rygge, indtil den sidste var dreven over Kongeaaen.

ELLEVTE KAPITEL.

UNDER EGEN.

Det var en varm, solklar Eftermiddag i Ugen før Sanct Hansdag; Skjærsommersolens Glands faldt som et gjennemsigtigt, bølgende Slør over de grønne Skove ved Norringriis. Den varme Luft dirrede over Lunden, hvor Roserne duftede og Bierne summede, over Varetaarnets Tinde og over Egen, som stod der i sit lyse Sommerskrud.

Under Egen var der sat Borde og Bænke. I dens Skygge tilbragte Borgens Beboere i den skjønne Skjærsommertid Dagen; Borggaarden var deres Sommerhal, og Steenstuen stod tom. Mange Gjester vare i denne Tid blevne bænkede under Egens Bladehang; thi med Niels Ebbesøns Vaabenlykke og stigende Magt voxede Vennernes Tal. Med Stolthed og Fryd havde Estrid seet sin Huusbonde sidde der som en Konge blandt gjeve Mand, der alle saae op til ham og ene ventede Landets Frelse af ham.

Men nu var denne Uroestid, som fulgte paa det lykkeligt tilendebragte Felttog, forbi, og det var stille paa Borgen. Nu var det Hviletid for Niels Ebbesøn og hans Mænd. Bondehæren, som ikke i

Længden kunde holdes sammen, havde opløst sig; hver Mand var dragen til Sit for at passe sin Bedrift. Først naar Høsten var endt, skulde det atter gaae løs, og den sværeste Part af Værket stod tilbage. Tyskerne havde endnu Kongeborgene inde, og først naar disse vare vristede af deres Hænder, vilde Dansken blive Herre i sit eget Land.

Ogsaa Niels Ebbesøns Venner vare nu dragne hjem. Anders Frost sad paa Tandrup, Niels Brok paa Hylke, og Anders Jensøn havde ført sin Hustru og Klenodiebylten op til Essendorp. Nu var det, som hørte sammen, blevet gjenforenet, og Hustruen og Gaarden vare nu atter blevne Et for ham.

Kun Johan Leigel dvælede endnu paa Norringriis med sin Søn; men Bo kunde ikke kaldes en Gjest; thi han var gaaet i Niels Ebbesøns Brød og hørte altsaa til den faste Huusstand.

Niels Ebbesøn og hans gamle Ven sade nu ved deres Ølkruse paa den ene Side af Egen, Svend og Bo paa den anden, saa at begge Parter samtalede uforstyrrede af hinanden.

»Forunderligt er det,« sagde Johan, »at see tilbage og skjønne Forskjellen mellem nu og for tre Maaneder siden. Hvor trykket var ikke dengang vor Stilling, og hvor haabløst saae det ikke ud; og dog ere vi nu Herrer i Landet og Du, Niels, sidder paa Magtens Tinde. Hvor er nu Stig Andersøn og Niels Bugge? Forskræmte sidde de paa deres Borge og vove ikke at røre sig. Mangen Stund har jeg tænkt over den store Lykke, Gud og Sanct Jørgen have givet os, jeg troer i den Hensigt, at store Ting fremdeles skulle udrettes ved os. Derfor slap vi med Livet derfra Judica Nat; endogsaa Otto von

Skenkenborg bjergede sig; trygt sidder han nu paa Sønderborg.«

»Han gjør saa, den Skalk,« svarede Niels Ebbesøn. »Selve Fanden vilde ikke kunnet føre Beviis mod den Ræv, og mens de Andre tabte Hovedet, salverede han sig. Jeg var kun lidet glad ved ham, Johan; men en nyttig Skalk var han os.«

»Nyttig?« udbrød Johan. »Langt mere end nyttig; uden ham vilde det Hele være strandet.«

»Nu,« sagde Niels Ebbesøn, »Sagen, hvorom det gjaldt, var for stor til, at vi turde forsømme Noget til Daadens sikkre Fuldbyrdelse; og desuden skjønnede jeg fra først af, at uden denne Forbundsfælle i Fjendens Leir vilde jeg ikke faaet Eder Alle med.«

»Maaskee ikke,« svarede Johan; »først ved ham blev der Mening i Galskaben.«

»Derom ville vi nu ikke strides,« sagde Niels Ebbesøn; »men siig mig, Johan, mens Du fryder Dig over vort Værks Begyndelse og lykkelige Fremgang, har Du da aldrig tænkt over, hvad Enden mon vil blive?«

»Ei,« udbrød Johan Leigel, »have vi nu byttet Sind? Da der var al Aarsag til at betænke sig, og jeg tøvede, gik Du blindt paa. Nu derimod, da Gud Herren har givet os Seier, Grunden fæstnes under vore Fødder, og jeg fryder mig, bliver Du betænkelig?«

»Ja,« svarede Niels Ebbesøn, »naar Vaabnene hvile og det bliver stille, da komme Alvorstankerne.«

»Giv dem Ord!« sagde Johan. »Udøs dem i mine Øren! Hos mig skulle de være vel forvarede.«

»Ja, hav Tak, Hjertensven, for Din store Tro-

fasthed!« svarede Niels Ebbesøn og trykkede hans Haand. »Venneord ere som Balsam for Hjertet og læge Saar. Dybt har det krænket mig, at alle mine Frænder og mange andre gode Mænd, af hvem jeg havde turdet vente Bistand, have holdt sig tilbage «

»De kunne møde frem endnu,« sagde Johan.

»Nei,« svarede Niels Ebbesøn, »det er ikke mere at haabe. Du sagde, at Niels Bugge og Stig Andersøn sidde forskræmte paa deres Borge! Ja, de sidde stille og det gjør bedre Mænd, end de; men ere de forskræmte, da er det ikke af Frygt for Fjenden. Nei, det, de skjelve for, det er, at deres egne Bønder skulle reise sig imod dem. De see ikke i mig Landets Befrier, men en frafalden Mand, en Oprører og Forræder mod Standen.«

»Lad dem see i Dig, hvad de finde for godt,« sagde Johan. »Du er ligefuldt den, Du er, og Din Magt derfor ikke ringere.«

»For hvem kjæmpe vi?« spurgte Niels Ebbesøn og vendte sig brat mod sin Ven. »Mon for den Junker-Konge, som nu er paa Veien herop for at lade sig hylde? Hvilket Gøglespil! Han er Konge næsten uden Land, og hele hans Hær er en liden Flok Hofsinder.«

»Men Hertug Valdemar fører ham herop,« sagde Johan, »og den unge Konge er nu knyttet til ham ved Svogerskabets Baand. Hertugen er vor Ven —«

»Men Kongen vor Fjende,« føiede Niels Ebbesøn til.

»Blot af Nød,« svarede Johan; »det er utænkeligt, at han kan være det af ond Villie.«

»Og af samme Aarsag,« sagde Niels Ebbesøn, »blev Hertugen vor Ven og ikke af god Villie; men viid, Johan, at jeg ligesaa lidet begjærer den Enes

Venskab, som jeg frygter den Andens Fjendskab. Jeg er nu Mand for mig og maa være det. Vi maae nu staae eller falde med os selv, Johan! Fange vi Seier, da ville de store Herrer nødsages til at komme til os og spørge, hvad vi ville; bliver det Undergang og Død, da gid det maa komme med Ære! Saa nytter det da ikke at see langt fremad. Det skeer vel, som skee skal; vi maa fuldbyrde vor Skjebne. Lad os drikke derpaa, Ven! Seier, eller en ærlig Død paa Valen med Sværd i Haand!« —

Men paa den anden Side af Træet, der tænktes ikke paa Død; der sprudlede Livet og gryede Haabet.

Svend og Bo, de vare nu blevne svorne Venner, tvertimod, hvad Bo havde turdet haabe. Da de Judica Søndag rede af Fruerlund, sad Svend bag paa Hesten hos Bo, eftersom han havde maattet lade sin egen Ganger i Stikken i Randers. Længe taug Bo; men omsider vendte han sig til Svend, der holdt sin Arm om hans Liv, og sagde til ham over Skulderen:

»Svend, Du bør vide det; Du er nu faderløs.«

»Hvad,« udbrød Svend, »blev min Gamle paa Pladsen?«

»Han gjorde saa,« svarede Bo.

»Nu,« sagde Svend og slog Kors for sig, »da have Gud hans Sjæl!«

»Og Du Gaasetofte,« sagde Jens Lavesøn, som sad ved Siden af dem.

»Nu, Jens,« sagde Svend, »jeg misundte ham ikke Gaarden, mens han var i Live, og ønskede ham ikke Døden. Enddog han var en ligegyldig Fader og holdt til med Landsens Fjender, skal han dog

have Tak af mig i sin Grav, fordi han ikke forødte vort Gods, men bevarede det til mig. Jeg vil stifte en Messe for hans Sjæl.«

»Det paaligger mig at stifte den Messe,« sagde Bo.

»Dig?« spurgte Svend forundret.

»Ja,« svarede Bo. »Inden vi bryde Brød med hinanden, Svend, og vi drikke af det samme Bæger, bør jeg skrifte for Dig. Du holder Armen om Din Faders Banemand. Jeg vog Hr. Ove i det første Indhug; men jeg foer blindt paa og vidste ikke, at det var ham, førend det var skeet.«

Svend taug en lille Stund, men sagde saa:

»Naar Du ikke vidste, i hvem Du rendte Dit Sværd, da er Du uden Skyld. Ere vi i Live, Bo, naar denne Feide er endt, da ville vi drage med hinanden Sønder paa for at finde hans Leiersted og sørge for hans Sjæl. Jeg tænker, at de gjemme ham i Holsterland med Greven og de Andre.«

Dermed var den Sag klaret, og Bo drog Veiret friere. Han blev nu Svend oprigtigt hengiven og gjorde, hvad han kunde, for at fremme hans Lykke. At Svends Hu trods alle hans store Ord om Koldsindighed brændende stod til Ingefred, det var aabenbart, og Alle paa Gaarden mente, at nu burde de To slutte den Pagt, som fra først af havde været paatænkt. Det syntes dem at være ganske ligefrem; af hvad Aarsag tøvede Svend? Niels Ebbesøn og Estrid ønskede jo inderligt, at det maatte skee, og det var vel ikke at frygte, at Ingefred ved et Afslag nu skulde bedrøve sine Kjære og knuse sin trofaste Legebroders Hjerte; men dog tøvede Svend.

Da tog Bo sig for at undersøge, hvorledes Sagen

egentlig stod. Ingefred fandt Behag i hans Selskab, og da hun i denne Tid aabenbart med Forsæt undgik Svend, saa var det ikke svært for Bo at faae hende i Tale.

Han opnaaede imidlertid Intet derved. Hvad den Sag angik, da viste Jomfruen sig at være saa godt dækket, som en Ridder i fuld Rustning og med nedslaaet Vizir. Undertiden kom Skalken frem i hende, og Bo led i disse Fegtninger ynkelige Nederlag; men det var en farlig Leg for ham. Fængende Tønder, det var Ingefreds deilige Øine, og kun faa Ungersvende kunde længe skue ind i dem, uden at Gnisten fængede. Bo havde allerede fornummet Noget dertil strax den første Gang, da han svingede Ingefred i Dandsen, og et Øieblik indbildt sig, at Tildragningen havde været gjensidig; men han var jo snart bleven vidende om, at det var en Vildfarelse.

Nu havde imidlertid Alt forandret sig. Ingefred havde brudt med den, hvem hun elskede, og elskede vel ikke ham, der var udseet til at blive hendes Huusbonde. Den Blanding af barnlig Ynde, modent Snille og Sjælsstyrke, der hos hende saa vidunderligt var sammensmeltet til et heelstøbt Væsen med daarende Magt, begyndte at udøve sin Trolddom over ham. En Djævel hviskede ham i Øret: nu er hun ledig; grib til og tag hende selv!

Men Bo Leigel var ingen Nidding. Ikke heller indbildte han sig, at her vilde være nogen let Seier for ham at vinde; men Djævlen havde nu engang faaet Indpas hos ham. Naar han var ene med Ingefred, blev han til Mode, som om Fanden stod bag hans Ryg og hviskede ham Ord i Øret, som aldrig burde komme paa hans Tunge. Saa ønskede han

da tilsidst selv at faae Ende paa Sagen og at komme ud af den elskovssvangre Luft, i hvilken han nu en Stund havde levet.

Som han med dette Maal for Øie nu sad og paa sin muntre, spøgefulde Maade skammede Svend ud for hans Feighed, brød han med Et af og sagde med dæmpet Røst:

»See op, Svend!«

Svend saae derop, hvor Bo pegede, og blev Ingefred vaer. Hun stod paa Svalen lænet til Rækværket og saae bort fra dem ud over Skoven. Den dalende Sols Glands faldt over hendes lokkede Hoved og yndefulde Skikkelse. Svend blev i Hu, som om hun pludseligt havde aabenbaret sig for ham i et Syn og vinkede ham op til sig. Han reiste sig brat, gik ad Høieloftshuset til og forsvandt gjennem dets Sidedør.

Men Ingefred, som ikke var bleven ham vaer, blev staaende ubevægelig. Hendes Blik søgte over Volden ned til Rosenlunden, Skuepladsen for hendes Daarskab. Med Undren tænkte hun nu paa den og grundede over sit eget Hjertes Gaade. Hvorledes var den Elskovsruus kommen over hende? Hun havde kun een Forklaring, og den laae i Ordet Trolddom. Daarende nok havde den været, men kun varet saa kort, og hendes Opvaagnen var bleven saare pinefuld. Hun var bleven sig selv utro; thi til Elskovstant var hun ikke skabt, og stort Andet havde det fra hendes Side ikke været. Hun bluedes over sig selv og følte sig greben af en stærk Harme.

I denne Sindsstemning befandt hun sig, da hun hørte Fodtrin bag sig. Hun vendte sig brat og saae, at det var Svend; han kom fra Steenstuen. Strax

